

PROGNOZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

dla

Programu Ochrony Środowiska

dla Łużyckiego Związku Gmin

na lata 2018 – 2021

z perspektywą na lata 2022 – 2025

Żagań 2018

Wykonawca:

Zakład Analiz Środowiskowych Eko-precyzja

43-450 Ustroń ul. Sikorskiego 10

tel. +48 512 110 314; fax (33) 487 63 98

biuro@eko-precyzja.eu

1. Spis treści

1.	Spis treści	2
2.	Przedmiot i zakres opracowania.....	4
3.	Cel i zakres merytoryczny opracowania	4
4.	Zakres prognozy	5
5.	Metody pracy i materiały źródłowe	6
6.	Opis projektu POŚ dla Gminy ŁZG oraz główne cele i kierunki działań.....	7
7.	Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji	9
7.1.	Położenie	9
7.2.	Demografia	12
7.3.	Klimat.....	13
7.4.	Budowa geologiczna	13
7.5.	Ochrona klimatu i jakości powietrza	14
7.5.1.	Źródła zanieczyszczeń powietrza	14
7.5.2.	Jakość powietrza	19
7.6.	Klimat akustyczny	22
7.6.1.	Źródła hałasu	23
7.7.	Promieniowanie elektromagnetyczne	26
7.7.1.	Źródła promieniowania elektromagnetycznego	27
7.8.	Gospodarowanie wodami	30
7.8.1.	Wody powierzchniowe	30
7.8.2.	Jakość wód - wody powierzchniowe.....	35
7.8.3.	Wody podziemne	42
7.8.4.	Jakość wód – wody podziemne.....	46
7.9.	Gospodarka wodno – ściekowa.....	49
7.9.1.	Zaopatrzenie w wodę	49
7.9.2.	Sieć wodociągowa	50
7.9.3.	Odprowadzanie ścieków sanitarnych	50
7.10.	Gleby	53
7.11.	Zasoby geologiczne	55
7.12.	Gospodarka odpadami	59
7.13.	Zasoby przyrodnicze	68
7.13.1.	Formy ochrony przyrody	69
7.13.2.	Lasy	110
7.14.	Zagrożenia poważnymi awariami	113
8.	Główne problemy ochrony środowiska.....	114
9.	Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu	115
10.	Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym.....	116
11.	Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu	142
12.	Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie POŚ dla Gminy ŁZG na wybrane elementy środowiska, w tym na obszary NATURA 2000	181
12.1.	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody	181
12.2.	Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta	186
12.3.	Ludzie	186
12.4.	Powietrze atmosferyczne	187
12.5.	Klimat.....	187
12.6.	Zabytki	189
12.7.	Zasoby naturalne	190
12.8.	Wody.....	190
12.9.	Powierzchnia ziemi i krajobraz	191
12.10.	Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne	192

13. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodnicza negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu	193
14. Propozycja działań alternatywnych	196
15. Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne	196
16. Monitorowanie realizacji POŚ dla Gminy ŁZG	197
17. Podsumowanie i wnioski	199
18. Streszczenie w języku niespecjalistycznym	200
19. Spis tabel	202
20. Spis rysunków.....	203

2. Przedmiot i zakres opracowania

Przedmiotem niniejszego opracowania jest prognoza oddziaływania na środowisko do projektu Programu Ochrony Środowiska dla Łużyckiego Związku Gmin na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022 – 2025. Opracowanie zostało wykonane w oparciu o art. 46 oraz art. 47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017r., poz. 1405).

Zgodnie z zapisami artykułów 46 i 47 Ustawy OOS, przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty następujących dokumentów strategicznych:

1. koncepcje przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, plany zagospodarowania przestrzennego oraz strategie rozwoju regionalnego;
2. polityki, strategie, plany lub programy w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywane lub przyjmowane przez organy administracji, wyznaczające ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
3. polityki, strategie, plany lub programy inne niż wymienione w pkt. 1 i 2, których realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony.

Przeprowadzenie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane także w przypadku projektów dokumentów, innych niż wymienione powyżej, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub realizacja postanowień tych dokumentów może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko. Projekt POŚ dla Łużyckiego Związku Gmin wpisuje się w powyższy katalog dokumentów.

3. Cel i zakres merytoryczny opracowania

Głównym celem prognozy jest ustalenie, czy zapisy projektu POŚ dla ŁZG nie naruszają zasad prawidłowego funkcjonowania środowiska przyrodniczego a cele ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju są spójne z celami i priorytetami zaplanowanymi w dokumentach wyższego szczebla. Prognoza ma za zadanie także ułatwić identyfikację możliwych do określenia skutków środowiskowych spowodowanych realizacją postanowień ocenianego dokumentu oraz określić, czy istnieje prawdopodobieństwo powstawania w przyszłości konfliktów i zagrożeń w środowisku.

4. Zakres prognozy

Zakres prognozy powinien być zgodny z art. 51 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017 r., poz. 1405).

Prognoza oddziaływania na środowisko zawiera:

- informacje o zawartości, głównych celach projektowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami,
- informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy,
- propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania,
- informacje o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko,
- streszczenie sporządzone w języku niespecjalistycznym.

Prognoza ponadto określa i analizuje:

- istniejący stan środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu,
- stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem,
- istniejące problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2018r. poz. 142, t.j.),
- cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym, istotne z punktu widzenia projektowanego dokumentu, oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania dokumentu,
- przewidywane znaczące oddziaływania, w tym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne, na środowisko, a w szczególności na:
 - różnorodność biologiczną,
 - ludzi,
 - zwierzęta,
 - rośliny,
 - wodę,
 - powietrze,
 - powierzchnię ziemi,
 - krajobraz,
 - klimat,
 - zasoby naturalne,
 - zabytki i dobra materialne.

z uwzględnieniem zależności między tymi elementami środowiska i między oddziaływaniami na te elementy.

Prognoza przedstawia:

- rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru,
- biorąc pod uwagę cele i geograficzny zasięg dokumentu oraz cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru – rozwiązania alternatywne do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych, w tym wskazania napotkanych trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

Ponadto zakres i stopień szczegółowości Prognozy oddziaływania na środowisko został uzgodniony z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

5. Metody pracy i materiały źródłowe

Prognoza została opracowana zgodnie z zaleceniami zawartymi w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2017r., poz. 1405). Przy sporządzaniu niniejszego dokumentu zastosowano metody statystyczne i porównawcze, analizy i oceny dostosowane do stanu współczesnej wiedzy. Autor kierował się swoją wiedzą i doświadczeniem stosownie do stanu wiedzy współczesnej. Wszystkie zastosowane metody oceny są dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu. Część dotycząca oceny oddziaływania na środowisko w projektowanym opracowaniu przedstawiono tabelarycznie. Oceny dokonano w oparciu o analizę poszczególnych elementów środowiska w zależności od zagrożeń stwarzanych przez oddziaływanie na środowisko planowanych inwestycji.

6. Opis projektu POŚ dla Gminy ŁZG oraz główne cele i kierunki działań

„Program Ochrony Środowiska dla Łużyckiego Związku Gmin na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022 – 2025” jest podstawowym narzędziem prowadzenia polityki ekologicznej na terenie gmin należących do Łużyckiego Związku Gmin. Według założeń, przedstawionych w niniejszym opracowaniu, opracowanie programu doprowadzi do poprawy stanu środowiska naturalnego, efektywnego zarządzania środowiskiem, zapewni skuteczne mechanizmy chroniące środowisko przed degradacją, a także stworzy warunki dla wdrożenia wymagań obowiązującego w tym zakresie prawa. Opracowanie, jakim jest *Program Ochrony Środowiska* określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i zadania środowiskowe oraz szczegółowe programy zarządzania środowiskowego, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Podczas tworzenia opracowania, przyjęto założenie, iż powinien on spełniać rolę narzędzia pracy przyszłych użytkowników, ułatwiającego i przyspieszającego rozwiązywanie zagadnień, będących zagadnieniami techniczno-ekonomicznymi, związanymi z przyszłymi projektami.

W projekcie POŚ dla ŁZG obrano kierunki interwencji wynikające z dokumentów wyższego szczebla oraz lokalnych potrzeb i są to:

- Ochrona klimatu i jakości powietrza;
- Zagrożenia hałasem;
- Promieniowanie elektromagnetyczne;
- Gospodarowanie wodami;
- Gospodarka wodno-ściekowa;
- Zasoby geologiczne;
- Gleby;
- Gospodarka odpadami;
- Zasoby przyrodnicze;
- Zagrożenia poważnymi awariami.

Na ich podstawie wyznaczono cele krótko- i średniookresowe, a także strategię ich realizacji na poziomie gminnym. Cele programu ochrony środowiska, zadania i ich finansowanie. Wyznaczone zadania są spójne z planowanymi inwestycjami gminnymi oraz obowiązującym prawem lokalnym. Kierunki interwencji oraz cele założone w ramach projektu POŚ dla ŁZG zostały przedstawione poniżej:

- 1) Kierunek interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza
 - a) Cel średniookresowy: Osiągnięcie i utrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza na terenie Łużyckiego Związku Gmin
 - Cel krótkookresowy: Poprawa jakości powietrza na terenie Łużyckiego Związku Gmin
- 2) Kierunek interwencji: Zagrożenia hałasem
 - a) Cel średniookresowy: Poprawa klimatu akustycznego i ochrona mieszkańców Łużyckiego Związku Gmin przed nadmiernym hałasem
 - Cel krótkookresowy: Ochrona przed nadmiernym hałasem

- 3) Kierunek interwencji: Promieniowanie elektromagnetyczne
 - a) Cel średniokresowy: Ochrona przed szkodliwym działaniem pól elektromagnetycznych
 - Cel krótkookresowy: Monitoring i utrzymanie poniżej poziomu dopuszczalnego PEM
- 4) Kierunek interwencji: Gospodarowanie wodami
 - a) Cel średniokresowy: Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód pod względem jakościowym i ilościowym na terenie Łużyckiego Związku Gmin
 - Cel krótkookresowy: Poprawa jakości wód na terenie Łużyckiego Związku Gmin
- 5) Kierunek interwencji: Gospodarka wodno-ściekowa
 - a) Cel średniokresowy: Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na terenie Łużyckiego Związku Gmin
 - Cel krótkookresowy: Pełne skanalizowane oraz zwodociągowanie
- 6) Kierunek interwencji: Zasoby geologiczne
 - a) Cel średniokresowy: Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin ze złóż
 - Cel krótkookresowy: Ochrona zasobów złóż kopalin i rekultywacja terenów poeksploatacyjnych
- 7) Kierunek interwencji: Gleby
 - a) Cel średniokresowy: Ochrona gleb przed degradacją na terenie Łużyckiego Związku Gmin
 - Cel krótkookresowy: Poprawa stanu jakości gleb na terenie Łużyckiego Związku Gmin
- 8) Kierunek interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów
 - a) Cel średniokresowy: Minimalizacja ilości powstających odpadów na terenie Łużyckiego Związku Gmin
 - Cel krótkookresowy: Rozwój selektywnej zbiórki odpadów
- 9) Kierunek interwencji: Zasoby przyrodnicze
 - a) Cel średniokresowy: Zachowanie różnorodności biologicznej na terenie Łużyckiego Związku Gmin
 - Cel krótkookresowy: Podejmowanie działań z zakresu ochrony przyrody
- 10) Kierunek interwencji: Zagrożenia poważnymi awariami
 - a) Cel średniokresowy: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych oraz minimalizacja ich skutków
 - Cel krótkookresowy: Ograniczenie ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych
- 11) Kierunek interwencji: Edukacja ekologiczna
 - a) Cel średniokresowy: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców
 - Cel krótkookresowy: Edukacja ekologiczna dorosłych i młodzieży

7. Analiza i ocena istniejącego stanu środowiska na terenach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji

7.1. Położenie

Łużycki Związek Gmin obecnie zrzesza 14 gmin członkowskich położonych na terenie powiatów: żarskiego i żagańskiego w południowo-zachodniej części województwa lubuskiego. Łącznie na terenie Związku usytuowanych jest 213 miejscowości w tym 6 miast.

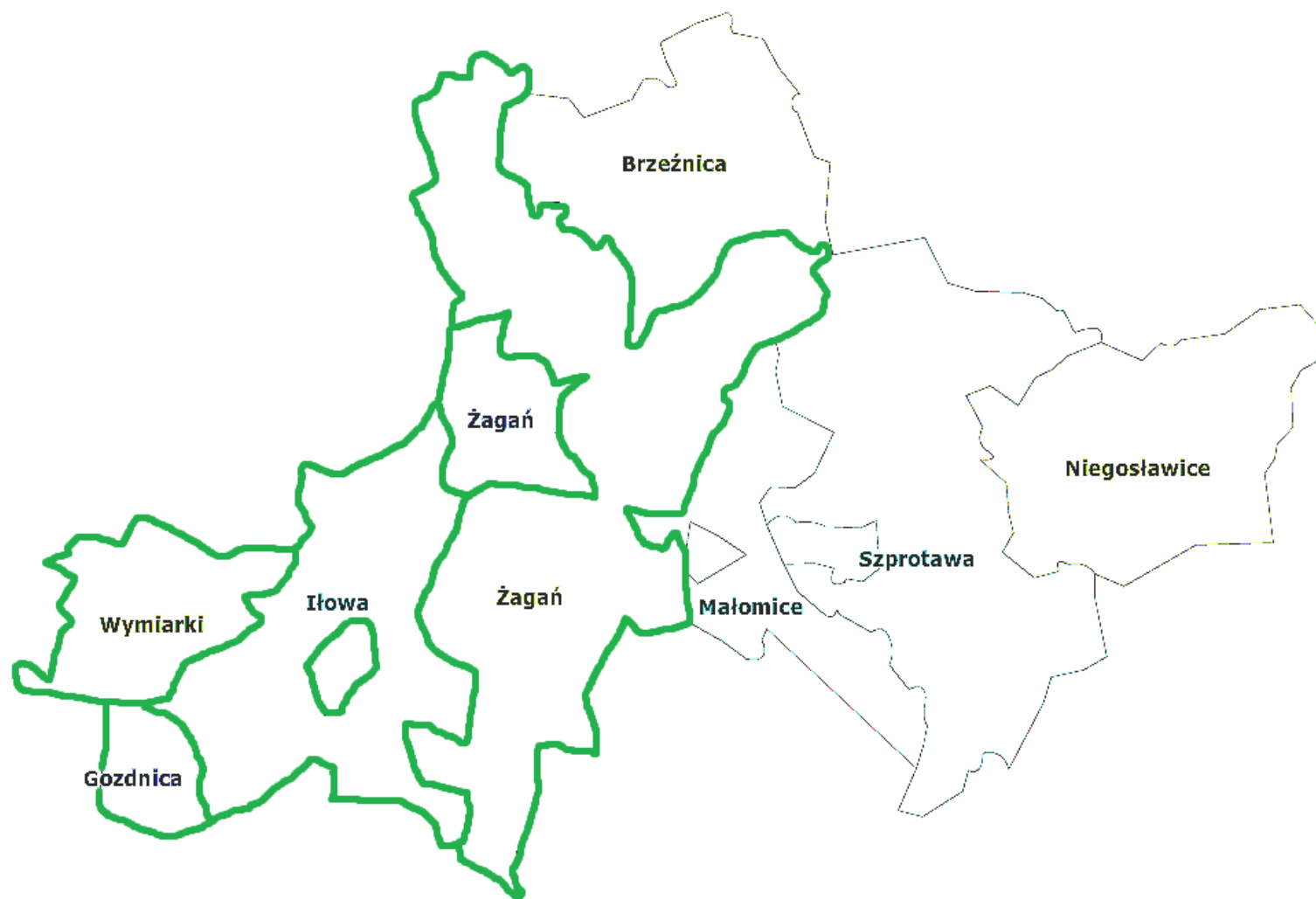
Obszar Związku wynosi 1 775,57 km² (GUS, stan na 31.12.2016r.) i ma charakter przemysłowo-rolniczy. Gminy ŁZG należą także do Euroregionu „Sprewa-Nysa-Bóbr” (wszystkie) oraz Euroregionu „Nysa” (Gozdnica, Łęknica i Wymiarki).

Tabela 1. Gminy należące do Łużyckiego Związku Gmin.

Powiat	Gmina	Rodzaj gminy	Powierzchnia [ha]
żagański	Gozdnica	miejska	2 392
żagański	Iłowa	miejsko - wiejska	15 303
żagański	Wymiarki	wiejska	6 309
żagański	Żagań	miejska	4 038
żagański	Żagań	wiejska	28 069
żarski	Brody	wiejska	24 067
żarski	Jasień	miejsko - wiejska	12 679
żarski	Lipinki Łużyckie	wiejska	8 869
żarski	Lubsko	miejsko - wiejska	18 267
żarski	Łęknica	miejska	1 643
żarski	Trzebień	wiejska	16 635
żarski	Tuplice	wiejska	6 575
żarski	Żary	miejska	3 349
żarski	Żary	wiejska	29 362
Razem			177 557

źródło: GUS, stan na 31.12.2016r.

Powstanie Związku, skupiającego położone blisko siebie gminy z powiatów żagańskiego i żarskiego zainicjowano w 1999 roku. Ze środków żarskiego PFOŚiGW sfinansowano „Program gospodarki odpadami dla powiatów Żagań i Żary”, który stał się podstawą wszelkich rozważań o przyszłości tego sektora w południowej części województwa. Po długotrwałej procedurze rejestracyjnej, 13 lipca 2002 roku Związek został wpisany do Rejestru Związków Międzygminnych pod pozycją 242 jako Łużycki Związek Gmin z siedzibą w Żaganiu. Celowy Związek Gmin działa na podstawie ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2001 Nr 142, poz 1591 z późn. zm.), Statutu Związku oraz innych przepisów prawa, w tym przepisów dotyczących gospodarki finansowej Gmin.

Rysunek 1. Gminy powiatu żagańskiego należące do ŁZG.

źródło: [www. http://administracja.mswia.gov.pl](http://administracja.mswia.gov.pl)

Rysunek 2. Gminy powiatu żarskiego należące do ŁZG.
źródło: [www. http://administracja.mswia.gov.pl](http://administracja.mswia.gov.pl)

7.2. Demografia

Zgodnie z danymi Głównego Urzędu Statystycznego z 2016 roku liczba ludności w Łużyckim Związku Gmin wynosiła 140 528 osób, z czego 68 227 stanowili mężczyźni, a 72 301 kobiety. Szczegółowe informacje na temat demografii zostały zamieszczone w poniższej tabeli.

Tabela 2. Dane demograficzne Łużyckiego Związku Gmin.

Gmina	Ludność według miejsca zameldowania			Wskaźnik modułu gminnego			Udział ludności według ekonomicznych grup wieku w % ludności ogółem		
	Liczba ludności (ogółem)	Liczba mężczyzn	Liczba kobiet	Gęstość zaludnienia	Ilość kobiet na 100 mężczyzn	Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców	W wieku przedprodukcyjnym	W wieku produkcyjnym	W wieku poprodukcyjnym
	os	os	os	ilość osób / km ²	os	os	%	%	%
Gozdnica	3 172	1 524	1 648	133	108	-7,2	14,3	63,5	22,2
Iłowa	6 964	3 388	3 576	46	106	-3,7	17,3	63,6	19,1
Wymiarki	2 334	1 108	1 226	37	111	-9,3	16,6	64,7	18,7
m. Żagań	26 188	12 657	13 531	649	107	-1,8	16,8	62,2	21,0
Żagań	7 295	3 698	3 597	26	97	5,5	19,6	65,0	15,4
Brody	3 450	1 717	1 733	14	101	2,9	18,7	65,9	15,4
Jasień	7 126	3 549	3 577	56	101	-6,0	17,3	64,2	18,5
Lipinki Łużyckie	3 321	1 614	1 707	37	106	4,2	20,1	63,3	16,6
Lubsko	18 829	9 223	9 606	103	104	-7,3	17,6	62,6	19,8
Łęknica	2 508	1 224	1 284	153	105	-9,1	18,7	65,7	15,6
Trzebiel	5 764	2 864	2 900	35	101	7,0	18,2	63,6	18,2
Tuplice	3 138	1 518	1 620	48	107	-6,7	16,8	63,4	19,8
m. Żary	38 048	18 033	20 015	1 136	111	-6,2	17,0	61,6	21,4
Żary	12 391	6 110	6 281	42	103	3,2	19,2	65,6	15,2

źródło: GUS, stan na 31.12.2016r.

7.3. Klimat

Klimat ŁZG jest zmienny w ciągu całego roku. Na jego wpływ mają masy powietrza napływające z oceanu atlantyckiego. Usytuowanie ŁZG i wpływ Sudetów spowodowały występowanie cieplejszego i specyficznego mikroklimatu, cechujące się obfitymi opadami i znaczną ilością dni burzowych, których najwięcej występuje w lipcu. Średnia temperatura najchłodniejszego miesiąca (stycznia) wynosi $-1,5^{\circ}\text{C}$. Natomiast średnia temperatura najcieplejszego miesiąca (lipca) $+17,8^{\circ}\text{C}$. Średnioroczna temperatura powietrza wynosi $7,8^{\circ}\text{C}$. Przeciętna długość trwania zimy wynosi 62 dni a lata 97 dni. Okres wegetacji zaczyna się na przełomie marca i kwietnia i trwa 225 dni, do końca października. Średni roczny opad wynosi 640 mm. Najwyższe opady występują w lecie, najniższe na wiosnę i jesienią. Liczba dni z pokrywą śnieżną to 40-60 dni. Na omawianym terenie przeważają wiatry południowo – zachodnie i zachodnie, przy czym najwyraźniej zaznacza się to latem. Najrzadsze są z północy i północnego - wschodu. Na terenie ŁZG obserwuje się duży procent wiatrów południowych, w okresie jesiennym oraz stosunkowo niewielką ilość ciszy.

Bardzo dużą rolę modyfikującą lokalne warunki klimatyczne odgrywają kompleksy leśne. Rola ta jest niewątpliwie korzystna. Lasy mają wpływ na wyrównanie amplitud dobowych przebiegów temperatury i wilgotności, retencjonują wilgotność, oddziałują osłabiająco na spore przyległe tereny otwarte zapobiegające zbyt intensywnemu oddziaływaniu wietrznemu, a także wysuszeniu gleb.

7.4. Budowa geologiczna

W budowie geologicznej terenu ŁZG biorą udział utwory trzecio i czwartorzędowe. Starsze trzeciorzędowe podłoże budują mioceńskie osady, wykształcone w postaci iłów, mułków, piasków przewarstwionych węglem brunatnym. Na utworach trzeciorzędowych zdeponowane zostały czwartorzędowe. Są to plejstocieńskie utwory wodno – lodowcowe i lodowcowe, wykształcone w postaci glin morenowych, piasków i żwirów. Budowa geologiczna tego terenu jest ściśle związana z morfologią terenu. I tak obszary wysoczyznowe, a szczególnie pagóry moreny końcowej, zbudowane są z zaburzonych glacialnie plejstocieńskich utworów morenowych oraz iłów trzeciorzędowych. Gliny morenowe to głównie gliny piaszczyste i pylaste, lokalnie związane z domieszką żwiru i kamieni. Gлина na obszarach wysoczyznowych występuje na przemian z sypkimi utworami wodno – lodowcowymi. Do utworów tych zaliczono żwiry i piaski o różnej granulacji. Utwory wodno – lodowcowe budują głównie równinę sandrową. Najmłodsze utwory, holocieńskie, do których zaliczono: rzeczne piaski, mady gliniaste, torfy i namuły stwierdzone zostały w dolinach cieków i niektórych dolinkach bocznych.

7.5. Ochrona klimatu i jakości powietrza

7.5.1. Źródła zanieczyszczeń powietrza

Niska emisja

Niską emisję definiuje się jako emisję pyłów oraz gazów do atmosfery z emiterów znajdujących się na wysokości do 40 m. Pyły i gazy są produktami spalania paliw stałych, ciekłych oraz gazowych. Samą emisję można podzielić na:

- Emisję komunikacyjną – emisja związana ze spalaniem paliw płynnych przez pojazdy,
- Emisję przemysłową – związaną z procesami odbywającymi się w ramach działalności zakładów przemysłowych,
- Emisję z kotłowni lokalnych i palenisk indywidualnych – związaną ze spalaniem paliw na potrzeby ogrzewania.

Zanieczyszczenia powietrza związane z niską emisją mogą być powodem wielu negatywnych skutków dla środowiska oraz żywych organizmów.

Zgodnie z corocznym raportem Europejskiej Agencji Środowiska (EEA), dotyczącym jakości powietrza w Europie, Polska od wielu lat znajduje się w czołówce krajów o najbardziej zanieczyszczonym powietrzu. Dotyczy to zwłaszcza zanieczyszczenia pyłem PM 10 oraz benzo(a)pirenem.

W celu poprawy sytuacji utworzony został Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej. Wyznaczono w nim priorytety mające doprowadzić do rozwoju gospodarki niskoemisyjnej przy jednoczesnym zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju.

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gmin należących do ŁZG

- Uchwała Nr XVI/105/16 Rady Gminy Brody z dnia 31 marca 2016r. w sprawie uchwalenia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Brody”,
- Uchwała Nr 151/7/XXIII/16 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 30 maja 2016r. w sprawie uchwalenia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Iłowa do roku 2020”,
- Uchwała Nr LII/267/17 Rady Miejskiej w Lubsku z dnia 25 października 2017r. w sprawie zmiany uchwały Nr XVI/70/15 Rady Miejskiej w Lubsku z dnia 22 lipca 2015 r. w sprawie przyjęcia Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Lubsko na lata 2015-2020,
- Uchwała Nr XIX.109.2016 Rady Miejskiej w Łęknicy z dnia 13 maja 2016r. w sprawie przyjęcia i wdrożenia do realizacji „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Łęknica”,
- Uchwała nr XXII/35/2016 Rady Miasta Żagań z dnia 29 kwietnia 2016r. w sprawie przyjęcia „Planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Żagań o statusie miejskim”,
- Uchwała NR XXXIII/111/17 Rady Miejskiej w Żarach z dnia 27 lipca 2017r. w sprawie: aktualizacji i przyjęcia do realizacji planu gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Żary o statusie miejskim na lata 2014 – 2020,
- Uchwała nr XIV/85/2016 Rady Gminy Tuplice z dnia 31 marca 2016r. w sprawie przyjęcia "Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Tuplice na lata 2015-2020" a następnie uchwałą nr XVII/93/16 Rady Gminy Tuplice z dnia 30 maja 2016r. został wdrożony Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Tuplice na lata 2015-2020,

- Uchwała Nr XVIII/131/16 Rady Gminy Żagań z dnia 13 września 2016r. w sprawie przyjęcia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Żagań do roku 2020”,
- Uchwała Rady Gminy Żary nr XVIII/120/16 z dnia 28 kwietnia 2016r. w sprawie przyjęcia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Żary do roku 2020” oraz Uchwała Rady Gminy Żary nr XXVII/198/17 z dnia 25 kwietnia 2017 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wdrożenia „Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Żary do roku 2020”.

Emisja z gospodarstw domowych

Głównymi źródłami tego rodzaju zanieczyszczeń powietrza jest:

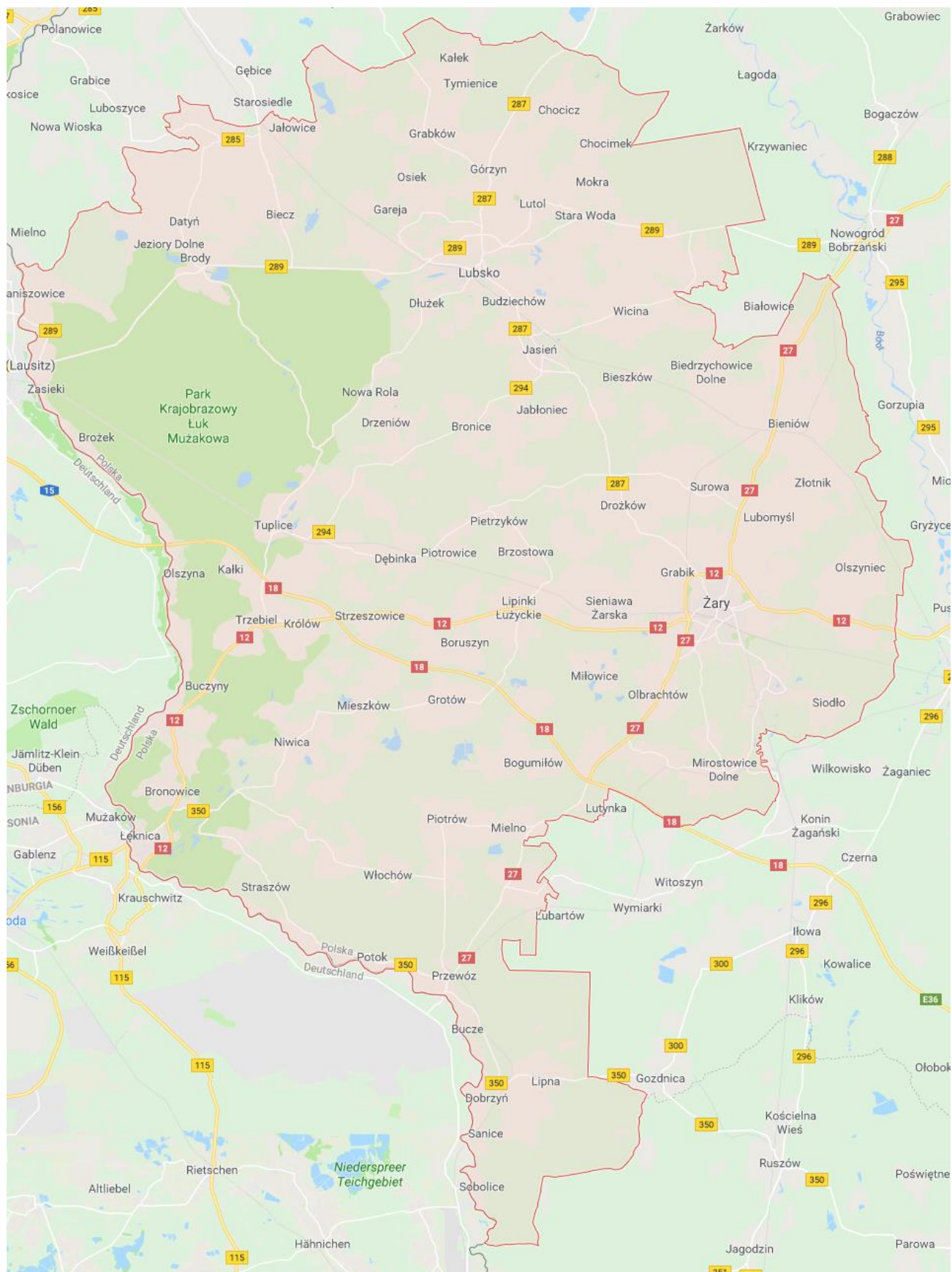
- spalanie paliwa stałego (węgiel, drewno opałowe, ekogroszek),
- spalanie odpadów w piecach indywidualnych gospodarstw domowych.

Emisja komunikacyjna

Negatywne oddziaływanie na środowisko niesie ze sobą emisja komunikacyjna, która szczególnie odczuwalna jest w pobliżu dróg charakteryzujących się znacznym natężeniem ruchu kołowego. Na terenie ŁZG głównym źródłem emisji komunikacyjnej są:

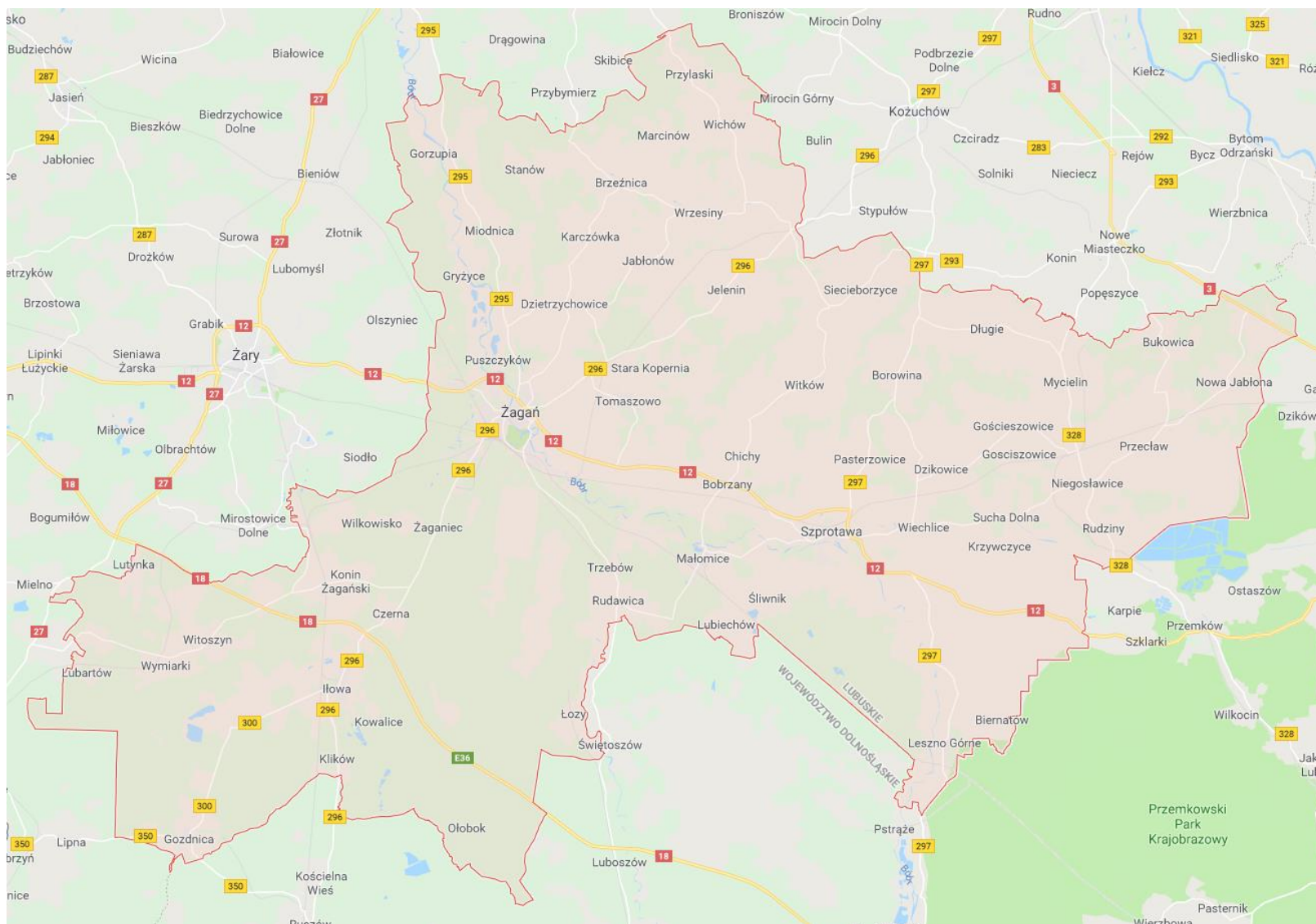
- Drogi krajowe:
 - Nr 12 granica państwa – Łęknica – Żary – Leszno – Kalisz – Radom – Lublin – Ukraina,
 - Nr 18 granica państwa – Olszyna - autostrada A4,
 - Nr 27 granica państwa – Przewóz – Żary – Zielona Góra.
- Drogi wojewódzkie:
 - nr 285 Gubin – Grabice – Starosiedle,
 - nr 286 Gubin – Biecz,
 - nr 287 Kosierz – Żary,
 - nr 289 Granica Państwa – Nowogród Bobrzański,
 - nr 294 Trzebień - Tuplice – Jasień,
 - nr 295 Nowogród Bobrzański – Żagań,
 - nr 296 Kożuchów – Lubań,
 - nr 300 Iłowa – Gozdnicza,
 - nr 350 Łęknica - Przewóz – Gozdnicza.
- Drogi powiatowe,
- Drogi gminne,
- Drogi wewnętrzne.

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Łużyckiego Związku Gmin na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022 – 2025

Rysunek 3. Drogi przebiegające przez powiat żarski.

źródło: <https://www.google.pl/maps/>

Rysunek 4. Drogi przebiegające przez powiat żagański.

źródło: <https://www.google.pl/maps/>

Droga krajowa nr 18 zlokalizowana jest w III drogowym transeuropejskim korytarzu transportowym – połączeniem międzynarodowym E36/40 na terytorium Polski. Korytarz ten łączy Ukrainę, Słowację i południową Polskę z Dreznem i Berlinem. Droga krajowa Nr 18 zaliczana jest do głównych dróg w Polsce o znaczeniu przemysłowym i turystycznym. Łączy ona Autostradę A-4 z przejściem granicznym w Olszynie.

Przez ŁZG przebiegają czynne linie kolejowe:

- Linia nr 14 Łódź Kaliska – Tuplice, od km 344,300 do km 389,080;
- Linia nr 275 Wrocław Muchobór – Gubinek, od km 146,700 do km 185,770;
- Linia nr 282 Miłkowice – Żary, od km 96,400 do km 103,622;
- Linia nr 370 Zielona Góra – Żary, od km 31,000 do km 53,710;
- Linia nr 380 Jankowa Żagańska – Sanice, od km 1,552 do km 8,552 i od km 18,300 do km 32,937.

Głównymi zanieczyszczeniami emitowanymi w związku z ruchem samochodowym są:

- tlenek i dwutlenek węgla,
- węglowodory,
- tlenki azotu,
- pyły zawierające metale ciężkie,
- pyły ze ścierania się nawierzchni dróg i opon samochodowych.

Dla stanu powietrza atmosferycznego istotne znaczenie ma emisja NO_x oraz metali ciężkich. Duże znaczenie ma również tzw. emisja wtórna z powierzchni dróg, która zależy w dużej mierze od warunków meteorologicznych. Komunikacja jest również źródłem emisji benzenu, benzo(a)pirenu oraz innych związków organicznych. Na wielkość tych zanieczyszczeń wpływa stan techniczny samochodów, stopień zużycia substancji katalitycznych oraz jakość stosowanych paliw. Gwałtowny rozwój transportu, przejawiający się wzrostem ilości samochodów na drogach oraz aktualny stan infrastruktury dróg spowodował, iż transport może być uciążliwy dla środowiska naturalnego.

Emisja przemysłowa

Instalacje, ustalone przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w 2016r., które podlegają obowiązkowi uzyskania pozwolenia zintegrowanego, w podziale na branże, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 27 sierpnia 2014r. w sprawie rodzajów instalacji mogących powodować znaczne zanieczyszczenie poszczególnych elementów przyrodniczych albo środowiska jako całości (Dz. U. 2014, poz. 1169) – według stanu na dzień 05.12.2016 r.:

- Instalacja do wytwarzania energii i paliw:
 - do spalania paliw o nominalnej mocy nie mniejszej niż 50 MW:
SWISS KRONO Sp. z o.o. ul. Serbska 56, 68-200 Żary (pozwolenie wydane 16.07.2015r. przez Marszałka Województwa Lubuskiego).

- Instalacje w przemyśle mineralnym do produkcji szkła, w tym włókna szklanego, o zdolności produkcyjnej ponad 20 ton wytopu na dobę:
 - Zakład Produkcyjny Żary, ul. Westerplatte 10a, 68-200 Żary / VITROSILICON S.A., ul. Żagańska 27, 68-120 Łowa (pozwolenie wydane 14.05.2005r. przez Starostę Żarskiego),
 - Huta Szkła Wymiarki, ul. Księcia Witolda 11, 68-131 Wymiarki / STOLZLE CZĘSTOCHOWA Sp. z o.o., ul. Warszawska 347, 42-209 Częstochowa Łowa (pozwolenie wydane 14.09.2007r. przez Starostę Żagańskiego),
 - Zakład Produkcyjny Łowa, ul. Żagańska 27, 68-120 Łowa / VITROSILICON S.A., ul. Żagańska 27, 68-120 Łowa (pozwolenie wydane 28.12.2005r. przez Starostę Żagańskiego).
- Instalacje w przemyśle mineralnym do produkcji wyrobów ceramicznych za pomocą wypalania, o zdolności produkcyjnej ponad 75 ton na dobę:
 - Zakład Produkcyjny Gozdnicza, ul. Fabryczna 1, 68-130 Gozdnicza / CRH Klinkier Sp. z o.o., ul. Pszczyńska 309, 44-100 Gliwice (pozwolenie wydane 15.03.2007r. przez Starostę Żagańskiego),

Emisja niezorganizowana

Do tej kategorii zaliczane są inne niewymienione źródła emisji. Znaczenie w tej kategorii ma emisja pochodząca ze zlokalizowanej na terenie gminy oczyszczalni ścieków. Do pozostałych źródeł emisji można zaliczyć np. wypalanie traw, emisję lotnych związków organicznych związanych z lakierowaniem.

7.5.2. Jakość powietrza

Zgodnie z art. 25 ust. 2 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017, poz. 519 z późn. zm.), Państwowy Monitoring Środowiska stanowi systemem pomiarów, ocen i prognoz stanu środowiska oraz gromadzenia, przetwarzania i rozpowszechniania informacji o środowisku. Podstawowym celem monitoringu jakości powietrza jest uzyskanie informacji o poziomach stężeń substancji w powietrzu oraz wyników ocen jakości powietrza. W celu oceny jakości powietrza na terenie województwa lubuskiego wyznaczono 3 strefy:

- Miasto Gorzów Wielkopolski (kod strefy: PL0801),
- Miasto Zielona Góra (kod strefy: PL0802),
- Strefa Lubuska (kod strefy: PL0803).

Ocenę jakości powietrza prowadzono w oparciu o wyniki pomiarów prowadzonych w stałych punktach pomiarowych monitoringu środowiska. W przypadku braku pomiarów poszczególnych zanieczyszczeń powietrza w wymienionych powyżej punktach wykonujących pomiary automatyczne, do oceny jakości powietrza wykorzystywano stacje badań manualnych. Badania obejmowały następujące zanieczyszczenia:

• dwutlenek siarki,	• pył zawieszony PM10 i PM2,5,
• dwutlenek azotu,	• arsen,
• tlenki azotu,	• kadm,
• tlenek węgla,	• nikiel,
• ozon,	• ołów,
• benzen,	• benzo(a)piren.

Tabela 3. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza

Klasa strefy	Poziom stężenie zanieczyszczenia	Wymagane działania
A	nie przekraczający poziomu dopuszczalnego *	1. Utrzymanie stężeń zanieczyszczenia poniżej poziomu dopuszczalnego oraz próba trzymania najlepszej jakości powietrza zgodnej ze zrównoważonym rozwojem.
C	powyżej poziomu dopuszczalnego *	1. Określenie obszarów przekroczeń poziomów dopuszczalnych; 2. Opracowanie programu ochrony powietrza POP w celu osiągnięcia odpowiednich poziomów dopuszczalnych substancji w powietrzu (jeśli POP nie był uprzednio opracowany); 3. Kontrolowanie stężeń zanieczyszczenia na obszarach przekroczeń i prowadzenie działań mających na celu obniżenie stężeń przynajmniej do poziomów dopuszczalnych.

* z uwzględnieniem dozwolonych częstości przekroczeń określonych w RMS w sprawie niektórych poziomów substancji w powietrzu.

źródło: WIOŚ.

Jak wynika z danych przekazanych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze, na terenie ŁZG prowadzono pomiary dotyczących stanu jakości powietrza w miejscowości Żary przy ul. Szymanowskiego 8.

Tabela 4. Zestawienie wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń na stacji pomiarowej w Żarach w 2016r.

	SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
Okres uśredniania wyników	1h/24h	1h	8h	8h	24h	24h	24h	24h	24h	24h	24h
Liczba pomiarów 1h w ciągu roku	8 735	8 087	8 735	7 491	-	-	-	-	-	-	-
Liczba pomiarów w ciągu roku	-	-	-	-	366	366	366	366	366	366	358
Liczba dni z przekroczeniem wartości godzinowej	0	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Liczba dni z przekroczeniem wartości dobowej	0	-	-	-	31	-	-	-	-	-	-
Liczba dni z przekroczeniem wartości 8h maxD	-	-	-	18	-	-	-	-	-	-	-
S24h max [µg/m³]	36	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

	SO ₂	NO ₂	CO	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
S1h max [µg/m ³]	61	79	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Sa [µg/m³] (wartość surowa)	-	11,88	-	-	26,95	0,014	3,13	0,65	1,65	2,49	21,24
Sa [µg/m³] (wartość do oceny)	-	12	-	-	27	0,01	3	0,7	2	2	21
S8h maxD [µg/m ³]	-	-	2 762	143	-	-	-	-	-	-	-

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim, 2016r.

W celu określenia stanu jakości powietrza kierowano się wynikami dla całej strefy lubuskiej. Wynik oceny strefy lubuskiej za rok 2016, w której położony jest ŁZG, wskazuje, że dotrzymane są poziomy dopuszczalne lub poziomy docelowe substancji w powietrzu (klasa A) ustanowione ze względu na ochronę zdrowia dla następujących zanieczyszczeń:

- dwutlenku azotu,
- dwutlenku siarki,
- tlenku węgla,
- ołowiu, kadmu, niklu, benzenu, arsenu w pyłe zawieszonym PM10,
- pyłu PM2,5.

Przekroczone natomiast zostały dopuszczalne poziomy dla:

- pyłu PM10,
- ozonu,
- benzo(a)pirenu.

Zestawienie wszystkich wynikowych klas strefy lubuskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony zdrowia, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 5. Wynikowe klasy strefy lubuskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2016r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej											
	SO ₂	NO ₂	CO	C ₆ H ₆	O ₃	PM10	Pb	As	Cd	Ni	B(a)P	PM2,5
strefa lubuska	A	A	A	A	C	C	A	A	A	A	C	A

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim, 2016r.

Stężenia zanieczyszczeń na terenie strefy lubuskiej, ze względu na ochronę roślin, nie zostały przekroczone w przypadku tlenków siarki, azotu oraz ozonu. Zestawienie wszystkich wyników klas strefy lubuskiej z uwzględnieniem kryterium ochrony roślin, zostało przedstawione w poniższej tabeli.

Tabela 6. Wynikowe klasy strefy lubuskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2016r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin

Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej		
	SO ₂	NO ₂	O ₃
strefa lubuska	A	A	A

źródło: Roczna ocena jakości powietrza w województwie lubuskim, 2016r.

Jak wynika z oceny jakości powietrza w województwie lubuskim w roku 2016, na terenie strefy lubuskiej, stwierdzono występowanie w ciągu roku, ponadnormatywnej ilości przekroczeń dopuszczalnego średniodobowego stężenia pyłu zawieszonego PM10, a także przekroczenie wartości docelowej stężenia średniorocznego benzo(a)pirenu w pyłe PM10 oraz ozonu. Wyniki oceny stężeń zanieczyszczeń w powietrzu występujących w 2016r. na obszarze strefy lubuskiej, uwzględniające kryterium ochrony roślin, nie wykazały przekroczeń stanu dopuszczalnego. Osiągnięcie poziomu celu długoterminowego zawartości ozonu w powietrzu, zgodnie z ustawą Prawo ochrony środowiska winno być jednym z celów wojewódzkiego programu ochrony środowiska.

7.6. Klimat akustyczny

Hałas definiuje się jako wszystkie niepożądane, nieprzyjemne, dokuczliwe lub szkodliwe drgania mechaniczne ośrodka sprężystego oddziałujące na organizm ludzki. Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r. - Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017r., poz. 519 z późn. zm.), podstawowe pojęcia z zakresu ochrony przed hałasem są następujące:

- emisja - wprowadzane bezpośrednio lub pośrednio energie do powietrza, wody lub ziemi, związane z działalnością człowieka (takie jak hałas czy wibracje),
- hałas - dźwięki o częstotliwościach od 16 Hz do 16.000 Hz,
- poziom hałasu - równoważny poziom dźwięku A wyrażony w decybelach (dB).

Oceny stanu akustycznego środowiska i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, zgodnie z art. 117 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. 2017, poz. 519 ze zm.). W rozumieniu ustawy ochrona przed hałasem polega na zapewnieniu jak najlepszego stanu akustycznego środowiska, w szczególności na utrzymaniu poziomu hałasu poniżej dopuszczalnego lub co najmniej na tym poziomie, oraz zmniejszeniu poziomu hałasu co najmniej do dopuszczalnego, gdy nie jest on dotrzymany.

W związku ze stwierdzoną uciążliwością akustyczną hałasów komunikacyjnych Państwowy Zakład Higieny opracował skalę subiektywnej uciążliwości zewnętrznych tego rodzaju hałasów. Zgodnie z dokonaną klasyfikacją uciążliwość hałasów komunikacyjnych zależy od wartości poziomu równoważnego LA_{eq} i wynosi odpowiednio:

- mała uciążliwość $LA_{eq} < 52$ dB
- średnia uciążliwość $52 \text{ dB} < LA_{eq} < 62$ dB
- duża uciążliwość $63 \text{ dB} < LA_{eq} < 70$ dB
- bardzo duża uciążliwość $LA_{eq} > 70$ dB

7.6.1. Źródła hałasu

Hałas drogowy

Kryteria dopuszczalności hałasu drogowego określa Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 października 2014 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. 2014, poz. 112). Dla rodzajów terenu, wyróżnionych ze względu na sposób zagospodarowania i pełnione funkcje (tj. tereny zabudowy mieszkaniowej, tereny szpitali, szkoły, tereny rekreacyjno – wypoczynkowe i uzdrowiska), ustalono dopuszczalny równoważny poziom hałasu LA_{eqD} w porze dziennej i LA_{eqN} w porze nocnej. Podstawą określenia dopuszczalnej wartości poziomu równoważnego hałasu dla danego terenu jest zaklasyfikowanie go do określonej kategorii, o wyborze której decyduje sposób jego zagospodarowania. Dla hałasu drogowego, dopuszczalne wartości poziomów hałasu wynoszą w porze dziennej – w zależności od funkcji terenu – od 50 do 65 dB, w porze nocnej 45–56 dB. Dopuszczalne poziomy hałasu, w zależności od przeznaczenia terenu, zestawiono w tabeli poniżej.

Tabela 7. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.

Przeznaczenie terenu	Dopuszczalny poziom hałasu w dB			
	Drogi lub linie kolejowe*		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
	LA_{eqD} przedział czasu odniesienia równy 16 godzinom	LA_{eqN} przedział czasu odniesienia równy 8 godzinom	LA_{eqD} przedział czasu odniesienia równy 8 najmniej korzystnym godzinom dnia kolejno po sobie następującym	LA_{eqN} przedział czasu odniesienia równy 1 najmniej korzystnej godzinie nocy
a) Obszary A ochrony uzdrowiskowej b) Tereny szpitali poza miastem	50	45	45	40
a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Tereny zabudowy związanej ze stałym lub wielogodzinny pobytem dzieci i młodzieży** c) Tereny domów opieki d) Tereny szpitali w miastach	61	56	50	40

a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego				
b) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi	65	56	55	45
c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe poza miastem				
d) Tereny zabudowy zagrodowej				
Tereny w strefie śródmiejskiej miast powyżej 100 tys. mieszkańców ***	68	60	55	45

* Wartości określone dla dróg i linii kolejowych stosuje się także dla torowisk tramwajowych poza pasem drogowym i kolei linowych.

** W przypadku niewykorzystywania tych terenów, zgodnie z ich funkcją, w porze nocy, nie obowiązuje na nich dopuszczalny poziom hałasu w porze nocy.

*** Strefa śródmiejska miast powyżej 100 tys. mieszkańców to teren zwartej zabudowy mieszkaniowej z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych. W przypadku miast, w których występują dzielnice o liczbie mieszkańców powyżej 100 tys., można wyznaczyć w tych dzielnicach strefę śródmiejską, jeżeli charakteryzuje się ona zwartą zabudową mieszkaniową z koncentracją obiektów administracyjnych, handlowych i usługowych

Monitoring WIOŚ

Do jednych z zadań WIOŚ w Zielonej Górze należy ocena stanu akustycznego na terenie województwa lubuskiego. Ocena jest przeprowadzana w oparciu o pomiary równoważnego poziomu dźwięku dla pory dnia i nocy dla trzech rodzajów hałasu w środowisku (przemysłowego, drogowego i kolejowego).

W latach 2013 – 2014 na terenie ŁZG prowadzono pomiary hałasu drogowego.

Tabela 8. Zestawienie wyników badań monitoringu hałasu komunikacyjnego w porze dziennej.

Rok	Miejsce pomiaru		L _{Aeq} dla 16h dnia [dB]	Natężenie ruchu [poj./h]		
			10m od krawędzi jezdni	ogółem	pojazdy ciężkie	% ciężkich
2013	DW nr 295	Żagań	66,0	209	31	14,8
2013	DW nr 295	Gorzupia Dolna	63,7	177	21	12,0
2014	DW nr 296	Żagań	66,3	486	57	11,8
2014	DW nr 296	Łłowa	64,0	312	85	27,2

źródło: Raport podsumowujący 5-letni cykl monitoringu hałasu za lata 2012-2016 w województwie lubuskim

Tabela 9. Zestawienie wyników badań monitoringu hałasu komunikacyjnego w porze nocnej.

Rok	Miejsce pomiaru		L _{Aeq} dla 8h nocy [dB]	Natężenie ruchu [poj./h]		
			10m od krawędzi jezdni	ogółem	pojazdy ciężkie	% ciężkich
2013	DW nr 295	Żagań	60,5	28	9	32,1
2013	DW nr 295	Gorzupia Dolna	56,1	24	5	20,0
2014	DW nr 296	Żagań	56,9	45	4	9,2
2014	DW nr 296	Łłowa	56,1	47	6	12,0

źródło: Raport podsumowujący 5-letni cykl monitoringu hałasu za lata 2012-2016 w województwie lubuskim

Tabela 10. Zestawienie wyników badań poziomów długookresowych w 2013r.

Miejsce pomiaru	Termin pomiaru	Wyniki poziomów [dB]			Obliczony poziom długookresowy [dB]		Natężenie ruchu [poj./h]		
		Dzień	Wieczór	Noc	L _{DWN}	L _N	Dzień	Wieczór	Noc
Miodnica DW nr 282	11-12.05	61,9	62,3	52,9	66,8	55,5	138	147	29
	13-14.05	64,6	60,9	56,2			226	106	21
	19-20.10	60,8	63,2	53,8			136	151	34
	21-22.10	64,8	62,0	56,2			214	123	23

źródło: Raport podsumowujący 5-letni cykl monitoringu hałasu za lata 2012-2016 w województwie lubuskim

Hałas kolejowy

W 2016r. przeprowadzono badania hałasu kolejowego w Koninie Żagańskim (linia kolejowa nr 282) – pomiar dobowy, punkt pomiarowy zlokalizowany w odległości 10 m od krawędzi linii kolejowej. Zabudowa wiejska –zagrodowa. Trakcja spalinowa, jeden tory.

Tabela 11. Zestawienie wyników badań monitoringu hałasu kolejowego w Koninie Żagańskim.

Rodzaj pomiaru	Wynik pomiaru [dB]	Natężenie ruchu [poj./16h] oraz [poj./8h]			
		ogółem	pociąg pasażerski/autobus szynowy	pociąg towarowy	Inne (lokomotywa / drezyna)
L _{Aeq} dla 16h dnia [dB]	59,1	14	7	7	-
L _{Aeq} dla 8h nocy [dB]	57,4	5	2	3	-

źródło: Wyniki pomiarów hałasu komunikacyjnego wykonanych na terenie województwa lubuskiego w 2016 roku

Badania hałasu kolejowego wykazały wystąpienie przekroczenia poziomu L_{AeqN} w porze nocnej – w punkcie pomiarowym w Koninie Żagańskim o 1,4 dB. Jednak wyliczona wartość równoważnego poziomu dźwięku L_{AeqN} dla najbliższej zabudowy mieszkalnej wyniosła 56,2 dB, jest to wartość na granicy wartości dopuszczalnej 56 dB.

Zgodnie z Programem Państwowego Monitoringu Środowiska województwa lubuskiego na lata 2016-2020 w 2017 roku realizowane były badania monitoringu hałasu kolejowego w miejscowości Żary oraz drogowego w Żarach, Bieniowie oraz Dąbrowcu. Wyniki badań dla województwa lubuskiego będą dostępne po zakończeniu cyklu pomiarowego w 2018r. na stronie internetowej WIOŚ w Zielonej Górze: www.zgora.pios.gov.pl.

Hałas przemysłowy

Hałas przemysłowy powodowany jest eksploatacją instalacji lub urządzeń związanych z prowadzoną działalnością przemysłową. W przypadku przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu przez zakłady przemysłowe, wydawane są dla zakładu decyzje o dopuszczalnym poziomie hałasu (odrębnie dla pory dziennej i nocnej). Uciążliwość hałasu emitowanego z obiektów przemysłowych zależy między innymi od ich ilości, czasu pracy czy odległości od terenów podlegających ochronie akustycznej.

7.7. Promieniowanie elektromagnetyczne

Zagadnienia dotyczące ochrony ludzi i środowiska przed niekorzystnym oddziaływaniem pól elektromagnetycznych regulowane są przepisami dotyczącymi:

- ochrony środowiska,
- bezpieczeństwa i higieny pracy,
- prawa budowlanego,
- zagospodarowania przestrzennego,
- przepisami sanitarnymi.

Jako promieniowanie niejonizujące określa się promieniowanie, którego energia oddziałująca na każde ciało materialne nie wywołuje w nim procesu jonizacji. Promieniowanie to związane jest ze zmianami pola elektromagnetycznego. Poniżej zestawiono potencjalne źródła omawianego promieniowania

- urządzenia wytwarzające stałe pole elektryczne i magnetyczne,
- urządzenia wytwarzające pole elektryczne i magnetyczne o częstotliwości 50 Hz, (stacje i linie elektroenergetyczne wysokiego napięcia),
- urządzenia wytwarzające pole elektromagnetyczne o częstotliwości od 1 kHz do 300 GHz, (urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne),
- inne źródła promieniowania z zakresu częstotliwości: 0 - 0,5 Hz, 0,5 - 50 Hz oraz 50-1000 Hz.

Zagadnienia dotyczące promieniowania niejonizującego są określone przez Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003r., Nr 192, poz. 1883).

Dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową, rozporządzenie ustala odrębną wartość składowej elektrycznej pola w wysokości 7 V/m.

Dla pozostałych terenów, na których przebywanie ludzi jest dozwolone bez ograniczeń, rozporządzenie ustala wysokość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz w wysokości 10 kV/m, natomiast składowej magnetycznej w wysokości 60 A/m. ponadto rozporządzenie określa:

- dopuszczalne poziomy elektromagnetycznego promieniowania niejonizującego;
- metody kontroli dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych;
- metody wyznaczania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, jeżeli w środowisku występują pola elektromagnetyczne z różnych zakresów częstotliwości.

7.7.1. Źródła promieniowania elektromagnetycznego

Na terenie Łużyckiego Związku Gmin źródła promieniowania niejonizującego stanowią:

- linie i stacje elektroenergetyczne wysokich, średnich i niskich napięć,
- urządzenia radiokomunikacyjne,
- radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Monitoring WIOŚ

Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze prowadzi badania promieniowania elektromagnetycznego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska, w sposób określony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz. U. Nr 221, poz. 1645).

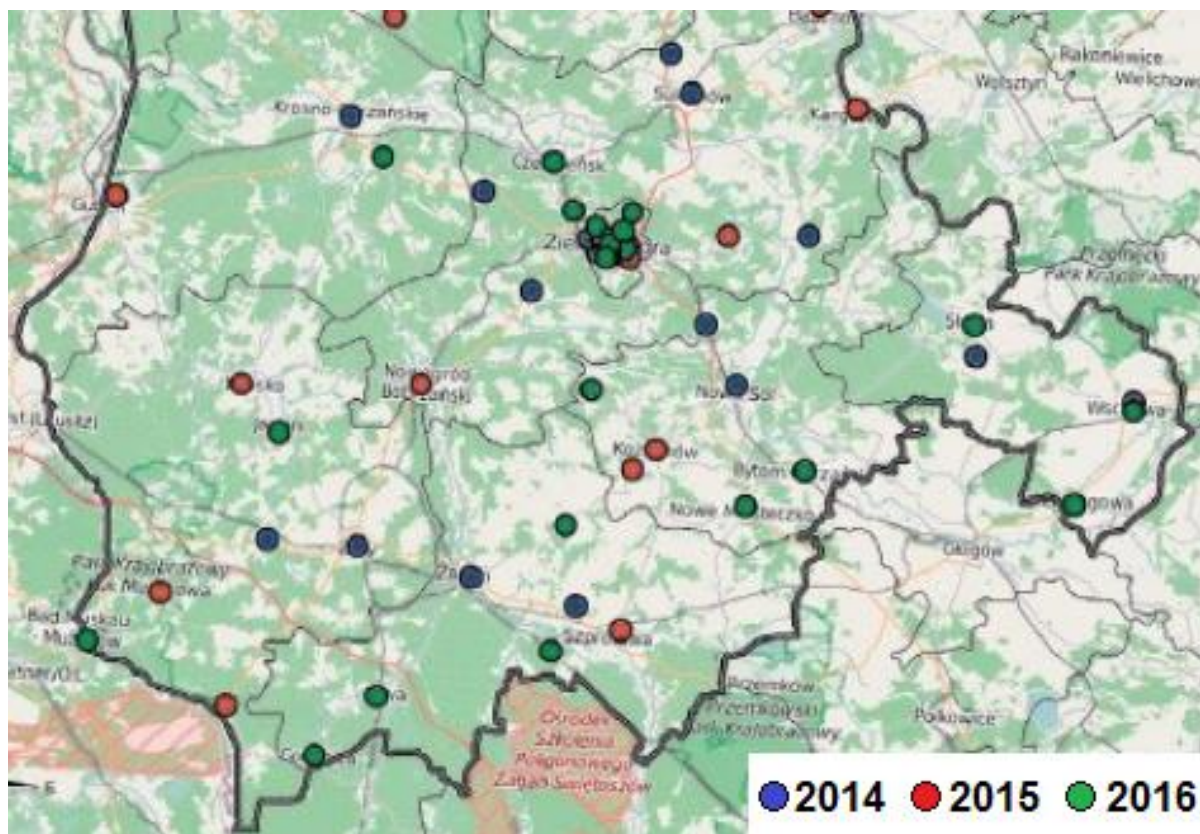
Dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku oraz metody wyznaczania i sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych są określone w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. Nr 192, poz. 1883). Zgodnie z ww. rozporządzeniem wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości od 3 MHz do 300 GHz (dla miejsc dostępnych dla ludności) nie powinny przekraczać 7 V/m.

Przedmiotem prowadzenia pomiarów monitoringowych w świetle obowiązujących przepisów jest sprawdzenie dotrzymania poziomu dopuszczalnego pola elektromagnetycznego (składowej elektrycznej w przedziale częstotliwości od 3 MHz do 3 000 MHz) w środowisku, z wyłączeniem miejsc niedostępnych dla ludności.

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w miejscach dostępnych dla ludności w:

- centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys.,
- pozostałych miastach,
- na terenach wiejskich.

Na obszarze województwa lubuskiego na lata 2014-2016 wyznaczone zostały punkty pomiarowe dla każdego z ww. obszarów (łącznie 45 na rok). W każdym z tych punktów badania powtarzane są co 3 lata.

Rysunek 5. Lokalizacja punktów pomiarowych PEM na terenie ŁZG w latach 2014 – 2016.

źródło: Pomiary poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa lubuskiego w latach 2014 – 2016

Wyniki badań poziomów PEM na obszarze ŁZG przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 12. Zestawienie wyników badań monitoringu PEM na terenie ŁZG w latach 2014 – 2015.

Rok	Lokalizacja	Wynik pomiaru [V/m]* <0,4**
2014	Żary, ul. Emilii Plater	1,12
2014	Żagań, ul. Rynek	<0,4
2014	Lipinki Łużyckie	<0,4
2015	Lubsko	<0,4
2015	Niwica	<0,4
2016	Gozdnica	<0,4
2016	Jasień	<0,4
2016	Łęknica	<0,4
2016	Iłowa	<0,4
2016	Jelenin	<0,4

*Średnia arytmetyczna zmierzonych wartości skutecznych natężeń pól elektrycznych promieniowania elektromagnetycznego dla zakresu częstotliwości co najmniej od 3 MHz do 3000 MHz uzyskanych dla punktu pomiarowego.

**Dla wyniku mniejszego od czułości pomiarowej sondy, do wyliczenia wartości średnich, przyjmuje się połowę tej wartości.

źródło: Pomiary poziomów pól elektromagnetycznych na terenie województwa lubuskiego w latach 2014 - 2016

Na podstawie wyników pomiarów uzyskanych w latach 2014-2016 w żadnym punkcie pomiarowym zlokalizowanym na obszarze ŁZG nie stwierdzono przekroczeń poziomu dopuszczalnego natężenia promieniowania elektromagnetycznego (7 V/m) w środowisku. Zmierzone wartości zawierały się w przedziale od <0,4 V/m (poniżej czułości pomiarowej sondy) do 1,12 V/m.

Monitoring WIOŚ

Oceny poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku i obserwacji zmian dokonuje się w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska zgodnie z art. 123 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo ochrony środowiska (tekst jednolity Dz.U. 2017, poz. 519 z późn. zm.). Zakres i sposób prowadzenia badań pomiarowych PEM określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 12 listopada 2007r. w sprawie zakresu i sposobu prowadzenia okresowych badań poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2007, Nr 221, poz. 1645). Monitoring prowadzony jest od 2008 r. na terenie każdego z województw w 135 punktach pomiarowo-kontrolnych (ppk) w ciągu 3 lat pomiarowych, tj. w 45 ppk w każdym roku. Zgodnie z wytycznymi rozporządzenia punkty rozlokowane są na trzech reprezentatywnych, dostępnych dla ludności terenach na obszarze województwa:

- w centralnych dzielnicach lub osiedlach miast o liczbie mieszkańców przekraczającej 50 tys. (15 punktów);
- w pozostałych miastach (15 punktów);
- na terenach wiejskich (15 punktów).

W latach 2015-2016 WIOŚ w Kielcach prowadził pomiary łącznie w 90 punktach pomiarowych. Poziomy pól elektromagnetycznych utrzymują się na niskim poziomie i w żadnym punkcie nie przekroczono dopuszczalnej wartości, określonej rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz.U. 2003. Nr 192, poz. 1883), zgodnie z którym dopuszczalny poziom PEM dla miejsc dostępnych dla ludności, w zakresie częstotliwości PEM objętych monitoringiem wynosi 7 V/m.

Z przeprowadzonych badań wynika, że na terenie województwa świętokrzyskiego nie dochodziło do przekroczeń dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w latach 2015 – 2016. Uzyskane wyniki były znacznie poniżej dopuszczalnych poziomów. Na terenie gminy ŁZG poziom pól elektromagnetycznych w ramach monitoringu WIOŚ nie był badany. Pomimo potencjalnie korzystnej sytuacji, zarówno na terenie całego województwa świętokrzyskiego jak i gminy ŁZG, niezbędny jest ciągły nadzór nad istniejącymi oraz potencjalnymi źródłami promieniowania elektromagnetycznego.

7.8. Gospodarowanie wodami

7.8.1. Wody powierzchniowe

Obszar Łużyckiego Związku Gmin leży w zlewniach jednolitych części wód powierzchniowych (JCWP), które zestawiono w tabeli.

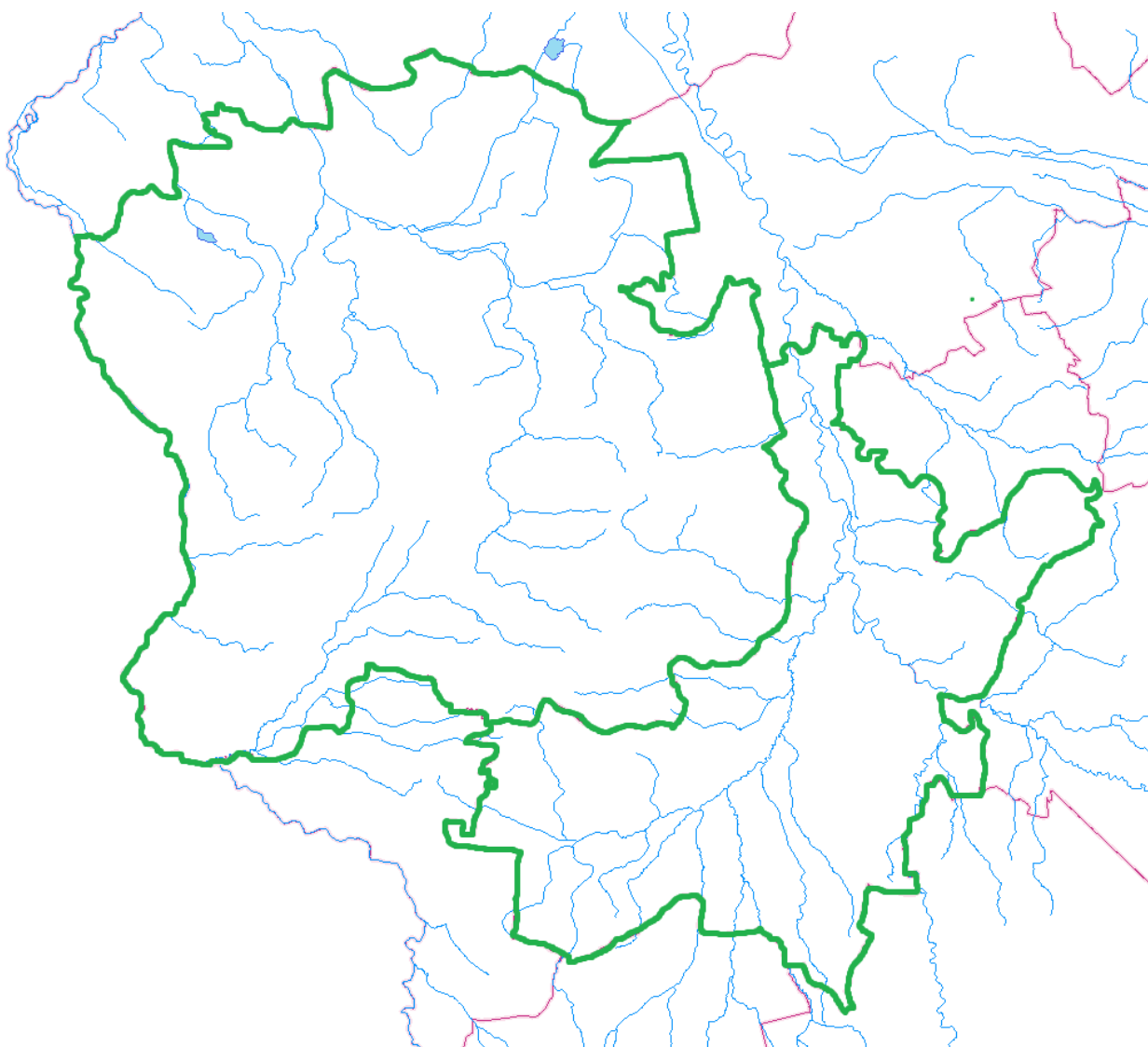
Tabela 13. Jednolite Części Wód Powierzchniowych w zasięgu których leży ŁZG.

Lp.	Kod Jednolitej Części Wód Powierzchniowych	Nazwa Jednolitej Części Wód Powierzchniowych
gminy należące do ŁZG położone na terenie powiatu żarskiego		
1.	LW10060	Brody
2.	RW600017169169	Złotnica
3.	RW600017174689	Skródka
4.	RW60001717469	Skroda
5.	RW600017174769	Chwaliszówka
6.	RW600017174772	Trzebna
7.	RW600017174774	Ilna
8.	RW600017174789	Werdawa z jez. Brodzkim
9.	RW600017174818	Makówka
10.	RW600017174829	Kanał Młyński
11.	RW600017174849	Kurka z jez. Jańsko
12.	RW600017174869	Tymnica
13.	RW6000171748729	Pstrąg
14.	RW600017174874	Dopływ spod Koperna
15.	RW600017174889	Golec
16.	RW6000181686899	Czernica
17.	RW60001816889	Łubianka
18.	RW60001816894	Czerwona Woda
19.	RW600018168969	Złota
20.	RW600018174816	Lubsza od źródła do Uklejnej
21.	RW60001917475	Nysa Łużycka od Skrody do Chwaliszówki
22.	RW600019174799	Nysa Łużycka od Chwaliszówki do Lubszy
23.	RW600019174871	Lubsza od Uklejnej do Pstrąga
24.	RW600019174899	Lubsza od Pstrąga do Nysy Łużyckiej
25.	RW60002016899	Czarna Wielka od Ziębiny do Bobru
26.	RW60002016931	Bóbr od Kwisy do Kanału Dychowskiego

Lp.	Kod Jednolitej Części Wód Powierzchniowych	Nazwa Jednolitej Części Wód Powierzchniowych
gminy należące do ŁZG położone na terenie powiatu żagańskiego		
1.	RW6000171656	Stawna
2.	RW600017166972	Dopływ spod Łoz
3.	RW600017166989	Czernik
4.	RW60001716729	Dopływ spod Chrobrowa
5.	RW600017169129	Doły
6.	RW600017169149	Stobrzyca
7.	RW600017169169	Złotnica
8.	RW600017174689	Skródka
9.	RW600018165899	Iławka
10.	RW600018168679	Czarna Mała do Czernicy
11.	RW6000181686899	Czernica
12.	RW60001816874	Olsza
13.	RW60001816876	Gnilica
14.	RW60001816889	Łubianka
15.	RW600018169276	Brzeźnica od źródła do Szumu
16.	RW60002016599	Bóbr od Bobrzycy do Kwisy
17.	RW600020166999	Kwisa od Kliczkówki do Bobru
18.	RW60002016899	Czarna Wielka od Ziębiny do Bobru
19.	RW600020169299	Brzeźnica od Szumu do Bobru
20.	RW60002016931	Bóbr od Kwisy do Kanału Dychowskiego

źródło: KZGW

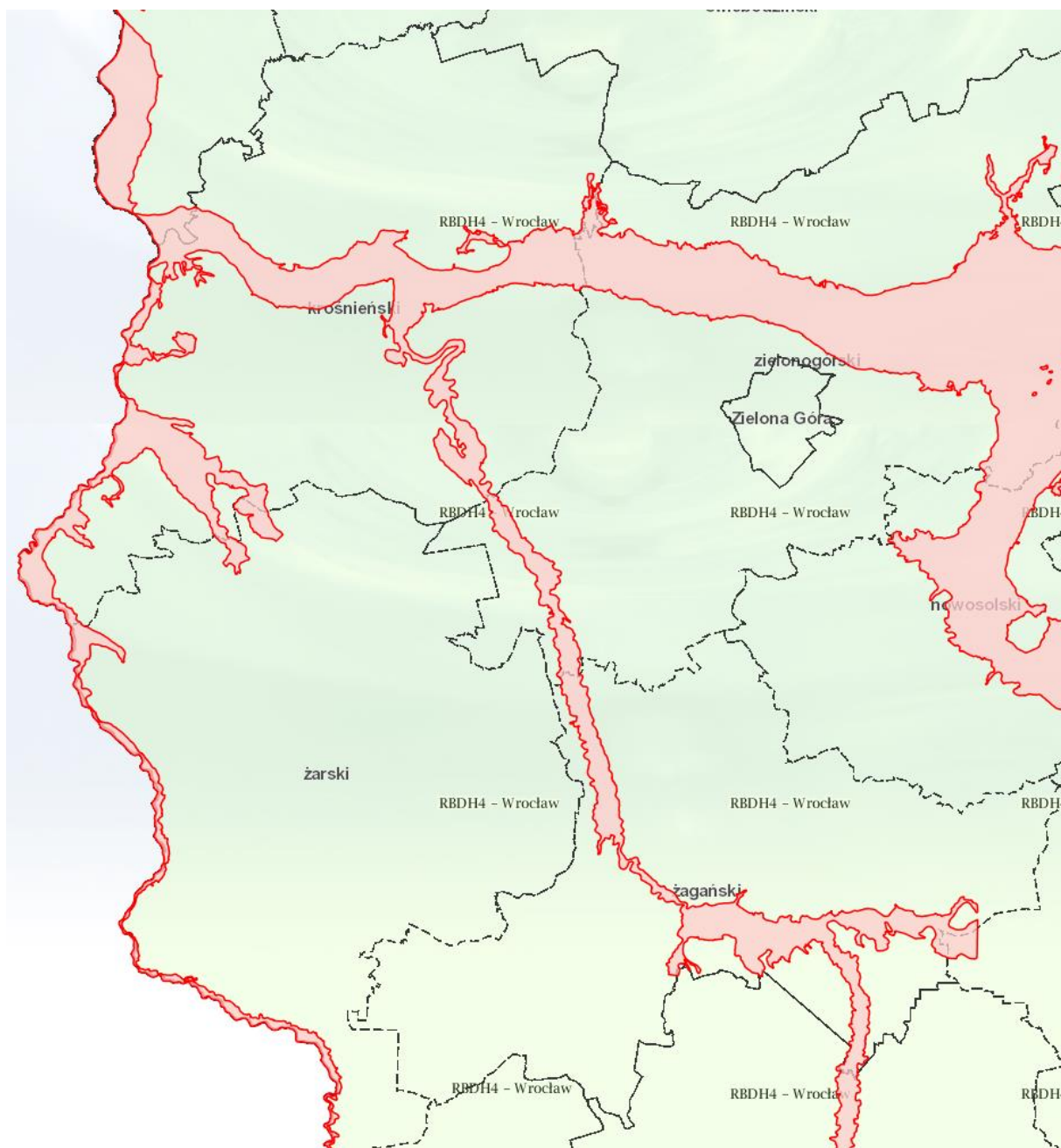
Poniżej przedstawiono w formie graficznej układ sieci hydrologicznej na terenie ŁZG.

Rysunek 6. Układ sieci hydrologicznej na terenie ŁZG.
źródło: geoserwis.gos.gov.pl

Obszary zagrożone podtopieniem

Przez obszar ŁZG przepływają rzeki, dla których zostały wyznaczone obszary szczególnego zagrożenia powodzią. Tereny te są wyznaczone na skutek analizy maksymalnych możliwych zasięgów występowania podtopień (położenia zwierciadła wody podziemnej blisko powierzchni terenu, co skutkuje podmokłościami). Szerokie i płaskie dna dolin lokalnie występujących cieków, w przypadku wystąpienia intensywnych opadów lub też gwałtownych roztopów również narażone są na niebezpieczeństwo wezbrań poziomu wód i wystąpienie wód z koryt.

Rysunek 7. Tereny ŁZG narażone na podtopienia.

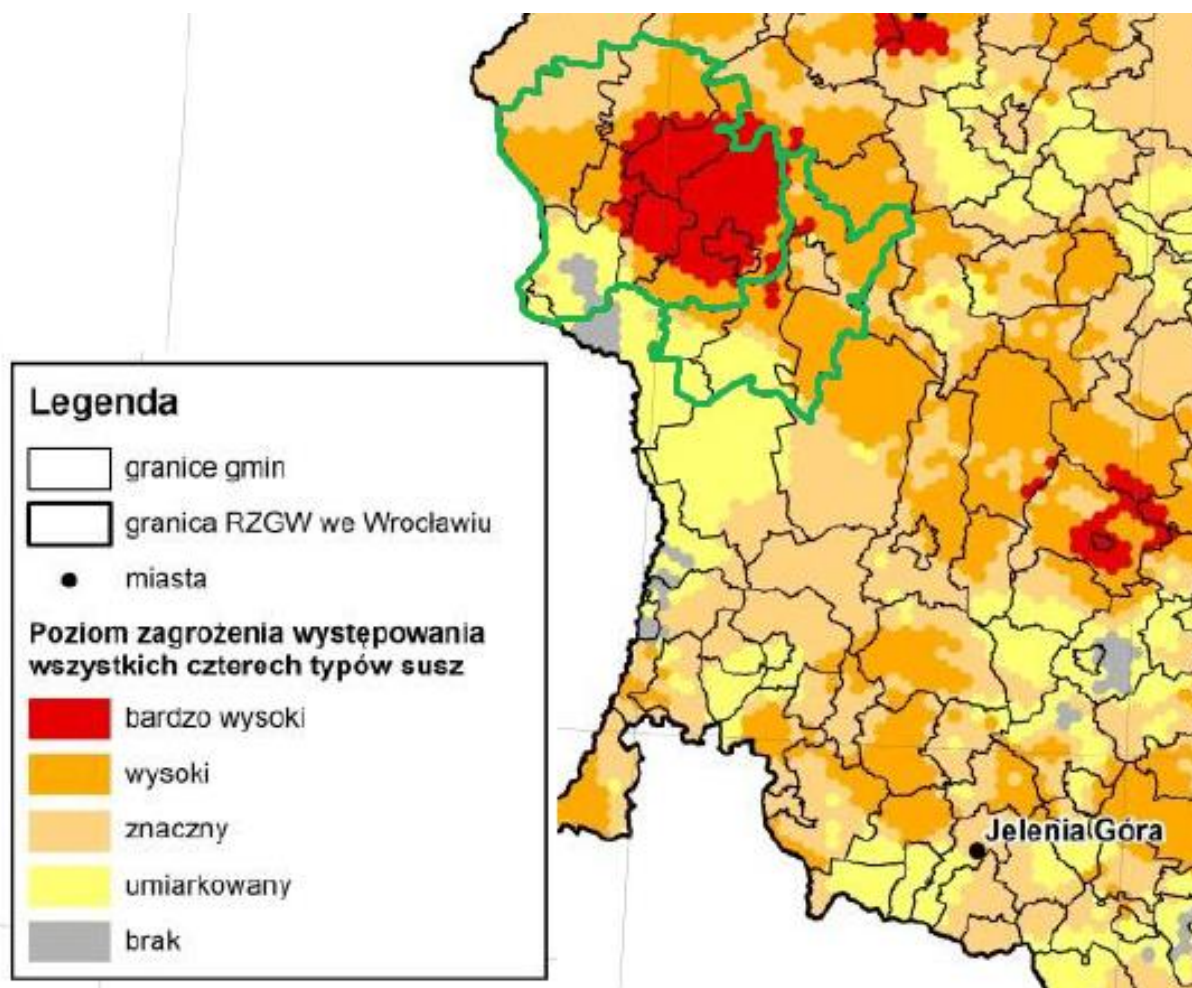
źródło: <http://spdps.h.pgi.gov.pl/PSHv7/>

Obszary zagrożone suszą

Susza jest zjawiskiem ciągłym o zasięgu regionalnym i oznacza dostępność wody poniżej średniej w określonych warunkach naturalnych. Suszą nazywa się nie tylko zjawiska ekstremalne, ale wszystkie, które występują w warunkach mniejszej dostępności wody dla danego regionu. Ze względu na warunki meteorologiczne i klimatyczne, problemy rolnicze, warunki hydrologiczne i skutki gospodarcze wyróżnia się kolejne etapy rozwoju suszy:

- Susza meteorologiczna – określana jako okres trwający na ogół od miesięcy do lat, w którym dopływ wilgoci do danego obszaru spada poniżej stanu normalnego w danych warunkach klimatycznych uwilgotnienia;
- Susza rolnicza – definiowana jako okres, w którym wilgotność gleby jest niedostateczna do zaspokojenia potrzeb wodnych roślin i prowadzenia normalnej gospodarki w rolnictwie;
- Susza Hydrologiczna – odnosząca się do okresu, gdy przepływy w rzekach spadają poniżej przepływu średniego, a w przypadku przedłużającej się suszy meteorologicznej obserwuje się znaczne obniżenie poziomu zalegania wód podziemnych;
- Susza w sensie gospodarczym – będącą skutkiem wymienionych procesów fizycznych odnoszącą się do zagadnień ekonomicznych w obszarze działalności człowieka dotkniętego suszą.

Rozkład obszarów zagrożonych suszą atmosferyczną na terenach zarządzanych przez RZGW we Wrocławiu. Łużycki Związek Gmin leży częściowo na terenie bardzo wysokiego narażenia na zjawisko suszy, a częściowo na terenie wysokiego narażenia na zjawisko suszy.

Rysunek 8. Obszary zagrożone występowaniem czterech typów susz.

źródło: Plan przeciwdziałania skutkom suszy w regionach wodnych Środkowej Odry Izery, Metuje, Łaby i Ostrożnicy (Upa), Orlicy i Morawy

7.8.2. Jakość wód - wody powierzchniowe

Informacje na temat stanu wód JCWP zlokalizowanych na terenie ŁZG, uzyskane od Krajowej Zarządu Gospodarki Wodnej, zebrano w poniższej tabeli.

Tabela 14. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie ŁZG.

Kod JCWP	Status	Stan chemiczny	Stan/potencjał ekologiczny	Stan wód	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
gminy należące do ŁZG położone na terenie powiatu żarskiego					
LW10060	NAT	zły	zły	zły	zagrożona
RW600017169169	NAT	dobry	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW600017174689	NAT	dobry	co najmniej dobry	dobry	niezagrożona
RW60001717469	NAT	dobry	dobry	zły	niezagrożona
RW600017174769	NAT	dobry	poniżej dobrego	zły	niezagrożona

Kod JCWP	Status	Stan chemiczny	Stan/potencjał ekologiczny	Stan wód	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
RW600017174772	NAT	poniżej dobrego	umiarkowany	zły	zagrożona
RW600017174774	SZCW	poniżej dobrego	dobry i powyżej dobrego	zły	niezagrożona
RW600017174789	SZCW	poniżej dobrego	dobry i powyżej dobrego	zły	niezagrożona
RW600017174818	SZCW	dobry	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW600017174829	NAT	dobry	umiarkowany	zły	niezagrożona
RW600017174849	SZCW	poniżej dobrego	umiarkowany	zły	niezagrożona
RW600017174869	NAT	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
RW6000171748729	NAT	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
RW600017174874	NAT	dobry	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW600017174889	SZCW	poniżej dobrego	dobry i powyżej dobrego	zły	niezagrożona
RW6000181686899	SZCW	poniżej dobrego	umiarkowany	zły	zagrożona
RW60001816889	SZCW	poniżej dobrego	dobry i powyżej dobrego	zły	niezagrożona
RW60001816894	SZCW	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW600018168969	NAT	poniżej dobrego	umiarkowany	zły	zagrożona
RW600018174816	NAT	poniżej dobrego	dobry	zły	zagrożona
RW60001917475	NAT	poniżej dobrego	dobry	zły	zagrożona
RW600019174799	NAT	dobry	dobry	dobry	zagrożona
RW600019174871	NAT	dobry	umiarkowany	zły	zagrożona
RW600019174899	NAT	poniżej dobrego	dobry	zły	zagrożona
RW60002016899	NAT	poniżej dobrego	umiarkowany	zły	zagrożona
RW60002016931	NAT	poniżej dobrego	dobry	zły	zagrożona
gminy należące do ŁZG położone na terenie powiatu żagańskiego					
RW6000171656	NAT	dobry	co najmniej dobry	dobry	niezagrożona

Kod JCWP	Status	Stan chemiczny	Stan/potencjał ekologiczny	Stan wód	Zagrożenie nieosiągnięciem celów środowiskowych
RW600017166972	NAT	dobry	co najmniej dobry	dobry	niezagrożona
RW600017166989	NAT	dobry	co najmniej dobry	dobry	niezagrożona
RW60001716729	NAT	dobry	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW600017169129	NAT	dobry	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW600017169149	NAT	dobry	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW600017169169	NAT	dobry	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW600017174689	NAT	dobry	co najmniej dobry	dobry	niezagrożona
RW600018165899	NAT	poniżej dobrego	umiarkowany	zły	zagrożona
RW600018168679	SZCW	poniżej dobrego	umiarkowany	zły	zagrożona
RW6000181686899	SZCW	poniżej dobrego	umiarkowany	zły	zagrożona
RW60001816874	SZCW	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW60001816876	NAT	poniżej dobrego	poniżej dobrego	zły	zagrożona
RW60001816889	SZCW	poniżej dobrego	dobry i powyżej dobrego	zły	niezagrożona
RW600018169276	NAT	poniżej dobrego	umiarkowany	zły	zagrożona
RW60002016599	NAT	poniżej dobrego	dobry	zły	zagrożona
RW600020166999	NAT	poniżej dobrego	dobry	zły	zagrożona
RW60002016899	NAT	poniżej dobrego	umiarkowany	zły	zagrożona
RW600020169299	NAT	poniżej dobrego	umiarkowany	zły	zagrożona
RW60002016931	NAT	poniżej dobrego	dobry	zły	zagrożona

źródło: KZGW, stan na 2015r.

Gdzie:

SZCW – silnie zmieniona część wód,

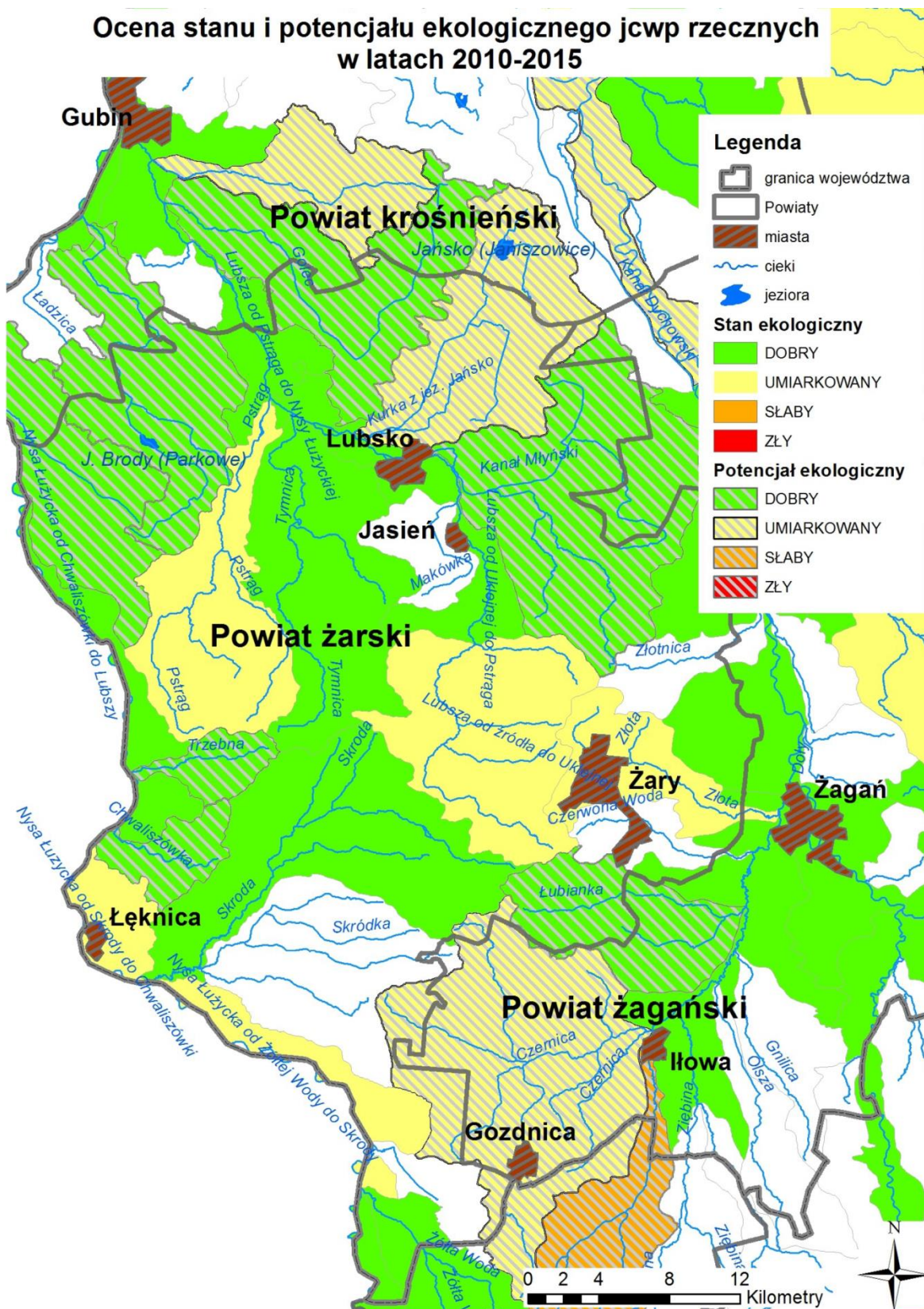
NAT – naturalna.

Monitoring WIOŚ

Rzeki

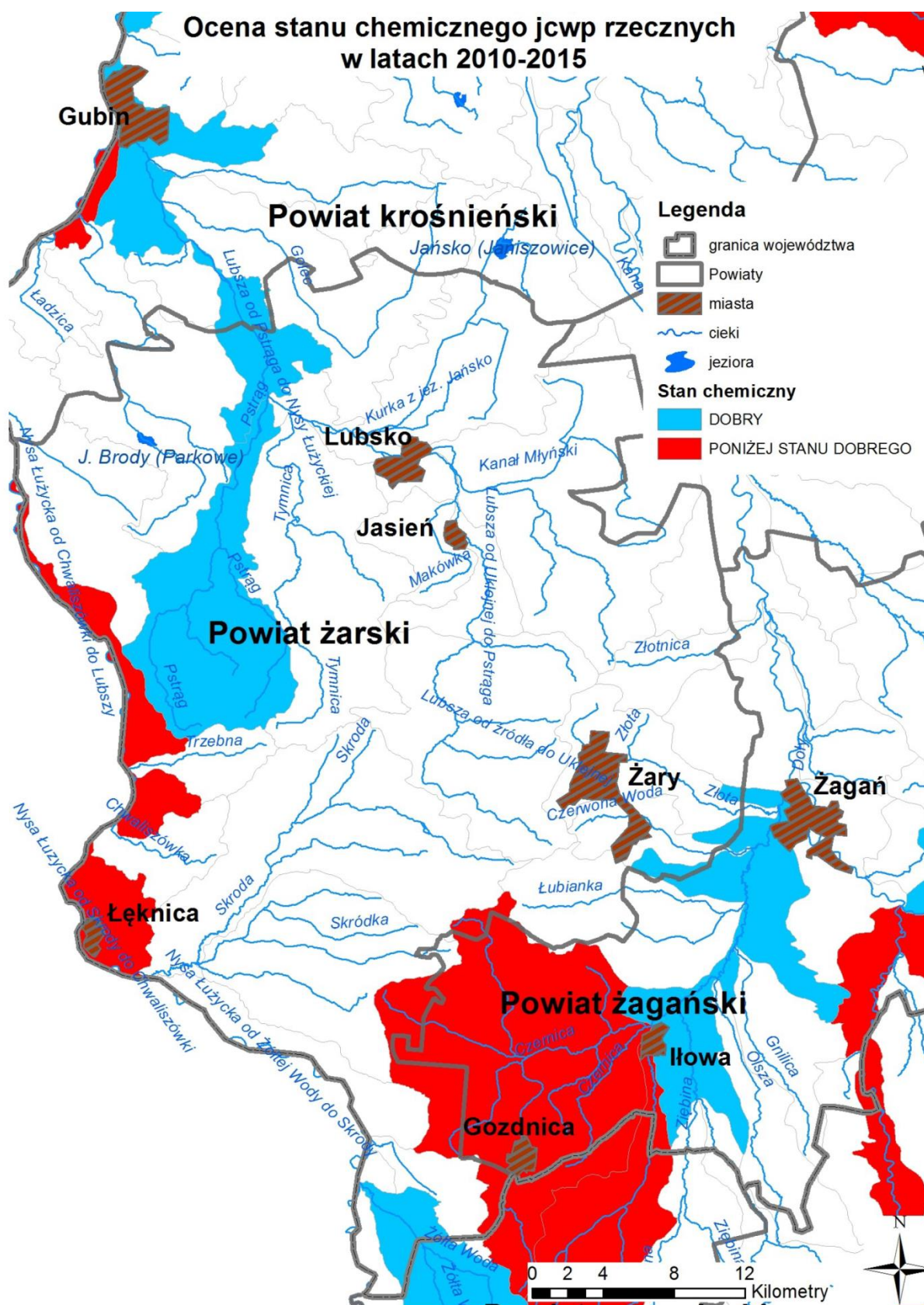
Monitoring wód powierzchniowych w 2016 r. prowadzony był zgodnie z zapisami: Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW), rozporządzenia Ministra Środowiska z 21 listopada 2013r. zmieniające rozporządzenie w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. 2013 poz. 1558) oraz Wojewódzkiego Programu Monitoringu Środowiska (WPMŚ).

W 2016r. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze prowadził na terenie województwa lubuskiego badania 32 rzek (43 jednolitych części wód) w 44 punktach pomiarowo kontrolnych (ppk); ponadto w wodach powierzchniowych rzecznych wykonano oznaczenia substancji priorytetowych — w 15 ppk. W 2016 r. prowadzono również badania rzek na obszarze powiatu żarskiego i żagańskiego w ramach monitoringu diagnostycznego, operacyjnego oraz badawczego. Przebadano takie rzeki jak: Nysa Łużycka, Skroda, Lubsza, Kanał Młyński, Tymnica, Pstrąg, Złota Struga. Ich ocena jest obecnie na etapie weryfikacji. Badane rzeki oraz wydzielone na nich jcwp wraz z pozostałymi jcwp, zawierającymi się w granicach powiatu żarskiego i żagańskiego, zostały poddane ocenie stanu uwzględniając dziedziczenie ocen jcwp badanych w okresie od 2010-2015. Na podstawie uzyskanych wyników została opracowywana ocena stanu jednolitych części wód rzecznych za rok 2015 z uwzględnieniem dziedziczenia wyników oceny z lat 2010-2014. Wykonano ją w oparciu o rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 22 października 2014 r. w sprawie sposobu klasyfikacji stanu jednolitych części wód powierzchniowych oraz środowiskowych norm jakości dla substancji priorytetowych (Dz. U. 2014, poz. 1482) oraz wytycznych opracowanych przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska. Wytyczne te opisują m.in. procedurę dziedziczenia oceny, przez którą rozumie się przeniesienie wyników oceny elementów biologicznych (z dokładnością do pojedynczego elementu), fizykochemicznych, hydromorfologicznych oraz chemicznych na kolejny rok w przypadku, gdy dana jcwp nie była objęta monitoringiem, przy czym wyniki badań wód uzyskane w ramach monitoringu diagnostycznego zachowują swoją ważność przez 6 lat, a w ramach monitoringu operacyjnego przez 3 lata. Dziedziczenie oceny jest zatem procesem aktualizacji wykonanej oceny o wyniki uzyskane w kolejnym roku realizacji monitoringu wód powierzchniowych.

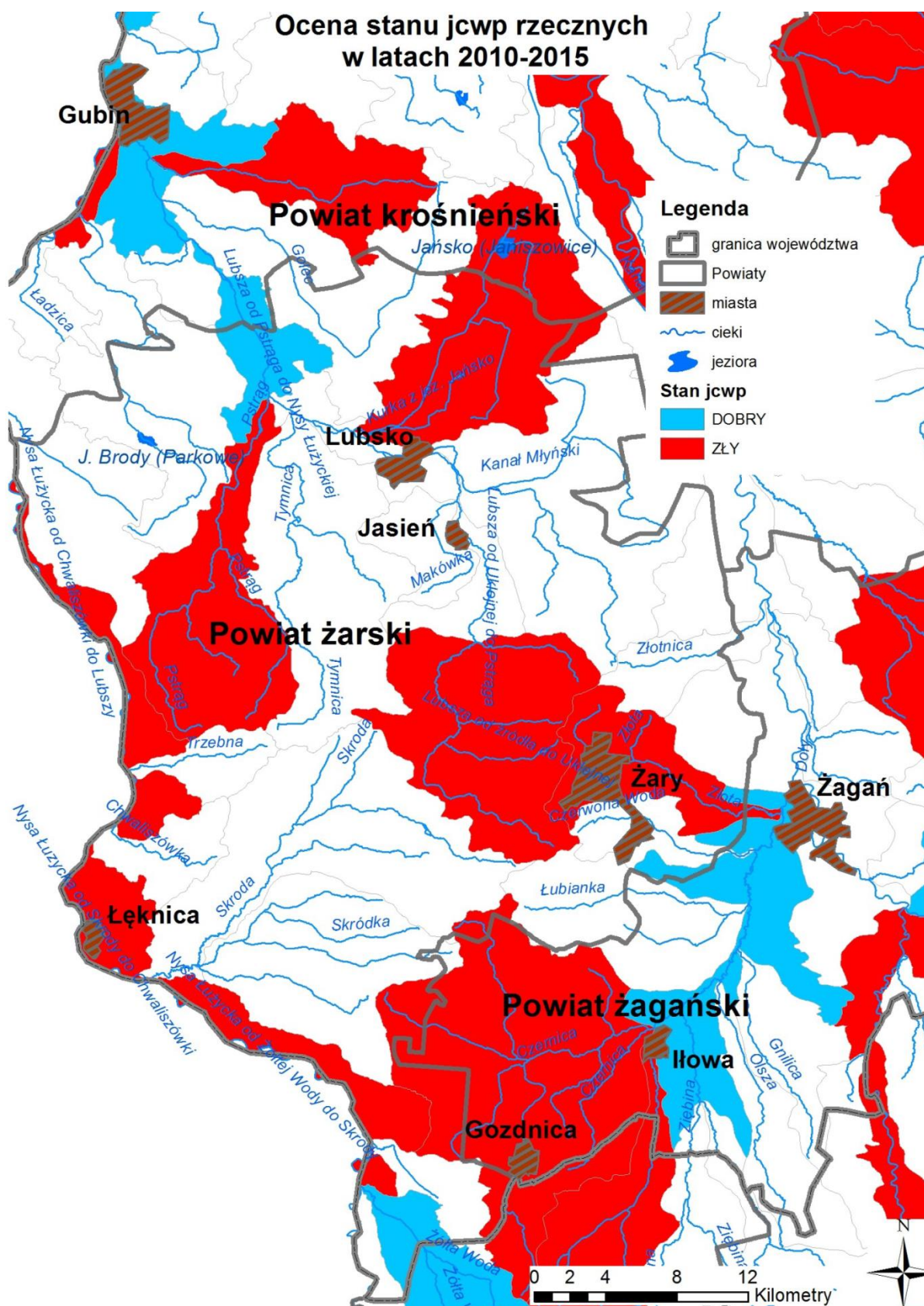
Rysunek 9. Ocena stanu i potencjału jcwp rzecznych w województwie lubuskim badanych w latach 2010-2015.

źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie żarskim na tle wyników badań monitoringowych przeprowadzonych w 2016r. w województwie lubuskim.

Rysunek 10. Ocena stanu chemicznego jcwp rzecznych w województwie lubuskim badanych w latach 2010-2015.

źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie żarskim na tle wyników badań monitoringowych przeprowadzonych w 2016r. w województwie lubuskim.

źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie żarskim na tle wyników badań monitoringowych przeprowadzonych w 2016r. w województwie lubuskim.

Jeziora

Na obszarze powiatu żarskiego w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska badane jest 1 jezioro – jezioro Brody (Brodzkie, Parkowe). Ostatnie badania jeziora przeprowadzone zostały w 2016r. w ramach monitoringu operacyjnego, jednak jego klasyfikacja jak i pozostałych jezior na obszarze województwa jest obecnie na etapie weryfikacji. Poprzednie badania jeziora przeprowadzono w 2013r. w ramach monitoringu diagnostycznego i operacyjnego.

Zgodnie z Wojewódzkim Programem Państwowego Monitoringu Środowiska na lata 2016-2020 badania jeziora Brody prowadzone były w ubiegłym 2016r. (monitoring operacyjny), kolejne natomiast zaplanowane są na 2019r. (monitoring diagnostyczny i operacyjny). Ponadto w latach 2016-2021 przewidziane są coroczne badania WWA, dla których wcześniej odnotowano przekroczenia.

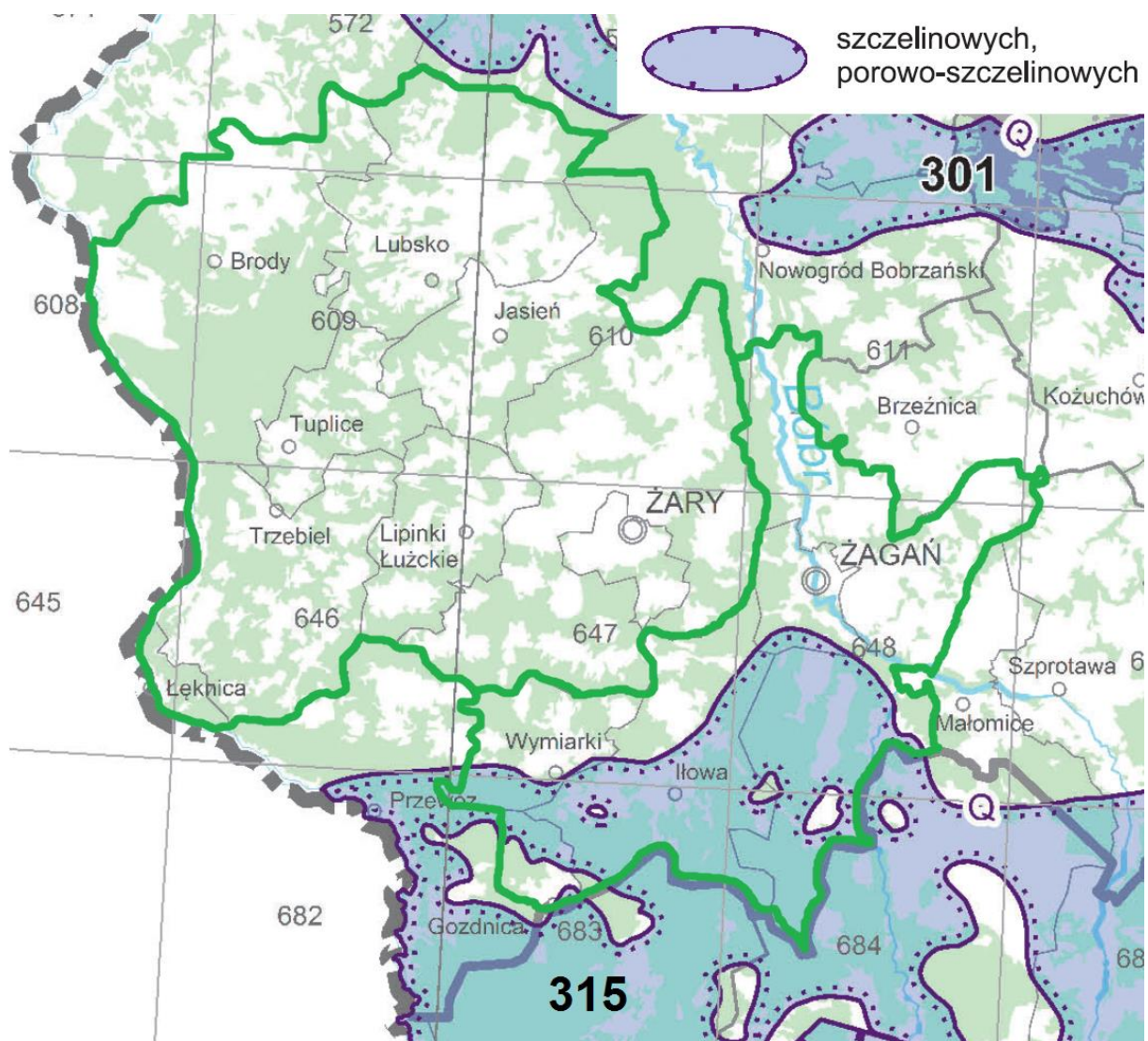
7.8.3. Wody podziemne

Główne Zbiorniki Wód Podziemnych występujące na terenie ŁZG (wg Informatora PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce, wydane przez Państwowy Instytut Geologiczny oraz Państwowy Instytut Badawczy w 2017 roku, przy współpracy z Ministerstwem Środowiska oraz Krajowym Zarządem Gospodarki Wodnej):

- GZWP Nr 315 Zbiornik Chocianów – Gozdnicza.

GZWP Nr 315 Zbiornik Chocianów – Gozdnicza

Główny zbiornik wód podziemnych nr 315 Zbiornik Chocianów–Gozdnica o powierzchni 1170,36 km², jest położony w Borach Dolnośląskich, na pograniczu województwa dolnośląskiego i lubuskiego. Zbiornik o charakterze porowym jest związany z osadami piaszczysto-żwirowymi czwartorzędowych dolin kopalnych, struktur erozyjnych i stożków sandrowych tworzących jeden poziom wodonośny. Wodonośne osady czwartorzędu występują na większości obszaru zbiornika, z wyjątkiem elewacji starszego podłoża (często o założeniu tektonicznym) i te fragmenty zbiornika wyodrębniono z obszaru GZWP nr 315. Współczynnik filtracji waha się w szerokim zakresie od kilku do 180 m/d, wodoprzewodność wynosi od poniżej 100 do ponad 4000 m²/d. Poziom wodonośny charakteryzuje się zwierciadłem swobodnym i lokalnie swobodno-napiętym. Zasilanie następuje głównie przez bezpośrednią infiltrację opadów w osady przepuszczalne, częściowo również przez dopływ lateralny spoza obszaru zbiornika, a lokalnie przez infiltrację wód powierzchniowych w aluwia rzeczne. Jakość wód podziemnych jest ogólnie dobra – klasy I–III (wg rozp. MŚ z dnia 23 lipca 2008r.), lecz nietrwała z uwagi na brak izolacji od powierzchni terenu utworami słabo przepuszczalnymi. Lokalnie stwierdzono obecność, w wodach podziemnych, podwyższonych ilości związków żelaza, manganu, azotu, sporadycznie sodu i glinu. Przekroczenia klasy III (klasy IV i V) dotyczą punkowego zanieczyszczenia wody, w gospodarskich studniach kopanych, pochodzącego ze źródeł rolniczych. Pod względem hydrochemicznym wody należą do dwujonowych HCO₃-Ca i tryjonowych SO₄-HCO₃-Ca. Na podstawie badań modelowych wielkość zasobów dyspozycyjnych dla zbiornika oszacowano w wysokości 109 270 m³/d przy module 93,36 m³/d × km³. Eksploatacja wód podziemnych stanowi zaledwie 5,5% zasobów dyspozycyjnych.

Rysunek 12. Lokalizacja GZWP znajdujących się na terenie ŁZG .
 źródło: Mapa Głównych Zbiorników Wód Podziemnych stan na 01.01.2017r.

Łużycki Związek Gmin położony jest w obrębie 4 jednolitych części wód podziemnych:

- nr 76 (PLGW600076),
- nr 77 (PLGW600077),
- nr 92 (PLGW600092),
- nr 93 (PLGW600093).

Informacje szczegółowe dotyczące JCWPd znajdują się w poniższych tabelach.

Tabela 15. Charakterystyka JCWPd nr 76.

Powierzchnia [km²]	1 171,2
Województwo	lubuskie
Powiaty	krośnieński, zielonogórski, żarski
Dorzecze	Odry
Region wodny	Środkowej Odry
Główna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni)	Lubsza, Werdawa, Mała Młynówka, Ilna (III)
Liczba pięter wodonośnych	2
Zasoby wód dostępne do zagospodarowania [m³/d]	97 542

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Tabela 16. Charakterystyka JCWPd nr 77.

Powierzchnia [km²]	2 654,7
Województwo	dolnośląskie, lubuskie
Powiaty	bolesławiecki, głogowski, lubański, lubiński, polkowicki, zgorzelecki krośnieński, zielonogórski, nowosolski, żarski, żagański
Dorzecze	Odry
Region wodny	Środkowej Odry
Główna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni)	Bóbr (II)
Liczba pięter wodonośnych	3
Zasoby wód dostępne do zagospodarowania [m³/d]	543 270

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Tabela 17. Charakterystyka JCWPd nr 92.

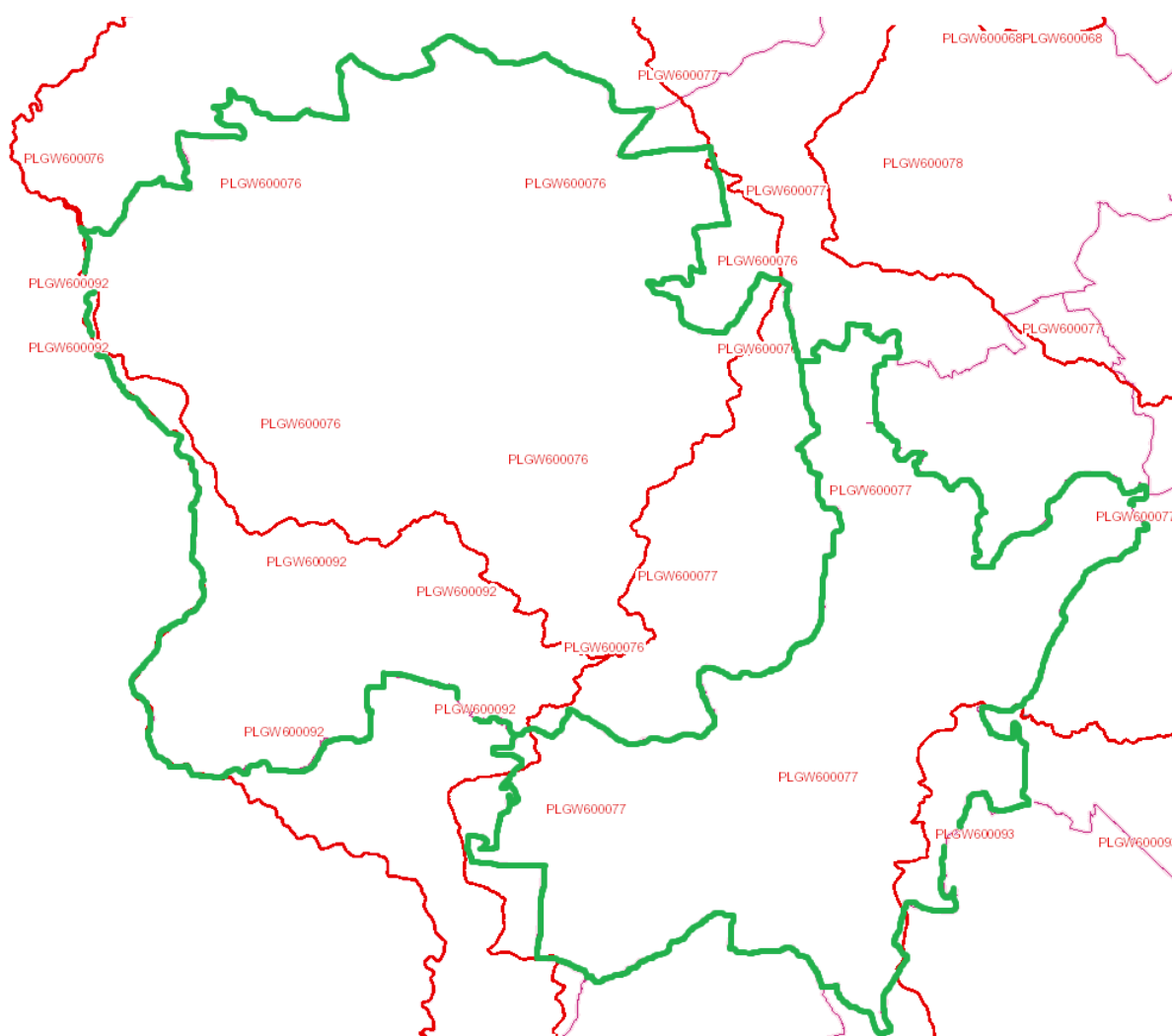
Powierzchnia [km²]	694,7
Województwo	dolnośląskie, lubuskie
Powiaty	bolesławiecki, lubański, zgorzelecki krośnieński, żarski, żagański
Dorzecze	Odry
Region wodny	Środkowej Odry
Główna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni)	Nysa Łużycka (II), Jędrzychowicki Potok, Żarecki Potok, Bielawka, Żółta Woda, Skroda (III)
Liczba pięter wodonośnych	3
Zasoby wód dostępne do zagospodarowania [m³/d]	67 461

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Tabela 18. Charakterystyka JCWPd nr 92.

Powierzchnia [km²]	1 981,2
Województwo	dolnośląskie, lubuskie
Powiaty	bolesławiecki, jeleniogórski, legnicki, lubański, lwówecki, zgorzelecki, złotoryjski żagański
Dorzecze	Odry
Region wodny	Środkowej Odry
Główna zlewnia w obrębie JCWPd (rząd zlewni)	Bóbr (II)
Liczba pięter wodonośnych	6
Zasoby wód dostępne do zagospodarowania [m³/d]	417 997

źródło: Państwowa Służba Hydrogeologiczna

Rysunek 13. ŁZG na tle JCWPd nr 76, 77, 92 oraz 93.

źródło: geoserwis.gos.gov.pl

7.8.4. Jakość wód – wody podziemne

Informacje na temat stanu jakości wód podziemnych zlokalizowanych na terenie ŁZG, uzyskane od Krajowej Zarządu Gospodarki Wodnej, zebrano w poniższej tabeli.

Tabela 19. Wyniki oceny stanu wód podziemnych położonych w obrębie ŁZG.

Nr JCWPd	Stan chemiczny	Stan ilościowy	Status JCWPd	Ocena ryzyka niespełnienia celów środowiskowych
76	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
77	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
92	dobry	dobry	dobry	niezagrożona
93	dobry	dobry	dobry	zagrożona

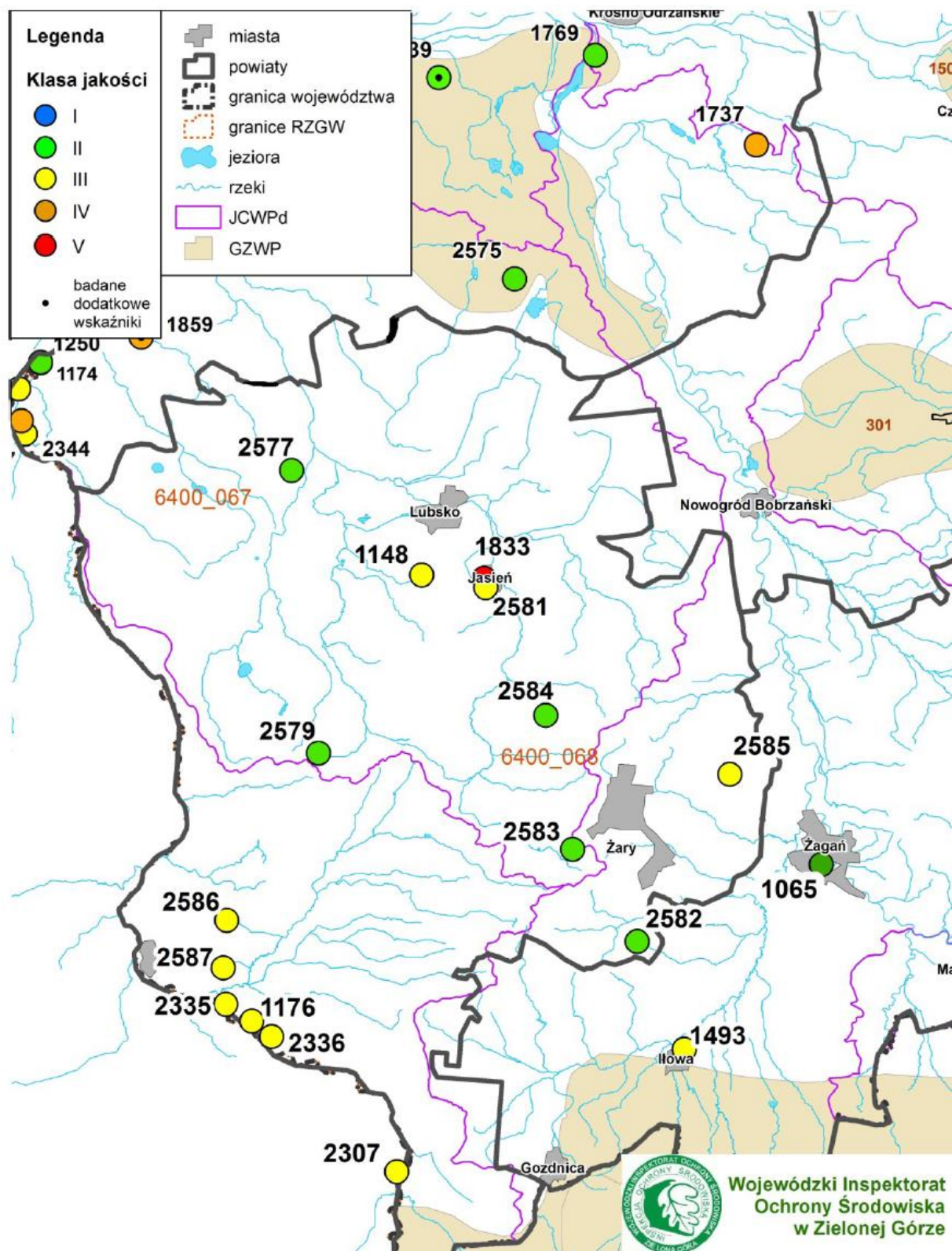
źródło: KZGW

Zgodnie art. 4.1 Ramowej Dyrektywy Wodnej (RDW) oraz art. 38e pkt. 1 ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2017r., poz. 1566), celem środowiskowym dla JCWPd jest zapobieganie lub ograniczanie wprowadzania do niej zanieczyszczeń; zapobieganie pogorszeniu oraz poprawa stanu oraz ochrona i podejmowanie działań naprawczych, a także zapewnianie równowagi między poborem a zasilaniem wód, tak aby osiągnąć i utrzymać ich dobry stan.

Monitoring WIOŚ

W 2016 roku badania jakości wód podziemnych na terenie województwa lubuskiego prowadzono w sieci monitoringu krajowego, w ramach monitoringu diagnostycznego. Monitoring diagnostyczny stanu chemicznego jednolitych części wód podziemnych realizowany jest w celu dokonania oceny wpływu oddziaływań wynikających z działalności człowieka oraz długoterminowych zmian wynikających zarówno z warunków naturalnych, jak i antropogenicznych. Badania wykonał Państwowy Instytut Geologiczny – Instytut Badawczy na zlecenie Głównego Inspektora Ochrony Środowiska. Na obszarze województwa sieć pomiarowa obejmowała 66 punktów pomiarowo - kontrolnych. W 64 punktach próby pobrano raz w roku, 2 punkty opróbowano dwukrotnie. Badania prowadzono na terenie wszystkich powiatów oraz na terenie miast: Zielona Góra i Gorzów Wlkp. Badaniami objęto 13 Jednolitych Części Wód Podziemnych (JCWPd) o numerach: 33, 34, 40, 41, 58, 59, 68, 69, 76, 77, 78, 92 oraz 93.

W granicach ŁZG badania wód podziemnych w sieci monitoringu krajowego, w ramach monitoringu diagnostycznego przeprowadzono w 13 punktach pomiarowych. Na podstawie przeprowadzonych badań w 5 punktach pomiarowych stwierdzono wody dobrej jakości (II klasa), w 6 punktach zadawalającą jakość wód (III klasa). W punkcie 1833 stwierdzono złą jakość wód – klasa V. Szczegółowe wyniki pomiarów przedstawiono w tabeli.

Rysunek 14. Lokalizacja punktów pomiarowych monitoringu diagnostycznego wód podziemnych na terenie powiatu żarskiego i żagańskiego.

źródło: Informacja o stanie środowiska w powiecie żarskim na tle wyników badań monitoringowych przeprowadzonych w 2016r. w województwie lubuskim

Tabela 20. Zestawienie punktów pomiarowych oraz wskaźniki, które zadecydowały o klasie jakości wód podziemnych.

Nr punktu	Identyfikator UE	Miejscowość	Gmina	JCWPd	Klasa jakości	Wskaźniki fizyczno-chemiczne w zakresie stężeń II klasy jakości	Wskaźniki fizyczno-chemiczne w zakresie stężeń III klasy jakości	Wskaźniki fizyczno-chemiczne w zakresie stężeń IV klasy jakości	Wskaźniki fizyczno-chemiczne w zakresie stężeń V klasy jakości
1148	PL600076_006	Lubsko	Lubsko	76	III	SO ₄ , temp, HCO ₃ , Mn, O ₂ , Ca	-	Fe	-
1833	PL600076_005	Jasień	Jasień	76	V	SO ₄ , PEW, HCO ₃ , Cl, TOC	temp, Mn, Ca	NH ₄ , Fe	K
2577	PL600076_009	Biecz	Brody	76	II	SO ₄ , temp, PEW, Mn, Na, Ca, Cl	Fe	-	-
2579	PL600076_008	Rytwiny	Trzebiel	76	II	SO ₄ , temp, Mn, Ca	Fe, O ₂	-	-
2581	PL600076_004	Jasień	Jasień	76	III	NH ₄ , NO ₃ , SO ₄ , temp, Mn	K, Fe	pH	-
2583	PL600076_001	Olbrachtów	gm. Żary	76	II	Fe, NO ₃ , SO ₄ , temp, O ₂	-	-	-
2584	PL600076_002	Drożków	gm. Żary	76	II	Fe, SO ₄ , temp, Mn, Ca	O ₂	-	-
1065	PL600077_013	Żagań	m. Żagań	77	I	temp	-	-	-
1493	PL600077_017	Iłowa	Iłowa	77	III	NH ₄ , temp, Mn	O ₂	Fe	-
2582	PL600077_018	Mirostowice Dolne	gm. Żary	77	II	SO ₄ , temp	-	-	-
2585	PL600077_016	Olszyniec	gm. Żary	77	III	SO ₄ , temp, HCO ₃ , Mn, O ₂	Ca	-	-
2586	PL600092_022	Czaple	Trzebiel	92	III	SO ₄ , temp, Mn, O ₂ , Ni	Fe	pH	-
2587	PL600092_023	Przewoźniki	Trzebiel	92	III	Cu, temp, Ni	-	pH	-

źródło: Monitoring jakości wód podziemnych województwa lubuskiego, 2016r.

7.9. Gospodarka wodno – ściekowa

7.9.1. Zaopatrzenie w wodę

W poniższej tabeli przedstawiono ujęcia wody zlokalizowane na terenie ŁZG.

Tabela 21. Ujęcia wody na terenie ŁZG.

Gmina	Miejscowość	Rodzaj ujęcia	Wydajność ujęcia Q [m³/h]
Gozdnica	Gozdnica	podziemne	50,0
Iłowa	Iłowa	podziemne	280,0
	Szczepanów	podziemne	90,0
Wymiarki	Borowe	podziemne	135,0
m. Żagań	Żagań	podziemne	540,0
Żagań	Jelenin	podziemne	64,5
	Tomaszowo	podziemne	30
	Miodnica	podziemne	30
	Rudawica	podziemne	46
	Dzietrzychowice	podziemne	29
	Marysin	podziemne	22
	Chrobrów	podziemne	54
Brody	Brody	podziemne	30,0
	Biecz	podziemne	27,0
	Zasieki	podziemne	15,0
	Marianka	podziemne	2,0
Jasień	Jasień, ul. Wodna	podziemne	120,0
	Jasień, ul. Leśna	podziemne	23,0
Lipinki Łużyckie	Lipinki Łużyckie	podziemne	70,0
	Górka	podziemne	7,0
Lubsko	Glinka Górna	podziemne	350,0
	Białków	podziemne	55,0
	Gozdno	podziemne	60,0
Łęknica	Łęknica	podziemne	80,0
Trzebiel	Trzebiel	podziemne	180,0
	Przewoźniki	podziemne	66,0
	Żarki Wielkie	podziemne	20,0
	SUW Olszyna	podziemne	36,0
	Czaple	podziemne	73,0
Tuplice	Rytwiny	podziemne	60,0
m. Żary	Żary, ul. Piastowska	podziemne	480,0

Gmina	Miejscowość	Rodzaj ujęcia	Wydajność ujęcia Q [m³/h]
	Żary, ul. Zgorzelecka	podziemne	152,0
	Sieniawa – Miłowice	podziemne	275,0
	Żary, Zawiszy Czarnego	podziemne	50,0
Żary	Mirostowice Dolne	podziemne	18,3
	Łaz	podziemne	4,6
	Olbrachtów	podziemne	14,6
	Bogumiłów	podziemne	4,6
	Sieniawa Żarska	podziemne	11,7
	Olszyniec	podziemne	10,0
	Drożkowie	podziemne	15,0
	Bieniów	podziemne	15,0
	Złotnik	podziemne	29,8

źródło: Urzędy Gmin należące do ŁZG

7.9.2. Sieć wodociągowa

Całkowita długość sieci wodociągowej na terenie Łużyckiego Związku Gmin w 2016 roku wynosiła 1 079,2km, a ilość przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania 19 302 sztuk. Liczba osób korzystająca z sieci wodociągowej wynosiła w 2016 roku 132 970 osób. Porównując do ogólnej liczby ludności w ŁZG w 2016r. (140 528 osób) sieć wodociągowa kształtuje się na bardzo dobrym poziomie. Długość poszczególnych wodociągów w gminach, połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym oraz ilość osób korzystających z sieci wodociągowej przedstawia tabela.

7.9.3. Odprowadzanie ścieków sanitarnych

Całkowita długość sieci kanalizacyjnej na terenie Łużyckiego Związku Gmin w 2016 roku wynosiła 544,9 km, a ilość przyłączy prowadzących do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania 8 252 sztuk. Liczba osób korzystająca z sieci kanalizacyjnej wynosiła w 2016r. 91 579 osób. Porównując do ogólnej liczby ludności w ŁZG w 2016 roku (140 528 osób) sieć kanalizacyjna kształtuje się na dobrym poziomie. Długość poszczególnych sieci kanalizacyjnych w gminach, połączenia prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania, ilość ścieków odprowadzonych oraz ilość osób korzystających z sieci kanalizacyjnej przedstawia tabela. Na terenie miejscowości niewłączonych do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków nieczystości gromadzone są w podziemnych zbiornikach asenizacyjnych i za pomocą taboru asenizacyjnego wywożone do oczyszczalni ścieków. Na terenie ŁZG pojawiają się przydomowe oczyszczalnie ścieków, należy jednak pamiętać o ich odpowiedniej obsłudze w celu dbałości o środowisko naturalne. Na terenie Łużyckiego Związku Gmin znajdują się następujące aglomeracje: Żary, Żagań, Lubsko, Iłowa, Łęknica, Jasień, Gozdnicza.

Tabela 22. Zestawienie parametrów sieci wodociągowej w gminach należących do ŁZG.

Gmina	Długość czynnej sieci rozdzielczej [km]	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	Woda dostarczona gospodarstwom domowym [dam ³]	Ludność korzystająca z sieci wodociągowej [osoba]	Zużycie wody w gospodarstwach domowych ogółem na 1 mieszkańca [m ³]
m. Gozdnicza	11,4	351	79,2	3 127	24,8
Iłowa	70,8	1 296	189,9	6 245	27,2
Wymiarki	21,3	436	56,0	2 227	23,8
m. Żagań	114,4	2 586	793,4	26 162	30,3
Żagań	105,4	1 913	179,1	7 288	24,6
Brody	51,0	730	79,2	3 175	23,0
Jasień	76,0	1 196	170,6	6 634	23,9
Lipinki Łużyckie	63,1	664	76,5	3 008	23,1
Lubsko	83,8	2 982	463,2	18 451	24,5
m. Łęknica	16,2	270	82,3	2 448	32,5
Trzebiel	66,3	968	203,8	4 679	35,6
Tuplice	60,0	628	111,5	3 138	35,6
m. Żary	163,4	3 023	1 114,0	36 223	29,2
Żary	176,1	2 259	313,6	10 165	25,4

źródło: GUS, stan na 31.12.2016

Tabela 23. Zestawienie parametrów sieci kanalizacyjnej w gminach należących do ŁZG.

Gmina	Długość czynnej sieci kanalizacyjnej [km]	Przyłącza prowadzące do budynków mieszkalnych i zbiorowego zamieszkania [szt.]	Ścieki bytowe odprowadzone siecią kanalizacyjną [dam ³]	Ścieki odprowadzone [dam ³]	Ludność korzystająca z sieci kanalizacyjnej [osoba]	Ilość zbiorników bezodpływowych [szt.]	Ilość przydomowych oczyszczalni ścieków [szt.]
m. Gozdnicza	11,7	338	75,5	81,7	2 664	16	4
Iłowa	31,2	537	117,4	145,0	3 009	466	63
Wymiarki	1,9	31	7,9	12,0	143	276	62
m. Żagań	113,8	2 219	724,9	898,0	23 009	1 506	110
Żagań	64,9	688	67,4	72,0	6 488	541	128
Brody	13,4	280	30,0	30,0	1 382	423	49
Jasień	18,5	262	80,5	93,7	3 141	1 020	55
Lipinki Łużyckie	1,6	22	5,1	14,0	118	606	59
Lubsko	89,6	1 887	420,8	1 094,0	13 080	591	69
m. Łęknica	15,1	263	95,0	95,0	2 376	32	0
Trzebiel	0,0	0	0,5	0,0	1	760	55
Tuplice	23,1	180	46,3	44,0	936	100	25
m. Żary	131,3	1 155	1 026,0	1 446,0	33 480	159	39
Żary	28,8	390	50,0	50,0	1 752	2 582	283

źródło: GUS, stan na 31.12.2016

7.10. Gleby

Gleby na terenie ŁZG charakteryzują się dużą różnorodnością, w zależności od położenia i warunków gruntowo-wodnych. W obniżeniach dolinnych rzek wykształciły się gleby torfowe, torfowomułowe, murszowo-mineralne i mady. Gleby brunatne wylugowane i bielcowe znajdują się na terenach wyżej położonych. Wśród gruntów orných znaczną część zajmują gleby kompleksu żytnego, zaliczanego do typu gleb brunatnych i pseudobielcowych.

Poszczególne typy gleb na terenie ŁZG to przede wszystkim:

- gleby bielcowe i pseudobielcowe – pokrywają największy obszar. Są one wykształcone na najmniej zasobnych, luźnych utworach piaszczystych lub słabogliniastych. Pod względem bonitacyjnym wartość tych gleb mieści się w V i VI klasie. Dla rolnictwa gleby te nie mają większego znaczenia, pokryte są głównie lasami.
- gleby brunatne – większe ich skupienie występuje na terenie gminy Żagań. Należą one do najlepszych gleb województwa, a ich wartość bonitacyjna odpowiada II, III i IV klasie.

Wśród gruntów orných wydzielono 4 kompleksy przydatności rolniczej gruntów orných:

1. Gleby kompleksu pszennego dobrego obejmują gleby klasy IIIa i IIIb. Na glebach tego kompleksu udają się wszystkie rośliny uprawne, lecz otrzymanie wysokich plonów zależne jest m.in. od pogody.
2. Kompleks żytni bardzo dobry - kompleks ten, w zależności od stopnia agrotechniki, przydatny jest do uprawy niemalże wszystkich roślin, przy gospodarce ekstensywnej najlepsze plony uzyskuje się z produkcji ziemniaków i żyta.
3. Kompleks żytni dobry obejmuje gleby o wszechstronnej przydatności rolniczej.
4. Kompleks żytni słaby - są to gleby na ogół zawodne w produkcji rolnej, ze względu na słabo rozwinięty kompleks sorpcyjny i dużą przepuszczalność.

Użytkowanie powierzchni ziemi

Użytki rolne w 2014r. stanowiły około 36,67% całego obszaru. Dane statystyczne na temat struktury użytków rolnych zostały zestawione poniżej.

Tabela 24. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie ŁZG.

Lp.	Nazwa	Jednostka	Wielkość obszaru
1.	użytki rolne - razem	ha	65 105
2.	użytki rolne - grunty orne	ha	43 635
3.	użytki rolne - sady	ha	229
4.	użytki rolne - łąki trwałe	ha	12 052
5.	użytki rolne - pastwiska trwałe	ha	5 267
6.	użytki rolne - grunty rolne zabudowane	ha	1 869
7.	użytki rolne - grunty pod stawami	ha	1 381
8.	użytki rolne - grunty pod rowami	ha	672
Pozostałe grunty			
9.	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione razem	ha	100 569
10.	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - lasy	ha	99 789
11.	grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione - grunty zadrzewione i zakrzewione	ha	780
12.	grunty pod wodami razem	ha	885
13.	grunty pod wodami powierzchniowymi płynącymi	ha	688
14.	grunty pod wodami powierzchniowymi stojącymi		197
15.	grunty zabudowane i zurbanizowane razem	ha	8 843
16.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny mieszkaniowe	ha	1 069
17.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny przemysłowe	ha	508
18.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny inne zabudowane	ha	732
19.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny zurbanizowane niezabudowane	ha	511
20.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny rekreacji i wypoczynku	ha	588
21.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - drogi	ha	4 266
22.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - kolejowe	ha	866
23.	grunty zabudowane i zurbanizowane - tereny komunikacyjne - inne	ha	26
24.	grunty zabudowane i zurbanizowane - użytki kopalne	ha	277
25.	użytki ekologiczne	ha	222
26.	nieużytki	ha	1 286
27.	tereny różne	ha	643
RAZEM		ha	177 553

źródło: GUS, stan na 31.12.2014

7.11. Zasoby geologiczne

Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie Łużyckiego Związku Gmin zestawiono w poniższej tabeli opracowanej na podstawie danych Państwowego Instytutu Geologicznego. Na chwilę obecną, nie wszystkie złoża są poddawane eksploatacji.

Tabela 25. Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie ŁZG.

ID złoża	Nazwa złoża	Forma złoża	Kopalina	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania
477	Gubin	pokładowa	Węgla brunatne	2 054,47	złoże rozpoznane szczegółowo
9371	Gubin-Zasieki-Brody	pokładowa	Węgla brunatne	11 276,0	złoże rozpoznane wstępnie
2354	Gozdnica	pokładowa	Gliny ceramiczne kamionkowe	61,9	zmiana rodzaju kopaliny w złożu
2354	Gozdnica	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	61,9	złoże zagospodarowane
2354	Gozdnica	pokładowa	Kruszywa naturalne	20,56	złoże zagospodarowane
3287	Gozdnica Rejon III,I	-	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	30,57	eksploatacja złoża zaniechana
3289	Gozdnica-Południe	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	0,83	złoże rozpoznane szczegółowo
3290	Gozdnica-Wydma	pokładowa	Kruszywa naturalne	4,0	eksploatacja złoża zaniechana
5805	Klinkier	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	0,66	złoże rozpoznane szczegółowo
2331	Borowe	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	8,12	złoże rozpoznane szczegółowo
3281	Łukowice I	soczewkowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	3,36	eksploatacja złoża zaniechana
10546	Żaganiec	pokładowa	Kruszywa naturalne	1,95	złoże rozpoznane szczegółowo
6255	Grajówka-Zbiornik p.N	pokładowa	Kruszywa naturalne	191,68	eksploatacja złoża zaniechana

ID złoża	Nazwa złoża	Forma złoża	Kopalina	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania
4376	Grajówka-Zbiornik p.S	pokładowa	Kruszywa naturalne	276,65	złoże zagospodarowane
2349	Żagań	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	6,93	eksploatacja złoża zaniechana
4172	Lutynka	pokładowa	Kruszywa naturalne	10,28	złoże rozpoznane szczegółowo
1246	Lutynka-Soczewka 1	soczewkowa	Surowce szklarskie	0,76	eksploatacja złoża zaniechana
490	Przyjaźń Narodów-szyb Henryk	pokładowa	Węgla brunatne	20,0	eksploatacja złoża zaniechana
18678	Dobre	pokładowa	Kruszywa naturalne	19,08	złoże rozpoznane szczegółowo
1810	Łozy II	pokładowa	Kruszywa naturalne	27,28	złoże eksploatowane okresowo
1809	Miodnica	pokładowa	Kruszywa naturalne	242,97	złoże rozpoznane szczegółowo
6815	Nowogród Bobrzański Zb.-Gorzupia Dln	pokładowa	Kruszywa naturalne	59,10	złoże zagospodarowane
13851	Nowogród Bobrzański-Zb. P. Bobrówka	pokładowa	Kruszywa naturalne	33,97	złoże zagospodarowane
1816	Nowogród Bobrzański-Zbiornik	pokładowa	Kruszywa naturalne	1 404,9	złoże rozpoznane wstępnie
1813	Popowice	pokładowa	Kruszywa naturalne	58,9	złoże rozpoznane szczegółowo
3282	Pruszków	soczewkowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	5,08	eksploatacja złoża zaniechana
11138	Żagań-Miodnica	pokładowa	Kruszywa naturalne	98,4	złoże zagospodarowane
4184	Żagań-Trzebów	pokładowa	Kruszywa naturalne	16,0	złoże rozpoznane szczegółowo
6090	Brożek	pokładowa	Kruszywa naturalne	32,6	eksploatacja złoża zaniechana
477	Gubin	pokładowa	Węgla brunatne	2 054,47	złoże rozpoznane szczegółowo
14299	Gubin 1	pokładowa	Węgla brunatne	2 921,91	złoże rozpoznane szczegółowo
17974	Gubin 2	pokładowa	Węgla brunatne	6 555,27	złoże rozpoznane szczegółowo

ID złoża	Nazwa złoża	Forma złoża	Kopalina	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania
794	Lubsko	brak danych	Węgle brunatne	2 674,43	złoże rozpoznane wstępnie
2346	Drzeniów	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	7,4	eksploatacja złoża zaniechana
2333	Jasień II	brak danych	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	13,4	złoże zagospodarowane
5157	Jasionna	pokładowa	Kruszywa naturalne	0,3	eksploatacja złoża zaniechana
2335	Glinka Górna	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	3,25	Złoże eksploatowane okresowo
2339	Lubsko-Dachówczarnia I	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	9,85	eksploatacja złoża zaniechana
2338	Lubsko-Dachówczarnia II	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	12,24	eksploatacja złoża zaniechana
2336	Lubsko-Kaflarnia	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	10,35	złoże rozpoznane szczegółowo
2337	Lubsko-Szamotownia	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	20,23	eksploatacja złoża zaniechana
493	Babina-łuska 0 I	pokładowa	Węgle brunatne	13,28	złoże rozpoznane szczegółowo
492	Babina-łuska 0 II	pokładowa	Węgle brunatne	12,64	złoże rozpoznane szczegółowo
491	Babina-łuska 0 III	pokładowa	Węgle brunatne	47,59	złoże rozpoznane szczegółowo
494	Babina-łuska 0-0A	pokładowa	Węgle brunatne	29,0	eksploatacja złoża zaniechana
495	Babina-strefa fałdowa f-g	pokładowa	Węgle brunatne	29,58	złoże rozpoznane szczegółowo
513	Łęknica	fałdowa	Gliny ogniotrwałe	3,73	eksploatacja złoża zaniechana
512	Łęknica II	fałdowa	Gliny ogniotrwałe	1,49	eksploatacja złoża zaniechana
512	Łęknica II	pokładowa	Węgle brunatne	-	Złoże o zasobach szacunkowych
1178	Łęknica III	pokładowa	Gliny ogniotrwałe	0,96	eksploatacja złoża zaniechana

ID złoża	Nazwa złoża	Forma złoża	Kopalina	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania
5486	Łęknica-pole Edward	pokładowa	Gliny ogniotrwałe	0,46	eksploatacja złoża zaniechana
496	Mosty	pokładowa	Węgle brunatne	2 050,0	złoże rozpoznane wstępnie
2351	Kunice IIA	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	4,50	eksploatacja złoża zaniechana
2352	Kunice Żarskie II	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	6,14	eksploatacja złoża zaniechana
2350	Łukowice III	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	11,0	eksploatacja złoża zaniechana
489	Babina - Żarki	pokładowa	Węgle brunatne	1 200,0	złoże rozpoznane wstępnie
514	Chwaliszowice	pokładowa	Gliny ogniotrwałe	4,78	eksploatacja złoża zaniechana
3283	Chwaliszowice	pokładowo-soczewkowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	3,24	eksploatacja złoża zaniechana
6570	Dębinka-Strzeszowice	pokładowa	Kruszywa naturalne	48,55	złoże rozpoznane szczegółowo
1808	Przewoźniki	pokładowa	Kruszywa naturalne	25,43	eksploatacja złoża zaniechana
16127	Przewoźniki WD	pokładowa	Kruszywa naturalne	9,61	złoże rozpoznane szczegółowo
7751	Żarki Wielkie-Siedlec	pokładowa	Kruszywa naturalne	28,92	złoże zagospodarowane
7109	Królów	pokładowa	Kruszywa naturalne	10,63	Złoże eksploatowane okresowo
2345	Tuplice	brak danych	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	4,47	eksploatacja złoża zaniechana
10678	Drozdów	pokładowa	Kruszywa naturalne	6,53	złoże rozpoznane szczegółowo
1125	Lutynka-Soczewka B-I	soczewkowa	Surowce szklarskie	1,43	złoże rozpoznane szczegółowo
1124	Lutynka-Soczewka L-II	soczewkowa	Surowce szklarskie	0,54	złoże rozpoznane szczegółowo
2353	Mirostowice	soczewkowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	5,53	eksploatacja złoża zaniechana

ID złoża	Nazwa złoża	Forma złoża	Kopalina	Powierzchnia złoża [ha]	Stan zagospodarowania
14507	Mirostowice Dolne	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	7,87	złoże rozpoznane szczegółowo
2355	Mirostowice Dolne - S	pokładowa	Surowce ilaste ceramiki budowlanej	17,5	eksploatacja złoża zaniechana
6471	Stawnik	soczewkowa	Surowce szklarskie	1,20	złoże rozpoznane wstępnie

źródło: Państwowy Instytut Geologiczny

7.12. Gospodarka odpadami

Region gospodarowania odpadami

Zgodnie z Aktualizacją Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wraz z Planem Inwestycyjnym w zakresie odpadów komunalnych województwo lubuskie podzielone jest na 4 regiony gospodarki odpadami: Centralny, Północny, Wschodni, Zachodni. Łużycki Związek Gmin należy do zachodniego regionu gospodarki odpadami. Na terenie regionu zachodniego istnieje obecnie 1 instalacja MBP, 1 kompostownia i 2 składowiska, które spełniają warunki definicji dla regionalnych instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych. Instalacjami zastępczymi dla RIPOK: MBP oraz kompostowni z regionu zachodniego są odpowiednie instalacje RIPOK z regionu wschodniego (ze względu na niewielką odległość oraz dużą sumaryczną moc przerobową instalacji w regionie wschodnim). Składowisku w Żarach przy ul. Żurawiej nadano status RIPOK w 2016 r.

Tabela 26. Istniejąca regionalna instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych na terenie regionu zachodniego.

Gmina	Nazwa i adres instalacji	Podmiot odpowiedzialny za eksploatację instalacji	Przepustowość części mechanicznej [Mg/rok]	Przepustowość części biologicznej [Mg/rok]
Żary	Instalacja MBP, Marszów 50A, 68-200 Żary	Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. Marszów 50A, 68-200 Żary	46 000	23 000

źródło: Aktualizacja Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wraz z Planem Inwestycyjnym w zakresie odpadów komunalnych

Tabela 27. Istniejąca regionalna kompostownia odpadów zielonych i innych odpadów ulegających biodegradacji zbieranych selektywnie na terenie regionu zachodniego.

Gmina	Nazwa i adres instalacji	Podmiot odpowiedzialny za eksploatację instalacji	Zdolność przerobowa roczna [Mg/rok]
Żary	Kompostownia, Marszów 50A, 68-200 Żary	Zakład Zagospodarowania Odpadów Sp. z o.o. Marszów 50A, 68-200 Żary	4 000

źródło: Aktualizacja Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wraz z Planem Inwestycyjnym w zakresie odpadów komunalnych

Projekt „Gospodarka odpadami w obrębie powiatów żarskiego i żagańskiego”

Zasadniczym celem Projektu jest rozwiązanie problemu gospodarki odpadami na terenie gmin zrzeszonych w Łużyckim Związku Gmin. Podstawowym celem systemu jest powstanie centralnej instalacji do zagospodarowania zmieszanych odpadów komunalnych w Marszowie oraz stacji przeładunkowej w Lubsku. Projekt przewiduje również przeprowadzenie rekultywacji zamykanych składowisk, budowę stacji przeładunkowej oraz intensywnej akcji edukacji ekologicznej i promocji Projektu.

W ramach Projektu nastąpi rozwiązanie problemu zagospodarowania odpadów komunalnych gwarantując osiągnięcie polskich i europejskich standardów. Przyczyni się również do osiągnięcia trwałości środowiska naturalnego w obrębie jego oddziaływania. Budowa specjalistycznego zakładu zagospodarowania odpadów doprowadzi do redukcji odpadów deponowanych na składowiskach oraz do wzrostu poziomu odzysku odpadów także poprzez rozbudowany program selektywnej zbiórki i edukacji ekologicznej. Przyczynienie się wdrożenia projektu do przestrzegania zasady działań prewencyjnych. Realizacja Projektu doprowadzi do osiągnięcia celów środowiskowych, społecznych i gospodarczych zewnętrznego otoczenia Zakładu, w szczególności:

- celów jakościowych (niemierzalne):
 - dostosowania systemu gospodarki odpadami na terenie objętym Projektem do kryteriów formalno-prawnych, technicznych i ekologicznych,
 - zapewnienia funkcjonowania bezpiecznego dla zdrowia i życia ludzi systemu gospodarowania odpadami,
 - ograniczenia składowania odpadów w sposób niekontrolowany,
 - zmniejszenia kosztów zagospodarowania w porównaniu do kosztów składowania odpadów na składowiskach poprzez wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów,
 - zachowania przez region wysokich walorów przyrodniczych i krajobrazowych,
 - podniesienia świadomości społecznej w zakresie gospodarowania odpadami i ochronę środowiska w wyniku działań edukacyjnych związanych z projektem,
 - poprawy konkurencyjności gospodarczej regionu poprzez zwiększenie jego atrakcyjności,
 - zapewnienia warunków do powstawania nowych podmiotów gospodarczych,
 - zwiększenia atrakcyjności lokalnego rynku pracy poprzez kreowanie nowych miejsc pracy.

- celów ilościowych (mierzalne):
 - wprowadzenia gospodarki odpadami zgodnej z obowiązującym prawodawstwem w regionie zamieszkałym przez 158 371 (na podstawie danych GUS z dnia 31.12.2008 r.) mieszkańców i objęcia docelowo 100% populacji mieszkańców zorganizowanym systemem odbioru i zagospodarowania odpadów;
 - wybudowania zakładu zagospodarowania odpadów o możliwości zagospodarowania minimum 72 000 Mg/rok odpadów wytwarzanych w rejonie obsługi zakładu;
 - wybudowania zakładu o przepustowości minimum 56 000 Mg odpadów komunalnych zmieszanych i surowcowych,
 - udziału ilości odpadów składowanych na składowisku w stosunku do strumienia wejściowego odpadów – 39 %,
 - obniżenia ilości składowanych odpadów biodegradowalnych o minimum 65% w stosunku do wytworzonych w 1995 r.

29 stycznia 2015 r. odbyła się uroczystość otwarcia Zakładu Zagospodarowania Odpadów w Marszowie.

Odpady komunalne

Odpady komunalne na terenie Łużyckiego Związku Gmin powstają głównie w gospodarstwach domowych, ale również na terenach nieruchomości niezamieszkałych, jak: obiekty użyteczności publicznej (ośrodki zdrowia, szkoły) oraz infrastruktury (handel, obiekty turystyczne, usługi). Są to także odpady z terenów otwartych, takie jak: odpady z koszy ulicznych, zmiotki, odpady z placów targowych. Odpady komunalne z terenu ŁZG odbierane są w postaci nieselektywnej (zmieszanej) oraz selektywnej.

Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych (PSZOK)

Na terenie Łużyckiego Związku Gmin PSZOKi zlokalizowane są w następujących miejscowościach:

- Gozdnicza, ul. 3 Maja 6,
- Iłowa, ul. Żagańska 80,
- Witoszyn, ul. II Armii W.P. 34 (gm. Wymiarki),
- Żagań, ul. Przyjaciół Żołnierza 62,
- Dietrichowice (gm. Żagań),
- Jasień, ul. Żytnia,
- Lubsko, ul. Traugutta 3,
- Łęknica, ul. Wiejska,
- Trzebiel, ul. Kościuszki 14a,
- Tuplice, ul. Przemysłowa 1,
- Żary, ul. Św. Brata Alberta 8.

Ilość zebranych odpadów

W tabeli przedstawiono masę poszczególnych odpadów komunalnych zebranych z terenu Łużyckiego Związku Gmin w 2016r.

Rysunek 15. Region gospodarki odpadami do którego należy ŁZG.

źródło: Aktualizacja Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami wraz z Planem Inwestycyjnym w zakresie odpadów komunalnych

Tabela 28. Ilość zebranych odpadów komunalnych na terenie ŁZG.

Kod odpadu	Gozdnica	Iłowa	Wymiarki	Miasto Żagań	Żagań	Brody	Jasień	Lipinki Łużyckie	Lubsko	Łęknica	Trzebień	Tuplice	Miasto Żary	Żary
20 03 01	835,37	1 770,49	470,55	6 891,29	1 659,26	410,16	1 779,78	502,68	3 854,75	1 110,36	1 562,19	667,6	11 491,51	2 426,66
15 01 01	20,42	67,99	24,22	296,40	26,89	8,14	15,55	4,36	4,44	13,51	14,74	8,05	275,84	62,60
15 01 02	12,35	36,933	20,92	261,20	71,71	50,72	69,30	50,06	219,10	58,85	70,90	39,11	423,9	187,077
15 01 04	-	-	-	-	37,48	-	-	-	-	-	-	7,52	-	-
15 01 05	-	-	-	-	4,03	-	-	-	-	-	-	0,99	-	-
15 01 06	-	-	-	14,60	-	-	-	-	-	-	-	-	14,3	-
15 01 07	37,44	88,29	18,68	133,2	70,00	45,28	48,11	41,54	201,94	47,14	64,92	30,53	359,0	134,78
16 01 03	-	3,20	-	8,70	-	2,20	-	0,09	14,60	2,02	7,88	3,62	2,92	-
16 01 19	-	-	-	-	-	-	-	-	0,26	-	-	-	-	-
16 02 13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2,20	-	-	-	-
17 01 01	8,02	-	-	288,5	4,42	5,92	6,48	1,38	68,12	25,14	-	16,20	549,0	10,64
17 01 02	41,24	7,72	-	570,1	14,92	4,96	-	11,46	65,26	11,82	78,44	-	114,83	14,26
17 01 03	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,66	-	-	-
17 01 07	28,74	65,44	-	98,90	-	-	-	6,51	118,62	10,14	0,66	18,94	-	24,34
17 02 03	-	0,80	-	1,80	-	-	-	-	3,56	-	-	-	-	-
17 03 80	-	-	-	12,60	-	-	-	-	12,84	-	-	3,12	9,81	-
17 05 04	-	-	-	1,10	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
17 06 04	-	-	-	-	-	-	-	3,60	18,19	-	-	-	-	-
17 09 04	-	-	-	20,3	-	4,24	2,18	-	-	-	-	10,22	192,46	-
20 01 08	-	-	-	33,50	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Prognoza oddziaływania na środowisko dla Programu Ochrony Środowiska dla Łużyckiego Związku Gmin na lata 2018 – 2021 z perspektywą na lata 2022 – 2025

Kod odpadu	Gozdnica	Łłowa	Wymiarki	Miasto Żagań	Żagań	Brody	Jasień	Lipinki Łużyckie	Lubsko	Łęknica	Trzebieł	Tuplice	Miasto Żary	Żary
20 01 11	-	-	-	9,40	-	-	-	-	2,36	-	-	-	-	-
20 01 21	0,004	0,016	-	0,02	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 01 23	0,137	0,73	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 01 28	-	-	-	0,90	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 01 32	-	-	0,007	0,30	-	-	0,11	-	0,126	-	-	-	-	-
20 01 33	-	0,003	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 01 34	0,011	0,039	-	0,08	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 01 35	0,451	2,786	-	-	-	-	-	-	4,53	-	-	0,06	-	-
20 01 36	0,621	1,796	-	14,40	-	-	-	-	2,68	-	-	0,09	-	-
20 01 39	-	-	-	1,50	-	-	-	-	-	-	-	-	9,69	-
20 01 40	-	3,15	-	1,60	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 02 01	12,36	31,44	23,72	934,30	-	14,16	148,12	-	189,88	9,56	-	30,2	2 049,58	92,12
20 02 02	-	-	-	24,40	-	-	-	17,36	-	-	-	-	-	27,72
20 02 03	-	62,82	-	239,70	-	-	-	1,86	238,38	-	91,12	20,4	384,50	62,10
20 03 02	-	5,20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20 03 03	-	-	-	84,90	-	-	-	-	213,70	1,68	-	-	-	-
20 03 06	-	-	-	12,90	-	-	-	-	3,56	-	-	-	-	-
20 03 07	33,72	82,68	16,62	204,20	44,02	58,28	226,39	44,60	225,0	31,04	48,94	89,6	637,55	121,20

źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy należących do ŁZG za rok 2016

Poziomy recyklingu/ograniczenie składowania

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. ws. poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych, poziomy te wynoszą w roku 2016 odpowiednio:

- papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło – 18%,
- inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe – 42%.

Poziomy recyklingu przewidziane do osiągnięcia w poszczególnych latach w uwzględnia poniższa tabela.

Tabela 29. Wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia poszczególnych odpadów.

	Wymagany poziom [%]				
	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.	2020 r.
Papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło	18	20	30	40	50
Inne niż niebezpieczne odpady budowlane i rozbiórkowe	42	45	50	60	70

źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2016 r. w sprawie poziomów recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami niektórych frakcji odpadów komunalnych (Dz.U. 2016 poz. 2167).

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów, dopuszczalny poziom masy odpadów przekazywanych do składowania w stosunku do masy tych odpadów wytworzonych w 1995 dla roku 2016 wynosi 45%.

Tabela 30. Dopuszczalne poziomy składowania odpadów ulegających biodegradacji w stosunku do masy wytworzonych tych odpadów w roku 1995.

	Dopuszczalny poziom [%]				
	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.	2020 r.
Odpady ulegające biodegradacji	45	45	40	40	35

źródło: Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 25 maja 2012 r. w sprawie poziomów ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania oraz sposobu obliczania poziomu ograniczania masy tych odpadów (Dz.U. 2012 poz. 676).

Tabela 31. Osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczenia masy na terenie ŁZG.

Gmina	Poziomy recyklingu przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła [%]	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych [%]	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania [%]
Gozdnica	43,04	100	0
Iłowa	36,00	100	0
Wymiarki	38,00	100	0
Miasto Żagań	29,50	97,8	0
Żagań	27,03	0	-
Brody	37,29	71,95	0
Jasień	26,00	75,0	0
Lipinki Łużyckie	29,05	107,27	0
Lubsko	28,60	86,0	0
Łęknica	40,77	100	0
Trzebieł	32,00	100	0
Tuplice	43,88	100	0
Miasto Żary	30,70	100	0
Żary	34,57	100	0

źródło: Analizy stanu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy należących do ŁZG za rok 2016

Odpady w postaci wyrobów zawierających azbest

Program usuwania odpadów zawierających azbest z terenu ŁZG został opracowany i wdrożony w każdej gminie ze względu na narastający problem bezpiecznego dla środowiska i kosztownego procesu unieszkodliwiania tych niebezpiecznych odpadów. Funkcjonowanie programu otwiera drogę do starania się o dofinansowania działań związanych z demontażem, transportem i składowaniem (unieszkodliwieniem) wyrobów azbestowych dzięki m.in. temu, że wraz z aktualną inwentaryzacją szacuje koszty stopniowego usuwania wyrobów azbestowych.

Celem każdego programu jest bezpieczne usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z obszaru ŁZG. Cel ten zostanie osiągnięty poprzez realizację zadań określonych w Programach, takich jak:

- Zwiększenie zakresu wiedzy mieszkańców na temat azbestu, jego bezpiecznego użytkowania i usuwania (likwidacja przyzwolenia społecznego na nielegalne zachowania związane z azbestem – nieuprawniony demontaż i wyrzucanie eternitu m.in. do lasów).
- Stworzenie właściwych warunków do wdrożenia obowiązujących przepisów prawnych oraz dobrych praktyk związanych z wyrobami azbestowymi.
- Stworzenie sprzyjających warunków usuwania wyrobów azbestowych w całym okresie działania programu.
- Prowadzenie monitorowania powstawania odpadów azbestowych i gospodarki nimi.
- Stworzenie systemu dotowania usuwania azbestu.

Gospodarka o obiegu zamkniętym – nowe wytyczne Komisji Europejskiej

2 grudnia 2015r. Komisja Europejska przedstawiła pakiet dotyczący budowania gospodarki o obiegu zamkniętym (tzw. circular economy). Idea gospodarki o obiegu zamkniętym polega na zamknięciu cyklu życia produktu, który w ujęciu linearnym oznacza sekwencję: produkcja - użytkowanie - usunięcie odpadu (ujęcie zwane "od kołyski do grobu" - ang "from cradle to grave"). Zamykając cykl życia otrzymujemy zaś sekwencję: produkcja - użytkowanie - wykorzystanie odpadu w kolejnym cyklu produkcyjnym (ujęcie zwane "od kołyski do kołyski" - ang "from cradle to cradle"). Istotą tego podejścia jest zatem wykorzystanie odpadów powstałych w cyklu życia produktu i tym samym ograniczenie zużycia surowców, zmniejszenie ilości składowanych odpadów oraz zwiększenie strumienia odpadów wykorzystywanych w ramach odzysku i recyklingu.

Poprzez wdrożenie proponowanych rozwiązań planuje się m.in. osiągnięcie do 2030 roku poziomu 65% w zakresie recyklingu odpadów komunalnych oraz 75% w zakresie recyklingu odpadów opakowaniowych. Strumień odpadów przeznaczonych do składowania ma wynieść do 2030 roku maksymalnie 10%. Zostanie również wprowadzony zakaz składowania odpadów segregowanych. Zagadnienia te uwzględnia zarówno Krajowy plan gospodarki odpadami, przyjęty uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022, jak również Plan gospodarki odpadami dla województwa świętokrzyskiego.

W celu wdrożenia gospodarki odpadami w obiegu zamkniętym zostały już uruchomione fundusze na pilotażowe programy, których celem jest upowszechnienie doświadczeń we wdrażaniu gospodarki odpadami o obiegu zamkniętym na poziomie gminy.

Wspólny System Segregacji Odpadów (WSSO)

Wszedł w życie 1 lipca 2017r. i obowiązuje na terenie całego kraju. Gminy powinny zapewnić na terenach przeznaczonych do użytku publicznego możliwość selektywnej zbiórki odpadów zgodnie ze Wspólnym Systemem Segregacji Odpadów. Pojemniki oraz worki powinny zabezpieczać odpady przed pogorszeniem jakości zbieranej frakcji dla przyszłych procesów ich przetwarzania. Na wymianę pojemników we właściwych kolorach gminy będą miały pięć lat. Obecne pojemniki oznacza się oznakowaniem, o którym mowa powyżej w terminie nie dłuższym niż 6 miesięcy od dnia wejścia w życie Wspólnego Systemu Segregacji Odpadów. Obecnie obowiązująca umowa na odbieranie lub odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości, która będzie jeszcze obowiązywała w dniu wejścia w życie Wspólnego Systemu Segregacji Odpadów, zachowuje swoją ważność do czasu, na który została zawarta, jednak nie dłuższy niż do dnia 30 czerwca 2021 r.

7.13. Zasoby przyrodnicze

Realizując zadania zawarte w niniejszym Programie Ochrony Środowiska należy uwzględnić ochronę gatunkową roślin i zwierząt, wynikającą z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2018r. poz. 142, t.j.), mającą na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu okazów gatunków oraz ich siedlisk i ostoi. Wymagane jest również przestrzeganie zapisów ww. ustawy, dotyczących zakazów oraz odstępstw od zakazów w odniesieniu do ww. gatunków oraz wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, zwłaszcza:

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2016r. poz. 2183),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014r. poz. 1409),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014r. poz. 1408).

Poprzedzając prace związane z termomodernizacją budynków należy pamiętać o potrzebie ochrony gatunków zwierząt, w tym ptaków i/lub nietoperzy, polegającą m.in. na dostosowaniu harmonogramu prac do ich terminów lęgowo – rozrodczych oraz, w zależności od potrzeby, zapewnieniu im siedlisk zastępczych lub ewentualnej konieczności uzyskania stosownych zezwoleń na odstępstwa od zakazów obowiązujących w stosunku do nich (m.in. niszczenie siedlisk gatunków bytujących w obiektach) wydawanych w trybie art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody.

Zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2018r. poz. 142, t.j.) na obszarach objętych programem Natura 2000 zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

7.13.1. Formy ochrony przyrody

Na terenie Łużyckiego Związku Gmin występują następujące formy ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000:
 - *Przygiełkowiska Koło Gozdnicy,*
 - *Wilki nad Nysą,*
 - *Bory Dolnośląskie,*
 - *Łęgi koło Wymiarek,*
 - *Małomickie Łęgi,*
 - *Dolina Dolnego Bobru,*
 - *Dolina Dolnej Kwisy,*
 - *Mierkowskie Wydmy,*
 - *Brożek,*
 - *Jeziora Brodzkie,*
 - *Uroczyska Borów Zasieckich,*
 - *Dolina Lubszy,*
 - *Lubski Łęg Śnieżycowy,*
 - *Łęgi nad Nysą Łużycką,*
 - *Skroda,*
 - *Las Żarski.*
- Obszary Chronionego Krajobrazu:
 - *Bory Dolnośląskie,*
 - *Dolina Bobru,*
 - *Dolina Brzeźnicy,*
 - *Dolina Nysy,*
 - *Zachodnie okolice Lubska,*
 - *Wschodnie okolice Lubska,*
 - *Bory Bogumiłowskie,*
 - *Las Żarski.*
- *Park Krajobrazowy Łuk Mużakowa,*
- Rezerваты przyrody:
 - *Uroczysko Węglińskie,*
 - *Żurawno,*
 - *Woskownica,*
 - *Nad Młyńską Strugą,*
 - *Wrzosiec,*
 - *Mierkowskie Suche Bory.*
- Użytki ekologiczne,
- Pomniki przyrody,
- Stanowisko dokumentacyjne *Wydma nad Dużym Stawem,*
- Zespół przyrodniczo – krajobrazowy *Wąwozy.*

Obszary Natura 2000

Podstawowe informacje dotyczące obszarów Natura 2000 występujących na terenie Łużyckiego Związku Gmin zostały przedstawione w tabeli.

Tabela 32. Informacje dotyczące obszarów Natura 2000 występujących na terenie Łużyckiego Związku Gmin.

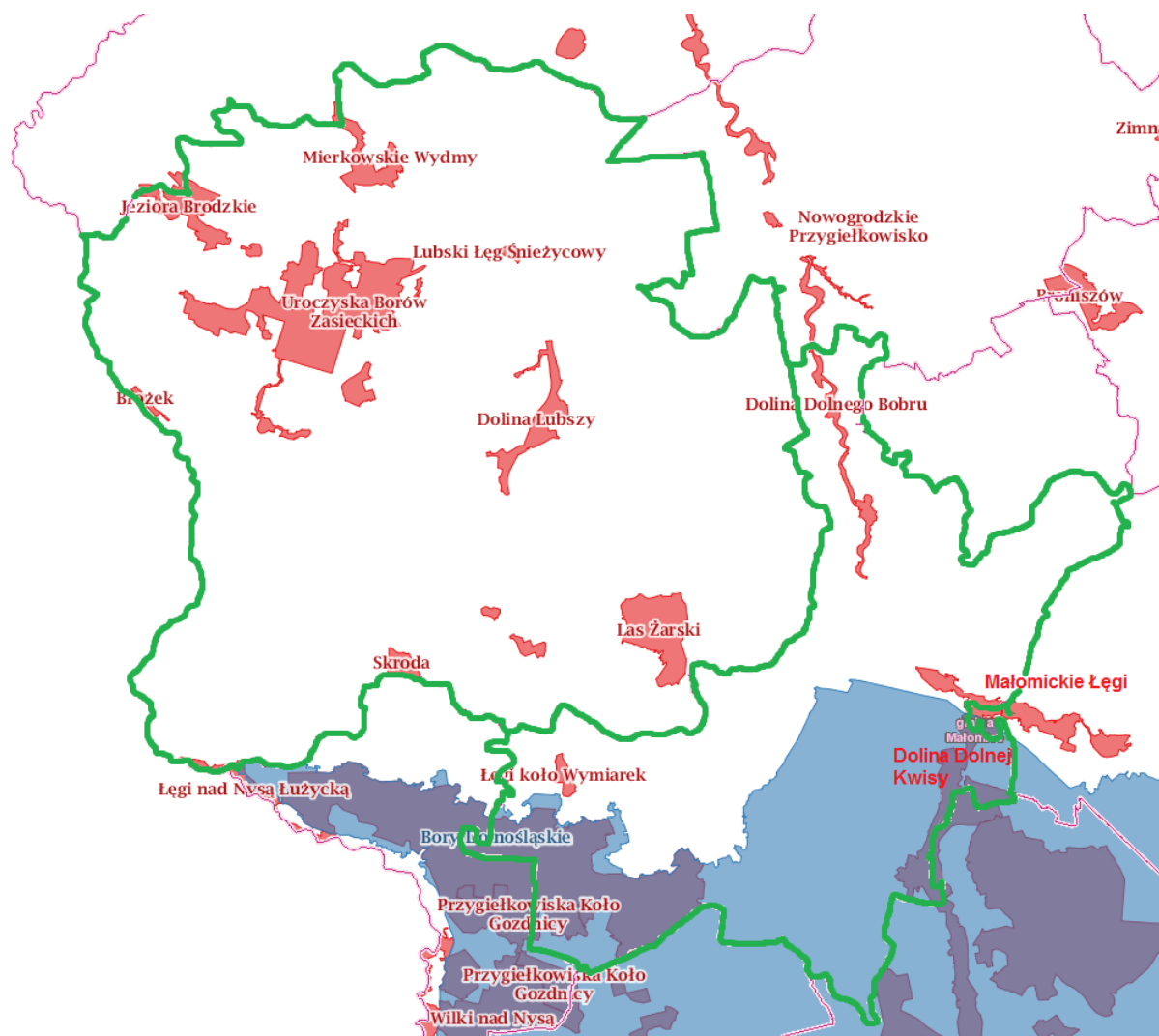
Nazwa	Przygiełkowiska Koło Gozdnicy	Wilki nad Nysą	Bory Dolnośląskie	Łęgi koło Wymiarek	Małomickie Łęgi
Kod obszaru	PLH080055	PLH080044	PLB020005	PLH080059	PLH080046
Data wyznaczenia	2009-03-06	2011-03-01	2007-10-13	2009-03-06	2011-03-01
Rodzaj ochrony	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa ptasia	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa
Powierzchnia [ha]	1 767,7	12 226,92	172 093,39	159,16	992,97
Województwa, w których znajduje się obiekt	dolnośląskie, lubuskie	lubuskie	dolnośląskie, lubuskie	lubuskie	lubuskie
Powiaty	zgorzelecki, żagański, żarski	żagański, żarski	polkowicki, zgorzelecki, żagański, żarski, bolesławiecki, legnicki	żagański	żagański
Gminy	Przewóz, Gozdnica, Węgliniec	Przewóz, Wymiarki, Gozdnica, Iłowa	Wymiarki, Gozdnica, Małomice, Osiecznica, Szprotawa, Chojnów (gmina wiejska), Pieńsk, Żagań (gmina wiejska), Węgliniec, Przewóz, Gromadka, Iłowa, Przemków, Nowogrodziec, Bolesławiec (gmina wiejska), Chocianów	Wymiarki	Żagań (gmina miejska), Małomice, Szprotawa, Żagań (gmina wiejska)
Dane aktu prawnego o wyznaczeniu	DECYZJA KOMISJI z dnia 12 grudnia 2008r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE)	DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)	Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 05.09.2007 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000	DECYZJA KOMISJI z dnia 12 grudnia 2008r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE)	DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)

Nazwa	Dolina Dolnego Bobru	Dolina Dolnej Kwisy	Mierkowskie Wydmy	Brożek	Jeziora Brodzkie	Uroczyska Borów Zasieckich
Kod obszaru	PLH080068	PLH020050	PLH080039	PLH080051	PLH080052	PLH080060
Data wyznaczenia	2011-03-01	2009-03-06	2011-03-01	2011-03-01	2011-03-01	2009-03-06
Rodzaj ochrony	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa
Powierzchnia [ha]	1 730,05	5 972,18	609,78	65,13	829,18	4 375,36
Województwa, w których znajduje się obiekt	lubuskie	dolnośląskie, lubuskie	lubuskie	lubuskie	lubuskie	lubuskie
Powiaty	żagański, krośnieński, zielonogórski	żagański, bolesławiecki	krośnieński, żarski	żarski	krośnieński, żarski	żarski
Gminy	Bobrowice, Żagań (gmina miejska), Nowogród Bobrzański, Dąbie, Żagań (gmina wiejska)	Małomice, Osiecznica, Nowogrodzic, Żagań (gmina wiejska)	Lubsko, Brody, Gubin (gmina wiejska)	Brody	Brody, Gubin (gmina wiejska)	Lubsko, Tuplice, Brody
Dane aktu prawnego o wyznaczeniu	DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)	DECYZJA KOMISJI z dnia 12 grudnia 2008r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE)	DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)	DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)	DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)	DECYZJA KOMISJI z dnia 12 grudnia 2008r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE)

Nazwa	Dolina Lubszy	Lubski Łęg Śnieżycowy	Łęgi nad Nysą Łużycką	Skroda	Las Żarski
Kod obszaru	PLH080057	PLH080065	PLH080038	PLH080064	PLH080070
Data wyznaczenia	2009-03-06	2011-03-01	2011-03-01	2009-03-06	2009-03-06
Rodzaj ochrony	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa	Dyrektywa siedliskowa
Powierzchnia [ha]	724,52	64,98	449,91	378,62	1 245,13
Województwa, w których znajduje się obiekt	lubuskie	lubuskie	lubuskie	lubuskie	lubuskie
Powiaty	żarski	żarski	żarski	żarski	żarski
Gminy	Żary (gmina wiejska), Lipinki Łużyckie, Jasień	Lubsko, Jasień	Przewóz, Trzebiel, Łęknica	Żary (gmina wiejska), Lipinki Łużyckie	Żary (gmina wiejska), Żary (gmina miejska)
Dane aktu prawnego o wyznaczeniu	DECYZJA KOMISJI z dnia 12 grudnia 2008r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE)	DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)	DECYZJA KOMISJI z dnia 10 stycznia 2011r. w sprawie przyjęcia na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG czwartego zaktualizowanego wykazu terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2010) 9669)(2011/64/UE)	DECYZJA KOMISJI z dnia 12 grudnia 2008r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE)	DECYZJA KOMISJI z dnia 12 grudnia 2008 r. przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG drugi zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na kontynentalny region biogeograficzny (notyfikowana jako dokument nr C(2008) 8039)(2009/93/WE)

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Poniżej przedstawiono w formie graficznej położenie obszarów Natura 2000 na terenie Łużyckiego Związku Gmin.

Rysunek 16. Obszary Natura 2000 występujące na terenie ŁZG.

źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Plan Zadań Ochronnych (PZO).

Plan zadań ochronnych jest podstawowym dokumentem przy zarządzaniu zasobami przyrodniczymi dla ochrony których, zostały utworzone obszary sieci Natura2000. Tworzy on podstawę do prowadzenia działań ochronnych siedlisk oraz gatunków zwierząt, wskazując podmioty odpowiedzialne za wykonanie jego założeń. Dokument ten jest sporządzany na okres dziesięciu lat. Założeniem do opracowania projektu planu zadań ochronnych jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6(1) dyrektywy siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory – Dz. U. L 206 z 22.7.1992 ze zm.) oraz art. 28 ustawy o ochronie przyrody z dnia 14 maja 2013 roku, tryb sporządzania określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010r. w sprawie sporządzania projektu planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 (Dz. U. z 2010r. Nr 34, poz. 186 ze zmianami).

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 zawiera:

- opis granic obszaru i mapę obszaru Natura 2000,
- identyfikację istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotami ochrony,
- cele działań ochronnych,
- określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania, w tym w szczególności działań dotyczących: ochrony czynnej siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk; monitoringu stanu przedmiotów ochrony oraz monitoringu realizacji celów; uzupełnienia stanu wiedzy o przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony,
- wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planach zagospodarowania przestrzennego województw oraz planach zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli są niezbędne dla utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000,
- wskazanie terminu sporządzenia, w razie potrzeby, planu ochrony dla części lub całości obszaru.

Plan Zadań Ochronnych opracowano dla następujących obszarów Natura 2000 znajdujących się w obrębie Łużyckiego Związku Gmin:

- *Bory Dolnośląskie,*
- *Dolina Dolnej Kwisy,*
- *Wilki nad Nysą,*
- *Łęgi koło Wymiarek,*
- *Mierkowskie Wydmy.*

Obszary Chronionego Krajobrazu

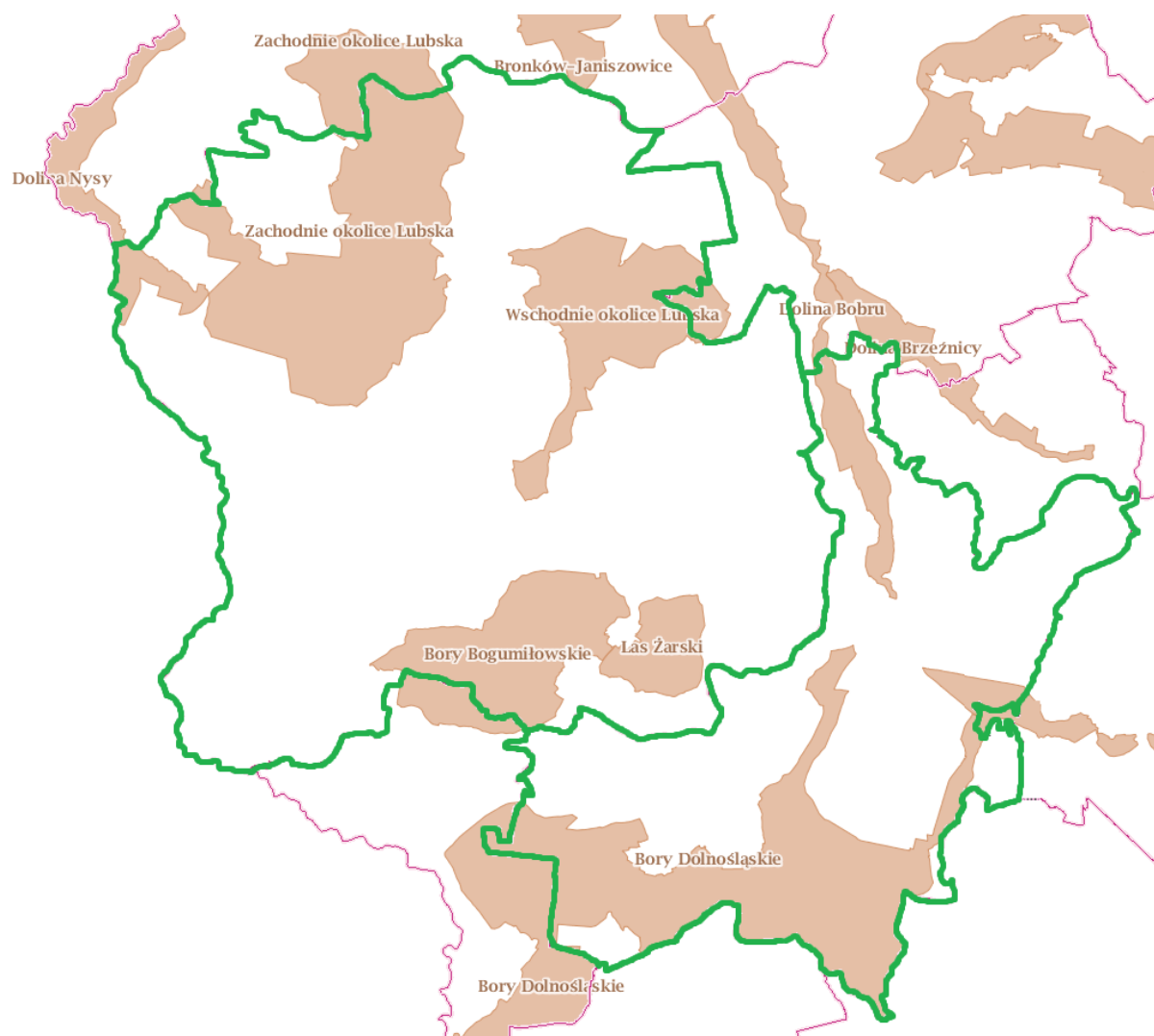
Podstawowe informacje dotyczące Obszarów Chronionego Krajobrazu występujących na terenie Łużyckiego Związku Gmin zostały przedstawione w tabeli.

Tabela 33. Informacje dotyczące Obszarów Chronionego Krajobrazu występujących na terenie Łużyckiego Związku Gmin.

Nazwa	Bory Dolnośląskie	Dolina Bobru	Dolina Brzeżnicy	Dolina Nysy
Data wyznaczenia	1985-06-21	2003-08-09	2003-08-09	2003-08-09
Powierzchnia [ha]	26 223,0	11 863,53	2 542,0	3 207,6
Powiaty	żagański, żarski	żagański, krośnieński, zielonogórski	żagański, zielonogórski	krośnieński, żarski
Gminy	Przewóz, Wymiarki, Gozdnicza, Żagań (gmina miejska), Iłowa, Żagań (gmina wiejska)	Bobrowice, Żagań (gmina miejska), Małomice, Krosno Odrzańskie, Nowogród Bobrzański, Szprotawa, Dąbie, Żagań (gmina wiejska)	Brzeźnica, Nowogród Bobrzański, Żagań (gmina wiejska)	Brody, Gubin (gmina wiejska)
Dane aktu prawnego o wyznaczeniu	Uchwała Nr LVII/579/2010 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 25 października 2010r. zmieniająca rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu	Uchwała Nr XXIV/321/16 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 10 października 2016 r. w sprawie wyznaczenia obszaru chronionego krajobrazu o nazwie "Dolina Bobru"	Rozporządzenie Nr 1/09 Wojewody Lubuskiego z dnia 13 stycznia 2009 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu	UCHWAŁA NR XXXIX/594/17 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO z dnia 20 listopada 2017 r. w sprawie obszaru chronionego krajobrazu o nazwie „Dolina Nysy”
Nazwa	Zachodnie okolice Lubska	Wschodnie okolice Lubska	Bory Bogumiłowskie	Las Żarski
Data wyznaczenia	2003-08-09	2003-08-09	2003-08-09	2003-08-09
Powierzchnia [ha]	17 536,0	7 907,0	8 910,0	2 360,0
Powiaty	krośnieński, żarski	żarski, zielonogórski	żarski	żarski
Gminy	Lubsko, Tuplice, Brody, Gubin (gmina wiejska)	Lubsko, Żary (gmina wiejska), Lipinki Łużyckie, Nowogród Bobrzański, Jasień	Przewóz, Trzebiel, Żary (gmina wiejska), Lipinki Łużyckie	Żary (gmina wiejska), Żary (gmina miejska)
Dane aktu prawnego o wyznaczeniu	Uchwała Nr LVII/579/2010 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 25 października 2010 r. zmieniająca rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu	Uchwała Nr LVII/579/2010 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 25 października 2010 r. zmieniająca rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu	Uchwała Nr LVII/579/2010 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 25 października 2010 r. zmieniająca rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu	Uchwała nr LVII/579/2010 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 25 października 2010 r. zmieniająca rozporządzenie w sprawie obszarów chronionego krajobrazu

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Poniżej przedstawiono w formie graficznej położenie Obszarów Chronionego Krajobrazu na terenie Łużyckiego Związku Gmin.

Rysunek 17. Obszary Chronionego Krajobrazu występujące na terenie ŁZG.

źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Rezerваты przyrody

Podstawowe informacje dotyczące rezerwatów przyrody występujących na terenie Łużyckiego Związku Gmin zostały przedstawione w tabeli.

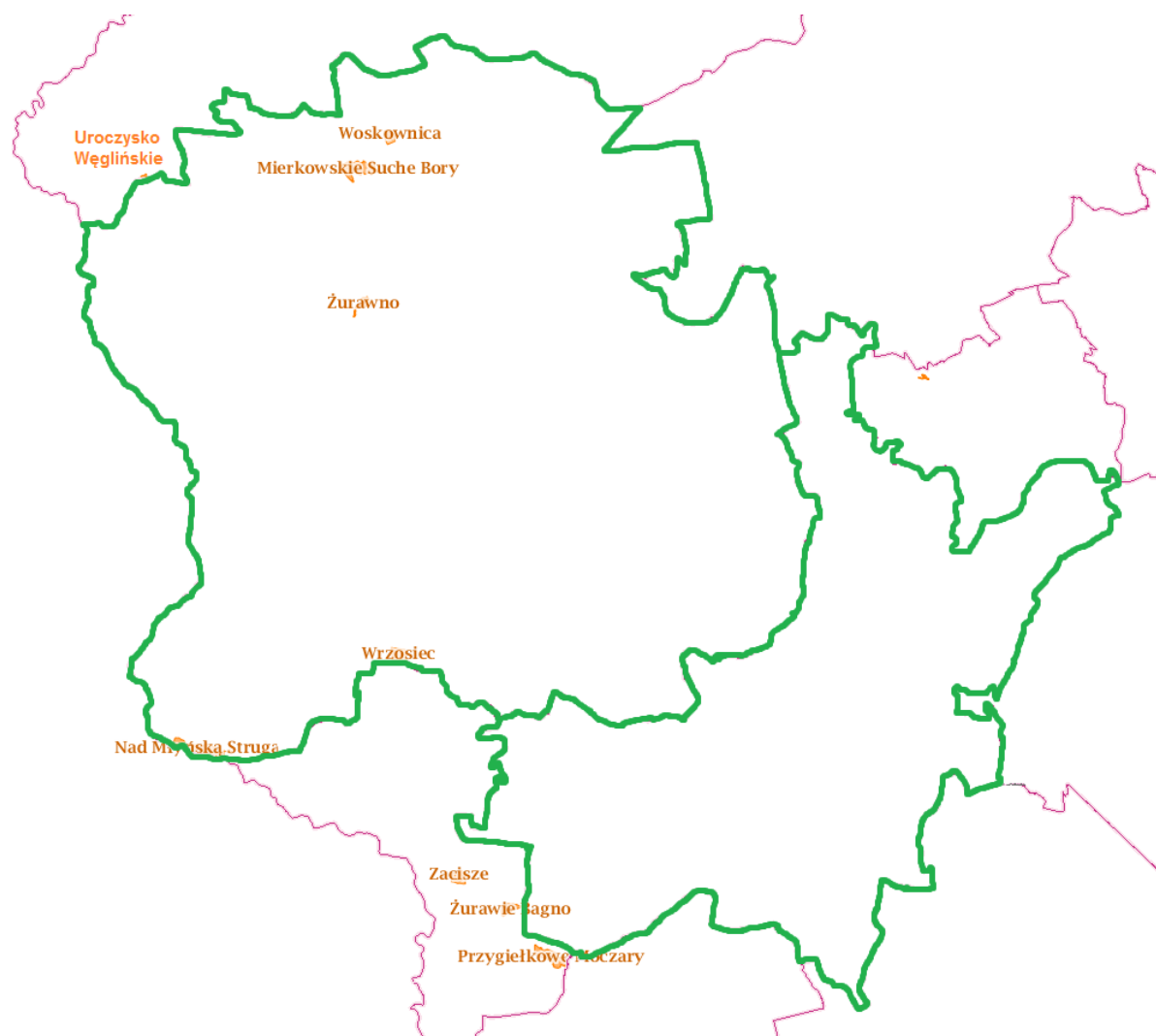
Tabela 34. Informacje dotyczące rezerwatów przyrody występujących na terenie Łużyckiego Związku Gmin.

Nazwa	Uroczysko Węglińskie	Żurawno	Woskownica
Data uznania	1987-03-10	2006-05-12	2013-01-04
Powierzchnia [ha]	6,82	22,88	9,53
Rodzaj rezerwatu	leśny	leśny	torfowiskowy
Typ rezerwaty	fitocenotyczny	biocenotyczny i fizjocenotyczny	fitocenotyczny
Podtyp rezerwatu	zbiorowisk leśnych	biocenozy naturalnych i półnaturalnych	zbiorowisk nieleśnych
Typ ekosystemu	leśny i borowy	nie określono w akcie prawnym	torfowiskowy (bagienny)
Podtyp ekosystemu	lasów mieszanych nizinnych	nie określono w akcie prawnym	torfowisk wysokich
Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Zarządzenie Nr 12/2012 Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 28 lutego 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Uroczysko Węglińskie"	Rozporządzenie Nr 19 Wojewody Lubuskiego z dnia 20 kwietnia 2006 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 14 października 2015 r. zmieniające zarządzenie w sprawie uznania za rezerwat przyrody
Województwa, w których znajduje się obiekt	lubuskie	lubuskie	lubuskie
Powiaty	krośnieński, żarski	żarski	żarski
Gminy	Brody, Gubin (gmina wiejska)	Lubsko, Tuplice, Brody	Brody
Opis celów ochrony	Celem ochrony jest zachowanie naturalnego, wielogatunkowego starodrzewu	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych, dydaktycznych i krajobrazowych fragmentu leśnego ekosystemu nizinnego ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin i zwierząt	Celem ochrony jest zachowanie stanowiska woskownicy europejskiej (<i>Myrica gale</i>)
Dane o Planie ochrony	Rozporządzenie Nr 8 Wojewody Lubuskiego z dnia 15 kwietnia 2003 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Rezerwatu Przyrody o nazwie "Uroczysko Węglińskie"	Zarządzenie nr 20/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 października 2014 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Żurawno”	brak planu ochrony

Nazwa	Wrzosiec	Mierkowskie Suche Bory	Nad Młyńską Strugą
Data uznania	1970-05-16	2006-05-25	1970-09-09
Powierzchnia [ha]	64,96	131,40	132,56
Rodzaj rezerwatu	florystyczny	leśny	leśny
Typ rezerwatu	florystyczny	biocenotyczny i fizjocenotyczny	biocenotyczny i fizjocenotyczny
Podtyp rezerwatu	roślin zielnych i krzewinek	biocenoz naturalnych i półnaturalnych	biocenoz naturalnych i półnaturalnych
Typ ekosystemu	leśny i borowy	nie określono w akcie prawnym	leśny i borowy
Podtyp ekosystemu	borów nizinnych	nie określono w akcie prawnym	lasów nizinnych
Dane aktu prawnego o utworzeniu, ustanowieniu lub wyznaczeniu	Zarządzenie Nr 8/2012 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 28 lutego 2012 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Wrzosiec"	Rozporządzenie Nr 20 Wojewody Lubuskiego z dnia 20 kwietnia 2006 r. w sprawie uznania za rezerwat przyrody	Zarządzenie Nr 34/2011 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 7 lipca 2011 r. w sprawie rezerwatu przyrody "Nad Młyńską Strugą"
Województwa, w których znajduje się obiekt	lubuskie	lubuskie	lubuskie
Powiaty	żarski	żarski	żarski
Gminy	Lipinki Łużyckie	Lubsko	Przewóz, Łęknica
Opis celów ochrony	Celem ochrony jest zachowanie ze względów naukowych i dydaktycznych fragmentu lasu z wrzoścem bagiennym	Celem ochrony jest zachowanie szerokiego spektrum ekosystemów borowych, od ubogich muraw napiaskowych i suchych borów porastających kompleks wydm śródlądowych, po bory świeże i wilgotne, wraz ze specyficzną chronioną fauną i florą.	Celem ochrony jest zachowanie ze względów dydaktycznych i naukowych drzewostanów lasów grądowych i łęgowych
Dane o Planie ochrony	Rozporządzenie Nr 15 Wojewody Lubuskiego z dnia 26 marca 2004 r. w sprawie ustanowienia planu ochrony Rezerwatu Przyrody "Wrzosiec"	Zarządzenie nr 16/2014 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 21 maja 2014 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu przyrody „Mierkowskie Suche Bory”	Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 27 marca 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu ochrony dla rezerwatu przyrody "Nad Młyńską Strugą"

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Poniżej przedstawiono w formie graficznej położenie rezerwatów przyrody na terenie Łużyckiego Związku Gmin.

Rysunek 18. Rezerваты przyrody występujące na terenie ŁZG.

źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Park Krajobrazowy Łuk Mużakowa

Podstawowe informacje dotyczące Parku Krajobrazowego *Łuk Mużakowa* występującego na terenie Łużyckiego Związku Gmin zostały przedstawione w tabeli.

Tabela 35. Informacje dotyczące Parku Krajobrazowego *Łuk Mużakowa*.

Data utworzenia	2001-10-25
Powierzchnia [ha]	18 714,0
Dane aktu prawnego o utworzeniu	UCHWAŁA Nr XXXI/471/17 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA LUBUSKIEGO z dnia 24 maja 2017 r. w sprawie Parku Krajobrazowego "Łuk Mużakowa"
Województwa, w których znajduje się obiekt	lubuskie
Powiaty	żarski
Gminy	Przewóz, Tuplice, Trzebiel, Brody, Łęknica
Opis celów ochrony	ark obejmuje tereny położone w południowej części województwa lubuskiego, w strefie pogranicza z Niemcami o cennych wartościach przyrodniczych, historycznych i kulturowych
Czy obowiązuje plan ochrony?	Nie

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

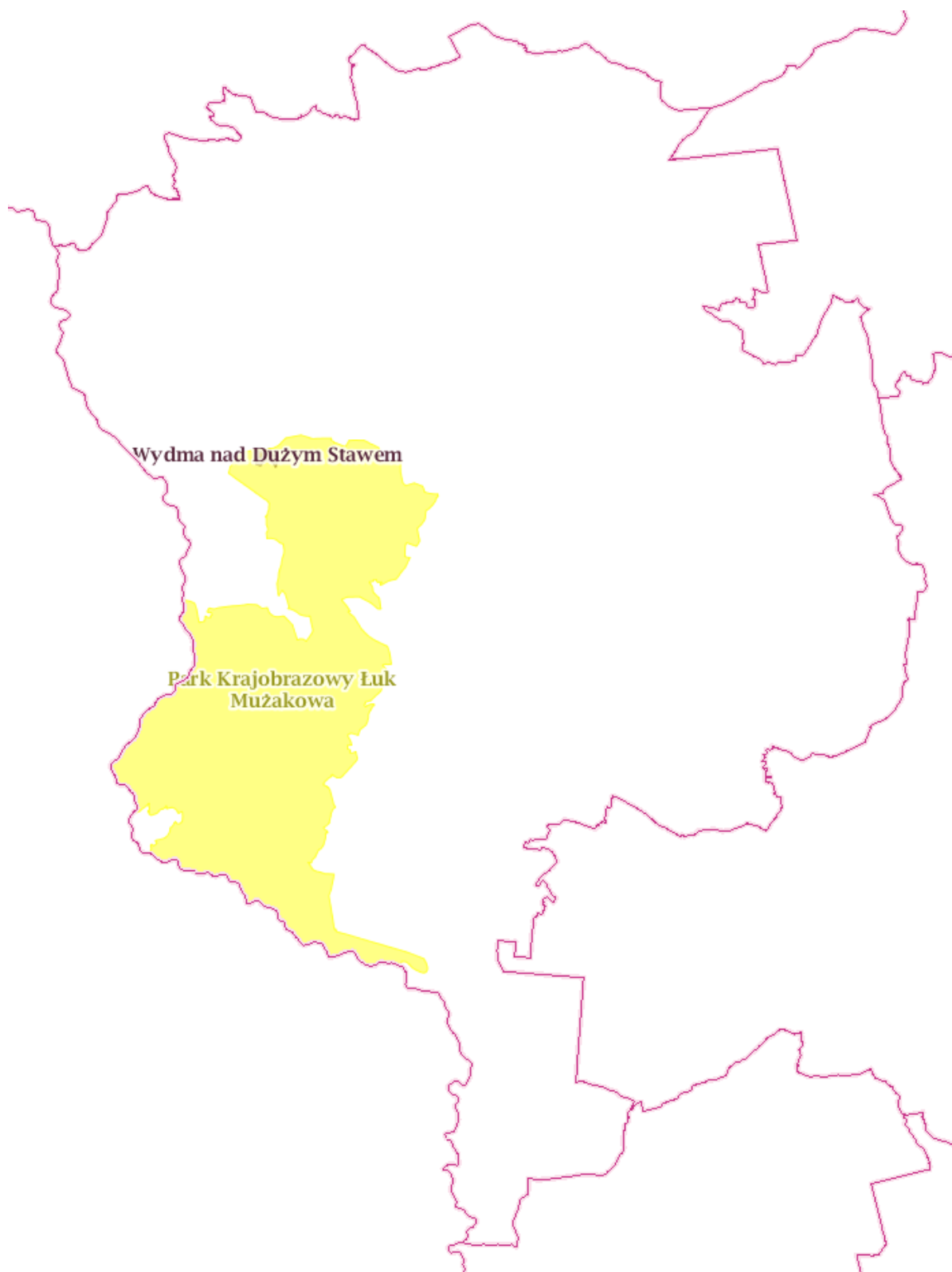
Stanowisko dokumentacyjne *Wydma nad Dużym Stawem*

Podstawowe informacje dotyczące stanowiska dokumentacyjnego *Wydma nad Dużym Stawem* występującego na terenie Łużyckiego Związku Gmin zostały przedstawione w tabeli.

Tabela 36. Informacje dotyczące stanowiska dokumentacyjnego *Wydma nad Dużym Stawem*.

Data ustanowienia	2016-01-22
Kategoria	naturalne
Rodzaj stanowiska	formacja geologiczna
Powierzchnia [ha]	48,21
Charakterystyka geologiczna	Wydma śródlądowa zlokalizowana w obrębie ewid. Jezioro Wysokie, Gmina Brody, Nadleśnictwo Lubsko. Wydma posiada regularny kształt o rozpiętości ramion 340 m, obwód wniesienia wydmowego wynosi 1,8 km, w jej wnętrzu znajduje się rozległa nisza deflacyjna, czyli nieckowate obniżenie, które powstało w efekcie wywiewania i przemieszczania piasku
Dane aktu prawnego o utworzeniu	Uchwała Nr XIII/89/15 Rady Gminy Brody z dnia 29.12.2015 r. w sprawie ustanowienia stanowiska dokumentacyjnego
Lokalizacja	województwo lubuskie, powiat żarski, gmina Brody
Opis celów ochrony	Zachowanie stanowiska geologicznego w formie wydmy śródlądowej do celów naukowych i edukacyjno - dydaktycznych

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Rysunek 19. Park krajobrazowy Łuk Mużakowa i stanowisko dokumentacyjne Wydma nad Dużym Stawem na terenie powiatu żarskiego.

źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

Użytki ekologiczne i pomniki przyrody

Podstawowe informacje dotyczące użytków ekologicznych i pomników przyrody występujących na terenie Łużyckiego Związku Gmin zostały przedstawione w tabelach.

Tabela 37. Użytki ekologiczne występujące na terenie ŁZG.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis celów ochrony
1.	Tokowisko	żagański, Gozdnica	inne	2014-12-02	6,55	Uchwała nr XLI/225/14 Rady Miasta Gozdnica z dnia 13 listopada 2014 r. w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego	Zachowanie warunków siedliskowych, świetlnych i konkurencyjnych umożliwiających trwanie i odnawianie się populacji wrzośca bagiennego i bagna zwyczajnego poprzez usuwanie nadmiernie rozrastających się osobników sosny zwyczajnej i brzozy brodawkowatej oraz innych zacieniających gatunków.
2.	Łąki nad Olszą	żagański, Iłowa	płaty nieużytkowan ej roślinności	2006-06-29	132,49	Uchwała nr 283/4/XXXVI/06 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 25 kwietnia 2006 r. w sprawie wprowadzenia użytku ekologicznego o nazwie "Łąki nad Olszą"	Zachowanie nieużytkowanych łąk w kompleksie leśnym, uznanych za obszar chronionego krajobrazu, będących naturalną bazą żerową i osłonową oraz miejscem bytowania i rozrodu wielu gatunków ptactwa i dzikiej zwierzyny
3.	Oczka	żagański, Wymiarki	śródlądne oczko wodne	2002-05-04	1,90	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
4.	Łabędź	żagański, Żagań (gmina wiejska)	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	20,11	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk (siedlisko przyrodnicze w którym występują starorzecza i naturalne zbiorniki wodne)
5.	Bobrówka	żagański, Żagań (gmina wiejska)	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	0,62	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk (obniżenie śródlądne)

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis celów ochrony
6.	Boberek	żagański, Żagań (gmina wiejska)	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	2,76	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk (fragment starorzecza)
7.	Kacze łęgi	żagański, Żagań (gmina wiejska)	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	0,97	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk (miejsce występowania łabędzi niemych)
8.	Rosiczka	żarski, Brody	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	0,64	Uchwała nr XXII/165/12 Rady Gminy Brody z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Brody.	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk - rosiczka okrągłolistna, przygielka brunatna
9.	Śródleśne oczka	żarski, Brody	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	0,66	Uchwała nr XXII/165/12 Rady Gminy Brody z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Brody.	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk - rosiczka pośrednia, przygielka biała, torfowce
10.	Bagna przy rosochatych sosnach	żarski, Brody	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	4,51	Uchwała nr XXII/165/12 Rady Gminy Brody z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Brody.	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk rosiczka pośrednia, storczyki, torfniaki

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis celów ochrony
11.	Ruskie stawy	żarski, Brody	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	25,88	Uchwała nr XXII/165/12 Rady Gminy Brody z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Brody.	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk- grzybień biały, rosiczki, przygielka biała i brunatna, miejsce lęgowe ptaków
12.	Moczary	żarski, Brody	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	2,49	Uchwała nr XXII/165/12 Rady Gminy Brody z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia użytków ekologicznych na terenie gminy Brody.	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk zadrzewienia z gatunku sosna i brzoza
13.	Żurawie bagna	żarski, Brody	bagno	2003-02-25	5,27	Uchwała nr XVII/130/12 Rady Gminy Brody z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr IV/28/03 Rady Gminy Brody z dnia 29 stycznia 2003r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody	Stanowisko lęgowe żurawia i stanowisko występowania roślin objętych ochroną ścisłą
14.	Bagno przy olchach	żarski, Brody	bagno	2003-02-25	2,55	Uchwała nr XVII/130/12 Rady Gminy Brody z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr IV/28/03 Rady Gminy Brody z dnia 29 stycznia 2003r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody	Stanowisko lęgowe żurawi i miejsce rozrodu żmii zygzakowatej
15.	Bagno	żarski, Brody	bagno	2003-02-25	1,62	Uchwała nr XVII/130/12 Rady Gminy Brody z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr IV/28/03 Rady Gminy Brody z dnia 29 stycznia 2003r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody	Bagno, miejsce występowania rosiczki okrągłolistnej (łanowo)

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis celów ochrony
16.	Wierzby przy Nysie	żarski, Brody	kępa drzew i krzewów	2003-02-25	0,78	Uchwała nr XVII/130/12 Rady Gminy Brody z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr IV/28/03 Rady Gminy Brody z dnia 29 stycznia 2003r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody	Miejsce lęgowe ptaków
17.	Mokradła	żarski, Brody	naturalny zbiornik wodny	2003-02-25	5,23	Uchwała nr XVII/130/12 Rady Gminy Brody z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr IV/28/03 Rady Gminy Brody z dnia 29 stycznia 2003r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody	Miejsce lęgowe ptaków, występowanie żurawiny błotnej, i wrzосу tworzącego łąny
18.	Żekieciowa dąbrowa	żarski, Brody	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2003-02-25	0,68	Uchwała nr XVII/130/12 Rady Gminy Brody z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr IV/28/03 Rady Gminy Brody z dnia 29 stycznia 2003r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody	Miejsce lęgowe ptaków, gleby glejebielicowe, murszaste utworzone z piasku luźnego, pokrywa zadarniona
19.	Kanały	żarski, Jasień	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2004-07-08	3,06	Uchwała nr XIV/100/04 Rady Miejskiej w Jasieniu z dnia 03 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody i użytek ekologiczny	Sieć kanałów po eksploatacji torfu. Miejsce występowania grzybieni północnych (obszar śródlęśny)

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis celów ochrony
20.	Rabaty	żarski, Jasień	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2004-07-08	1,39	Uchwała nr XIV/100/04 Rady Miejskiej w Jasieniu z dnia 03 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody i użytek ekologiczny	Ochrona miejsca występowania bagna zwyczajnego (obszar leśny z uprawami)
21.	Torfowisko guzów	żarski, Jasień	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	92,4021	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk (śródleśny obszar torfiwiskowy)
22.	Bagna jasięńskie	żarski, Jasień	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	13,47	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk (bagna śródleśne)
23.	Nadburzańska łąka	żarski, Lipinki Łużyckie	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	11,29	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk (pas łąk nadrzecznych)
24.	Bagna przy Rabym Kamieniu	żarski, Lubsko	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	21,15	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk (bagna śródleśne)

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis celów ochrony
25.	Nowa Woda	żarski, Lubsko	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	3,22	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk (podmokłe łąki)
26.	Leśne bagno	żarski, Trzebieł	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	0,88	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk (oczko wodne śródleśne)
27.	Długosz królewski przy łąkach	żarski, Trzebieł	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2004-06-11	0,20	Uchwała nr XVI/76/04 Rady Gminy Trzebieł z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona długosza królewskiego (<i>Osmunda regalis</i>) i bagna zwyczajnego (<i>Blechnum spicant</i>)
28.	Długosz królewski w drągowinie	żarski, Trzebieł	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2004-06-11	0,50	Uchwała nr XVI/76/04 Rady Gminy Trzebieł z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona długosza królewskiego (<i>Osmunda regalis</i>) i podrzenia zwyczajnego (<i>Ledum palustre</i>).
29.	Długosz królewski przy bagienku	żarski, Trzebieł	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2004-06-11	0,54	Uchwała nr XVI/76/04 Rady Gminy Trzebieł z dnia 11 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona długosza królewskiego (<i>Osmunda regalis</i>), wrzośca bagiennego (<i>Erica tetralix</i>) i bagna zwyczajnego (<i>Ledum palustre</i>)

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Rodzaj użytku	Data ustanowienia	Powierzchnia [ha]	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis celów ochrony
30.	Niecka	żarski, Trzebień	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2014-09-12	0,25	Uchwała nr XXXIII/208/2014 Rady Gminy Trzebień z dnia 3 lipca 2014 r. w sprawie uznania za formę ochrony przyrody	Stanowisko roślin wodnych i torfowiskowych oraz ostoja dla gniazdujących żurawi i bytujących płazów
31.	Stary park	żarski, Żary (gmina wiejska)	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	4,28	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
32.	Stary staw	żarski, Żary (gmina wiejska)	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	1,47	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
33.	Torfowisko wełnianka	żarski, Żary (gmina wiejska)	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2002-05-04	1,83	Rozporządzenie nr 5 Wojewody Lubuskiego z dnia 25 marca 2002 r. w sprawie uznania za użytek ekologiczny	Ochrona ekosystemów mających znaczenia dla zachowania różnorodnych typów siedlisk
34.	Katarzyna	żarski, Żary (gmina wiejska)	siedlisko przyrodnicze i stanowisko rzadkich lub chronionych gatunków	2009-06-25	5,49	Uchwała nr XXI/184/09 Rady Gminy Żary z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody	Ochrona stanowiska roślin chronionych – listeria jajowata, storczyk kukułka, ziemowit jesienny, rościszka okrągłolistna i liczne oczka wodne – nieużytek na terenie Zielonego Lasu

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Tabela 38. Pomniki przyrody występujące na terenie ŁZG.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
1.	Dąb Przy Dewizowej	żagański, Iłowa	2013-01-25	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXI/137/12 Rady Miasta Gozdnica z dnia 27 grudnia 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.	Rośnie w głębi lasu, tuż przy drodze szutrowej, 330 m na północ od najdalej wysuniętego lotniska w Gozdnicy. W pniu gniazdo szerszeni, wiek ok. 320 lat.
2.	brak	żagański, Iłowa	1966-03-24	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 46 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Rośnie w parku we wsi Borowe. Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych.
3.	brak	żagański, Iłowa	1966-03-24	wieloobiektowy	grupa drzew	Rozporządzenie Nr 46 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Rosną w zaniedbanym parku w Borowych. Skupienie 3 drzew.
4.	Wanda	żagański, Iłowa	2009-01-29	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr 161/6/XVIII/12 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 8 listopada 2012 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia pomnika przyrody o nazwie "Wanda".	Okazała lipa rośnie wewnątrz lasu, przy drodze gruntowej, ruinach budynku i zbiorniku retencyjnym.
5.	Henryk	żagański, Iłowa	2009-01-29	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr 163/6/XVIII/12 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 8 listopada 2012 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia pomnika przyrody o nazwie "Henryk".	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych.
6.	Dęby Szczepanowskie	żagański, Iłowa	2009-01-29	wieloobiektowy	grupa drzew	Uchwała Nr 164/6/XVIII/12 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 8 listopada 2012 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia pomnika przyrody o nazwie "Dęby Szczepanowskie".	Rosną wewnątrz lasu, przy nieuczęszczanej drodze, blisko pozostałości budynku. Skupienie 3 drzew.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
7.	Cisy nad Czerną	żagański, Iłowa	2009-01-29	wieloo obiektowy	grupa drzew	Uchwała Nr 165/6/XVIII/12 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 8 listopada 2012 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia pomnika przyrody o nazwie "Cisy nad Czerną".	Skupisku kilkuset cisów (min. 500 osobników) w średnim wieku w podszycie drzewostanu sosnowego (częściowo też grądu). Obecne siewki cisa w runie.
8.	Boruta	żagański, Iłowa	2003-03-11	jedno obiektowy	drzewo	Uchwała Nr 166/6/XVIII/12 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 8 listopada 2012 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia pomnika przyrody o nazwie "Boruta".	Drzewo bardzo zdrowe, w świetnym stanie.
9.	Paweł	żagański, Iłowa	2003-03-11	jedno obiektowy	drzewo	Uchwała Nr 167/6/XVIII/12 Rady Miejskiej w Iłowej z dnia 8 listopada 2012 r. zmieniająca uchwałę w sprawie ustanowienia pomnika przyrody o nazwie "Paweł".	Rośnie na skraju monokultur sosnowych, przy ruchliwej trasie, na skraju parkingu. Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych.
10.	brak	żagański, Wymiarki	1985-10-12	jedno obiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 38 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Rośnie na skrzyżowaniu dróg, przy przedszkolu, ul. Strzelecka 1. Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych.
11.	Izydor	żagański, Wymiarki	2009-02-26	jedno obiektowy	drzewo	Uchwała Nr XVII/145/09 Rady Gminy Wymiarki z dnia 26 lutego 2009 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.	Okazały dąb rośnie w środku lasu, nieopodal nieużytkowanej drogi leśnej.
12.	Jednoręki	żagański, Wymiarki	2013-01-31	jedno obiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXIII/130/2012 Rady Gminy Wymiarki z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.	Rośnie na północ od drogi z Wymiarek do Straszowa.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
13.	Bandyta	żagański, Wymiarki	2013-01-31	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXIII/131/2012 Rady Gminy Wymiarki z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.	Rośnie w kępie drzew pozostawionych w obrębie zrębu, brak bezpośredniego dojazdu. Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych.
14.	Przydrożny	żagański, Wymiarki	2013-01-31	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXIII/132/2012 Rady Gminy Wymiarki z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.	Buk zamierający, wiek ok. 160 lat rośnie przy ogrodzeniu leśniczówki.
15.	Samotnik	żagański, Wymiarki	2013-01-31	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXIII/133/2012 Rady Gminy Wymiarki z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.	Okazałe drzewo, wiek około 150 lat rośnie na skraju lasu, przy nieuczęszczanej drodze gruntowej, za leśniczówką, oddalony do drogi powiatowej z Wymiarek do Straszowa o 200m.
16.	Dąb w Uprawie	żagański, Wymiarki	2013-01-31	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXIII/134/2012 Rady Gminy Wymiarki z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.	Dąb średnich rozmiarów rośnie przy leśnej drodze, otoczony młodnikami.
17.	Przy Ambonie	żagański, Wymiarki	2013-01-31	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXIII/135/2012 Rady Gminy Wymiarki z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.	Rośnie w środku lasu, przy drodze gruntowej, na skraju śródleśnej polany, przy ambonie myśliwskiej.
18.	Przy Siedzibie	żagański, Wymiarki	2013-01-31	wieloobiektowy	grupa drzew	Uchwała Nr XXIII/136/2012 Rady Gminy Wymiarki z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.	Rosną w parku, przy siedzibie Nadleśnictwa Wymiarki. Skupienie 4 drzew - 2 buki zwyczajne, 1 wiąz szypułkowy, 1 klon cukrowy.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
19.	Dąb Narożny	żagański, Wymiarki	2013-01-31	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXIII/137/2012 Rady Gminy Wymiarki z dnia 28 grudnia 2012 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.	Dąb średnich rozmiarów rośnie otoczony drzewostanem sosnowym.
20.	brak	żagański, Wymiarki	1985-10-12	wieloobiektowy	grupa drzew	Rozporządzenie Nr 38 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Rosną tuż przy bramie wjazdowej do leśniczówki. Skupienie 6 drzew.
21.	brak	żagański, Żagań (gmina miejska)	1982-12-30	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 31 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Rośnie przed szpitalem, przy ul. Żelaznej w niewielkim założeniu parkowym przy ul. Szprotawskiej.
22.	brak	żagański, Żagań (gmina miejska)	1982-01-16	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 33 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo wiekowe o okazałych, imponujących rozmiarach. Rośnie przed szpitalem, przy ul. Żelaznej w niewielkim założeniu parkowym.
23.	brak	żagański, Żagań (gmina miejska)	1996-01-02	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o okazałych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych.
24.	brak	żagański, Żagań (gmina wiejska)	1976-12-24	wieloobiektowy	inny	Rozporządzenie Nr 34 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewa rosną na terenie gospodarstwa rolnego, schowane w głębi zadrzewienia, przy ruinach dawnego dworku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
25.	brak	żagański, Żagań (gmina wiejska)	1980-06-30	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 28 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie przy słabo uczęszczanej drodze, przy skrzyżowaniu drogi za torami kolejowymi.
26.	Diabelski Kamień	żagański, Żagań (gmina wiejska)	1980-06-30	jednoobiektowy	głaz narzutowy	Rozporządzenie Nr 28 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo wiekowe o pokaźnych, imponujących rozmiarach. Znajduje się przy drodze leśnej.
27.	brak	żagański, Żagań (gmina wiejska)	2007-10-31	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr VIII/55/07 Rady Gminy Żagań z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody występujących na terenie leśnym Nadleśnictwa Krzystkowie.	Rośnie pomiędzy wałem a rowem, na siedlisku grądu niskiego.
28.	brak	żagański, Żagań (gmina wiejska)	2007-10-31	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr VIII/55/07 Rady Gminy Żagań z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody występujących na terenie leśnym Nadleśnictwa Krzystkowie.	Okazały dąb, wiek 300 lat rośnie przy drodze leśnej w dole skarpy.
29.	brak	żagański, Żagań (gmina wiejska)	2007-10-31	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr VIII/55/07 Rady Gminy Żagań z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody występujących na terenie leśnym Nadleśnictwa Krzystkowie.	Okazały dąb, wiek 180 lat rośnie na skraju wsi od strony lasu, na terenie dawnego założenia parkowego o charakterze leśnym.
30.	brak	żagański, Żagań (gmina wiejska)	2007-10-31	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr VIII/55/07 Rady Gminy Żagań z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody występujących na terenie leśnym Nadleśnictwa Krzystkowie.	Okazały dąb, wiek ok. 200 lat rośnie na krzyżówce dróg leśnych przy skraju lasu.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
31.	brak	żagański, Żagań (gmina wiejska)	2007-10-31	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr VIII/55/07 Rady Gminy Żagań z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody występujących na terenie leśnym Nadleśnictwa Krzystkowie.	Drzewo (wiek ok. 180 lat) rośnie w lesie przy rzece Bóbr.
32.	brak	żagański, Żagań (gmina wiejska)	2007-10-31	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr VIII/55/07 Rady Gminy Żagań z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody występujących na terenie leśnym Nadleśnictwa Krzystkowie.	Drzewo (wiek ok. 200 lat) rośnie na skraju lasu przy granicy z polem uprawnym, ok.. 50 m od szosy.
33.	brak	żagański, Żagań (gmina wiejska)	2007-10-31	wieloobiektowy	inny	Uchwała Nr VIII/55/07 Rady Gminy Żagań z dnia 14 sierpnia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody występujących na terenie leśnym Nadleśnictwa Krzystkowie.	Dwa drzewa (wiek ok. 170, 200 lat) rosną blisko siebie przy drodze leśnej, na skarpie.
34.	Daniel	żagański, Żagań (gmina wiejska)	2009-05-27	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXV/179/09 Rady Gminy Żagań z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody ożywionej występujących na terenie leśnym Nadleśnictwa Żagań.	Okazały dąb rośnie na skraju lasu za ostatnim domem mieszkalnym w stronę lasu.
35.	Przemysławka	żagański, Żagań (gmina wiejska)	2009-05-27	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXV/179/09 Rady Gminy Żagań z dnia 27 marca 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody ożywionej występujących na terenie leśnym Nadleśnictwa Żagań.	Drzewo (wiek ok. 140 lat) rośnie przy drodze.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
36.	brak	żagański, Żagań (gmina wiejska)	2009-07-16	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXVII/196/09 Rady Gminy Żagań z dnia 9 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody ożywionej występujących na terenie leśnym Nadleśnictwa Szprotawa.	Okazały dąb, wiek ok. 150 lat rośnie 30 m od szosy, przy moście, na brzegu cieku.
37.	brak	żagański, Żagań (gmina wiejska)	2009-07-16	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXVII/196/09 Rady Gminy Żagań z dnia 9 czerwca 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody ożywionej występujących na terenie leśnym Nadleśnictwa Szprotawa.	Drzewo (wiek ok. 140 lat) rośnie na skraju lasu, w sąsiedztwie pól uprawnych.
38.	brak	żagański, Żagań (gmina wiejska)	2007-07-26	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr VI/26/2007 Rady Gminy Brzeźnica z dnia 27 kwietnia 2007 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.	Rośnie w niewielkim płacie buczyny, przy drodze leśnej słabo uczęszczanej. wyróżnia się swoimi rozmiarami spośród innych drzew.
39.	brak	żarski, Brody, krośnieński, Gubin (gmina wiejska)	1984-01-24	wieloobiektowy	aleja	Rozporządzenie Nr 51 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Aleja drzew - 53 obiekty, obecnie 49 obiektów. Rosną w alei dębowej przy polnej drodze gruntowej z Węglina do Mielna przed rezerwatem przyrody „Uroczyska Węglińskie”.
40.	brak	żarski, Brody	2013-07-24	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXIX/234/13 Rady Gminy Brody z dnia 25 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych rośnie w parku wiejskim w Jasienicy.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
41.	Bór Suchy	żarski, Brody	1985-03-15	jednoobiektowy	drzewo	UCHWAŁA NR XXVI/172/17 RADY GMINY BRODY z dnia 31 maja 2017 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXIX/233/13 Rady Gminy Brody w sprawie ustanowienia pomnika przyrody	Skupienie drzew o unikatowym pokroju i wieku - 200-letni bór sosnowy, spały żywiczne na pniach. Na działce nr 580 w obrębie ewidencyjnym Jezioro Wysokie, oddział 292, pododdziały g i h, Nadleśnictwo Lubsko, Leśnictwo Marianka, obręb leśny Brody na powierzchni 3,18 ha.
42.	brak	żarski, Brody	1982-12-30	wieloobiektowy	grupa drzew	Rozporządzenie Nr 31 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Skupienie drzew - 5 obiektów - rosną na terenie wiejskiego, dziczatego parku w Wierzchnie.
43.	brak	żarski, Brody	1982-12-30	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 31 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o okazałych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie na terenie wiejskiego, dziczatego parku w Wierzchnie.
44.	brak	żarski, Brody	1982-12-30	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXIX/234/13 Rady Gminy Brody z dnia 25 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o okazałych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie na terenie parku wiejskiego w Jesienicy przy samej drodze asfaltowej.
45.	brak	żarski, Brody	1982-12-30	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXIX/234/13 Rady Gminy Brody z dnia 25 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Rośnie na terenie parku wiejskiego w Jesienicy przy samej drodze asfaltowej.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
46.	brak	żarski, Brody	1982-12-30	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXIX/234/13 Rady Gminy Brody z dnia 25 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo wiekowe o pokaźnych, imponujących rozmiarach rośnie na terenie parku wiejskiego w Jasienicy przy samej drodze asfaltowej.
47.	brak	żarski, Brody	1985-03-06	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 24 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo wiekowe o pokaźnych, imponujących rozmiarach rośnie na terenie prywatnej posesji obok szkoły w Brodach, ul. Kilińskiego.
48.	Ośmiornica	żarski, Brody	1997-12-27	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXIX/232/13 Rady Gminy Brody z dnia 25 czerwca 2013 r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody.	Rozłożysta sosna, kilka obumarłych pni rośnie przy drodze asfaltowej z Nablota do Gręzawy.
49.	brak	żarski, Brody	2003-02-25	jednoobiektowy	-	Uchwała Nr XVII/130/12 Rady Gminy Brody z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr IV/28/03 Rady Gminy Brody z dnia 29 stycznia 2003r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody.	ok. 20 os. w 4 skupieniach, rosną na torfowisku wysokim.
50.	brak	żarski, Brody	2003-02-25	jednoobiektowy	-	Uchwała Nr XVII/130/12 Rady Gminy Brody z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr IV/28/03 Rady Gminy Brody z dnia 29 stycznia 2003r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody.	Jedno zgrupowanie - ok. 10 os.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
51.	brak	żarski, Brody	2003-02-25	jednoobiektowy	-	Uchwała Nr XVII/130/12 Rady Gminy Brody z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr IV/28/03 Rady Gminy Brody z dnia 29 stycznia 2003r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody.	Stanowisko rościnek w postaci dwóch płatów bagna o skąpej roślinności. Znajduje się przy drodze asfaltowej z Naboła do Gręzawy, N-ctwo Lubsko, oddz. 173j.
52.	Kandelabry	żarski, Brody	2003-02-25	jednoobiektowy	-	Uchwała Nr XVII/130/12 Rady Gminy Brody z dnia 28 czerwca 2012 r. w sprawie zmiany uchwały Nr IV/28/03 Rady Gminy Brody z dnia 29 stycznia 2003r. w sprawie wprowadzenia form ochrony przyrody.	Powykręcane od dołu pnie sosen są wynikiem działalności motyla zwójki sosnoweczki.
53.	Theodor	żarski, Jasień	2014-04-12	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXXIII/307/14 Rady Miejskiej w Jasieniu z dnia 20 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo gatunku buk zwyczajny im. Theodor o obwodzie pnia 311 cm. Rośnie na skwerku przy kanale, naprzeciwko fabryki stali.
54.	brak	żarski, Jasień	2014-04-12	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXXIII/307/14 Rady Miejskiej w Jasieniu z dnia 20 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo gatunku klon jawor o obwodzie pnia 267 cm. Drzewo bardzo zdrowe, w świetnym stanie. Rośnie na skwerku przy kanale, naprzeciwko fabryki stali.
55.	brak	żarski, Jasień	2014-04-12	wieloobiektowy	grupa drzew	Uchwała Nr XXXIII/307/14 Rady Miejskiej w Jasieniu z dnia 20 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Grupa dwóch drzew z gatunku młotrzęb dwukłapowy, o obwodach pni 275 cm i 240 cm.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
56.	brak	żarski, Jasień	1982-01-16	wieloo obiektowy	inny	Rozporządzenie Nr 33 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Rosną przy drodze szutrowej Jasionna - Zieleniec, przy skraju lasu.
57.	brak	żarski, Jasień	2004-07-08	jedno obiektowy	drzewo	Uchwała Nr XIV/100/04 Rady Miejskiej w Jasieniu z dnia 3 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody i użytek ekologiczny.	Drzewo w oryginalnym kształcie w formie odwróconej litery Y, ma widoczne spały żywiczne, dużo suchych gałęzi. Rośnie na skraju starego drzewostanu sosnowego przy drodze leśnej.
58.	Naturalne Źródło	żarski, Jasień	2004-07-08	jedno obiektowy	źródło, torfowce, bagno zwyczajne (Ledum palustre)	Uchwała Nr XIV/100/04 Rady Miejskiej w Jasieniu z dnia 3 czerwca 2004 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody i użytek ekologiczny.	Znajduje się w zagłębieniu terenu w otoczeniu boru sosnowego, N-ctwo Lubsko L-ctwo Bronice oddz. 82a.
59.	brak	żarski, Jasień	2006-09-22	wieloo obiektowy	grupa drzew	Uchwała Nr XXXVI/243/06 Rady Miejskiej w Jasieniu z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody.	Skupienie drzew - 4 obiekty, mają wypróchniałe pnie i twory dziuplaste. Rosną na skraju lasu i łąki z posadzonymi sadzonkami drzew.
60.	brak	żarski, Jasień	2006-09-22	jedno obiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXXVI/243/06 Rady Miejskiej w Jasieniu z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody.	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie na skraju lasu i wilgotnych łąk przy użytku ekologicznym "Torfowisko koło Guzowa".

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
61.	brak	żarski, Jasień	2006-09-22	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXXVI/243/06 Rady Miejskiej w Jasieniu z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody.	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie przy drodze leśnej, N-ctwo Krzystkowice L-ctwo Biedrzychowice oddz. 203f.
62.	brak	żarski, Jasień	2006-09-22	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXXVI/243/06 Rady Miejskiej w Jasieniu z dnia 31 lipca 2006 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody.	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie na skraju lasu przy kanale, N-ctwo Krzystkowice L-ctwo Tuchola oddz. 316j.
63.	brak	żarski, Łęknica	2002-09-27	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXXVIII/202/2002 Rady Miejskiej w Łęknicy z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie uznania drzew za pomnik przyrody.	Rośnie na dole skarpy w miejscowości Łęknica przy wale Nysy Łużyckiej, za posesją nr 2 przy ul. Ogrodowej.
64.	brak	żarski, Łęknica	2002-09-27	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXXVIII/202/2002 Rady Miejskiej w Łęknicy z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie uznania drzew za pomnik przyrody.	Drzewo (wiek ok. 400 lat) rośnie na skarpie, za posesją nr 7 przy ul. Sawickiej.
65.	brak	żarski, Łęknica	2002-09-27	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXXVIII/202/2002 Rady Miejskiej w Łęknicy z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie uznania drzew za pomnik przyrody.	Drzewo (wiek ok. 100 lat) rośnie na terenie prywatnym na posesji przy ul. Hutniczej 19, przy parku Łuk Mużakowski.
66.	brak	żarski, Łęknica	2002-09-27	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXXVIII/202/2002 Rady Miejskiej w Łęknicy z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie uznania drzew za pomnik przyrody.	Drzewo (wiek ok. 350 lat) rośnie w dole skarpy, blisko miejsca odpoczynku turystycznego.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
67.	brak	żarski, Łęknica	2002-09-27	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXXVIII/202/2002 Rady Miejskiej w Łęknicy z dnia 30 sierpnia 2002 r. w sprawie uznania drzew za pomnik przyrody.	Drzewo (wiek ok. 200 lat) rośnie przy drodze leśnej, przy granicy państwa.
68.	brak	żarski, Lipinki Łużyckie	1985-10-12	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 38 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie na skwerku w Suchlebie, na skrzyżowaniu dróg.
69.	brak	żarski, Lipinki Łużyckie	1970-01-01	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 29 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Okazały dąb, wypróchniały pień, zamierający. Rośnie na prywatnej posesji w miejscowości Zajączek nr 1.
70.	brak	żarski, Lubsko	1976-12-24	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 34 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie w parku Lubuskim, przy rzeczce za mostkiem, przy ul. Warszawskiej.
71.	brak	żarski, Lubsko	1976-12-24	wielooobiektowy	grupa drzew	Rozporządzenie Nr 34 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Skupienie drzew - 13 obiektów. Rosną w rozproszeniu przy dawnej ścieżce edukacyjnej.
72.	brak	żarski, Lubsko	1976-12-24	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 34 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Uschnięty pień rośnie naprzeciwko przedszkola w parku lubuskim.
73.	brak	żarski, Lubsko	1995-01-25	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 48 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Mocno wypróchniały pień, silnie zamierający rośnie na Placu Grzei w Lubsku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
74.	brak	żarski, Lubsko	1995-01-25	wieloo obiektowy	grupa drzew	Rozporządzenie Nr 48 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Skupienie drzew - 1 dąb szypułkowy spleciony z 1 sosną pospolitą. Rosną przy drodze między Chełmem Żarskim a Lubkiem na parkingu na wyjeździe z Chełmu.
75.	Włodek	żarski, Lubsko	1993-05-07	jedno obiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 27 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o okazałych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie na skraju lasu w otoczeniu lasu sosnowego ok. 60-letniego.
76.	Diabelski Kamień	żarski, Trzebieł	1976-12-24	jedno obiektowy	głaz narzutowy	Rozporządzenie Nr 34 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo wiekowe o okazałych, imponujących rozmiarach. Znajduje się nad rzeczką Trzebną ok. 1,5 km od Trzebieła, dojście między polem a nieużytkiem.
77.	brak	żarski, Trzebieł	1982-01-16	jedno obiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 33 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o okazałych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie na skrzyżowaniu dróg w Strzeszowicach.
78.	brak	żarski, Trzebieł	2012-06-19	jedno obiektowy	drzewo	Uchwała Nr XIV/88/2012 Rady Gminy Trzebieł z dnia 29 maja 2012 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody.	Drzewo bardzo zdrowe, w świetnym stanie. Rośnie w Trzebiele przy budynku gminnym przy ul. Żarskiej 52.
79.	brak	żarski, Trzebieł	2013-03-22	jedno obiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXII/134/2013 Rady Gminy Trzebieł z dnia 28 lutego 2013 r. w sprawie uznania drzewa za pomnik przyrody.	Wiekowa lipa, ma dużo dziupli naturalnych rośnie w centrum niewielkiej polany przy skraju lasu i łąk k. wsi Karsówka.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
80.	brak	żarski, Tuplice	2005-04-30	wieloo obiektowy	grupa drzew	Uchwała Nr XV/67/04 Rady Gminy Tuplice z dnia 3 grudnia 2004 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Skupienie drzew - 5 obiektów. Rosną przy drodze Cielmów - Rytwiny, przy przejeździe kolejowym.
81.	brak	żarski, Tuplice	1976-12-24	jedno obiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 34 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie za wsią na skraju lasu przy drodze gminnej czarna-Chlebice.
82.	brak	żarski, Tuplice	1976-12-24	jedno obiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 34 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie w środku wsi Chlebice.
83.	brak	żarski, Tuplice	1976-12-24	jedno obiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 34 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Rośnie w parku w Cielmowie.
84.	brak	żarski, Tuplice	1976-12-24	wieloo obiektowy	grupa drzew	Rozporządzenie Nr 34 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Skupienie drzew - 7 obiektów. Rosną w parku w Cielmowie.
85.	Dąb Maćka	żarski, Tuplice	2012-12-29	jedno obiektowy	drzewo	Uchwała Nr XX/129/2013 Rady Gminy Tuplice z dnia 6 marca 2013 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XVIII/110/2012 Rady Gminy Tuplice z dnia 30 listopada 2012 r. w sprawie uznania za pomnik przyrody dębu bezszypułkowego rosnącego w obrębie ewidencyjnym Cielmów,	Dąb rośnie na granicy pola przy trasie Czarna – Cielmów.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
86.	brak	żarski, Żary (gmina miejska)	1985-10-12	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 38 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo wiekowe o pokaźnych, imponujących rozmiarach. Rośnie w parku przy ul. Słowackiego.
87.	brak	żarski, Żary (gmina miejska)	1984-06-13	wieloobiektowy	grupa drzew	Rozporządzenie Nr 51 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Skupienie drzew - 2 obiekty. Rosną w parku przy ul. Słowackiego.
88.	brak	żarski, Żary (gmina miejska)	1991-01-15	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 36 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo przechylone, o niesymetrycznej koronie, ogrodzone betonową podbudówką. Rośnie na terenie szkoły podstawowej nr 2 w Żarach przy ul. Witosa.
89.	brak	żarski, Żary (gmina miejska)	1993-05-07	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 27 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo bardzo zdrowe, w świetnym stanie. Rośnie na terenie LO w Żarach przy ul. Podwale.
90.	brak	żarski, Żary (gmina miejska)	1993-05-07	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 27 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo bardzo zdrowe, w świetnym stanie. Rośnie na terenie LO w Żarach przy ul. Podwale.
91.	brak	żarski, Żary (gmina miejska)	1993-05-07	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 27 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo rozgałęzia się na dwa konary, strzelisty pokrój, przerzedzone gałęzie. Rośnie na terenie szkoły podstawowej nr 2 w Żarach przy ul. Witosa.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
92.	brak	żarski, Żary (gmina miejska)	1993-05-07	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 27 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o pokażnej koronie, ogrodzone betonową podbudówką. Rośnie na terenie szkoły podstawowej nr 2 w Żarach przy ul. Witosa.
93.	brak	żarski, Żary (gmina miejska)	1993-05-07	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 27 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o pokażnej koronie. Rośnie na terenie szkoły podstawowej nr 2 w Żarach przy ul. Witosa.
94.	brak	żarski, Żary (gmina miejska)	1983-12-27	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 50 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo wiekowe o pokaźnych, imponujących rozmiarach. Rośnie na skwerku w Żarach, ul. Zakopiańska.
95.	brak	żarski, Żary (gmina miejska)	1983-12-27	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 50 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Rośnie na terenie LO w Żarach przy ul. Podwale.
96.	brak	żarski, Żary (gmina miejska)	1983-12-27	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 50 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie na terenie LO w Żarach przy ul. Podwale.
97.	brak	żarski, Żary (gmina miejska)	1983-12-27	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 50 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o pokaźnych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie na terenie LO w Żarach przy ul. Podwale.
98.	brak	żarski, Żary (gmina miejska)	1983-12-27	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 50 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo bardzo zdrowe, w świetnym stanie. Rośnie w parku miejskim przy ul. Wrocławskiej w Żarach.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
99.	Rudolf	żarski, Żary (gmina wiejska)	1987-12-18	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 39 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Mocno poprzycinany, okazały dąb. Rośnie przy blokach po PGR.
100.	brak	żarski, Żary (gmina wiejska)	1987-12-18	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 39 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Silnie wypróchniały dąb z połamanymi konarami, zamiera. Rośnie w lesie przy skraju sadzawki, 100 m na E od budynku koła łowieckiego.
101.	Bartek	żarski, Żary (gmina wiejska)	1982-12-30	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 31 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Okazały dąb, o wypróchniałym pniu z szerszeniami. Rośnie przy drodze leśnej w kierunku wsi Surowa.
102.	brak	żarski, Żary (gmina wiejska)	1996-01-02	jednoobiektowy	drzewo	Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Rośnie w lesie, niedaleko ruin pałacu.
103.	brak	żarski, Żary (gmina wiejska)	1996-01-02	wieloobiektowy	drzewa	Rozporządzenie Nr 35 Wojewody Lubuskiego z dnia 19 maja 2006 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Rosną blisko siebie przy skarpie.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
104.	Maciej	żarski, Żary (gmina wiejska)	1997-04-30	wieloo obiektowy	grupa drzew	Uchwała Nr XX/203/12 Rady Gminy Żary z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie nadania nazwy pomnikowi przyrody ustanowionemu w drodze uchwały Rady Gminy Żary Nr XXI/133/97 z dnia 30 kwietnia 1997r.	Skupienie 5 drzew. Rosną w parku w Biedzychowicach, przy ścieżce przyrodniczej.
105.	Hieronim	żarski, Żary (gmina wiejska)	2008-05-14	jedno obiektowy	drzewo	Uchwała Nr XII/118/08 Rady Gminy Żary z dnia 28 lutego 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Pokaźny i rozłożysty, samotny, martwy dąb. Rośnie w uprawie dębów koło Włostowa.
106.	Bogdan	żarski, Żary (gmina wiejska)	2008-05-14	jedno obiektowy	drzewo	Uchwała Nr XII/118/08 Rady Gminy Żary z dnia 28 lutego 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Okazały dąb, ma wypróchniały pień. Rośnie na skraju lasu i łąki, oznaczony białą opaską z farby.
107.	Krystyna	żarski, Żary (gmina wiejska)	2008-05-14	jedno obiektowy	drzewo	Uchwała Nr XII/118/08 Rady Gminy Żary z dnia 28 lutego 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Zgrabna sosna, ma dużo dziupli wykutych przez dzięcioły. Rośnie przy drodze leśnej, obok stawiku ppoż. na skraju pola.
108.	Stefan	żarski, Żary (gmina wiejska)	2008-05-14	jedno obiektowy	drzewo	Uchwała Nr XII/118/08 Rady Gminy Żary z dnia 28 lutego 2008 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Stara lipa ze złamanym pnem głównym, żywy jedynie jeden boczny konar. Rośnie w otoczeniu młodszych lip, przy drodze leśnej.
109.	brak	żarski, Żary (gmina wiejska)	2009-06-25	jedno obiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXI/184/09 Rady Gminy Żary z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Okazały dąb rośnie przy dukcie leśnym i cieku.

Lp.	Nazwa	Lokalizacja [powiat, gmina]	Data ustanowienia	Typ pomnika	Rodzaj tworu	Dane aktu prawnego o ustanowieniu	Opis
110.	brak	żarski, Żary (gmina wiejska)	2009-06-25	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXI/184/09 Rady Gminy Żary z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Okazały dąb rośnie przy drodze asfaltowej do Łaz, przy tablicy edukacyjnej "Zielony las".
111.	brak	żarski, Żary (gmina wiejska)	2009-06-25	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXI/184/09 Rady Gminy Żary z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo o okazałych rozmiarach i szczególnych walorach przyrodniczych. Rośnie na skraju lasu i pól przy cieku.
112.	brak	żarski, Żary (gmina wiejska)	2009-06-25	jednoobiektowy	drzewo	Uchwała Nr XXI/184/09 Rady Gminy Żary z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Drzewo ma wyłamane konary, duża naturalna dziupla w pniu. Rośnie w lesie, za rowem melioracyjnym.
113.	brak	żarski, Żary (gmina wiejska)	2009-06-25	wieloobiektowy	grupa drzew	Uchwała Nr XXI/184/09 Rady Gminy Żary z dnia 30 kwietnia 2009 r. w sprawie ustanowienia pomników przyrody.	Skupienie drzew - 6 obiektów, ubytki i wypróchnienia w pniach. Rosną w rzędzie przy rowie melioracyjnym na granicy pól.
114.	Dąb przy dewizowej	żagański, Gozdnica	2013-01-25	jednoobiektowy	Drzewo- dąb szypułkowy	Uchwała Nr XXI/137/13 Rady Miasta Gozdnica z dnia 27 grudnia 2012r. w sprawie ustanowienia pomnika przyrody	Rośnie w oddziale 19i, 330 m na północ od najdalej wysuniętego narożnika lotniska w Gozdnicy.

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

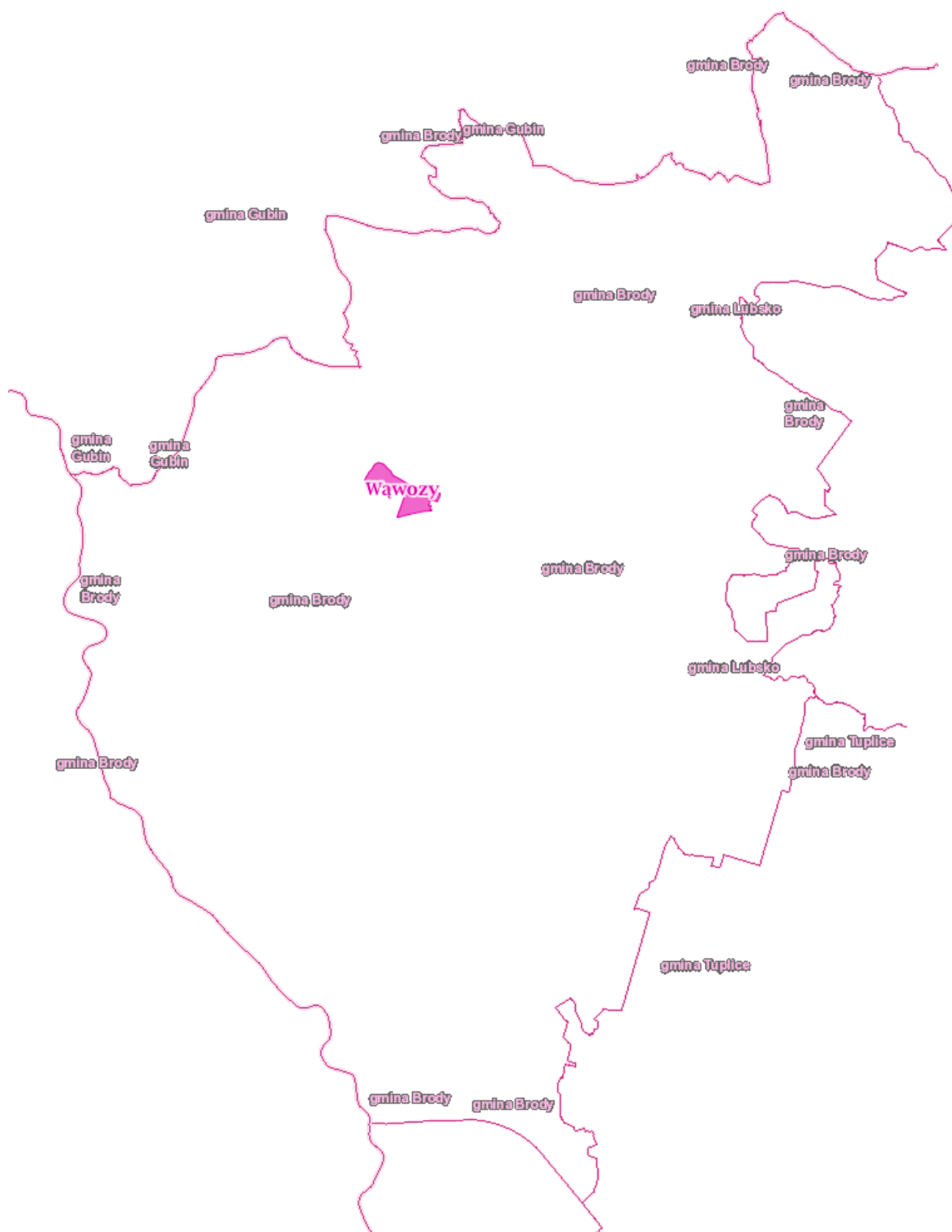
Zespół przyrodniczo – krajobrazowy **Wąwozy**

Podstawowe informacje dotyczące zespołu przyrodniczo – krajobrazowego **Wąwozy** występującego na terenie Łużyckiego Związku Gmin zostały przedstawione w tabeli.

Tabela 39. Informacje dotyczące zespołu przyrodniczo-krajobrazowego **Wąwozy.**

Data ustanowienia	2012-12-21
Powierzchnia [ha]	64,35
Dane aktu prawnego o utworzeniu	Uchwała Nr XXII/164/12 Rady Gminy Brody z dnia 29 listopada 2012 r.
Województwo, w których znajduje się obiekt	lubuskie
Powiat	żarski
Gmina	Brody
Opis wartości przyrodniczej	Wyjątkowo cenne fragmenty krajobrazu naturalnego i kulturowego
Opis celów ochrony	Celem ustanowienia zespołu przyrodniczo-krajobrazowego jest ochrona wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego, dla zachowania jego wartości przyrodniczych, kulturowych i estetycznych.

źródło: <http://crfop.gdos.gov.pl/CRFOP/>

Rysunek 20. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy Wąwozy na terenie gminy Brody.

źródło: <http://geoserwis.gdos.gov.pl/mapy/>

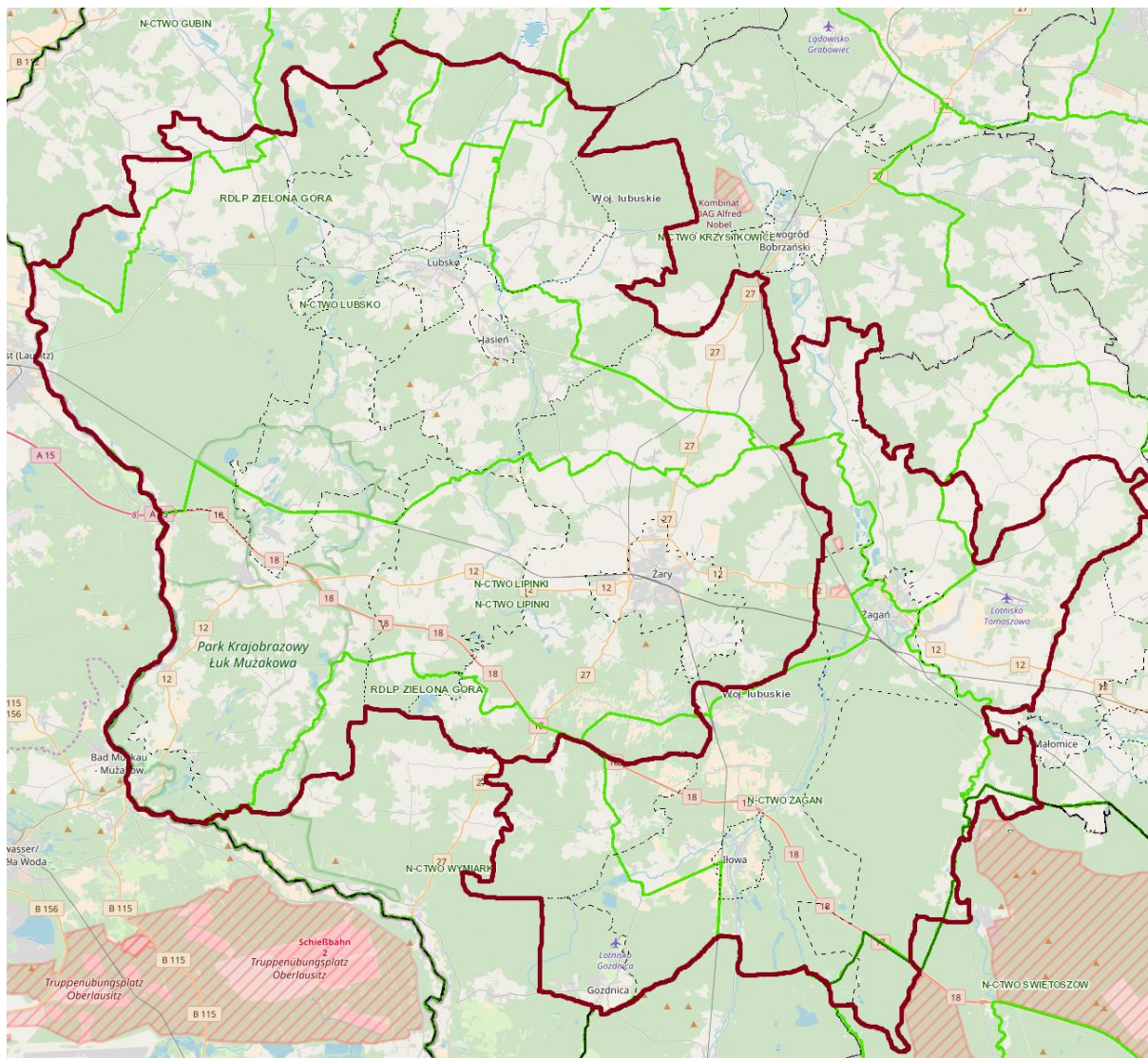
7.13.2. Lasy

Z danych Głównego Urzędu Statystycznego wynika, iż powierzchnia gruntów leśnych na terenie Łużyckiego Związku Gmin wynosi 99 738,3ha, co daje lesistość na poziomie 56,17%. Wskaźnik lesistości ŁZG jest znacznie wyższy niż średnia krajowa, która wynosi 29,5%. Strukturę gruntów leśnych na terenie ŁZG przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 40. Struktura gruntów leśnych na terenie ŁZG.

Gmina	Powierzchnia gruntów leśnych	Lesistość	Grunty leśne publiczne ogółem	Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa	Grunty leśne publiczne Skarbu Państwa w zarządzie Lasów Państwowych	Grunty leśne prywatne	Powierzchnia lasów	Powierzchnia lasów publicznych	Powierzchnia lasów prywatnych
	ha	%	ha	ha	ha	ha	ha	ha	ha
Gozdnica	1 670,00	67,6	1 661,00	1 660,60	1 659,39	9,00	1 615,95	1 606,95	9,00
Iłowa	10 650,71	66,8	10 595,86	10 580,86	10 561,39	54,85	10 218,61	10 163,76	54,85
Wymiarki	4 382,66	67,3	4 349,69	4 347,79	4 342,55	32,97	4 245,15	4 212,18	32,97
m. Żagań	2 379,12	55,8	2 345,02	2 242,82	2 215,72	34,10	2 254,82	2 220,72	34,10
Żagań	16 005,05	54,5	15 807,51	15 797,75	15 701,09	197,54	15 309,29	15 111,75	197,54
Brody	16 100,23	64,8	15 987,71	15 600,01	15 546,17	112,52	15 583,96	15 471,44	112,52
Jasień	6 966,18	53,4	6 886,78	6 867,48	6 828,16	79,40	6 775,44	6 696,04	79,40
Lipinki Łużyckie	4 446,48	48,7	4 354,54	4 350,70	4 342,87	91,94	4 319,68	4 227,74	91,94
Lubsko	8 169,23	43,6	8 065,73	8 034,73	7 990,36	103,50	7 957,49	7 853,99	103,50
Łęknica	890,78	52,2	890,68	879,68	875,70	0,10	856,86	856,76	0,10
Trzebiel	8 959,60	52,4	8 799,96	8 781,96	8 751,01	159,64	8 719,01	8 559,77	159,24
Tuplice	3 743,46	55,5	3 670,04	3 655,04	3 641,23	73,42	3 650,57	3 577,25	73,32
m. Żary	695,27	20,3	677,97	659,72	654,30	17,30	679,80	662,79	17,01
Żary	14 679,53	48,6	14 300,89	14 278,89	14 224,09	378,64	14 259,26	13 881,06	378,20

źródło: GUS, stan na 31.12.2016r.

Rysunek 21. Lasy na terenie ŁZG.
źródło: <https://www.bdl.lasy.gov.pl/portal/mapy>

Lasy położone na terenie ŁZG są zarządzane przez następujące nadleśnictwa:

- Nadleśnictwo Gubin,
- Nadleśnictwo Krzystkowice,
- Nadleśnictwo Lipinki,
- Nadleśnictwo Lubsko,
- Nadleśnictwo Wymiarki,
- Nadleśnictwo Żagań.

7.14. Zagrożenia poważnymi awariami

Zgodnie z definicją zawartą w ustawie Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. z 2017r., poz. 519 z późn. zm.) mówiąc o:

- a) „poważnej awarii - rozumie się przez to zdarzenie, w szczególności emisję, pożar lub eksplozję, powstałe w trakcie procesu przemysłowego, magazynowania lub transportu, w których występuje jedna lub więcej niebezpiecznych substancji, prowadzące do natychmiastowego powstania zagrożenia życia lub zdrowia ludzi lub środowiska lub powstania takiego zagrożenia z opóźnieniem”.
- b) „poważnej awarii przemysłowej – rozumie się przez to poważną awarię w zakładzie”.

Obejmują one takie rodzaje zdarzeń jak:

1. Pożary na dużych obszarach, pożary długo trwające, a także pożary towarzyszące awariom z udziałem materiałów niebezpiecznych, które powodują zniszczenie lub zanieczyszczenie środowiska;
2. Awarie i katastrofy w zakładach przemysłowych, transporcie, rozładunku i przeładunku materiałów niebezpiecznych i innych substancji, powodujących zanieczyszczenie środowiska;
3. Awarie budowli hydrotechnicznych, powodująca zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska;
4. Klęski żywiołowe, powodujące zanieczyszczenie chemiczne lub biologiczne środowiska.

Jak wynika z informacji udostępnionych przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Zielonej Górze na terenie Łużyckiego Związku Gmin występują:

- zakłady dużego ryzyka:
 - SWISS KRONO Sp. z o.o., ul. Serbska 56, 68-200 Żary (metanol, formalina, żywice),
 - Baza Paliw Sp. z o.o. w Miostowicach Dolnych (paliwa ropopochodne).
- zakład zwiększonego ryzyka:
 - PW Jersak w Żaganiu (LPG).

Należy zaznaczyć, iż zagrożenie spowodowania poważnej awarii wynikać może także z transportu substancji niebezpiecznych. Dotyczy to np. paliw płynnych, które przewożone są praktycznie po wszystkich drogach, gdzie występują stacje paliw płynnych.

8. Główne problemy ochrony środowiska

Przedstawione poniżej problemy ochrony środowiska są wynikiem wykonanej oceny stanu środowiska w ramach wyznaczonych obszarów interwencji. Zdiagnozowane problemy mają charakter wyłącznie informacyjny, a ich celem jest ukierunkowanie działań w taki sposób aby je zminimalizować lub wyeliminować. Wskazane poniżej problemy dały podstawy do wyznaczenia w projekcie POŚ dla Łużyckiego Związku Gmin odpowiednich celów i kierunków interwencji wraz z zadaniami, których realizacja przyczyni się do poprawy stanu środowiska na terenie ŁZG. Założeniem projektu POŚ dla ŁZG jest stopniowa eliminacja problemów środowiskowych poprzez realizację zamierzeń o charakterze inwestycyjnym jak i nie inwestycyjnym. Poniższa tabela przedstawia główne problemy z punktu widzenia ochrony środowiska.

Tabela 41: Główne problemy środowiska zidentyfikowane na terenie ŁZG.

Komponent środowiska	Główne problemy
Powietrzne atmosferyczne i klimat	- Zanieczyszczenie powietrza wynikające z tzw. niskiej emisji, w tym spalania odpadów komunalnych w piecach domowych. - Przekroczenia średniorocznych stężeń pyłu PM10 oraz benzo(a)pirenu dla strefy lubuskiej, do której zostały zakwalifikowane gminy należące do ŁZG. - Zanieczyszczenia powietrza pochodzące spoza obszaru ŁZG.
Klimat akustyczny	Nadmierny poziom hałasu na terenach położonych wzdłuż dróg krajowych i wojewódzkich.
Promieniowanie elektromagnetyczne	Lokalizacja potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego w bezpośredniej bliskości zabudowy mieszkaniowej.
Zasoby wodne	- Zanieczyszczenie wód spływem powierzchniowym z terenów rolniczych. - Niewłaściwe opróżnianie zbiorników bezodpływowych. - Występowanie nieszczelnych zbiorników bezodpływowych. - Wyrzucanie odpadów komunalnych na porzucone użytki rolne(odłogi).
Gleby	- Zagrożenia naturalne: erozja. - Zagrożenie zanieczyszczenia gleb związane z rolnictwem.
Zasoby geologiczne	- Ingerencja w środowisko naturalne związana z eksploatacją surowców naturalnych. - Istnienie wyrobisk powstających przy wydobywaniu kruszywa naturalnego.
Gospodarka odpadami	- Nieprzepisowe składowanie odpadów. - Istniejące wyroby azbestowe na terenie ŁZG.
Zasoby przyrodnicze	Przekształcenia środowiska związane z działalnością człowieka.
Zagrożenie poważnymi awariami	- Wystąpienie poważnej awarii w ZDR lub ZZR. - Obecność dróg krajowej i wojewódzkiej po której mogą być transportowane substancje niebezpieczne.

źródło: opracowanie własne

9. Potencjalne zmiany istniejącego stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu

Celem projektu POŚ dla Łużyckiego Związku Gmin jest przedstawienie kierunków racjonalnych działań programowych na dalsze lata i poprawa stanu środowiska przyrodniczego gmin należących do ŁZG, bądź utrzymanie dobrego poziomu tam gdzie został on osiągnięty w wyniku realizacji założeń poprzednich projektów. Zawarte w dokumencie rozwiązania inwestycyjne oraz organizacyjno–edukacyjne przyczynią się do właściwego, zgodnego z zasadą zrównoważonego rozwoju gospodarowania zasobami przyrodniczymi. Opracowany Program jest wypełnieniem obowiązku Zarządu Łużyckiego Związku Gmin w zakresie sporządzania strategicznych dokumentów, co pozwala na bieżąco monitorować stan środowiska oraz planować na tej podstawie zadania służące ochronie środowiska. Dokument określa politykę środowiskową, a także wyznacza cele i kierunki interwencji, które odnoszą się do aspektów środowiskowych, usystematyzowanych według priorytetów. Projekt POŚ dla ŁZG przyczyni się do uzyskania w gminach sukcesywnego ograniczenia degradacji środowiska, ochrony i rozwoju jego walorów. Odstąpienie od realizacji zapisów projektowanego dokumentu będzie wiązało się z odstąpieniem od obowiązku realizacji strategicznych celów ochrony środowiska w kontekście szerszej perspektywy postrzegania tej problematyki. W przypadku braku wdrażania POŚ, przeprowadzona analiza i ocena istniejącego stanu środowiska może sugerować, iż może nastąpić pogorszenie stanu środowiska.

Brak realizacji zapisów projektu POŚ na terenie gmin należących do Łużyckiego Związku Gmin może doprowadzić m.in. do:

- pogorszenia stanu i jakości powietrza atmosferycznego,
- pogorszenia stanu klimatu akustycznego,
- pogorszenia jakości i zasobności wód powierzchniowych i podziemnych,
- pogorszenia stanu gospodarki wodno–ściekowej,
- pogorszenia jakości i zasobności gleb i powierzchni ziemi,
- pogorszenia systemu gospodarowania odpadami, w tym ograniczenia powstawaniu odpadów,
- pogorszenia stanu zasobów przyrodniczych, różnorodności biologicznej, obszarów cennych przyrodniczo, w tym obszarów objętych ochroną prawną,
- pogorszenia walorów krajobrazowych,
- pogorszenia jakości życia mieszkańców z uwagi na przekroczenia standardów ochrony środowiska.

Pozytywnym skutkiem środowiskowym w przypadku zaniechania realizacji założeń projektu POŚ dla ŁZG będzie wyeliminowanie negatywnego, krótkotrwałego wpływu występującego podczas działań typowo inwestycyjnych m.in. budowy/przebudowy układu komunikacyjnego, termomodernizacji obiektów czy rozbudowy infrastruktury wodno–ściekowej. W przypadku braku realizacji powyższych zamierzeń nie dojdzie do zajęcia nowych powierzchni biologicznie czynnych, wzrostu emisji hałasu oraz gazów i pyłów do powietrza w miejscach dotąd nieprzekształconych antropogenicznie. Brak realizacji zamierzeń inwestycyjnych wiąże się z mniejszą ingerencją w komponenty środowiska tj.: wody, gleby, środowisko przyrodnicze oraz krajobraz lokalny.

Zaniechanie założeń projektu Programu wiąże się z mniejszym prawdopodobieństwem zniszczenia siedlisk przyrodniczych oraz naruszenia funkcjonowania korytarzy migracyjnych czy też obszarów chronionych. Realizacja zadań ingerujących w stan środowiska wiąże się z niedogodnościami na etapie wdrażania, niemniej wiąże się z szeregiem korzyści po zakończeniu inwestycji (poprawa stanu powietrza, poprawa efektywności energetycznej, poprawa mobilności miejskiej, szczelny system wodno-ściekowy).

10. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym

Zagadnienia i cele środowiskowe ustanowione na szczeblu międzynarodowym i wspólnotowym ze względu na priorytetowe traktowanie ochrony środowiska zawarte są w wielu konwencjach międzynarodowych i podstawowych aktach tworzących Wspólnotę UE. Dokumenty te stanowią ramy dla regulacji prawnych (dyrektywy i rozporządzenia w prawie unijnym oraz ustawy i rozporządzenia w prawie polskim) oraz stanowią podstawę dla kształtowania polityki ochrony środowiska w określonej perspektywie czasowej, w szeregu tworzonych dokumentów (strategie, polityki, programy). Cele polityki ochrony środowiska na szczeblu wspólnotowym zostały określone w wielu dokumentach strategicznych, które stanowią ramy dla dokumentów krajowych i regionalnych.

W niniejszej części dokonano analizy zgodności celów projektu POŚ dla Gminy ŁZG z celami innych dokumentów strategicznych na poziomie międzynarodowym, w tym unijnym, krajowym oraz wojewódzkim. Porównanie to pełni rolę oceny spójności celów projektowanego dokumentu z celami innych dokumentów strategicznych.

1) Dokumenty międzynarodowe

Europa 2020 – Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu, Europa 2020 zawiera priorytety tematyczne, w tym między innymi priorytet „Europa efektywnie korzystająca z zasobów” – projekt na rzecz uniezależnienia wzrostu gospodarczego od wykorzystania zasobów, przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, większego wykorzystania odnawialnych źródeł energii, modernizacji transportu oraz propagowania efektywności energetycznej.

Efektem realizacji priorytetów Europy 2020 będzie osiągnięcie wymiernych, współzależnych celów przedstawionych w strategii i dotyczących m.in: na ograniczenia emisji CO₂ i osiągnięcia celów 20/20/20 w zakresie klimatu i energii: należy ograniczyć emisje gazów cieplarnianych o 20 % w stosunku do poziomu z 1990 r. (lub nawet o 30 %, jeśli warunki będą sprzyjające), 20 % energii powinno pochodzić ze źródeł odnawialnych, efektywność energetyczna powinna wzrosnąć o 20 %. Założenia 3x20 mają swoje odzwierciedlenie w projekcie Programu Ochrony Środowiska dla Gminy ŁZG.

Cele/Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla ŁZG	Cele określone w Pakiecie klimatyczno-energetyczny Unii Europejskiej
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA Cel średniookresowy: Osiągnięcie i utrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza na terenie ŁZG: Zadania: Przebudowa dróg gminnych, modernizacja, budowa, przebudowa i remonty dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych termomodernizacja budynków, modernizacja oświetlenia ulicznego, kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach, realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, wprowadzenie możliwości wspierania, poprzez udzielanie dotacji, przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem instalacji do pozyskiwania OZE oraz modernizacji lub wymiany indywidualnych źródeł ciepła.	Zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych przynajmniej o 20% w 2020 r. w porównaniu do bazowego 1990 r. i 30% zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych w 2020 r.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 (PROW 2014-2020) został opracowany na podstawie przepisów Unii Europejskiej, w szczególności *rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) i uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1698/2005* oraz aktów delegowanych i wykonawczych Komisji Europejskiej. Zgodnie z przepisami Unii Europejskiej, Program jest wkomponowany w całościowy system polityki rozwoju kraju, w szczególności poprzez mechanizm Umowy Partnerstwa. Umowa ta określa strategię wykorzystania środków unijnych na rzecz realizacji wspólnych dla UE celów określonych w unijnej strategii wzrostu „*Europa 2020 - Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu*” z uwzględnieniem potrzeb rozwojowych danego państwa członkowskiego.

Celem głównym PROW 2014 – 2020 jest poprawa konkurencyjności rolnictwa, zrównoważone zarządzanie zasobami naturalnymi i działania w dziedzinie klimatu oraz zrównoważony rozwój terytorialny obszarów wiejskich.

Program będzie realizował wszystkie sześć priorytetów wyznaczonych dla unijnej polityki rozwoju obszarów wiejskich na lata 2014 – 2020, a mianowicie:

- Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich.
- Poprawa konkurencyjności wszystkich rodzajów gospodarki rolnej i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych.
- Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie.
- Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa.
- Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach: rolnym, spożywczym i leśnym.
- Zwiększanie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.

Międzynarodowa ochrona środowiska – Globalny Program Działań Szczytu Ziemi: Agenda 21

Jeden z najważniejszych programów międzynarodowych dotyczących zrównoważonego rozwoju ludzkości i ochrony zasobów środowiska naturalnego. Przewiduje on działania na poziomie globalnym, narodowym i lokalnym prowadzone w celu koordynacji wysiłków w rozwiązywaniu problemów światowej ekologii i polityki rozwoju. Program dotyczy wszystkich dziedzin życia w których człowiek oddziałuje na środowisko.

Najważniejsze założenia i cele Agendy 21 to m.in.:

- ochrona i wspomaganie zdrowia człowieka;
- zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast);
- ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom);
- bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych;
- bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi;
- zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi;
- powstrzymanie niszczenia lasów;
- ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich;
- zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania);
- przeciwdziałanie pustynnieniu i suszy;
- edukacja ekologiczna.

Agenda stała się priorytetowym dokumentem dla formułowania celów wszystkich dziedzin życia społeczno - gospodarczego, opartych na zasadzie zrównoważonego rozwoju. W oparciu o przyjęte w niej zasady organizowane są międzynarodowe i europejskie systemy wspierania rozwoju.

Poniżej przedstawiono powiązania celów ww. dokumentu z projektem Programu Ochrony Środowiska dla Gminy ŁZG.

Cele/Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla ŁZG	Założenia i cele Agendy 21
OCHRONA KLIMATU I JAKOŚCI POWIETRZA Cel średniookresowy: Osiągnięcie i utrzymanie obowiązujących standardów jakości powietrza na terenie ŁZG: Zadania: Przebudowa dróg gminnych, modernizacja, budowa, przebudowa i remonty dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych termomodernizacja budynków, modernizacja oświetlenia ulicznego, kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach, realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, wprowadzenie możliwości wspierania, poprzez udzielanie dotacji, przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem instalacji do pozyskiwania OZE oraz modernizacji lub wymiany indywidualnych źródeł ciepła.	Ochrona atmosfery (przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu, zanikaniu warstwy ozonowej, kwaśnym deszczom)

Cele/Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla ŁZG	Założenia i cele Agendy 21
GLEBY Cel średniookresowy: Ochrona gleb przed degradacją na terenie ŁZG: Zadania: Ochrona gleb najlepszych kompleksów w MPZP przed zainwestowaniem, zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym lub rolnym, stosowanie tzw. „dobrych praktyk rolniczych”.	zrównoważone gospodarowanie gruntami rolnymi
EDUKACJA EKOLOGICZNA Cel średniookresowy: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców Zadania: Popularyzacja i promowanie ekologicznych zachowań w zakresie transportu – w tym promocja pojazdów z napędem ekologicznym, elektrycznym oraz hybrydy – wyrobienie nawyku kontrolowania emisji, jaka występuje w sektorze prywatnym - wyrobienie nawyku korzystania z komunikacji rowerowej oraz zbiorowej komunikacji publicznej, Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi, Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza, Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży.	edukacja ekologiczna zrównoważony rozwój osiedli ludzkich (powstrzymanie kryzysu ekologicznego miast)
GOSPODAROWANIE WODAMI GOSPODARKA WODNO-ŚCIEKOWA Cel średniookresowy: Osiągnięcie dobrego stanu ekologicznego wód pod względem jakościowym i ilościowym na terenie ŁZG, Rozwój gospodarki wodno-ściekowej na terenie ŁZG Zadania: Rozbudowa zbiornika Białków - mała retencja, okresowa konserwacja gruntowna urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych oraz urządzeń przeciwpowodziowych na terenie gmin, ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez racjonalne nawożenie, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego, budowa, rozbudowa i modernizacja sieci wodociągowo – kanalizacyjnych na terenie gmin, prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.	ochrona i zagospodarowanie zasobów wód słodkich
GOSPODARKA ODPADAMI I ZAPOBIEGANIU POWSTAWANIU ODPADÓW Cel średniookresowy: Minimalizacja ilości powstających odpadów na terenie ŁZG: zadania: Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk śmieci, prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych, usunięcie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu gmin, odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych	bezpieczne gospodarowanie odpadami stałymi i ściekowymi, niebezpiecznymi i radioaktywnymi bezpieczne wykorzystanie toksycznych substancji chemicznych

Cele/Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla ŁZG	Założenia i cele Agendy 21
ZASOBY PRZYRODNICZE Cel średniookresowy: Zachowanie różnorodności biologicznej na terenie ŁZG Zadania: Bieżące i zrównoważone utrzymanie zieleni na terenie gmin, uwzględnienie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego oraz dokumentach planistycznych form ochrony przyrody, budowa ścieżek rowerowych, wprowadzanie zalesień na gruntach o niskiej przydatności rolniczej, zachowanie naturalnego charakteru dolin rzecznych w celu utrzymania drożności korytarzy ekologicznych	zachowanie różnorodności biologicznej (krajowe oceny różnorodności biologicznej, opracowanie strategii ich zachowania) powstrzymanie niszczenia lasów

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady nr 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (dyrektywa SOOŚ)

Celem Dyrektywy nr 2001/42/WE „jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony środowiska i przyczynienie się do uwzględniania aspektów środowiskowych w przygotowaniu i przyjmowaniu planów i programów w celu wspierania stałego rozwoju, poprzez zapewnienie, że zgodnie z niniejszą dyrektywą dokonywana jest ocena wpływu na środowisko niektórych planów i programów, które potencjalnie mogą powodować znaczący wpływ na środowisko”.

Dyrektywa Rady nr 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne (dyrektywa OOS).

Dyrektywa nr 85/337/EWG dotyczy oceny oddziaływania wywieranego przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko. Innymi dokumentami o międzynarodowej randze i charakterze przestrzennym, stanowiącymi podstawę do formułowania celów ochrony środowiska w programach krajowych są konwencje międzynarodowe, sygnowane przez stronę polską, m.in.: Konwencja Ramsarska o obszarach wodno - błotnych z 1971 r. ze zmianami w Paryżu (1982r.) i Regim (1987r.), Konwencja Genewska w sprawie transgranicznego zanieczyszczenia powietrza na dalekie odległości z 1979 r. wraz z II protokołem siarkowym z 1994 r. (Oslo), Konwencja Berneńska o ochronie dzikiej fauny i flory europejskiej oraz ich siedlisk naturalnych z 1979 r., Protokół Montrealski w sprawie substancji zubażających warstwę ozonową z 1987r. wraz z poprawkami londyńskim (1990r.), wiedeńskimi (1992r.), Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Rio de Janeiro, 1992 r., Konwencja ONZ o ochronie różnorodności biologicznej z Rio de Janeiro, 1992r. Ramowa Konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z Kioto, 1997r. wraz z Protokołem.

Siódmy Program działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - „Dobrze żyć w granicach naszej planety”

Program będzie realizował cele tematyczne i priorytety inwestycyjne określone w stosownych rozporządzeniach UE dotyczących Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Zgodnie z określonymi zasadami dla Programu wybrano następujące cele tematyczne:

- CT 6 - Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami,
- CT 7 - Promowanie zrównoważonego transportu i usuwanie niedoborów przepustowości w działaniu najważniejszej infrastruktury sieciowej,
- CT 10 - Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.

Zapisy w Programie ochrony środowiska dla Gminy ŁZG są spójne z celami wyznaczonymi w ww. Dyrektywy

Cele/Kierunki interwencji określone w Programie Ochrony Środowiska dla ŁZG	Cele określone w Siódmym Programie działań UE w dziedzinie ochrony środowiska (7 EAP) - „Dobrze żyć w granicach naszej planety”
ZASOBY PRZYRODNICZE Cel średniookresowy: Zachowanie różnorodności biologicznej na terenie ŁZG Zadania: Bieżące i zrównoważone utrzymanie zieleni na terenie gmin, uwzględnienie w Miejsowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego oraz dokumentach planistycznych form ochrony przyrody, budowa ścieżek rowerowych, wprowadzanie zalesień na gruntach o niskiej przydatności rolniczej, zachowanie naturalnego charakteru dolin rzecznych w celu utrzymania drożności korytarzy ekologicznych	Zachowanie i ochrona środowiska naturalnego oraz wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami.
EDUKACJA EKOLOGICZNA Cel średniookresowy: Zwiększenie świadomości ekologicznej mieszkańców Zadania: Popularyzacja i promowanie ekologicznych zachowań w zakresie transportu – w tym promocja pojazdów z napędem ekologicznym, elektrycznym oraz hybrydy – wyrobienie nawyku kontrolowania emisji, jaka występuje w sektorze prywatnym - wyrobienie nawyku korzystania z komunikacji rowerowej oraz zbiorowej komunikacji publicznej, Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi, Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza, Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży.	Inwestowanie w kształcenie, szkolenie oraz szkolenie zawodowe na rzecz zdobywania umiejętności i uczenia się przez całe życie.

2) Dokumenty krajowe

Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności

Uchwała Nr 16 Rady Ministrów z dnia 5 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności.

1. Cel 7: „Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska”:

- a) Kierunek interwencji – Modernizacja infrastruktury i bezpieczeństwo energetyczne,
- b) Kierunek interwencji – Modernizacja sieci elektroenergetycznych i ciepłowniczych,
- c) Kierunek interwencji – Realizacja programu inteligentnych sieci w elektroenergetyce,
- d) Kierunek interwencji – Wzmocnienie roli odbiorców finalnych w zarządzaniu zużyciem energii,
- e) Kierunek interwencji – Stworzenie zachęt przyspieszających rozwój zielonej gospodarki,
- f) Kierunek interwencji – Zwiększenie poziomu ochrony środowiska.

2. Cel 8: „Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych”:

- a) Kierunek interwencji – Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach,
- b) Kierunek interwencji – Stworzenie warunków sprzyjających tworzeniu pozarolniczych miejsc pracy na wsi i zwiększaniu mobilności zawodowej na linii obszary wiejskie – miasta,
- c) Kierunek interwencji – Zrównoważony wzrost produktywności i konkurencyjności sektora rolno-spożywczego zapewniający bezpieczeństwo żywnościowe oraz stymulujący wzrost pozarolniczego zatrudnienia i przedsiębiorczości na obszarach wiejskich,
- d) Kierunek interwencji – Wprowadzenie rozwiązań prawno-organizacyjnych stymulujących rozwój miast.

3. Cel 9: „Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski”:

- a) Udrożnienie obszarów miejskich i metropolitarnych poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego.

Strategia Na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030r.)

Uchwała nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie przyjęcia Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.).

Cel główny: Tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski, przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym.

1. Cel szczegółowy I: Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną. Główne obszary koncentracji działań:
 - Reindustrializacja - wzrost zdolności polskiego przemysłu do sprostania globalnej konkurencji,
 - Rozwój innowacyjnych firm - zwiększenie innowacyjności polskich przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych,
 - Małe i średnie przedsiębiorstwa - przemiany strukturalne sektora, nowe formy działania i współpracy, nowoczesne instrumenty wsparcia,
 - Kapitał dla rozwoju - trwałe zwiększenie stopy inwestycji i ich jakości w dłuższej perspektywie, przy większym wykorzystaniu środków krajowych,
 - Ekspansja zagraniczna - zwiększenie umiędzynarodowienia polskiej gospodarki, zwiększenie eksportu towarów zaawansowanych technologicznie.
2. Cel szczegółowy II – Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Główne obszary koncentracji działań:
 - Spójność społeczna - poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne, wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy.
 - Rozwój zrównoważony terytorialnie - zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów, wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe, podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania.
3. Cel szczegółowy III – Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu. Główne obszary koncentracji działań:
 - Prawo w służbie obywatelom i gospodarce - uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli,
 - System zarządzania procesami rozwojowymi, w tym instytucje publiczne - Inkluzyjne i skuteczne instytucje publiczne – dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorców, budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
 - E-państwo - cyfrowe państwo usługowe,
 - Finanse publiczne - stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne,
 - Efektywność wykorzystania środków UE - wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe.

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko – perspektywa do 2020r.

Strategia „Bezpieczeństwo Energetyczne i Środowisko - perspektywa do 2020 r.” (BEiŚ) została przyjęta uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 kwietnia 2014 r. (M.P. z 2014, poz. 469).

1. Cel 1. Zrównoważone gospodarowanie zasobami środowiska
 - a) Kierunek interwencji 1.1. – Racjonalne i efektywne gospodarowanie zasobami kopalin,
 - b) Kierunek interwencji 1.2. – Gospodarowanie wodami dla ochrony przed powodzią, suszą i deficytem wody,
 - c) Kierunek interwencji 1.3. – Zachowanie bogactwa różnorodności biologicznej, w tym wielofunkcyjna gospodarka leśna,
 - d) Kierunek interwencji 1.4. – Uporządkowanie zarządzania przestrzenią,
2. Cel 2. Zapewnienie gospodarce krajowej bezpiecznego i konkurencyjnego zaopatrzenia w energię
 - a) Kierunek interwencji 2.1. – Lepsze wykorzystanie krajowych zasobów energii,
 - b) Kierunek interwencji 2.2. – Poprawa efektywności energetycznej,
 - c) Kierunek interwencji 2.6. – Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii,
 - d) Kierunek interwencji 2.7. – Rozwój energetyczny obszarów podmiejskich i wiejskich,
 - e) Kierunek interwencji 2.8. – Rozwój systemu zaopatrywania nowej generacji pojazdów wykorzystujących paliwa alternatywne,
3. Cel 3. Poprawa stanu środowiska
 - a) Kierunek interwencji 3.1. – Zapewnienie dostępu do czystej wody dla społeczeństwa i gospodarki,
 - b) Kierunek interwencji 3.2. – Racjonalne gospodarowanie odpadami, w tym wykorzystanie ich na cele energetyczne,
 - c) Kierunek interwencji 3.3. – Ochrona powietrza, w tym ograniczenie oddziaływania energetyki,
 - d) Kierunek interwencji 3.4. – Wspieranie nowych i promocja polskich technologii energetycznych i środowiskowych,
 - e) Kierunek interwencji 3.5. – Promowanie zachowań ekologicznych oraz tworzenie warunków do powstawania zielonych miejsc pracy

Strategia innowacyjności i efektywności gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

Uchwała Nr 7 Rady Ministrów z dnia 15 stycznia 2013 r. w sprawie Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki "Dynamiczna Polska 2020".

1. Cel 1: Dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki
 - a) Kierunek działań 1.2. – Koncentracja wydatków publicznych na działaniach prorozwojowych i innowacyjnych
 - Działanie 1.2.3. – Identyfikacja i wspieranie rozwoju obszarów i technologii o największym potencjale wzrostu,
 - Działanie 1.2.4. – Wspieranie różnych form innowacji,
 - Działanie 1.2.5. – Wspieranie transferu wiedzy i wdrażania nowych/nowoczesnych technologii w gospodarce (w tym technologii środowiskowych),

- b) Kierunek działań 1.3. – Uproszczenie, zapewnienie spójności i przejrzystości systemu danin publicznych mające na względzie potrzeby efektywnej i innowacyjnej gospodarki
 - Działanie 1.3.2. – Eliminacja szkodliwych subsydiów i racjonalizacja ulg podatkowych,
- 2. Cel 3: Wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców
 - a) Kierunek działań 3.1. – Transformacja systemu społeczno-gospodarczego na tzw. „bardziej zieloną ścieżkę”, zwłaszcza ograniczanie energo- i materiałochłonności gospodarki,
 - Działanie 3.1.1. – Tworzenie warunków dla rozwoju zrównoważonej produkcji i konsumpcji oraz zrównoważonej polityki przemysłowej,
 - Działanie 3.1.2. – Podnoszenie społecznej świadomości i poziomu wiedzy na temat wyzwań zrównoważonego rozwoju i zmian klimatu,
 - Działanie 3.1.3. – Wspieranie potencjału badawczego oraz eksportowego w zakresie technologii środowiskowych, ze szczególnym uwzględnieniem niskoemisyjnych technologii węglowych (CTW),
 - Działanie 3.1.4. – Promowanie przedsiębiorczości typu „business & biodiversity”, w szczególności na obszarach zagrożonych peryferyjnością,
 - b) Kierunek działań 3.2. – Wspieranie rozwoju zrównoważonego budownictwa na etapie planowania, projektowania, wznoszenia budynków oraz zarządzania nimi przez cały cykl życia,
 - Działanie 3.2.1. – Poprawa efektywności energetycznej i materiałowej przedsięwzięć architektoniczno-budowlanych oraz istniejących zasobów,
 - Działanie 3.2.2. – Stosowanie zasad zrównoważonej architektury.

Strategia rozwoju transportu do 2020 roku (z perspektywą do 2030 roku)

Uchwała Nr 6 Rady Ministrów z dnia 22 stycznia 2013 r. w sprawie Strategii Rozwoju Transportu do 2020 r. (z perspektywą do 2030 r.).

- 1. Cel strategiczny 1. - Stworzenie zintegrowanego systemu transportowego
 - a) Cel szczegółowy 1. – Stworzenie nowoczesnej i spójnej sieci infrastruktury transportowej,
 - b) Cel szczegółowy 4. – Ograniczanie negatywnego wpływu transportu na środowisko.

Strategia zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa na lata 2012–2020

Uchwała Nr 163 Rady Ministrów z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie przyjęcia „Strategii zrównoważonego rozwoju wsi, rolnictwa i rybactwa” na lata 2012–2020.

- 1. Cel szczegółowy 2: Poprawa warunków życia na obszarach wiejskich oraz poprawa ich dostępności przestrzennej
 - a) Priorytet 2.1. – Rozwój infrastruktury gwarantującej bezpieczeństwo energetyczne, sanitarne i wodne na obszarach wiejskich
 - Kierunek interwencji 2.1.1. – Modernizacja sieci przesyłowych i dystrybucyjnych energii elektrycznej,

- Kierunek interwencji 2.1.2. – Dywersyfikacja źródeł wytwarzania energii elektrycznej,
 - Kierunek interwencji 2.1.3. – Rozbudowa i modernizacja ujęć wody i sieci wodociągowej,
 - Kierunek interwencji 2.1.4. – Rozbudowa i modernizacja sieci kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków,
 - Kierunek interwencji 2.1.5. – Rozwój systemów zbiórki, odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
 - Kierunek interwencji 2.1.6. – Rozbudowa sieci przesyłowej i dystrybucyjnej gazu ziemnego,
 - Priorytet 2.2. – Rozwój infrastruktury transportowej gwarantującej dostępność transportową obszarów wiejskich
 - Kierunek interwencji 2.2.1. – Rozbudowa i modernizacja lokalnej infrastruktury drogowej i kolejowej,
 - Kierunek interwencji 2.2.2. – Tworzenie powiązań lokalnej sieci drogowej z siecią dróg regionalnych, krajowych, ekspresowych i autostrad,
 - Kierunek interwencji 2.2.3. – Tworzenie infrastruktury węzłów przesiadkowych, transportu kołowego i kolejowego,
 - b) Priorytet 2.5. Rozwój infrastruktury bezpieczeństwa na obszarach wiejskich
 - Kierunek interwencji 2.5.1. – Rozwój infrastruktury wodno-melioracyjnej i innej łagodzącej zagrożenia naturalne,
2. Cel szczegółowy 3: Bezpieczeństwo żywnościowe
- a) Priorytet 3.2. – Wytwarzanie wysokiej jakości, bezpiecznych dla konsumentów produktów rolno-spożywczych
 - Kierunek interwencji 3.2.2. – Wsparcie wytwarzania wysokiej jakości produktów rolno-spożywczych, w tym produktów wytwarzanych metodami integrowanymi, ekologicznymi oraz tradycyjnymi metodami produkcji z lokalnych surowców i zasobów oraz produktów rybnych,
 - b) Priorytet 3.4. – Podnoszenie świadomości i wiedzy producentów oraz konsumentów w zakresie produkcji rolno-spożywczej i zasad żywienia
 - Kierunek interwencji 3.4.3. – Wsparcie działalności innowacyjnej ukierunkowanej na zmiany wzorców produkcji i konsumpcji,
3. Cel szczegółowy 5: Ochrona środowiska i adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich
- a) Priorytet 5.1. – Ochrona środowiska naturalnego w sektorze rolniczym i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich
 - Kierunek interwencji 5.1.1. – Ochrona różnorodności biologicznej, w tym unikalnych ekosystemów oraz flory i fauny związanych z gospodarką rolną i rybacką,
 - Kierunek interwencji 5.1.2. – Ochrona jakości wód, w tym racjonalna gospodarka nawozami i środkami ochrony roślin,
 - Kierunek interwencji 5.1.3. – Racjonalne wykorzystanie zasobów wodnych na potrzeby rolnictwa i rybactwa oraz zwiększanie retencji wodnej,
 - Kierunek interwencji 5.1.4. – Ochrona gleb przed erozją, zakwaszeniem, spadkiem zawartości materii organicznej i zanieczyszczeniem metalami ciężkimi,

- Kierunek interwencji 5.1.5. – Rozwój wiedzy w zakresie ochrony środowiska rolniczego i różnorodności biologicznej na obszarach wiejskich i jej upowszechnianie,
- b) Priorytet 5.2.- Kształtowanie przestrzeni wiejskiej z uwzględnieniem ochrony krajobrazu i ładu przestrzennego
 - Kierunek interwencji 5.2.1. – Zachowanie unikalnych form krajobrazu rolniczego,
 - Kierunek interwencji 5.2.2. – Właściwe planowanie przestrzenne,
 - Kierunek interwencji 5.2.3. – Racjonalna gospodarka gruntami,
- c) Priorytet 5.3. – Adaptacja rolnictwa i rybactwa do zmian klimatu oraz ich udział w przeciwdziałaniu tym zmianom (mitygacji)
 - Kierunek interwencji 5.3.1. – Adaptacja produkcji rolnej i rybackiej do zmian klimatu,
 - Kierunek interwencji 5.3.2. – Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych w rolnictwie i całym łańcuchu rolno-żywnościowym,
 - Kierunek interwencji 5.3.3. – Zwiększenie sekwestracji węgla w glebie i biomase wytwarzanej w rolnictwie,
 - Kierunek interwencji 5.3.4. – Badania w zakresie wzajemnego oddziaływania rozwoju obszarów wiejskich, rolnictwa i rybactwa na zmiany klimatu,
 - Kierunek interwencji 5.3.5. – Upowszechnianie wiedzy w zakresie praktyk przyjaznych klimatowi wśród konsumentów i producentów rolno-spożywczych,
- d) Priorytet 5.4. Zrównoważona gospodarka leśna i łowiecka na obszarach wiejskich
 - Kierunek interwencji 5.4.1. – Racjonalne zwiększenie zasobów leśnych,
 - Kierunek interwencji 5.4.2. – Odbudowa drzewostanów po zniszczeniach spowodowanych katastrofami naturalnymi,
 - Kierunek interwencji 5.4.3 – Zrównoważona gospodarka łowiecka służąca ochronie środowiska oraz rozwojowi rolnictwa i rybactwa,
 - Kierunek interwencji 5.4.4. – Wzmacnianie publicznych funkcji lasów,
- e) Priorytet 5.5. - Zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii na obszarach wiejskich
 - Kierunek interwencji 5.5.1. – Racjonalne wykorzystanie rolniczej i rybackiej przestrzeni produkcyjnej do produkcji energii ze źródeł odnawialnych,
 - Kierunek interwencji 5.5.2. – Zwiększenie dostępności cenowej i upowszechnienie rozwiązań w zakresie odnawialnych źródeł energii wśród mieszkańców obszarów wiejskich

Strategia „Sprawne Państwo 2020”

Uchwała Nr 17 Rady Ministrów z dnia 12 lutego 2013 r. w sprawie przyjęcia strategii "Sprawne Państwo 2020".

1. Cel 3: Skuteczne zarządzanie i koordynacja działań rozwojowych
 - a) Kierunek interwencji 3.2. – Skuteczny system zarządzania rozwojem kraju
 - Przedsięwzięcie 3.2.1. – Wprowadzenie mechanizmów zapewniających spójność programowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.2. – Zapewnienie ładu przestrzennego,
 - Przedsięwzięcie 3.2.3. – Wspieranie rozwoju wykorzystania informacji przestrzennej z wykorzystaniem technologii cyfrowych.
2. Cel 5: Efektywne świadczenie usług publicznych
 - a) Kierunek interwencji 5.2. – Ochrona praw i interesów konsumentów
 - Przedsięwzięcie 5.2.3. – Wzrost świadomości uczestników obrotu o przysługujących konsumentom prawach oraz stymulacja aktywności konsumenckiej w obszarze ochrony tych praw.
 - b) Kierunek interwencji 5.5. – Standaryzacja i zarządzanie usługami publicznymi, ze szczególnym uwzględnieniem technologii cyfrowych
 - Przedsięwzięcie 5.5.2. – Nowoczesne zarządzanie usługami publicznymi.
3. Cel 7: Zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i porządku publicznego
 - a) Kierunek interwencji 7.5. – Doskonalenie systemu zarządzania kryzysowego
 - Przedsięwzięcie 7.5.1. – Usprawnienie działania struktur zarządzania kryzysowego.

Strategia rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022

Uchwała Nr 67 Rady Ministrów z dnia 9 kwietnia 2013 r. w sprawie przyjęcia „Strategii rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego Rzeczypospolitej Polskiej 2022”.

1. Cel 3: Rozwój odporności na zagrożenia bezpieczeństwa narodowego
 - a) Priorytet 3.1. – Zwiększanie odporności infrastruktury krytycznej
 - Kierunek interwencji 3.1.3. – Zapewnienie bezpieczeństwa funkcjonowania energetyki jądrowej w Polsce,
2. Cel 4: Zwiększenie integracji polityk publicznych z polityką bezpieczeństwa
 - a) Priorytet 4.1. – Integracja rozwoju społeczno-gospodarczego i bezpieczeństwa narodowego
 - Kierunek interwencji 4.1.1. – Wzmocnienie relacji między rozwojem regionalnym kraju a polityką obronną,
 - Kierunek interwencji 4.1.2. – Koordynacja działań i procedur planowania przestrzennego uwzględniających wymagania obronności i bezpieczeństwa państwa,
 - Kierunek interwencji 4.1.3. – Wspieranie rozwoju infrastruktury przez sektor bezpieczeństwa,
 - Kierunek interwencji 4.1.4. – Wspieranie ochrony środowiska przez sektor bezpieczeństwa.

Krajowa strategia rozwoju regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie

Uchwała rady ministrów z dnia 13 lipca 2010 r. „Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010–2020: regiony, miasta, obszary wiejskie”.

1. Cel 1: Wspomaganie wzrostu konkurencyjności regionów

- a) Kierunek działań 1.1. – Wzmacnianie funkcji metropolitalnych ośrodków wojewódzkich i integracja ich obszarów funkcjonalnych,
- Działanie 1.1.1. – Warszawa – stolica państwa,
 - Działanie 1.1.2. – Pozostałe ośrodki wojewódzkie,
- b) Kierunek działań 1.2. – Tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania procesów rozwojowych i zwiększania ich absorpcji na obszary poza ośrodkami wojewódzkimi
- Działanie 1.2.1. – Zwiększanie dostępności komunikacyjnej wewnątrz regionów,
 - Działanie 1.2.2. – Wspieranie rozwoju i znaczenia miast subregionalnych,
 - Działanie 1.2.3. – Pełniejsze wykorzystanie potencjału rozwojowego obszarów wiejskich,
- Kierunek działań 1.3. – Budowa podstaw konkurencyjności województw – działania tematyczne,
- Działanie 1.3.5. – Dywersyfikacja źródeł i efektywne wykorzystanie energii oraz reagowanie na zagrożenia naturalne,
 - Działanie 1.3.6. – Wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego,

2. Cel 2: Budowanie spójności terytorialnej i przeciwdziałanie marginalizacji obszarów problemowych

- a) Kierunek działań 2.2. – Wspieranie obszarów wiejskich o najniższym poziomie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe.
- Działanie 2.2.3. – Zwiększanie dostępności i jakości usług komunikacyjnych,
 - Działanie 2.2.4. – Usługi komunalne i związane z ochroną środowiska,
- b) Kierunek działań 2.3. – Restrukturyzacja i rewitalizacja miast i innych obszarów tracących dotychczasowe funkcje społeczno-gospodarcze.
- c) Kierunek działań 2.4. – Przewycięzanie niedogodności związanych z położeniem obszarów przygranicznych, szczególnie wzdłuż zewnętrznych granic UE.
- d) Kierunek działań 2.5. – Zwiększanie dostępności transportowej do ośrodków wojewódzkich na obszarach o najniższej dostępności.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Uchwała Nr 104 Rady Ministrów z dnia 18 czerwca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020.

1. Cel szczegółowy 4: Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej

- a) Kierunek interwencji – kształtowanie zdrowego stylu życia poprzez promocję zdrowia, edukację zdrowotną oraz prośrodowiskową oraz działania wspierające dostęp do zdrowej i bezpiecznej żywności.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Uchwała Nr 61 Rady Ministrów z dnia 26 marca 2013 r. w sprawie przyjęcia Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020.

2. Cel szczegółowy 4: Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego

- a) Priorytet Strategii 4.1. – Wzmocnienie roli kultury w budowaniu spójności społecznej
 - Kierunek działań 4.1.2. – Ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego oraz krajobrazu.

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030)

Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK 2030), przyjęta przez rząd w grudniu 2011 r., jest najważniejszym dokumentem strategicznym dotyczącym zagospodarowania przestrzennego kraju. W dokumencie:

- przedstawiono wizję zagospodarowania przestrzennego kraju do 2030 roku,
- określono cele i kierunki polityki przestrzennego zagospodarowania kraju,
- wskazano zasady, według których działalność człowieka powinna być realizowana w przestrzeni.

Koncepcja jest też częścią nowego systemu zarządzania rozwojem Polski. Oznacza to, że KPZK 2030 wraz z długo- i średniookresową Strategią Rozwoju Kraju oraz z dziewięcioma strategiami zintegrowanymi prezentują spójną wizję rozwoju Polski.

Polityka energetyczna Polski do 2030 roku

Obwieszczenie Ministra Gospodarki z dnia 21 grudnia 2009 r. w sprawie polityki energetycznej państwa do 2030 r.

1. Kierunek – poprawa efektywności energetycznej

- a) Cel główny – dążenie do utrzymania zeroenergetycznego wzrostu gospodarczego, tj. rozwoju gospodarki następującego bez wzrostu zapotrzebowania na energię pierwotną,
- b) Cel główny – konsekwentne zmniejszanie energochłonności polskiej gospodarki do poziomu UE-15,

2. Kierunek – wzrost bezpieczeństwa dostaw paliw i energii

- a) Cel główny – racjonalne i efektywne gospodarowanie złożami węgla, znajdującymi się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- b) Cel główny – zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego kraju poprzez dywersyfikację źródeł i kierunków dostaw gazu ziemnego,

3. Kierunek – wytwarzanie i przesyłanie energii elektrycznej oraz ciepła

- a) Cel główny – zapewnienie ciągłego pokrycia zapotrzebowania na energię przy uwzględnieniu maksymalnego możliwego wykorzystania krajowych zasobów oraz przyjaznych środowisku technologii,

4. Kierunek – dywersyfikacja struktury wytwarzania energii elektrycznej poprzez wprowadzenie energetyki jądrowej
 - a) Cel główny – przygotowanie infrastruktury dla energetyki jądrowej i zapewnienie inwestorom warunków do wybudowania i uruchomienia elektrowni jądrowych opartych na bezpiecznych technologiach, z poparciem społecznym i z zapewnieniem wysokiej kultury bezpieczeństwa jądrowego na wszystkich etapach: lokalizacji, projektowania, budowy, uruchomienia, eksploatacji i likwidacji elektrowni jądrowych,
5. Kierunek – rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym biopaliw
 - a) Cel główny – wzrost udziału odnawialnych źródeł energii w finalnym zużyciu energii co najmniej do poziomu 15% w 2020 roku oraz dalszy wzrost tego wskaźnika w latach następnych,
 - b) Cel główny – osiągnięcie w 2020 roku 10% udziału biopaliw w rynku paliw transportowych oraz zwiększenie wykorzystania biopaliw II generacji,
 - c) Cel główny – ochrona lasów przed nadmiernym eksploatowaniem, w celu pozyskiwania biomasy oraz zrównoważone wykorzystanie obszarów rolniczych na cele OZE, w tym biopaliw, tak aby nie doprowadzić do konkurencji pomiędzy energetyką odnawialną i rolnictwem oraz zachować różnorodność biologiczną,
 - d) Cel główny – wykorzystanie do produkcji energii elektrycznej istniejących urządzeń piętrzących stanowiących własność Skarbu Państwa,
 - e) Cel główny – zwiększenie stopnia dywersyfikacji źródeł dostaw oraz stworzenie optymalnych warunków do rozwoju energetyki rozproszonej opartej na lokalnie dostępnych surowcach,
6. Kierunek – rozwój konkurencyjnych rynków paliw i energii
 - a) Cel główny – zapewnienie niezakłóconego funkcjonowania rynków paliw i energii, a przez to przeciwdziałanie nadmiernemu wzrostowi cen,
7. Kierunek – ograniczenie oddziaływania energetyki na środowisko
 - a) Cel główny – ograniczenie emisji CO₂ do 2020 roku przy zachowaniu wysokiego poziomu bezpieczeństwa energetycznego,
 - b) Cel główny – ograniczenie emisji SO₂ i NO_x oraz pyłów (w tym PM₁₀ i PM_{2,5}) do poziomów wynikających z obecnych i projektowanych regulacji unijnych,
 - c) Cel główny – ograniczanie negatywnego oddziaływania energetyki na stan wód powierzchniowych i podziemnych,
 - d) Cel główny – minimalizacja składowania odpadów poprzez jak najszerze wykorzystanie ich w gospodarce,
 - e) Cel główny – zmiana struktury wytwarzania energii w kierunku technologii niskoemisyjnych.

Krajowy plan gospodarki odpadami

Został przyjęty Uchwałą nr 88 Rady Ministrów z dnia 1 lipca 2016r. w sprawie Krajowego planu gospodarki odpadami 2022.

Kierunki działań:

1. Opracowanie i wdrożenie BDO, umożliwiającej monitoring wdrażania ZPO.
2. Przeprowadzenie ogólnopolskiej kampanii informacyjno-edukacyjnej na temat postępowania z poszczególnymi rodzajami odpadów (w tym opracowanie zaleceń dla gmin odnoszących się do przeprowadzenia kampanii informacyjno-promocyjnych dotyczących postępowania z odpadami, w szczególności w zakresie selektywnego zbierania odpadów).
3. Przeprowadzenie kontroli terenów zanieczyszczonych i zdegradowanych w celu oceny realizacji zadania ujętego w Krajowym planie gospodarki odpadami 2010 „Rekultywacja terenów zanieczyszczonych i zdegradowanych składowaniem niebezpiecznych odpadów przemysłowych” przewidywanego do wykonania w latach 2009–2010.
4. Nowelizacja ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach w kierunku zniesienia możliwości: ryczałtowego rozliczania firm odbierających odpady komunalne od mieszkańców oraz łączenia przetargu na odbiór i zagospodarowanie odpadów. Określenie procentowej różnicy pomiędzy stawkami opłat za odpady zbierane w sposób selektywny a odpadami zbieranymi w sposób nieselektywny.
5. Prowadzenie kontroli:
 - a) organizacji odzysku, podmiotów zbierających oraz instalacji do przetwarzania ZSEE,
 - b) instalacji do przetwarzania zużytych baterii i zużytych akumulatorów,
 - c) punktów zbierania pojazdów, stacji demontażu pojazdów,
 - d) podmiotów wytwarzających odpady medyczne oraz spalarni odpadów medycznych i weterynaryjnych.
6. Opracowanie wytycznych dla jednostek samorządu terytorialnego, dotyczących realizacji badań w zakresie analizy składu morfologicznego odpadów, właściwości fizycznych i chemicznych odpadów oraz weryfikacja wyników badań.
7. Prowadzenie kontroli obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.
8. Aktualizacja spisu zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych oraz opuszczonych obiektów unieszkodliwiania odpadów wydobywczych.
9. Prowadzenie kontroli przestrzegania przepisów o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi.
10. Prowadzenie kontroli w zakresie zagospodarowania osadów ściekowych.
11. Prowadzenie kontroli podmiotów zaangażowanych w gospodarowanie odpadami komunalnymi.
12. Działania na rzecz współpracy w zakresie ZPO pomiędzy interesariuszami: MŚ, organizacje zrzeszające przemysł, konsumentów, jednostki samorządu terytorialnego.
13. Koordynacja i wsparcie realizacji prac naukowo-badawczych w zakresie gospodarki odpadami oraz projektów badawczych i demonstracyjnych w dziedzinie technologii ZPO) oraz upowszechnianie wyników badań.

14. Uwzględnienie w priorytetach NFOŚiGW/WFOŚiGW w perspektywie finansowej na lata 2014-2020 możliwości wsparcia dla przedsiębiorstw na działania dotyczące zmiany technologii na technologie małoodpadowe, innowacyjne (analogiczne jak do programów efektywności energetycznej); tworzenie nowych form działalności związanej z ZPO.
15. Przygotowanie rekomendacji dla weryfikacji procesów produkcyjnych, pod kątem ograniczenia ilości wytwarzanych odpadów i uwzględnienia w tych procesach wykorzystania odpadów.
16. Kampanie promujące hierarchię sposobów postępowania z odpadami, w tym mniej konsumpcyjny styl życia oraz ekoprojektowanie).
17. Promowanie inicjatyw i konkursów dla „małoodpadowych” gmin.
18. Opracowanie analizy na rzecz ZPO dotyczącej możliwości racjonalnego wykorzystania żywności, z uwzględnieniem handlu, gastronomii, organizacji i osób potrzebujących, w celu wdrożenia działań ograniczających marnotrawienie żywności, w tym dotyczących stworzenia niezbędnej infrastruktury.
19. Wprowadzenie zagadnień związanych z ZPO oraz prawidłowym postępowaniem z odpadami do podstawy programowej kształcenia ogólnego i podstawy programowej kształcenia w zawodach.
20. Przygotowanie rekomendacji dla budowy sieci napraw i ponownego użycia oraz opracowanie wytycznych dotyczących minimalnej funkcjonalności PSZOK dla jednostek samorządu terytorialnego.

Program Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009 – 2032

przyjętego uchwałą Rady Ministrów 14 lipca 2009r, zmienionego uchwałą Rady Ministrów z dnia 15 marca 2010r.

Główne cele Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 to:

- usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest;
- minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju;
- likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

Narodowy Program Rozwoju Gospodarki Niskoemisyjnej

Celem głównym NPRGN jest Rozwój gospodarki niskoemisyjnej przy zapewnieniu zrównoważonego rozwoju kraju.

- 1) Cel szczegółowy A: Niskoemisyjne wytwarzanie energii
 - a. Priorytet A.1. Modernizacja infrastruktury krajowego systemu elektroenergetycznego
 - Działanie A.1.1. Modernizacja i rozbudowa krajowego systemu elektroenergetycznego dopasowana do wymagań rozwijającego się rynku OZE.
 - Działanie A.1.2. Modernizacja i rozbudowa krajowego systemu elektroenergetycznego przyczyniająca się do ograniczenia strat przesyłowych.
 - Działanie A.1.3. Rozwój wysokosprawnej poligeneracji i kogeneracji.

- b. Priorytet A.2. Rozwój wykorzystania OZE
 - Działanie A.2.1. Rozwój energetyki prosumenckiej.
 - Działanie A.2.2. Rozwój biogazowni.
 - Działanie A.2.3. Rozwój energetyki wiatrowej na polskich obszarach morskich.
 - Działanie A.2.4. Zrównoważone wykorzystanie biomasy.
 - Działanie A.2.5. Wykorzystanie kolektorów słonecznych do ogrzewania wody.
 - Działanie A.2.6. Upowszechnienie wykorzystania pomp ciepła i gruntowych wymienników ciepła do celów grzewczych.
 - c. Priorytet A.3 Upowszechnienie alternatywnych, innych niż odnawialne, metod pozyskiwania energii
 - Działanie A.3.1. Upowszechnienie spalania i współspalania odpadów.
 - Działanie A.3.2. Wzrost wykorzystania metanu na cele energetyczne.
 - Działanie A.3.3. Efektywniejsze gospodarowanie ciepłem odpadowym
 - Działanie A.3.4. Zwiększenie stopnia wykorzystania paliw alternatywnych.
- 2) Cel szczegółowy B: Poprawa efektywności gospodarowania surowcami i materiałami, w tym odpadami
- a. Priorytet B.1 Promocja optymalnego wykorzystywania surowców
 - Działanie B.1.1. Doskonalenie technologii pozyskiwania i wstępnej obróbki surowców.
 - Działanie B.1.2. Poprawa efektywności wykorzystywania surowców
 - b. Priorytet B.2 Rozwój niskoemisyjnej gospodarki odpadami
 - Działanie B.2.1. Rozwój odzysku odpadów w celu pozyskiwania jak największej ilości surowców nieenergetycznych.
- 3) Cel szczegółowy C: Rozwój zrównoważonej produkcji (przemysł, budownictwo, rolnictwo)
- a. Priorytet C.1 Tworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju niskoemisyjnej gospodarki w sektorze przemysłu
 - Działanie C.1.1. Rozwój produktów niskoemisyjnych.
 - Działanie C.1.2. Tworzenie kadr dla gospodarki niskoemisyjnej.
 - b. Priorytet C.2 Rozpowszechnienie istniejących technologii niskoemisyjnych w procesach produkcyjnych
 - Działanie C.2.1. Zmniejszenie emisyjności sektora cementowego.
 - Działanie C.2.2. Obniżenie emisyjności przemysłu chemicznego.
 - Działanie C.2.3. Obniżenie emisyjności przemysłu hutniczego.
 - c. Priorytet C.3 Poprawa standardu energetycznego istniejących budynków
 - Działanie C.3.1. Kontynuacja procesu termomodernizacji na nowych zasadach.
 - Działanie C.3.2. Inne działania zmniejszające zużycie energii w istniejących budynkach.

- d. Priorytet C.4 Poprawa standardu energetycznego nowobudowanych budynków
 - Działanie C.4.1. Poprawa warunków horyzontalnych dla rozwoju budynków o niskim zużyciu energii.
 - Działanie C.4.2. Przegląd warunków technicznych stawianych nowym budynkom.
 - e. Priorytet C.5 Rozwój zrównoważonej produkcji w rolnictwie
 - Działanie C.5.1. Zrównoważone zarządzanie gospodarstwem rolnym.
 - Działanie C.5.2. Wdrażanie nowoczesnych metod upraw.
 - Działanie C.5.3. Wdrażanie nowoczesnych metod chowu zwierząt.
- 4) Cel szczegółowy D: Transformacja niskoemisyjna w dystrybucji i mobilności
- a. Priorytet D.1 Zwiększenie efektywności wybranych elementów łańcucha logistycznego
 - Działanie D.1.1. Wprowadzenie regulacji prawno-finansowych wpływających na integrację poszczególnych gałęzi transportu towarowego.
 - Działanie D.1.2. Rozwój transportu intermodalnego.
 - b. Priorytet D.2 Transformacja niskoemisyjna w sektorze handlu
 - Działanie D.2.1. Rozwój krótkich łańcuchów dostaw oraz rynków lokalnych.
 - Działanie D.2.2. Tworzenie warunków sprzyjających promocji produktów ekologicznych.
 - c. Priorytet D.3 Modernizacja pojazdów oraz infrastruktury w celu upowszechnienia niskoemisyjnych form transportu
 - Działanie D.3.1. Modernizacja i rozwój niskoemisyjnej infrastruktury transportowej.
 - Działanie D.3.2. Modernizacja i rozwój niskoemisyjnych środków transportu.
 - d. Priorytet D.4 Poprawa efektywności zarządzania transportem oraz wspieranie rozwoju transportu publicznego
 - Działanie D.4.1. Rozwój niskoemisyjnych systemów zarządzania ruchem.
 - Działanie D.4.2. Rozwój niskoemisyjnego transportu publicznego (zarządzanie transportem).
 - e. Priorytet D.5 Rozwój i zastosowanie niskoemisyjnych paliw w transporcie oraz magazynowania energii w środkach transportu
 - Działanie D.5.1. Wspieranie zastosowania paliw metanowych, biopaliw i biogazu.
 - Działanie D.5.2. Efektywne magazynowanie energii elektrycznej w pojazdach.

5) Cel szczegółowy E: Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji

a. Priorytet E.1 Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w edukacji

- Działanie E.1.1. Większe uwzględnienie zasad zrównoważonego rozwoju w edukacji.
- Działanie E.1.2. Promocja edukacji na odległość oraz wykorzystania Internetu w procesach edukacyjnych.

b. Priorytet E.2 Wspieranie dostępności oraz wiarygodności informacji na temat wpływu konsumpcji poszczególnych produktów i usług na emisyjność gospodarki.

- Działanie E.2.1. Gromadzenie przez sektor prywatny informacji na temat emisyjności produktów w całym cyklu życia.
- Działanie E.2.2. Upowszechnienie metod oceny cyklu życia w komunikacji biznesowej oraz konsumenckiej.
- Działanie E.2.3. Dostosowanie systemu sprawozdawczości oraz statystyki publicznej do potrzeb związanych z oceną emisyjności głównych grup produktów i organizacji.
- Działanie E.2.4. Rozwój jednolitego systemu standardów oraz testów konsumenckich w zakresie oceny emisyjności produktów.

c. Priorytet E.3 Promocja wzorców zrównoważonej konsumpcji w gospodarstwach domowych

- Działanie E.3.1. Zmiana prostych nawyków konsumentów w obrębie gospodarstwa domowego sprzyjająca oszczędności energii.
- Działanie E.3.2. Promocja zrównoważonego gospodarowania odpadami w gospodarstwie domowym.
- Działanie E.3.3. Przeciwdziałanie marnotrawstwu żywności.
- Działanie E.3.4. Kształtowanie zachowań społecznych w dziedzinie zrównoważonego transportu.

d. Priorytet E.4 Promocja transformacji niskoemisyjnej w sektorze publicznym

- Działanie E.4.1. Promocja oszczędności energii w sektorze publicznym.
- Działanie E.4.2. Upowszechnienie zasad zielonych zamówień publicznych.
- Działanie E.4.3. Uwzględnienie potrzeb transformacji niskoemisyjnej w gospodarce leśnej oraz zarządzaniu obszarami zieleni miejskiej.
- Działanie E.4.4. Przegląd prawa zagospodarowania przestrzennego pod kątem potrzeb niskoemisyjnej gospodarki.

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030

Celem głównym SPA jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu.

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska.

- a. Kierunek działań 1.1- dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu.
- b. Kierunek działań 1.2- adaptacja strefy przybrzeżnej do zmian klimatu.
- c. Kierunek działań 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu.
- d. Kierunek działań 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu.
- e. Kierunek działań 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie.
- f. Kierunek działań 1.6 – zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu.

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich.

- a. Kierunek działań 2.1 - stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami.
- b. Kierunek działań 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu.

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu.

- a. Kierunek działań 3.1 - wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu.
- b. Kierunek działań 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu.

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu.

- a. Kierunek działań 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie).
- b. Kierunek działań 4.2 – miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu.

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

- a. Kierunek działań 5.1- promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.
- b. Kierunek działań 5.2 – budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu.

- a. Kierunek działań 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyka związanego ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu.
- b. Kierunek działań 6.2 - ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

Projekt polityki wodnej państwa do roku 2030

Aby Polityka wodna państwa była skuteczna, musi być zrozumiała i akceptowalna społecznie, a także odnosić się z jednej strony do bezpieczeństwa powodziowego, zaopatrzenia w wodę, wskazywać na potencjalne bariery rozwojowe oraz sposoby ich przezwyciężania, a z drugiej strony chronić zasoby wodne oraz związane z nimi ekosystemy wodne.

Celem nadrzędnym Polityki wodnej państwa jest zapewnienie powszechnego dostępu ludności do czystej i zdrowej wody oraz istotne ograniczenie zagrożeń wywoływanych przez powódzie i susze w połączeniu z utrzymaniem dobrego stanu wód i związanych z nimi ekosystemów, przy zaspokojeniu uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki, poprawie spójności terytorialnej i dążeniu do wyrównania dysproporcji międzyregionalnych oraz uwzględnieniu integrowania potrzeb ochrony środowiska wodnego z innymi działami gospodarki, w tym transportu, rolnictwa, energetyki i turystyki.

Cele strategiczne dla osiągnięcia celu nadrzędnego:

- osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu i potencjału wód oraz związanych z nimi ekosystemów,
- zapewnienie dostępu do zasobów wodnych dla zaspokojenia potrzeb ludności, środowiska naturalnego oraz społecznie i ekonomicznie uzasadnionych potrzeb wodnych gospodarki,
- ograniczenie negatywnych skutków powodzi i suszy oraz minimalizowanie ryzyka wystąpienia sytuacji nadzwyczajnych,
- wdrożenie systemu zintegrowanego zarządzania zasobami wodnymi i gospodarowania wodami.

Cele strategiczne gospodarki wodnej m.in. uwzględniają konieczność adaptacji do zmian klimatu, wzrastające ryzyko występowania katastrof naturalnych, możliwości tkwiące w polityce oszczędzania wody oraz zmiany w polityce przestrzennej na rzecz jej integracji z polityką wodną.

Cele strategiczne będą realizowane przez cele operacyjne, ukierunkowane na osiągnięcie określonego poziomu rozwiązań w zakresie:

- zaspokojenia potrzeb wodnych (ludności, gospodarki i środowiska),
- ochrony ekosystemów wodnych i od wody zależnych,
- planowania i zagospodarowania przestrzennego w relacji z ochroną ekosystemów wodnych,
- ograniczenia zagrożeniami naturalnymi, awarii i katastrof,
- założonej efektywności ekonomicznej w odniesieniu do kosztów i korzyści związanych z korzystaniem z wód,
- struktury zarządzania wyposażonej w niezbędne instrumenty prawno - organizacyjne i ekonomiczne,
- zapewnienie oczekiwanego poziomu i organizacji udziału społeczeństwa w podejmowaniu decyzji.

Krajowy Program Ochrony Powietrza do roku 2020 (z perspektywą do 2030)

Celem głównym Krajowego Programu Ochrony Powietrza jest poprawa jakości życia mieszkańców Rzeczypospolitej Polskiej, szczególnie ochrona ich zdrowia i warunków życia, z uwzględnieniem ochrony środowiska, z jednoczesnym zachowaniem zasad zrównoważonego rozwoju.

Celami szczegółowymi Krajowego Programu Ochrony Powietrza są:

- osiągnięcie w możliwie krótkim czasie poziomów dopuszczalnych i docelowych niektórych substancji, określonych w dyrektywie 2008/50/WE i 2004/107/WE, oraz utrzymanie ich na tych obszarach, na których są dotrzymywane, a w przypadku pyłu drobnego PM_{2,5} także pułapu stężenia ekspozycji oraz Krajowego Celu Redukcji Narażenia,
- osiągnięcie w perspektywie do roku 2030 stężeń niektórych substancji w powietrzu na poziomach wskazanych przez WHO oraz nowych wymagań wynikających z regulacji prawnych projektowanych przepisami prawa unijnego.

Kierunki działań;

- Podniesienie rangi zagadnienia poprawy jakości powietrza poprzez skonsolidowanie działań na szczeblu krajowym oraz powołanie Partnerstwa na rzecz poprawy jakości powietrza,
- Stworzenie ram prawnych sprzyjających realizacji efektywnych działań mających na celu poprawę jakości powietrza,
- Włączenie społeczeństwa w działania na rzecz poprawy jakości powietrza poprzez zwiększenie świadomości społecznej oraz tworzenie trwałych platform dialogu z organizacjami społecznymi,
- Rozwój i rozpowszechnienie technologii sprzyjających poprawie jakości powietrza,
- Rozwój mechanizmów kontrolowania źródeł niskiej emisji sprzyjających poprawie jakości powietrza,
- Upowszechnienie mechanizmów finansowych sprzyjających poprawie jakości powietrza.

Oraz inne:

- *Aktualizacja Krajowego Programu Zwiększania Lesistości 2014,*
- *Aktualizacja Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych 2017,*
- *Krajowy plan działań w zakresie energii ze źródeł odnawialnych*
- *Polityka Ekologiczna Państwa,*
- *Polityka Klimatyczna Polski,*

3) Dokumenty wojewódzkie

Program Ochrony Środowiska dla Województwa Lubuskiego

Uchwała nr XXIX/450/17 Sejmiku Województwa Lubuskiego z dnia 10 kwietnia 2017r.

Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza

Cele szczegółowe:

1. Spełnianie wymagań prawnych w zakresie jakości powietrza.
2. Ograniczanie emisji zanieczyszczeń ze źródeł powierzchniowych, liniowych i punktowych.
3. Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii.

Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem

Cele szczegółowe:

1. Monitoring hałasu i ocena stopnia narażenia mieszkańców województwa na ponadnormatywny hałas.
2. Ograniczenie uciążliwości akustycznej dla mieszkańców.

Obszar interwencji: Pola elektromagnetyczne

Cel szczegółowy:

1. Utrzymanie poziomów promieniowania elektromagnetycznego poniżej wartości dopuszczalnych.

Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami

Cele szczegółowe:

1. Osiągnięcie i utrzymanie dobrego stanu wód powierzchniowych i podziemnych.
2. Zwiększenie przepustowości koryt rzecznych.
3. Ograniczenie wrażliwości terenów zagrożonych powodzią.
4. Ograniczanie wrażliwości terenów zagrożonych suszą.

Obszar interwencji: Gospodarka wodno – ściekowa

Cel szczegółowy:

1. Realizacja zadań AKPOŚK.

Obszar interwencji: Zasoby geologiczne - kopaliny

Cel szczegółowy:

1. Minimalizacja strat w eksploatowanych złożach oraz ochrona środowiska przed negatywnym oddziaływaniem przemysłu wydobywczego.

Obszar interwencji: Gleby

Cel szczegółowy:

1. Zagospodarowanie powierzchni ziemi zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów

Cele szczegółowe:

1. Działania w zakresie kształtowania systemu gospodarki odpadami.
2. Działania w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.
3. Działania w zakresie gospodarki odpadami niebezpiecznymi.
4. Realizacja celów PGO

Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze

Cele szczegółowe:

1. Pogłębianie wiedzy o zasobach przyrodniczych województwa.
2. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazowej zachowanie lub odtworzenie właściwego stanu ekosystemów i siedlisk oraz populacji gatunków zagrożonych.
3. Ochrona i odtwarzanie różnorodności biologicznej systemów leśnych.
4. Zmiana struktury gatunkowej i wiekowej lasów, odnowienie uszkodzonych ekosystemów leśnych.
5. Edukacja leśna społeczeństwa, dostosowanie lasów do pełnienia zróżnicowanych funkcji przyrodniczych i społecznych.
6. Identyfikacja zagrożeń lasów i zapobieganie ich skutkom.

Obszar interwencji: Odnawialne źródła energii

Cel szczegółowy:

1. Zwiększenie wykorzystania niekonwencjonalnych źródeł energii

Obszar interwencji: Zagrożenia Poważnymi Awariami

Cel szczegółowy:

1. Minimalizacja ryzyka wystąpienia poważnych awarii przemysłowych i w wyniku transportu.
2. Minimalizacja skutków wystąpienia poważnych awarii.

Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu województwa lubuskiego

Uchwała nr 153/2052/16 Zarządu Województwa Lubuskiego z dnia 13 grudnia 2016r.

Oraz inne:

- *Program Ochrony Środowiska dla Powiatu Żarskiego na lata 2017 – 2020 z perspektywą do roku 2024*
Uchwała Nr XXXVI /2018 Rady Powiatu Żarskiego z dnia 30 stycznia 2018r.
- *Program Ochrony Środowiska na lata 2012 – 2015 z perspektywą do roku 2019 dla Powiatu Żagańskiego*
Uchwała Nr XIX.8.2012 Rady Powiatu Żagańskiego z dnia 28 grudnia 2012r.

11. Przewidywane oddziaływanie na środowisko w wyniku realizacji zapisów dokumentu

Projekt POŚ dla Łużyckiego Związku Gmin wyznacza cele, kierunki interwencji i działania, które są zadaniami zarówno o charakterze inwestycyjnym i nie inwestycyjnym (organizacyjno-edukacyjne), które ujmują ogół potrzeb wynikających z rozwoju społeczno-gospodarczego oraz rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej, społecznej, funkcjonalno-przestrzennej itp.

Niektóre zadania wyznaczone w projekcie POŚ mogą kwalifikować się jako przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zgodnie z Rozporządzeniem w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2016r. poz. 71), dla których konieczne może być przeprowadzenie procedury oceny oddziaływania na środowisko na zasadach określonych w Ustawie z dnia 3 października 2008r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. 2017r. poz. 1405).

W ramach powyższej procedury prowadzona będzie wówczas szczegółowa ocena oddziaływania zadań pod kątem środowiskowym przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Ocena oddziaływania na środowisko na etapie sporządzenia niniejszej Prognozy oddziaływania na środowisko jest utrudniona, a czasami wręcz niemożliwa. Program zawiera zadania zgłoszone przez samorząd gminy, których realizacja przewidziana jest w perspektywie lat 2018-2025. Duża część zadań nie ma określonego zakresu, sposobu i charakteru prowadzenia prac, w związku z czym podanie konkretnych oddziaływań jest dosyć trudne i problematyczne. Zgodnie z powyższym w niniejszej Prognozie przedstawiono potencjalne oddziaływania, zidentyfikowane na podstawie oceny oddziaływania dla innych przedsięwzięć o zbliżonym zakresie. Zatem w ramach oceny skutków realizacji projektu POŚ dla ŁZG na etapie opracowania Prognozy oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko przedstawiono potencjalne oddziaływanie bezpośrednie (B) pośrednie (P), wtórne (W), skumulowane (Sk), stałe/długoterminowe (S), chwilowe/krótkoterminowe (Ch), pozytywne, negatywne i neutralne na powierzchnię ziemi i krajobraz, wody, różnorodność biologiczną, rośliny, zwierzęta, formy ochrony przyrody, zasoby naturalne, powietrze atmosferyczne i klimat, klimat akustyczny, krajobraz kulturowy i zabytki, ludzi i dobra materialne wykorzystując metodę macierzy interakcji.

W przypadku gmin należących do Łużyckiego Związku Gmin może wystąpić bezpośrednie lub pośrednie ryzyko oddziaływania na obszary cenne przyrodniczo. Należy jednak nadmienić, iż stopień, zakres oraz skutek oddziaływania (negatywny, pozytywny, neutralny) będzie mógł zostać oceniony z chwilą ustalenia dokładnego zakresu oraz rodzaju prowadzonych przedsięwzięć. W zależności od ich rodzaju może zostać nałożony obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, która może zakończyć się wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub odmową jej wydania, z uwagi na znaczne negatywne oddziaływania.

Projekt POŚ dla ŁZG jest dokumentem o charakterze ogólnym i nie wskazuje zakresu ani szczegółów technicznych poszczególnych inwestycji. Program określa jedynie konieczność ich realizacji w celu poprawy jakości środowiska przyrodniczego gmin należących do ŁZG oraz wdrażania zaleceń dokumentów wyższego szczebla. W związku z powyższym, efekty poszczególnych zadań mogą być przewidziane tylko w ograniczonym zakresie. Należy mieć na uwadze uwzględnianie zasad ochrony środowiska podczas projektowania i planowania poszczególnych inwestycji.

Projekt POŚ dla ŁZG przewiduje szereg działań edukacyjno-promocyjnych (niemal w przypadku każdego, analizowanego komponentu środowiska). Wyznaczone działania edukacyjne mają głównie charakter organizacyjny i informacyjny. Potrzeba prowadzenia ciągłej edukacji ekologicznej społeczeństwa wynika z ciągle zmieniających się przepisów ochrony środowiska oraz powstawania nowych zagrożeń i problemów przyrodniczych. Edukacja ekologiczna jest elementem wspierającym realizację poszczególnych zadań wyznaczonych w projekcie POŚ dla ŁZG – opisuje, informuje i wyjaśnia zagadnienia, których realizacja ma doprowadzić do osiągnięcia założonego efektu ekologicznego i spełnienia odpowiednich standardów ochrony środowiska. Dlatego większość wyznaczonych zadań z zakresu edukacji ekologicznej odznacza się pośrednim, stałym i pozytywnym wpływem na poszczególne komponenty ochrony środowiska, stąd zrezygnowano w dalszej części z interpretacji tego zagadnienia w ramach poszczególnych grup oddziaływań. Podobna sytuacja dotyczy działań polegających na aktualizacji dokumentów planistycznych (studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego) o zapisy sprzyjające osiągnięciu lepszych standardów środowiskowych.

Poniższa tabela przedstawia ocenę i analizę oddziaływania na poszczególne elementy środowiska działań zaplanowanych do realizacji w ramach projektu POŚ dla ŁZG.

LEGENDA:

	Potencjalne pozytywne oddziaływanie
	Potencjalne neutralne oddziaływanie
	Potencjalne negatywne oddziaływanie

B	Bezpośrednie
P	Pośrednie
S	Stale
Ch	Chwilowe
W	Wtórne
Sk	Skumulowane

Tabela 42. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ Gminy ŁZG.

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki						
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza																		
1.	Przebudowa drogi gminnej Nr 000603 F relacji Brody – Jezioro Dolne wraz z rozbudową oświetlenia drogowego (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
2.	Program Współpracy INTERREG V A Brandenburgia-Polska 2014-2020 "BEZ GRANIC- część 1/ Grenzenlos-Teil1 Przebudowa dróg wraz z infrastrukturą techniczną ulic: Wolności, Szkolnej i Pl. Zamkowego" - Europejska Współpraca Terytorialna.	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
3.	Przebudowa drogi gminnej nr 100927F w Gozdniczy (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000		Różnorodność Biologiczna		Ludzie	Rośliny		Zwierzęta		Powietrze atmosferyczne i klimat		Klimat akustyczny		Wody (w tym JCW)		Powierzchnia ziemi i krajobraz		Zasoby naturalne	Zabytki
4.	Przebudowa infrastruktury drogowej w Gminie Iłowa – etap I w miejscowości Iłowa w ramach „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019” (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
5.	Termomodernizacja budynku socjalno-administracyjnego na stadionie miejskim w Iłowej w systemie zaprojektuj, wybuduj.			Ch	P S	B, S			Ch	P S	B, S						Ch	P S	B, S	
6.	Termomodernizacja budynku szkoły i Urzędu Gminy.			Ch	P S	B, S			Ch	P S	B, S						Ch	P S	B, S	
7.	Przebudowa ciągu ulic Przemysłowej i Sybiraków w Lubsku (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
8.	Termomodernizacja Przedszkola nr 5.			Ch	P S	B, S			Ch	P S	B, S						Ch	P S	B, S	
9.	Przebudowa ulicy Gdańskiej w Lubsku (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000		Różnorodność Biologiczna		Ludzie	Rośliny		Zwierzęta		Powietrze atmosferyczne i klimat		Klimat akustyczny		Wody (w tym JCW)		Powierzchnia ziemi i krajobraz		Zasoby naturalne	Zabytki
10.	Przebudowa drogi gminnej Lutol-Janowice (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
11.	Przebudowa ul. T. Kościuszki w Łęknicy – drogi gminnej nr 10198F (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
12.	Wykonanie termomodernizacji budynku przy ul. Granicznej.			Ch	P S	B, S			Ch	P S	B, S						Ch	P S	B, S	
13.	Termomodernizacja budynków Przedszkola Miejskiego Nr 2, Przedszkola Miejskiego Nr 3 oraz filii Przedszkola Miejskiego Nr 5.			Ch	P S	B, S			Ch	P S	B, S						Ch	P S	B, S	
14.	Kompleksowy program komunikacji w Żarsko – Żagańskim Obszarze Funkcjonalnym.	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
15.	Przebudowa drogi ul. Kielecka (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
16.	Przebudowa drogi ul. Wieniawskiego (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000		Różnorodność Biologiczna		Ludzie	Rośliny		Zwierzęta		Powietrze atmosferyczne i klimat		Klimat akustyczny		Wody (w tym JCW)		Powierzchnia ziemi i krajobraz		Zasoby naturalne	Zabytki
17.	Przebudowa drogi ul. Sportowa (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
18.	Przebudowa ul. Śląskiej na odcinku od Al. Wojska Polskiego do ul. Smoczyka (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
19.	Przebudowa dróg ul. Szymanowskiego i ul. Krótka (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
20.	Przebudowa dróg ul. Dolnośląska i ul. Huculska (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
21.	Przebudowa drogi Al. Wojska Polskiego – chodnik ze ścieżką rowerową na odcinku od ul. Lelewela do ul. Pułaskiego (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
22.	Przebudowa drogi wraz z infrastrukturą techniczną - ul. Zielonogórska w Żarach w ramach projektu "Bez granic - Część 1" (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000		Różnorodność Biologiczna		Ludzie	Rośliny		Zwierzęta		Powietrze atmosferyczne i klimat		Klimat akustyczny		Wody (w tym JCW)		Powierzchnia ziemi i krajobraz		Zasoby naturalne	Zabytki
23.	Przebudowa drogi wraz z infrastrukturą techniczną - ul. Zielonogórska w Żarach w ramach projektu "Bez granic - Część 2" (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
24.	Likwidacja niskiej emisji poprzez zmianę sposobu ogrzewania w budynkach mieszkalnych na terenie miasta Żary.			P, S		B, S	B, S		B, S		B, S						B, S		B, S	
25.	Termomodernizacja obiektu Ratusza.			Ch	P S	B, S			Ch	P S	B, S						Ch	P S	B, S	
26.	Termomodernizacja energetyczna obiektu pływalni miejskiej „Wodnik” przy ul. Telemanna 1.			Ch	P S	B, S			Ch	P S	B, S						Ch	P S	B, S	
27.	Termomodernizacja budynku Miejskiego Przedszkola Nr 7 w Żarach.			Ch	P S	B, S			Ch	P S	B, S						Ch	P S	B, S	
28.	Przebudowa ulicy Daszyńskiego w miejscowości Tuplice – poprawa dostępu do obiektu użyteczności publicznej (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000		Różnorodność Biologiczna		Ludzie	Rośliny		Zwierzęta		Powietrze atmosferyczne i klimat		Klimat akustyczny		Wody (w tym JCW)		Powierzchnia ziemi i krajobraz		Zasoby naturalne	Zabytki
29.	Przebudowa ulicy Ogrodowej w miejscowości Tuplice – poprawa dostępu do obiektu użyteczności publicznej (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
30.	Przebudowa – modernizacja nawierzchni drogi gminnej o częściowej nawierzchni bitumicznej wraz z przebudową chodnika, z wykonaniem utwardzenia terenu w miejscowości Tuplice – poprawa dostępu do obiektu użyteczności publicznej (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	P, S	
31.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej – zmniejszenie zużycia energii cieplnej.			Ch	P S	B, S			Ch	P S	B, S						Ch	P S	B, S	
32.	Termomodernizacja Zespołu Szkół – zmniejszenie zużycia energii cieplnej.			Ch	P S	B, S			Ch	P S	B, S						Ch	P S	B, S	
33.	Termomodernizacja Przedszkola – zmniejszenie zużycia energii cieplnej.			Ch	P S	B, S			Ch	P S	B, S						Ch	P S	B, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
34.	Ograniczenia niskiej emisji poprzez dofinansowanie wymiany źródeł ciepła w budynkach mieszkalnych w Gminie Żary		P, S	B, S	B, S	B, S	B, S			B, S	B, S	
35.	Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej.		P, S	B, S	B, S	B, S	B, S				B, S	
36.	Modernizacja oświetlenia ulicznego.			B, S			B, S				B, S	
37.	Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach.		P, S	B, S	B, S	B, S	B, S				B, S	
38.	Wprowadzenie możliwości wspierania, poprzez udzielanie dotacji, przedsięwzięć związanych z wykorzystaniem instalacji do pozyskiwania OZE oraz modernizacji lub wymiany indywidualnych źródeł ciepła.		P, S	B, S	B, S	B, S	B, S				B, S	
39.	Termomodernizacja budynków mieszkalnych.		Ch P S	B, S		Ch P S	B, S			Ch P S	B, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000		Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
40.	Ograniczenie niskiej emisji w gminach poprzez modernizację indywidualnych kotłowni domowych.			P, S	B, S	B, S	B, S	B, S				B, S	
41.	Dalsze podłączenia do sieci gazowniczej			Ch P S	B, S	Ch P S	Ch P S	B, S			Ch P S	B, S	
42.	Budowa instalacji fotowoltaicznej o mocy ok. 400kW ul. Fabryczna w Żarach.			Ch P S	B, S		Ch P S	B, S			Ch P S	B, S	
43.	Zwiększenie liczby taboru autobusowego transportu publicznego o nowe ekologiczne jednostki				B, S	B, S	B, S	B, S			B, S	B, S	
44.	Prowadzenie monitoringu powietrza.				P, S			B, S					
45.	Utrzymanie czystości dróg w celu ograniczenia emisji wtórnej (czyszczenie metodą mokrą).			P, S	B, S	B, S	B, S	B, S				B, S	
46.	Modernizacja, budowa, przebudowa i remonty dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych.	Ch	P S	Ch P S	B, S	Ch P S	Ch P S	Ch P S	Ch P S	Ch P S	Ch P S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem												
47.	Tworzenie planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem: źródeł hałasu, przestrzegania zasad strefowania (rozgraniczenia terenów o zróżnicowanej funkcji), zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów.			B, S		B, S	P, S	B, S	P, S	P, S		
48.	Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji obiektów usługowych i przemysłowych.	P, S		B, S		B, S	P, S	B, S	P, S	P, S		
49.	Prowadzenie kontroli emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.			B, S		B, S	P, S	B, S	P, S	P, S		
50.	Prowadzenie badań monitorujących poziom hałasu drogowego.			B, S		B, S	P, S	B, S	P, S	P, S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
51.	Tworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w SIWZ uwzględniające m.in. montowanie dźwiękoszczelnych okien, kładzenie cichej nawierzchni i budowę ekranów akustycznych.			B, S		B, S	P, S	B, S	P, S	P, S		
Obszar interwencji: Promieniowanie elektromagnetyczne												
52.	Ograniczanie powstawania źródeł pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy mieszkaniowej na etapie planowania przestrzennego oraz wprowadzenie zagadnienia pól elektromagnetycznych do Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego.			B, S	B, S	B, S						
53.	Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego.			B, S	B, S	B, S						

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000		Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
54.	Ochrona mieszkańców powiatu przed promieniowaniem elektromagnetycznym przez weryfikację składanych zgłoszeń instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne.				B, S	B, S	B, S						
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami													
55.	Dofinansowanie kosztów dokumentacji pod budowę zbiornika retencyjnego w Jasieniu (Samorząd Województwa Lubuskiego).			Ch	B S	B, S	Ch	B S	Ch	B S			
56.	Rozbudowa zbiornika Białków - mała retencja.			Ch	B S	B, S	Ch	B S	Ch	B S			
57.	Okresowa konserwacja gruntowna urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych oraz urządzeń przeciwpowodziowych na terenie gmin.	Ch	B S	Ch	B S	P, S	Ch	B S	Ch	B S	Ch	B S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000		Różnorodność Biologiczna		Ludzie		Rośliny		Zwierzęta		Powietrze atmosferyczne i klimat		Klimat akustyczny		Wody (w tym JCW)		Powierzchnia ziemi i krajobraz		Zasoby naturalne		Zabytki	
58.	Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez racjonalne nawożenie, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego.			P, S		B, S		B, S		P, S						B, S							
59.	Konserwacja rowów melioracyjnych.	Ch	B S	Ch	B S	P, S		Ch	B S	Ch	B S					Ch	B S	Ch	B S				
60.	Monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych.	P, S		P, S		P, S		P, S		P, S						P, S							
Obszar interwencji: Gospodarka wodno – ściekowa																							
61.	Budowa sieci wodociągowej oraz kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej i tłocznej wraz z przyłączami i pompowniami ścieków w miejscowości Datyń.	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S				
62.	Budowa pompowni wody na sieci wodociągowej z rozbudową sieci wodociągowej i kanalizacyjnej wraz z przyłączami brody ul. Górna (odcinki poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S				

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000		Różnorodność Biologiczna		Ludzie		Rośliny		Zwierzęta		Powietrze atmosferyczne i klimat		Klimat akustyczny		Wody (w tym JCW)		Powierzchnia ziemi i krajobraz		Zasoby naturalne		Zabytki
63.	Budowa stacji uzdatniania wody w Brodach wraz ze zbiornikiem wody czystej.	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S			
64.	Rozdział kanalizacji ogólnospławnej na kanalizację sanitarną i deszczową w Gozdnicy (II etap) wraz z przebudową stacji uzdatniania wody.	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S			
65.	Przebudowa Stacji Uzdatniania Wody w miejscowości Iłowa oraz budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Iłowa.	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S			
66.	Budowa sieci kanalizacyjnej przy ul. Sportowej (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S			
67.	Budowa sieci wodociągowej przy ul. Sportowej (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S			
68.	Budowa zbiorników na ścieki w Borowem, Szczepanowie i Koninie Żagańskim.	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S			

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000		Różnorodność Biologiczna		Ludzie		Rośliny		Zwierzęta		Powietrze atmosferyczne i klimat		Klimat akustyczny		Wody (w tym JCW)		Powierzchnia ziemi i krajobraz		Zasoby naturalne	Zabytki
69.	Przebudowa kanalizacji sanitarnej w rejonie ul. Żagańskiej 42-54, Traugutta 23-26 i Nadrzecznej (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S		
70.	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Gminy Jasień oraz rozbudowa sieci wodociągowej rozdzielczej w miejscowości Guzów.	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S		
71.	Dofinansowanie do budowy przydomowych oczyszczalni ścieków w Gminie Jasień.			P, S		B, S		P, S		P, S						B, S					
72.	Budowa zbiorczej oczyszczalni ścieków dla wsi Suchleb.	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S		
73.	Wykonanie kanalizacji części ul. Granicznej (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S		
74.	Uporządkowanie gospodarki wodno – ściekowej na terenie gminy Łęknica (remont oczyszczalni ścieków i kanalizacja ul. Żurawskiej).	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000		Różnorodność Biologiczna		Ludzie		Rośliny		Zwierzęta		Powietrze atmosferyczne i klimat		Klimat akustyczny		Wody (w tym JCW)		Powierzchnia ziemi i krajobraz		Zasoby naturalne	Zabytki
75.	Wykonanie podłączenia części miejscowości należącej do gminy Trzebiel do oczyszczalni ścieków w Łęknicy.	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S		
76.	Rozbudowa sieci kanalizacyjnej na terenie aglomeracji Żary: w m. Łaz, budowa i modernizacja kanalizacji sanitarnej w m. Żary oraz modernizacja miejskiej oczyszczalni ścieków.	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S		
77.	Poprawa gospodarki ściekowej i dostępu do bieżącej wody: - przebudowa oczyszczalni ścieków w miejscowości Tuplice, - przebudowę sieci wodociągowej w miejscowości Drzeniów, - budowę przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy Tuplice	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S		
78.	Budowa kanalizacji przy ulicy Kościuszki w Wymiarkach (odcinek poniżej 1km).	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000		Różnorodność Biologiczna		Ludzie		Rośliny		Zwierzęta		Powietrze atmosferyczne i klimat		Klimat akustyczny		Wody (w tym JCW)		Powierzchnia ziemi i krajobraz		Zasoby naturalne		Zabytki
79.	Budowa 34 przydomowych oczyszczalni ścieków.	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S			
80.	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.			P, S		P, S		P, S		P, S						P, S		P, S		P, S		
81.	Dalszy rozwój i modernizacja infrastruktury ściekowej zgodnie z AKPOŚK oraz Programem wyposażenia w oczyszczalnie ścieków aglomeracji powyżej 2000 RLM.	Ch	P S	Ch	P S	Ch	B S	Ch	P S	Ch	P S	Ch		Ch		Ch	P S	Ch	P S			
Obszar interwencji: Zasoby geologiczne																						
82.	Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych.																			B, S		
83.	Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin	P, S		B, S				B, S		B, S						B, S		B, S		B, S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
Obszar interwencji: Gleby												
84.	Ochrona gleb najlepszych kompleksów w MPZP przed zainwestowaniem.			P, S	P, S	P, S			P, S	P, S	P, S	
85.	Prowadzenie monitoringu jakości gleb.			P, S						P, S		
86.	Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym lub rolnym.		Ch P S	Ch P S	Ch P S	Ch P S	Ch	Ch	Ch P S	Ch P S	P, S	
87.	Stosowanie tzw. „dobrych praktyk rolniczych”.			P, S	P, S	P, S			P, S	P, S	P, S	
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów												
88.	Budowa PSZOK.		P, S	B, S			Ch	Ch	P, S	Ch P S		
89.	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych.			B, S						P, S		
90.	Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk śmieci.		B, S	B, S	B, S	B, S			B, S	B, S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
91.	Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych.		P, S	B, S	P, S	P, S				B, S		
92.	Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku.			B, S						B, S		
93.	Wykonanie sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi.											
94.	Osiągnięcie poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.			B, S						P, S		
95.	Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.											

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze atmosferyczne i klimat		Klimat akustyczny		Wody (w tym JCW)		Powierzchnia ziemi i krajobraz		Zasoby naturalne	Zabytki
96.	Zamknięcie i rekultywacja składowiska w m. Buczyny gm. Trzebiel.			P, S			Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S	Ch	P S		
97.	Usunięcie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu gmin.			P, S	P, S	P, S	P, S				P, S		P, S			
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze																
98.	Bieżące i zrównoważone utrzymanie zieleni na terenie gmin.	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S					P, S		P, S			
99.	Eliminacja gatunków inwazyjnych.	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S					P, S		P, S			
100.	Uwzględnienie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego oraz dokumentach planistycznych form ochrony przyrody.	B, S	B, S	P, S	B, S	B, S					P, S		P, S			
101.	„UNESCO – Geopark Łuk Mużakowa – wspólne dziedzictwo na niemiecko – polskim pograniczu” – wykonanie odcinka ścieżki.		Ch	P S	B, S	Ch	P S	Ch	P S	Ch			Ch	P S	P, S	

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
102.	Przygoda z Nysą - Zagospodarowanie turystyczne pogranicza polsko - niemieckiego - etap IV.		Ch P S	B, S	Ch P S	Ch P S	Ch			Ch P S	P, S	
103.	Rewitalizacja zespołu parkowo – folwarcznego w Żarach wraz z utworzeniem Centrum Usług Społecznych.		Ch P S	B, S	Ch P S	Ch P S	Ch			Ch P S	P, S	
104.	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Miasta Żagań.		Ch P S	B, S	Ch P S	Ch P S	Ch			Ch P S	P, S	
105.	Budowa wielofunkcyjnego kompleksu rekreacyjnego przy ul. Źródlanej w Żarach.		Ch P S	B, S	Ch P S	Ch P S	Ch			Ch P S	P, S	
106.	Bieżąca inwentaryzacja form ochrony przyrody, zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych.	B, S	B, S		B, S	B, S			P, S	B, S		
107.	Wprowadzanie zalesień na gruntach o niskiej przydatności rolniczej	B, S	B, S		B, S	B, S			P, S	B, S		

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
108.	Tworzenie barier ekologicznych – nasadzenie drzew tlenowych Oxytree o większym poziomie wchłaniania CO ₂ .	B, S	B, S		B, S	B, S			P, S	B, S		
109.	Zachowanie naturalnego charakteru dolin rzecznych w celu utrzymania drożności korytarzy ekologicznych	B, S	B, S		B, S	B, S			B, S	B, S		
110.	Rozbudowa trasy geoturystycznej „Dawna Kopalnia Babina” na terenie leśnictwa Nowe Czaple		Ch P S		Ch P S	Ch P S	Ch			Ch P S		
Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami												
111.	Modernizacja systemu alarmowania i ostrzegania ludności.			B, S								
112.	Doposażenie w niezbędny sprzęt ratowniczy jednostki straży pożarnej			B, S								
113.	Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku.			B, S		B, S						

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
114.	Monitoring na obszarach zagrożonych ryzykiem wystąpienia poważnych awarii i ich rejestr, prowadzenie elektronicznej bazy danych w zakresie zakładów mogących powodować poważną awarię.			B, S								
Obszar interwencji: Edukacja ekologiczna												
115.	Popularyzacja i promowanie ekologicznych zachowań w zakresie transportu – w tym promocja pojazdów z napędem ekologicznym, elektrycznym oraz hybrydy – wyrobienie nawyku kontrolowania emisji, jaka występuje w sektorze prywatnym.			B, S	P, S	P, S	B, S					
116.	Popularyzacja ruchu rowerowego i korzystania z publicznych środków transportu – wyrobienie nawyku korzystania z komunikacji rowerowej oraz zbiorowej komunikacji publicznej.			B, S	P, S	P, S	B, S					

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
117.	Prowadzenie działań dotyczących edukacji ekologicznej.	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S
118.	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi.			P, S						P, S		
119.	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza.			P, S	P, S	P, S	P, S					
120.	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.			P, S								

L.p.	Działanie	Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody, w tym obszary NATURA 2000	Różnorodność Biologiczna	Ludzie	Rośliny	Zwierzęta	Powietrze atmosferyczne i klimat	Klimat akustyczny	Wody (w tym JCW)	Powierzchnia ziemi i krajobraz	Zasoby naturalne	Zabytki
121.	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży.			P, S					P, S	P, S	P, S	
122.	Organizacja obchodów „Dnia Ziemi”, „Sprzątania Świata”, „Święto Drzewa” itp.	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P, S	P S

źródło: opracowanie własne

Tabela 43. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla Gminy ŁZG.

Lp.	Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
Obszar interwencji: Ochrona klimatu i jakości powietrza		
1.	Odnawialne źródła energii oraz termomodernizacja budynków na terenie gmin należących do ŁZG.	Na terenie gmin należących do ŁZG możliwa jest budowa instalacji fotowoltaicznych. Instalacja pojedynczych baterii fotowoltaicznych na budynkach mieszkalnych nie stanowi zagrożenia dla środowiska. Realizacja zadania przyczyni się do poprawy jakości powietrza atmosferycznego, zmniejszenia zapotrzebowania na energię ze źródeł nieodnawialnych i wzrostu efektywności energetycznej budynków, przez co przyniesie bezpośrednie pozytywne, długoterminowe oddziaływania na zwierzęta, rośliny, ludzi, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby, zabytki oraz obszary chronione. Niemniej jednak montaż baterii fotowoltaicznych może stanowić zagrożenie dla ptaków gniazdujących w budynkach (np. jerzyki, jaskółki, wróble). Dlatego też przed podjęciem prac należy przeprowadzić inwentaryzację budynków pod kątem występowania chronionych gatunków ptaków. Prace montażowe powinny być prowadzone poza okresem lęgowym ptaków. Okres lęgowy większości ptaków w Polsce przypada w terminie od 1 marca do 15 października. Należy jednak zaznaczyć iż dla niektórych gatunków ptaków okres lęgowy przypada w innym okresie np. dla wróbli – od lutego/marca do sierpnia, a języków od maja do sierpnia. Ponadto w poszczególnych latach okresy lęgowe dla konkretnych gatunków ulegają nieznacznym przesunięciom, w zależności od panujących warunków pogodowych. Negatywnego oddziaływania można się spodziewać w odniesieniu do dzikich gatunków. Problem będzie dotyczył głównie ptaków i owadów a zależny będzie w znacznej mierze od lokalizacji inwestycji fotowoltaicznych. Przed rozpoczęciem prac związanych z termomodernizacją budynków zarządca powinien wykonać ekspertyzę przyrodniczą stwierdzającą obecność lub brak chronionych gatunków ptaków i nietoperzy w danym obiekcie budowlanym. Ekspertyzę powinna wykonać osoba merytorycznie związana z ornitologią (ptaki) i chiropterologią (nietoperze). W przypadku konieczności zniszczenia podczas prac budowlanych siedlisk ptaków objętych ochroną, należy uzyskać zezwolenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, przy jednoczesnym zapewnieniu zastępczych miejsc lęgowych np.: poprzez zawieszenie budek lęgowych dla ptaków i budek lub schronów dla nietoperzy. W przypadku działań termomodernizacyjnych i modernizacyjnych, na etapie prowadzenia prac może pojawić się również negatywne, krótkoterminowe oddziaływanie na powietrze i klimat – zwłaszcza w przypadku prowadzenia demontażu pokryć dachowych wykonanych z azbestu, kiedy to do powietrza będzie zachodzić emisja włókien azbestowych oraz na krajobraz, ponieważ zwłaszcza demontaż pokryć dachowych na etapie wykonywania prac, będzie wpływał na chwilowe i odwracalne obniżenie walorów krajobrazowych danego terenu. Po zaprzestaniu prac remontowych zadanie polegające na termomodernizacji i modernizacji budynków będzie jednak w sposób długoterminowy oddziaływać pozytywnie na powietrze, klimat i krajobraz. Budynki, po przeprowadzonej termomodernizacji będą bardziej efektywne energetycznie, a w związku z tym mniej emisyjne do środowiska.

Lp.	Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
2.	Wszystkie zadania związane z modernizacją, budową, przebudową i remontem dróg krajowych, wojewódzkich, powiatowych i gminnych na terenie ŁZG..	Zadania mają na celu usprawnienie ruchu na terenie gmin należących do ŁZG. Drogi o dużym natężeniu ruchu mogą stanowić dla zwierząt barierę migracyjną. Przebudowa dróg będzie obejmować istniejące drogi, których remont nie wpłynie znacząco na zwiększenie natężenia ruchu, a więc drogi te nie będą stanowiły bariery dla przemieszczania i migracji zwierząt. W przypadku przebiegu przez tereny leśne gdzie jest większe prawdopodobieństwo przemieszczania się zwierząt, głównie jeleniowatych powinno umieścić się znaki ostrzegawcze. Działanie to nie będzie więc znacząco oddziaływać na zwierzęta. Podczas prac budowlanych i modernizacyjnych dróg może dojść do zniszczenia szaty roślinnej. Roboty powinny być tak zaplanowane aby w jak największym stopniu ograniczyć wycinkę drzew i krzewów. Może dojść również do fragmentacji krajobrazu. Działania na rośliny i krajobraz będą krótkotrwałe i odwracalne, po zakończeniu inwestycji zalecane jest wykonanie nasadzeń drzew i krzewów, które ograniczą emisję hałasu i zanieczyszczeń podczas jej eksploatacji. Podczas prowadzenia robót wystąpią negatywne oddziaływania na ludzi w postaci emisji hałasu i zanieczyszczeń do powietrza. W celu ograniczenia uciążliwości inwestycji mieszkańcy powinni być poinformowani o okresie, w jakim odbywać będą się prace, a te z kolei powinny być prowadzone w porze dziennej, gdy hałas jest mniej uciążliwy. Oddziaływania te ustaną jednak natychmiastowo wraz z zakończeniem prac. W skutek przeprowadzonych modernizacji nastąpi długotrwała poprawa środowiska akustycznego poprzez zastosowanie tzw. cichych nawierzchni (cechą takiej nawierzchni jest jej porowata struktura pozwalająca na rozproszenie powietrza spod kół do pustych przestrzeni) oraz poprawa bezpieczeństwa w ruchu drogowym co pozytywnie wpłynie na życie ludzi. Realizacja zadania wpłynie na usprawnienie ruchu drogowego, co bezpośrednio wpłynie na zmniejszenie emisji spalin i pyłów do powietrza, oddziaływanie to będzie długotrwałe. Wykonywane prace ziemne nie będą prowadziły do zmiany stosunków wodnych nie będzie się także odbywała emisja zanieczyszczeń do wód. Dzięki ograniczeniu emisji zanieczyszczeń do powietrza zmniejszy się obieg zanieczyszczeń środowisku przez co mniej będzie trafiać ich do wód powierzchniowych i podziemnych. Oddziaływanie na powierzchnie ziemi będzie związane z etapem budowy ze względu na wykonanie wykopów. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natychmiast po zaprzestaniu prac. Po zakończeniu prac oddziaływanie to zniknie a teren wokół dróg zostanie poddany rekultywacji. Przebudowa dróg nie będzie w żaden sposób oddziaływać na zasoby naturalne. Przebudowa dróg wpływa negatywnie na walory krajobrazu jednak w przypadku przebudowy istniejących dróg lokalnych których dotyczą zadania i które wpisane są już w lokalny krajobraz brak jest takiego oddziaływania a odpowiednio zaprojektowana droga może nawet wpłynąć pozytywnie na krajobraz.
3.	Realizacja Planu Gospodarki Niskoemisyjnej	W wyniku realizacji zadań nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi, klimat, powierzchnię ziemi, zasoby, zabytki oraz obszary chronione.

Lp.	Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
4.	Kontrole przestrzegania zakazu spalania odpadów w urządzeniach grzewczych i na otwartych przestrzeniach	Zadanie nie ma charakteru inwestycyjnego i w wyniku jego działania nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska i na obszary chronione. Działanie to ma na celu umożliwienie prowadzenia stałej kontroli przez organy publiczne nad źródłami emisji do powietrza, a przez to ograniczenie nielegalnej emisji zanieczyszczeń do powietrza. Tym samym pozytywnie, długoterminowo, bezpośrednio wpłynie na jakość powietrza i klimat, rośliny, zwierzęta ludzi oraz zasoby naturalne.
5.	Modernizacja oświetlenia ulicznego.	Wymiana oświetlenia ulicznego, będzie niosła za sobą oddziaływanie pozytywne ze względu na poprawę jakości powietrza, zmniejszenie zużycia paliw, również tych przeznaczonych do produkcji energii oraz zużycia energii na oświetlenie, co będzie powodowało pośrednie pozytywne długoterminowe oddziaływanie na ludzi, klimat, zasoby. W trakcie wymiany opraw oświetleniowych może dojść do krótkoterminowego negatywnego oddziaływanie na powierzchnię ziemi oraz roślinność. Może zostać naruszona struktura gleby, a także warstwa roślinności, jednak zmiany te są odwracalne. Mogą powstawać również odpady budowlane.
6.	Zadania związane z ograniczeniem niskiej emisji poprzez modernizację indywidualnych kotłowni domowych.	W wyniku realizacji zadań nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi, klimat, powierzchnię ziemi, zasoby naturalne. Zmniejszy się zapotrzebowanie na energię, oraz wzrośnie efektywność energetyczna w budynkach, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw. Przy zmianie źródła ciepła zmniejszy się również ilość odpadów (m.in. popiołów). Zadanie nie będzie oddziaływało na krajobraz, gdyż realizowane ono będzie wewnątrz budynków mieszkalnych, a więc nie zostanie zaburzona struktura krajobrazu.
7.	Dalsze podłączenia do sieci gazowniczej	W wyniku realizacji zadań nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi, klimat, powierzchnię ziemi, zasoby naturalne. Zmniejszy się zapotrzebowanie na energię, oraz wzrośnie efektywność energetyczna w budynkach, a tym samym spadnie ilość zużywanych paliw. Przy zmianie źródła ciepła na gazowe zmniejszy się również ilość odpadów (m.in. popiołów). Zadanie nie będzie oddziaływało na krajobraz, gdyż realizowane ono będzie wewnątrz budynków mieszkalnych, a więc nie zostanie zaburzona struktura krajobrazu.
8.	Zwiększenie liczby taboru autobusowego transportu publicznego o nowe ekologiczne jednostki	W wyniku realizacji zadań nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi, klimat, powierzchnię ziemi, zasoby naturalne. Zadanie wpłynie bezpośrednio na zmniejszenie emisji komunikacyjnej ze spalanych paliw.
9.	Prowadzenie monitoringu powietrza.	W wyniku realizacji zadań nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi, klimat, powierzchnię ziemi, zasoby, zabytki oraz obszary chronione.

Lp.	Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
10.	Utrzymanie czystości dróg w celu ograniczenia emisji wtórnej (czyszczenie metodą mokrą).	W wyniku realizacji zadań nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na zwierzęta, rośliny, ludzi, klimat, powierzchnię ziemi, zasoby, zabytki oraz obszary chronione.
Obszar interwencji: Zagrożenia hałasem		
11.	Tworzenie planów zagospodarowania przestrzennego z uwzględnieniem: źródeł hałasu, przestrzegania zasad strefowania (rozgraniczenia terenów o zróżnicowanej funkcji), zapisów odnośnie standardów akustycznych dla poszczególnych terenów.	Stała kontrola i zapobieganie nadmiernemu natężeniu hałasu w środowisku będą miały pozytywny wpływ na człowieka i środowisko. Zadania mają na celu poprawę klimatu akustycznego i będą pozytywnie oddziaływać na ludzi, powietrze i klimat oraz zwierzęta. Zadania te mają na celu ograniczenie różnego rodzaju hałasu do środowiska, lub jego powstawaniu. W sposób bezpośredni pozytywnie oddziaływać będą na człowieka i przyrodę. Hałas w środowisku jest czynnikiem chorobotwórczym u ludzi – może powodować m.in. choroby układu nerwowego, a u zwierząt może powodować migrację, ograniczenie reprodukcji gatunku, a w efekcie zmniejszenie populacji. W związku z czym nadmierna emisja hałasu na lub w pobliżu terenów chronionych może powodować zaburzenia w funkcjonowaniu całych ekosystemów, dlatego działania te będą miały pozytywny wpływ w szczególności na człowieka oraz przyrodę. Rozchodzenie się fal akustycznych w środowisku może spowodować negatywne oddziaływanie również na wody i powietrze, właśnie poprzez zaburzenie pracy ekosystemów, dlatego zadania te w sposób pośredni i długotrwały będą pozytywnie oddziaływać na wodę, powietrze, klimat i krajobraz. Zadania z zakresu zmniejszenia uciążliwości hałasu nie będą oddziaływać w sposób pozytywny ani negatywny na zasoby naturalne oraz zabytki, komponenty te są wrażliwe tylko na bardzo długą ekspozycję na fale akustyczne o wysokim natężeniu.
12.	Preferowanie niekonfliktowych lokalizacji obiektów usługowych i przemysłowych.	
13.	Prowadzenie kontroli emisji hałasu do środowiska z obiektów działalności gospodarczej.	
14.	Prowadzenie badań monitorujących poziom hałasu drogowego.	
15.	Tworzenie zabezpieczeń przed oddziaływaniem hałasu komunikacyjnego poprzez wprowadzanie odpowiednich zapisów w SIWZ uwzględniające m.in. montowanie dźwiękoszczelnych okien, kładzenie cichej nawierzchni i budowę ekranów akustycznych	

Lp.	Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
Obszar interwencji: Promieniowanie elektromagnetyczne		
16.	Ograniczanie powstawania źródeł pól elektromagnetycznych na terenach gęstej zabudowy mieszkaniowej na etapie planowania przestrzennego oraz wprowadzenie zagadnienia pól elektromagnetycznych do Miejsowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego	Zadania mające na celu ograniczenie oddziaływania pól elektromagnetycznych na człowieka i środowisko, nie będą w sposób negatywny oddziaływać na środowisko. Stała kontrola i zapobieganie nadmiernemu oddziaływaniu pól elektromagnetycznych będzie miało pozytywny wpływ zarówno na obszary chronione, zwierzęta i rośliny, wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, krajobraz oraz na ludzi. Oddziaływanie zadań z zakresu pól elektromagnetycznych określono jako bezpośrednie, długoterminowe oraz stałe, w przypadku oddziaływania na człowieka i przyrodę. Analogicznie jak w przypadku działań ograniczających emisję hałasu zadania te przyczynią się do poprawy warunków życia ludzi oraz funkcjonowania ekosystemów. Zadania z zakresu zmniejszenia pól elektromagnetycznych nie będą oddziaływać w sposób pozytywny ani negatywny na zasoby naturalne oraz zabytki, komponenty te są wrażliwe tylko na bardzo długą ekspozycję na fale elektromagnetyczne o wysokim natężeniu.
17.	Kontrola obecnych i potencjalnych źródeł promieniowania elektromagnetycznego.	
18.	Ochrona mieszkańców powiatu przed promieniowaniem elektromagnetycznym przez weryfikację składanych zgłoszeń instalacji wytwarzających promieniowanie elektromagnetyczne.	
Obszar interwencji: Gospodarowanie wodami		
19.	Dofinansowanie kosztów dokumentacji pod budowę zbiornika retencyjnego w Jasieniu (Samorząd Województwa Lubuskiego). Rozbudowa zbiornika Białków - mała retencja.	Negatywnym oddziaływaniem będzie zmiana sposobu użytkowania gruntu, a tym samym zmiana stosunków gruntowo-wodnych obszaru gdzie zaplanowano budowę zbiornika w Jasieniu. Pozytywnym pośrednim oddziaływaniem budowy zbiornika będzie zwiększenie lokalnych zdolności retencyjnych, a tym samym ograniczenie zjawiska przesuszania się gleb. Budowa zbiornika może wpłynąć na zaburzenie reżimu hydrologicznego rzeki. Zbiorniki wydłużają okresy niskich stanów wody oraz skrajnie ograniczają okresowe zalewanie dolin. Budowa zbiorników powoduje także przerwanie ciągłości rzeki, a więc transportu rumowiska wleczonego, przerwanie szlaków wędrówek ryb i możliwości przemieszczania się w górę rzeki niektórych gatunków zwierząt bezkręgowych. Niemniej jednak ograniczenie tego zjawiska jest możliwe poprzez zainstalowanie odpowiedniej konstrukcji przepławki dla ryb. Przegrodzenie rzeki sprawia również, że materiał wleczony po dnie gromadzi się przed stopniem wodnym czy zaporą czołową zbiornika. Przy niskich przepływach, na skutek rozkładu zawartych w nim substancji organicznych, może dojść do deficytów tlenowych, śmierci ryb i innych organizmów wodnych. Budowa zbiornika wiąże się również ze zmianami charakterystyk hydromorfologicznych cieków – jego linii brzegowej, spadków podłużnych i poprzecznych cieków oraz struktury dna cieków. Budowa zbiornika wiąże się ze zmianą uwarunkowań hydrologicznych (zmiana poziomu zwierciadła wód gruntowych) oraz zmianą stosunków gruntowo-wodnych terenu.

Lp.	Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
		Budowa zbiornika wodnego wpłynie pozytywnie na krajobraz naturalny i przyrodniczy. Miejsce to stanie się z czasem siedliskiem wielu gatunków zwierząt i roślin – miejscem ich bytowania, żerowania, rozrodu i odpoczynku. Odpowiednie wkomponowanie zbiornika wodnego w lokalną rzeźbę terenu sprawi, że jego oddziaływanie na lokalny krajobraz będzie mniejsze niż w przypadku prowadzenia intensywnych wykopów pod dno zbiornika. Zbiornik wodny nie stanowi również żadnej dominanty krajobrazowej, stąd też na etapie jego eksploatacji nie powinien być przyczyną zaburzeń lokalnego krajobrazu.
20.	Ograniczenie wpływu rolnictwa na wody poprzez racjonalne nawożenie, wspieranie i edukację w zakresie rozwoju rolnictwa ekologicznego.	Zadania te przyczynią się pośrednio do poprawy stanu wód podziemnych i powierzchniowych, a tym samym będzie pozytywnie oddziaływać na gleby, zwierzęta i rośliny oraz krajobraz i zasoby naturalne. Będzie to oddziaływanie pośrednie, długotrwałe i pozytywne. Zadanie to nie spowoduje oddziaływań na powietrze i klimat oraz zabytki, jak również obszary chronione.
21.	Okresowa konserwacja gruntowna urządzeń melioracji wodnych podstawowych i szczegółowych oraz urządzeń przeciwpowodziowych na terenie gmin.	Konserwacja systemu melioracyjnego również może wiązać się z wystąpieniem chwilowych negatywnych oddziaływań z uwagi na prowadzenie wykopów (pogłębień), przemieszczania mas ziemnych oraz formowania nowych nasypów pod wały przeciwpowodziowe. Są to typowe prace melioracyjne prowadzone w zarówno w strefie brzegowej jak i w samym korycie cieku oraz rowu. Prace te wiążą się z użyciem ciężkiego sprzętu budowlanego. Niemniej jednak niewielki odcinek cieku/rowu objęty zakresem prac oraz zakres prac ograniczony jedynie do zwiększenia przepustowości, a więc udrożnienia wybranego odcinka nie spowodują zmian charakterystyk hydrologicznych, hydromorfologicznych i hydrobiologicznych, w stopniu uniemożliwiającym osiągnięcie celu środowiskowego. Istotnym jest zaplanowanie prac w taki sposób aby zminimalizować oddziaływania na jakość i zasobność wód oraz bioróżnorodność odcinka cieku/rowu poprzez m.in. stosowanie siatek zabezpieczających, ograniczenie prac w korycie cieku, stosowanie umocnień dna i brzegów z materiałów naturalnych, ograniczenie do minimum prostowania koryt oraz ograniczenie wygradzania cieku poprzez stosowanie zamknięć remontowych, zastawek itp. Prace związane z udrażnianiem cieków mogą wiązać się ze zniszczeniem siedlisk i stanowisk przyrodniczych lub miejsc rozrodu/bytowania poszczególnych gatunków zwierząt i roślin. Niemniej jednak po zrealizowaniu przedsięwzięcia oddziaływania te ustąpią a system prawidłowego odprowadzania wód ulegnie poprawie.
22.	Konserwacja rowów melioracyjnych	
23.	Monitoring jakości wód powierzchniowych i podziemnych.	W wyniku realizacji zadań nastąpi poprawa środowiska naturalnego, co przyniesie pozytywne oddziaływanie na zasoby wodne, zwierzęta, rośliny, ludzi oraz obszary chronione.

Lp.	Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
Obszar interwencji: Gospodarka wodno – ściekowa		
24.	Wszystkie zadania związane z budową, przebudową, modernizacją i remontem sieci wodociągowej, pompowni wody, stacji uzdatniania wody na terenie Łużyckiego Związku Gmin	Oddziaływania negatywne związane będzie z etapem budowy i po zakończeniu prac ustąpi. Prace budowlane mogą wpływać negatywnie na wody poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt żyjących w wodach, zmiany stosunków gruntowo-wodnych. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Zakres oddziaływania oraz jego wielkość będzie można oszacować dopiero na etapie sporządzania szczegółowego zakresu prac np. Studium wykonalności. W przypadku kiedy przedsięwzięcie będzie kwalifikować się do przedsięwzięć wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, ocena wpływu wraz z podaniem rodzaju oddziaływań zostanie przeprowadzona na etapie opracowania Karty Informacyjnej Przedsięwzięcia lub Raportu oddziaływania na środowisko.
	Wszystkie zadania związane z budową, przebudową, modernizacją i remontem sieci kanalizacji sanitarnej, pompowni ścieków, oczyszczalni ścieków na terenie Łużyckiego Związku Gmin	Rozbudowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz budowa przydomowych oczyszczalni ścieków przyczyni się do ograniczenia procesu przedostawania się niebezpiecznych substancji zagrażających życiu i zdrowiu ludzi do wody i gleby oraz dotrzymania bezpiecznych wskaźników emisyjnych w odniesieniu do pozostałych substancji zagrażających ekosystemom wodnym.
	Wszystkie zadania związane z budową, przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie Łużyckiego Związku Gmin	Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków będzie przedsięwzięciem mogącym oddziaływać negatywnie na środowisko (powierzchnia ziemi, krajobraz, zwierzęta i rośliny), lecz po zakończonej inwestycji wpłynie pozytywnie na wspomniane komponenty środowiska. Podczas budowy wykonawca musi kierować się zasadą ostrożności w przypadku prac ziemnych, aby w jak najmniejszym stopniu negatywnie wpływać na powierzchnię ziemi. Oddziaływanie negatywne związane będzie wyłącznie ze specyfiką prowadzonych prac budowlanych, jest ono bezpośrednie, chwilowe i krótkoterminowe, ustanie natomiast po zaprzestaniu prac. Docelowo zadania te będą w sposób pozytywny oddziaływać na powierzchnię ziemi i krajobraz, ponieważ zmniejsza ilość zanieczyszczeń ciekłych będzie spływać do środowiska, i ograniczy się odpływ biogenów do środowiska, nie dopuszczając do zmian eutrofizacyjnych powierzchni ziemi, wód oraz krajobrazu.
25.	Prowadzenie ewidencji i kontrola zbiorników bezodpływowych oraz przydomowych oczyszczalni ścieków.	Zadanie to przyczyni się pośrednio do poprawy stanu wód podziemnych i powierzchniowych, a tym samym będzie pozytywnie oddziaływać na gleby, zwierzęta i rośliny oraz krajobraz i zasoby naturalne. Będzie to oddziaływanie pośrednie, długotrwałe i pozytywne. Zadanie to nie spowoduje oddziaływań na powietrze i klimat oraz zabytki, klimat akustyczny, jak również obszary chronione.

Lp.	Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
Obszar interwencji: Zasoby geologiczne		
26.	Ochrona zasobów złóż kopalin poprzez uwzględnianie ich w dokumentach planistycznych. Eliminacja nielegalnej eksploatacji kopalin	Zadanie administracyjne mające na celu właśnie ochronę środowiska i ludzi przed nadmierną i niewłaściwą eksploatacją złóż kopalin. Zadanie to zapewni nie tylko trwałość występowania surowców naturalnych, ale również zachowanie naturalnego układu warstw litosfery i zachowanie procesów glebotwórczych. Przewiduje się również wystąpienie stałego, długotrwałego, pozytywnego oddziaływania na wody i ludzi. Działania takie umożliwią ograniczenie nadmiernej eksploatacji surowców naturalnych, w efekcie zachowanie stosunków wodnych, zapobieganie powstawaniu lejów depresji. Mniejsze wydobycie będzie również oddziaływać pozytywnie na ludzi, ponieważ zmniejszeniu ulegnie emisja do powietrza z wydobycia i spalania kopalin, w efekcie poprawie ulegnie stan sanitarny środowiska. Przewiduje się również wystąpienie pozytywnego oddziaływania na rośliny i zwierzęta, będzie to oddziaływanie pośrednie, długotrwałe, tak samo jak na powierzchnię ziemi, krajobraz oraz zasoby naturalne. Ograniczenie eksploatacji kopalin zapewni stabilność siedlisk zwierząt i roślin, zwłaszcza tych bezpośrednio związanych z glebą. Zadania te ponadto będą pozytywnie oddziaływać na obszary chronione, w tym obszary Natura 2000, ponieważ umożliwią wykrycie i zapobieganie ewentualnym nielegalnemu wydobyciu na terenie obszarów chronionych, które może stanowić zagrożenie dla tych obszarów. Nie przewiduje się oddziaływania na pozostałe komponenty środowiska.
Obszar interwencji: Gleby		
27.	Ochrona gleb najlepszych kompleksów w MPZP przed zainwestowaniem.	Zadanie administracyjne mające na celu ochronę gleb. Zadanie to zapewni zachowanie naturalnego układu warstw litosfery i zachowanie procesów glebotwórczych. Zadanie to będzie miało pozytywny wpływ na zwierzęta i rośliny, ludzi, wodę, powierzchnię ziemi i krajobraz oraz zasoby naturalne.
28.	Zrekultywowanie gleb zdegradowanych w kierunku leśnym lub rolnym.	Działania związane z rekultywacją gleb zdewastowanych i zdegradowanych, dzikich wyrobisk w konsekwencji pozytywnie wpłyną na jakość i zasobność gleb i powierzchni ziemi. Prawidłowo zaplanowana rekultywacja ma za zadanie przywrócić wartości użytkowe terenu poprzez nadanie im nowych lub pierwotnych wartości przyrodniczych, gospodarczych, rekreacyjnych itp. Negatywne oddziaływania związane z rekultywacją terenu ograniczą się jedynie do etapu realizacji rekultywacji, a więc prac związanych m.in. z przemieszczaniem mas ziemnych, niszczeniem i rozjeżdżaniem powierzchniowej warstwy gleby i możliwą awarią sprzętu budowlanego.

Lp.	Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
29.	Prowadzenie monitoringu jakości gleb.	Zadania te będą miały pozytywny wpływ na zwierzęta i rośliny, ludzi, wodę, powierzchnię ziemi i krajobraz oraz zasoby naturalne. Prawidłowo prowadzona gospodarka rolna będzie miała pozytywny, pośredni, długotrwały wpływ na środowisko przyrodnicze, ponieważ ograniczenie stosowania nawozów, płodozmian oraz właściwa technika uprawy roli przyczyni się do poprawy stanu wód podziemnych i gruntowych, oraz jakości gleb. Właściwa struktura gleby oraz sadzenie zielonych buforów roślinnych będzie pośrednio prowadziło do poprawy klimatu oraz jakości krajobrazu. Żywność wyprodukowana przez rolnictwo zgodne z zasadami Kodeksu Dobrej Praktyki Rolniczej pozytywnie wpłynie na stan zdrowia ludzi oraz zwierząt hodowlanych. Zadania te nie będą oddziaływać w żaden sposób na zabytki.
30.	Stosowanie tzw. „dobrych praktyk rolniczych”.	
Obszar interwencji: Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów		
31.	Budowa PSZOK.	Zadanie to na etapie realizacji, czyli budowy może powodować chwilowe, odwracalne, krótkoterminowe negatywne oddziaływanie na powietrze i klimat, klimat akustyczny, powierzchnię ziemi i krajobraz. Prowadzenie prac budowlanych może powodować chwilową zmianę stosunków wodnych, zaburzenie profili glebowych, czy emisję zanieczyszczeń do powietrza. W przypadku oddziaływania na krajobraz będą to zmiany zarówno pozytywne jak i negatywne, jednak stałe i długotrwałe – pojawienie się nowych obiektów w krajobrazie. Po zakończeniu prac budowlanych, również oddziaływania na krajobraz przybierze postać oddziaływania pozytywnego – pojawienie się nowej dominanty krajobrazowej. Uruchomienie obiektu służącego gospodarce odpadami poprawi poziom gospodarki odpadami na terenie gminy, zmniejszeniu ulegnie stan środowiska jako całości, bo ograniczy to również problem nielegalnego składowania odpadów problemowych, w lasach, stanowiących również obszary chronione. Dlatego zadanie to będzie również w sposób długotrwały, pośredni pozytywnie oddziaływać na różnorodność biologiczną, ludzi, wodę, powietrze, powierzchnię ziemi i krajobraz.
32.	Odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych.	Pozytywne oddziaływania wystąpią w wyniku realizacji zadań związanych z odpowiednim odbiorem, kontrolą i zagospodarowaniem odpadów oraz likwidacją dzikich wysypisk. „Dzikiem” składowanie odpadów stanowią źródło zanieczyszczeń i stwarza zagrożenie zarówno dla człowieka jak i otaczającego go środowiska. Substancje toksyczne przenikające do gleby zanieczyszczają płytko zalegające wody gruntowe, co może powodować skażenie wód pitnych na obszarach nawet znacznie oddalonych od miejsca kumulacji odpadów. „Dzikiem wysypiska” stanowią również zagrożenie epidemiologiczne, ze względu na możliwość występowania i rozwoju chorobotwórczych grzybów i bakterii. Pozytywny wpływ na powierzchnię ziemi będą miały działania związane z kontrolą przestrzegania przepisów o odpadach, kontrolą gospodarowania odpadami oraz monitoringiem składowisk odpadów. Właściwe gospodarowanie odpadami poprzez stosowanie najnowszych dostępnych technik w zakresie ich przetwarzania, transportu, unieszkodliwiania o odzysku pozwala zminimalizować ryzyko przedostawania się substancji niebezpiecznych do środowiska gruntowo-wodnego.
33.	Identyfikacja i likwidacja dzikich wysypisk śmieci.	

Lp.	Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
34.	Prowadzenie selektywnego zbierania odpadów komunalnych.	Zadania te przyczynią się do przestrzegania właściwego postępowania z odpadami, a tym samym kierowania ich wyłącznie w miejsca do tego przeznaczone. Spowoduje to ograniczenie strumienia odpadów, które w sposób niewłaściwy i nielegalny trafiają do środowiska, co przyczyni się do poprawy jakości środowiska oraz obszarów chronionych, ograniczenie presji na wszystkie komponenty środowiska. Będzie to oddziaływanie pozytywne, stałe, ale długotrwałe i pośrednie. Zadania te nie będą oddziaływać w żaden sposób na zabytki.
35.	Egzekwowanie zapisów wynikających z ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminie i regulaminu utrzymania czystości i porządku.	
36.	Wykonanie sprawozdania z funkcjonowania systemu gospodarki odpadami komunalnymi.	Zadanie administracyjne – brak jakiegokolwiek wpływu na poszczególne komponenty środowiska.
37.	Osiągnięcie poziomów recyklingu i przygotowania do ponownego użycia wskazanych frakcji odpadów komunalnych oraz ograniczenia masy odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania.	Zadanie to przyczyni się do przestrzegania właściwego postępowania z odpadami, a tym samym kierowania ich wyłącznie w miejsca do tego przeznaczone. Spowoduje to ograniczenie strumienia odpadów, które w sposób niewłaściwy i nielegalny trafiają do środowiska, co przyczyni się do poprawy jakości środowiska oraz obszarów chronionych, ograniczenie presji na wszystkie komponenty środowiska. Będzie to oddziaływanie pozytywne, stałe, ale długotrwałe i pośrednie. Zadania te nie będą oddziaływać w żaden sposób na zabytki.
38.	Kontrola podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania, zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.	Zadanie nie ma charakteru inwestycyjnego i w wyniku jego działania nie powstanie infrastruktura oddziałująca na analizowane komponenty środowiska i na obszary chronione. Działanie to ma na celu umożliwienie prowadzenia stałej kontroli przez organy publiczne nad podmiotami prowadzącymi działalność w zakresie gospodarki odpadami. Zadanie to nie będzie oddziaływać w żaden sposób na komponenty środowiska.
39.	Zamknięcie i rekultywacja składowiska w m. Buczyny gm. Trzebień.	Możliwe negatywne oddziaływania podczas realizacji prac związanych z likwidacją składowiska to przede wszystkim: hałas spowodowany pracą maszyn i urządzeń oraz środków transportu, okresowe zanieczyszczanie atmosfery pyłami z pracy spycharek, koparek i przejazdu środków transportu, wycinka drzew i krzewów porastających korony i skarpy obwałowań, usunięcie warstwy ziemi urodzajnej z korony i skarpy odpowietrznych obwałowań, możliwe lokalne zanieczyszczenia terenu substancjami ropopochodnymi z maszyn, urządzeń i środków transportu, spowodowane ich awarią (oddziaływanie potencjalne). Zamknięcie i rekultywacja składowiska nie wpłynie negatywnie na środowisko, a możliwość skażenia gruntu i wód podziemnych na terenach przyległych, po zastosowaniu odpowiedniej technologii robót związanej z urabianiem i wywozem odpadów, zostanie zredukowana do minimum.

Lp.	Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
40.	Usunięcie i utylizacja wyrobów zawierających azbest z terenu gmin.	Zadanie dotyczące usuwania wyrobów azbestowych z terenu gmin jest zadaniem małoskalowym, które nie może zagrozić celom i przedmiotom ochrony obszarów chronionych. Azbest jest wyrobem niebezpiecznym dla zdrowia ludzi i zwierząt oraz stanu sanitarnego środowiska, szczególnie powietrza i wody. Realizacja zadania z zakresu usuwania wyrobów azbestowych może generować chwilowe, odwracalne negatywne oddziaływanie na faunę i florę, ponieważ z wyrobów azbestowych wykonywane są głównie pokrycia dachowe budynków, podczas gdy na strychach i poddaszach tych budynków swoje siedliska mogą mieć nietoperze, języki i wróble. Przed podjęciem prac należy wcześniej dokładnie zinventaryzować obiekt, jeśli występują w nim gniazda tych zwierząt prace należy prowadzić poza ich okresem lęgowym. Ponadto główne niebezpieczeństwo jakie powodują, czyli emisję włókien azbestowych do powietrza występuje głównie podczas łamania płyt azbestowych, również podczas ich demontażu. Jednak ich negatywny wpływ ograniczy się wyłącznie do etapu demontażu wyrobów azbestowych. Docelowo likwidacja wyrobów azbestowych będzie miała pozytywny wpływ na środowisko, a w szczególności na powietrze, wodę, krajobraz i na zdrowie ludzi oraz rośliny i zwierzęta. Ponadto prowadzenie działań z zakresu usuwania wyrobów azbestowych będzie miało również długotrwały, stały, bezpośredni pozytywny wpływ na krajobraz, zabytki, zasoby naturalne, oraz obszary chronione. Poprawie ulegnie stan pokryć dachowych oraz wygląd zabytków, co zwiększy atrakcyjność turystyczną regionu.
Obszar interwencji: Zasoby przyrodnicze		
41.	Bieżące i zrównoważone utrzymanie zieleni na terenie gminy. Eliminacja gatunków inwazyjnych. Uwzględnienie w Miejscowych Planach Zagospodarowania Przestrzennego oraz dokumentach planistycznych form ochrony przyrody. Bieżąca inwentaryzacja form ochrony przyrody, zachowanie różnorodności biologicznej i jej racjonalne użytkowanie oraz stworzenie spójnego systemu obszarów chronionych. Wprowadzanie zalesień na gruntach o niskiej przydatności rolniczej. Zachowanie naturalnego charakteru dolin rzecznych w celu utrzymania drożności korytarzy ekologicznych.	Zadania te służą zachowaniu obszarów chronionych przyrody, terenów zielonych i lasów. Zachowanie i pielęgnacja terenów zielonych i lasów jako naturalnych buforów środowiskowych. Tereny zielone i lasy uczestniczą w obiegu wody, procesach glebotwórczych, przeciwdziałają ruchom masowym, jak również jako element procesu fotosyntezy uczestniczą w procesie oczyszczania atmosfery i regulacji klimatu. Poprawa stanu środowiska wpływa pozytywnie na zdrowie ludzi, jakość zasobów naturalnych oraz zachowanie zabytków i dóbr materialnych. Poza tym tereny zielone działają stymulująco na środowisko – ograniczenie zanieczyszczenia powietrza, rozchodzenie się zanieczyszczeń w powietrzu, zatrzymanie wody w środowisku, właściwości biofiltracyjne. Dlatego w sposób pośredni zadania te pozytywnie oddziałują na wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, zasoby naturalne, zabytki oraz ludzi. Natomiast bezpośredni wpływ będą miały te zadania na rośliny i zwierzęta, obszary chronione oraz zasoby naturalne.

Lp.	Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
42.	„UNESCO – Geopark Łuk Mużakowa – wspólne dziedzictwo na niemiecko – polskim pograniczu” – wykonanie odcinka ścieżki.	Budowa ścieżki rowerowej odbywać się będzie w ciągu lub w pobliżu istniejących dróg nie będzie więc to dodatkowa istotna zmiana w istniejącym krajobrazie a także dodatkowa bariera w migracji zwierząt. Ścieżka będzie posiadała nawierzchnię asfaltową i podczas jej wylewania odbywać się będzie dodatkowa emisja spalin oraz hałasu będzie to jednak oddziaływanie krótkookresowe i nieznaczne. Realizacja tego zadania wpłynie na większy rozwój turystyki rowerowej kosztem zmniejszenia przejazdów samochodowych dzięki czemu zmniejszy się emisja zanieczyszczeń do powietrza oraz wody. Wybudowana ścieżka rowerowa nie będzie oddziaływać na zwierzęta, zasoby naturalne. Realizacja zadania nie wpłynie negatywnie na cele ochrony obszarów chronionych.
	Przygoda z Nysą - Zagospodarowanie turystyczne pogranicza polsko - niemieckiego - etap IV.	
	Budowa ścieżek rowerowych na terenie Miasta Żagań. w Żarach.	
	Budowa wielofunkcyjnego kompleksu rekreacyjnego przy ul. Źródlanej.	
	Rozbudowa trasy geoturystycznej „Dawna Kopalnia Babina” na terenie leśnictwa Nowe Czaple	
43.	Rewitalizacja zespołu parkowo – folwarcznego w Żarach wraz z utworzeniem Centrum Usług Społecznych.	
Obszar interwencji: Zagrożenie poważnymi awariami		
44.	Modernizacja systemu alarmowania i ostrzegania ludności.	Zadanie to będzie w sposób pośredni, długotrwały pozytywnie oddziaływać na obszary chronione przyrody, zwierzęta i rośliny, powietrze i klimat, wody, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne oraz zabytki. Prowadzi do usuwania niebezpiecznych substancji w środowisku czy zdarzeń powodujących negatywne zmiany w środowisku (np. osuwiska, zapadliska). Zadanie to przyniesie pozytywne skutki pod względem bezpieczeństwa środowiskowego.
	Doposażenie w niezbędny sprzęt ratowniczy jednostki straży pożarnej	
	Usuwanie skutków poważnych awarii w środowisku.	
	Monitoring na obszarach zagrożonych ryzykiem wystąpienia poważnych awarii i ich rejestr, prowadzenie elektronicznej bazy danych w zakresie zakładów mogących powodować poważną awarię.	

Lp.	Przedsięwzięcie	Oddziaływanie
Obszar interwencji: Edukacja ekologiczna		
45.	Prowadzenie działań dotyczących edukacji ekologicznej.	Edukacja ekologiczna ma na celu podnoszenie świadomości i wiedzy społeczeństwa na temat ochrony środowiska naturalnego. Kształtowanie właściwych postaw przynosi korzyści zarówno dla zdrowia ludzi jak i dla środowiska naturalnego, dlatego wszystkie z zaplanowanych zadań w tym zakresie przyniosą pozytywne rezultaty.
	Prowadzenie działalności informacyjno-edukacyjnej dotyczącej konieczności właściwego postępowania z odpadami niebezpiecznymi i innymi niż niebezpiecznymi.	
	Prowadzenie kampanii edukacyjnych mających na celu wskazywanie prawidłowych postaw odnośnie ochrony powietrza, a także środków ostrożności odnośnie negatywnych skutków złej jakości powietrza.	
	Edukacja społeczeństwa na rzecz kreowania prawidłowych zachowań w sytuacji wystąpienia zagrożeń środowiska i życia ludzi z tytułu poważnych awarii.	
	Działania edukacyjne, promocyjne, propagujące i upowszechniające wiedzę o konieczności, celach, zasadach i sposobach oszczędnego użytkowania wody oraz najważniejszych sprawach związanych z odprowadzaniem i oczyszczaniem ścieków, w szczególności skierowane do dzieci i młodzieży.	
	Organizacja obchodów „Dnia Ziemi”, „Sprzątania Świata”, „Święto Drzewa” itp.	

źródło: opracowanie własne

12. Przewidywane oddziaływanie działań zawartych w projekcie POŚ dla Gminy ŁZG na wybrane elementy środowiska, w tym na obszary NATURA 2000

12.1. Obszary chronione oraz pozostałe formy ochrony przyrody

Na terenie Łużyckiego Związku Gmin występują Obszary Natura 2000, Obszary Chronionego Krajobrazu, Park Krajobrazowy, rezerваты przyrody, liczne użytki ekologiczne i pomniki przyrody, stanowisko dokumentacyjne oraz zespół przyrodniczo – krajobrazowy. Projekt POŚ dla ŁZG uwzględnia zakazy, jakie obowiązują w stosunku do poszczególnych form ochrony przyrody, wynikające z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2018r. poz. 142, t.j.).

Obszary Natura 2000

Na obszarach objętych programem Natura 2000 zabrania się, z zastrzeżeniem art. 34, podejmowania działań mogących, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności:

- a) pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 lub
- b) wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony został wyznaczony obszar Natura 2000, lub
- c) pogorszyć integralność obszaru Natura 2000 lub jego powiązania z innymi obszarami.

Plan Zadań Ochronnych opracowano dla następujących obszarów Natura 2000 znajdujących się w obrębie Łużyckiego Związku Gmin:

- *Bory Dolnośląskie,*
- *Dolina Dolnej Kwisy,*
- *Wilki nad Nysą,*
- *Łęgi koło Wymiarek,*
- *Mierkowskie Wydmy.*

Obszary Chronionego Krajobrazu

Na obszarach chronionego krajobrazu zakazuje się:

- a) zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk, złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności związanych z racjonalną gospodarką rolną, leśną, rybacką i łowiecką;
- b) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu art. 51 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2017 r. poz. 519 z późn. zm.);
- c) likwidowania i niszczenia zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych, jeżeli nie wynikają one z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej i zapewnienia bezpieczeństwa ruchu drogowego lub wodnego lub budowy, odbudowy, utrzymania, remontów lub naprawy urządzeń wodnych;

- d) wydobywania do celów gospodarczych skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- e) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub utrzymaniem, budową, odbudową, naprawą lub remontem urządzeń wodnych;
- f) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody lub zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz racjonalna gospodarka wodna lub rybacka;
- g) likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- h) lokalizowania obiektów budowlanych w pasie szerokości 100 m od linii brzegów rzek, jezior i innych zbiorników wodnych, z wyjątkiem urządzeń wodnych oraz obiektów służących prowadzeniu racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej lub rybackiej.

Park Krajobrazowy Łuk Mużakowa

Na terenie Parku wprowadzono się następujące zakazy:

- 1) realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia ich nor, legowisk, innych schronień i miejsc rozrodu oraz tarlisk i złożonej ikry, z wyjątkiem amatorskiego połowu ryb oraz wykonywania czynności w ramach racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej, rybackiej i łowieckiej;
- 3) pozyskiwania do celów gospodarczych skał, w tym torfu oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, a także minerałów i bursztynu;
- 4) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym, przeciwpowodziowym lub przeciwośuwiskowym lub budową, odbudową, utrzymaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
- 5) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody lub racjonalnej gospodarce rolnej, leśnej, wodnej lub rybackiej;
- 6) likwidowania, zasypywania i przekształcania zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych;
- 7) prowadzenia chowu i hodowli zwierząt metodą bezściółkową;
- 8) organizowania rajdów motorowych i samochodowych;
- 9) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego na otwartych zbiornikach wodnych.

Rezerваты przyrody

W parkach narodowych oraz w rezerwach przyrody zabrania się:

- 1) budowy lub przebudowy obiektów budowlanych i urządzeń technicznych, z wyjątkiem obiektów i urządzeń służących celom parku narodowego albo rezerwatu przyrody;
- 2) (uchylony);
- 3) chwytania lub zabijania dziko występujących zwierząt, zbierania lub niszczenia jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych zwierząt, umyślnego płoszenia zwierząt kręgowych, zbierania poroży, niszczenia nor, gniazd, legowisk i innych schronień zwierząt oraz ich miejsc rozrodu;
- 4) polowania, z wyjątkiem obszarów wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych ustanowionych dla rezerwatu przyrody;
- 5) pozyskiwania, niszczenia lub umyślnego uszkodzania roślin oraz grzybów;
- 6) użytkowania, niszczenia, umyślnego uszkodzania, zanieczyszczania i dokonywania zmian obiektów przyrodniczych, obszarów oraz zasobów, tworów i składników przyrody;
- 7) zmiany stosunków wodnych, regulacji rzek i potoków, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
- 8) pozyskiwania skał, w tym torfu, oraz skamieniałości, w tym kopalnych szczątków roślin i zwierząt, minerałów i bursztynu;
- 9) niszczenia gleby lub zmiany przeznaczenia i użytkowania gruntów;
- 10) palenia ognisk i wyrobów tytoniowych oraz używania źródeł światła o otwartym płomieniu, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 11) prowadzenia działalności wytwórczej, handlowej i rolniczej, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony;
- 12) stosowania chemicznych i biologicznych środków ochrony roślin i nawozów;
- 13) zbioru dziko występujących roślin i grzybów oraz ich części, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 14) połowu ryb i innych organizmów wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony lub zadaniach ochronnych;
- 15) ruchu pieszego, rowerowego, narciarskiego i jazdy konnej wierzchem, z wyjątkiem szlaków i tras narciarskich wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 16) wprowadzania psów na obszary objęte ochroną ścisłą i czynną, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych w planie ochrony, psów pasterskich wprowadzanych na obszary objęte ochroną czynną, na których plan ochrony albo zadania ochronne dopuszczają wypas oraz psów asystujących w rozumieniu art. 2 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 2046 i 1948 oraz z 2017 r. poz. 777, 935 i 1428);
- 17) wspinaczki, eksploracji jaskiń lub zbiorników wodnych, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 18) ruchu pojazdów poza drogami publicznymi oraz poza drogami położonymi na nieruchomościach stanowiących własność parków narodowych lub będących w użytkowaniu wieczystym parków narodowych, wskazanymi przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;

- 19) umieszczania tablic, napisów, ogłoszeń reklamowych i innych znaków niezwiązanych z ochroną przyrody, udostępnianiem parku albo rezerwatu przyrody, edukacją ekologiczną, z wyjątkiem znaków drogowych i innych znaków związanych z ochroną bezpieczeństwa i porządku powszechnego;
- 20) zakłócania ciszy;
- 21) używania łodzi motorowych i innego sprzętu motorowego, uprawiania sportów wodnych i motorowych, pływania i żeglowania, z wyjątkiem akwenów lub szlaków wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 22) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu;
- 23) biwakowania, z wyjątkiem miejsc wyznaczonych przez dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody - przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 24) prowadzenia badań naukowych - w parku narodowym bez zgody dyrektora parku, a w rezerwacie przyrody - bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska;
- 25) wprowadzania gatunków roślin, zwierząt lub grzybów, bez zgody ministra właściwego do spraw środowiska;
- 26) wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych;
- 27) organizacji imprez rekreacyjno-sportowych - w parku narodowym bez zgody dyrektora parku narodowego, a w rezerwacie przyrody bez zgody regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Ponadto realizując zadania zawarte w Programie Ochrony Środowiska należy uwzględnić ochronę gatunkową roślin i zwierząt, wynikającą z ustawy z dnia 16 kwietnia 2004r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2018r. poz. 142, t.j.), mającą na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu okazów gatunków oraz ich siedlisk i ostoi. Wymagane jest również przestrzeganie zapisów ww. ustawy, dotyczących zakazów oraz odstępstw od zakazów w odniesieniu do ww. gatunków oraz wydanych na jej podstawie przepisów wykonawczych, zwłaszcza:

- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. z 2016r. poz. 2183),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. z 2014r. poz. 1409),
- rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. z 2014r. poz. 1408).

Ogólne zapisy Programu wpłyną pozytywnie na obiekty prawnie chronione na terenie ŁZG. POŚ nie zawiera propozycji działań, które byłyby sprzeczne lub zagrażające tym obszarom. Konieczne jest jednak uwzględnianie zapisów dotyczących zakazów i nakazów względem poszczególnych form ochrony przyrody, w szczególności przy planowaniu przestrzennym w zakresie rozwoju zabudowy mieszkaniowej i działalności gospodarczej oraz energetyki odnawialnej. Z uwagi na występowanie na terenie ŁZG chronionych terenów, przed przystąpieniem do jakichkolwiek prac związanych z rozbudową infrastruktury na tych obszarach, w tym zagospodarowania turystycznego, konieczne jest rozpoznanie (zaktualizowanie względem tych wskazanych w standardowych formularzach danych, planach ochrony) występujących gatunków i siedlisk w terenie, a następnie podjęcie działań eliminujących i minimalizujących ewentualne niekorzystne oddziaływanie na te gatunki.

Ponadto działania w odniesieniu do gatunków objętych ochroną prawną, przed przystąpieniem do prac, konieczne jest uzyskanie odrębnego zezwolenia w trybie art. 56 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. 2018 poz. 142.). Działania inwestycyjne prowadzone na terenach objętych formami ochrony przyrody muszą być tak prowadzone, aby nie naruszać przedmiotu ich ochrony oraz nie wpływać znacząco negatywnie na integralność tych obszarów, nie powodować przerwania integralności, ciągłości siedlisk, nie wprowadzać barier. Wszystkie plany i inwestycje, które nie będą wywierały istotnie negatywnego wpływu na obszary chronione, są dopuszczalne. Każde działanie, które powodowałoby znaczący negatywny wpływ musi uwzględniać konieczność przeprowadzenia działań kompensacyjnych lub przynajmniej działania mające zminimalizować to oddziaływanie.

Na rysunkach w rozdziale 7.13.1. przedstawiony został zasięg terenów prawnie chronionych. Nie można ich jednak traktować jako wytycznych do obszarów koniecznych do wyłączenia z jakiegokolwiek zainwestowania. Zwraca się jedynie uwagę na tereny, które charakteryzują się dużą bioróżnorodnością i dlatego każde działanie w ich rejonie musi być dokładnie przeanalizowane pod kątem oddziaływań środowiskowych, nie tylko bezpośrednich, ale przede wszystkich skumulowanych.

Przedstawione przedsięwzięcia w głównej mierze realizowane będą w obrębie już istniejących obiektów infrastrukturalnych i budowlanych, w obszarach zabudowanych, o określonej antropopresji i ograniczonych zasobów przyrodniczych, w związku z czym ich potencjalny wpływ na obszary chronione, w sąsiedztwie bądź obrębie których będą realizowane będzie znacząco ograniczony. W przypadku przedstawionych przedsięwzięć główne oddziaływania na środowisko przyrodnicze, rozumiane w tym przypadku jako świat roślin i zwierząt, związane będą z prowadzeniem prac remontowo – budowlanych, powodujących przede wszystkim emisję zanieczyszczeń do powietrza i hałasu do środowiska oraz z obecnością nadmiernej ilości ludzi i sprzętu budowlanego. Oddziaływania te będą miały charakter krótkotrwały i przemijający, nie powodujący trwałych zmian w ekosystemach przyrodniczych. W przypadku powyższych przedsięwzięć nie przewiduje się znaczącego powiększania obszarów trwale zabudowanych, co chroni środowisko przed znaczącą utratą nowych powierzchni biologicznie czynnych.

12.2. Różnorodność biologiczna, rośliny i zwierzęta

Realizacja zapisów POŚ dla ŁZG w przypadku typowych działań inwestycyjnych w zakresie budowy sieci kanalizacji sanitarnej, przebudowy infrastruktury drogowej, rozbudowy zbiornika wodnego małej retencji, termomodernizacji budynków oraz zamknięcia i rekultywacji składowiska odpadów może powodować wystąpienie negatywnych chwilowych oddziaływań na środowisko przyrodnicze. Prace budowlane mogą wpływać na bioróżnorodność poprzez: możliwe zniszczenie siedlisk roślin i zwierząt, zmiany stosunków gruntowo-wodnych, tworzenie barier w migracji zwierząt, zmianę warunków siedliskowych oraz wycinkę drzew i krzewów. Negatywne oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych z rozbudową sieci kanalizacyjnej oraz sieci drogowej można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależać będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań. Ponadto, na wykonawcach poszczególnych inwestycji, spoczywa obowiązek przeprowadzenia osobnych procedur oddziaływania na środowisko, w ramach których ustalone zostaną działania mające na celu ochronę siedlisk wraz z zasobami przyrody na nich występującymi. Szerokość strefy oddziaływania drogi na strukturę, skład i kluczowe procesy ekologiczne kształtujące dane siedlisko uzależniona jest od zasięgu zmian stosunków wodnych, dyspersji biogenów, zanieczyszczeń i wrażliwości siedlisk.

Negatywne skutki funkcjonowania ciągów komunikacyjnych to:

- utrudnienie przemieszczania się zwierząt,
- wypadki i kolizje drogowe z dzikimi zwierzętami,
- zniszczenie siedlisk w zasięgu przebiegu i oddziaływania drogi,
- przekształcanie terenu przyległego do drogi (osiedlanie się człowieka wzdłuż dróg),
- ekspansja gatunków obcych na danym terenie, związanych z człowiekiem.

W perspektywie długoterminowej działania związane z budową systemów kanalizacyjnych i przydomowych oczyszczalni ścieków będą miały pozytywny wpływ na bioróżnorodność zwłaszcza organizmów żyjących w glebie i w wodzie. Racjonalna gospodarka wodno-ściekowa zmniejszy udział zanieczyszczeń bezpośrednio kierowanych do wód i do ziemi, co w konsekwencji zwiększy zasobność i jakość gleb oraz poprawi stan wód powierzchniowych i podziemnych na terenie Łużyckiego Związku Gmin.

12.3. Ludzie

Działania realizowane w ramach POŚ wpłyną pozytywnie na zdrowie ludności, jakość oraz komfort ich życia. Jednym z ważnych elementów będzie rozwój infrastruktury technicznej (dróg, sieci szlaków i tras turystycznych, sieci wodociągowej oraz kanalizacyjnej). Pozytywne wpływ na środowisko będą miały także działania związane z gospodarką odpadami oraz edukacja ekologiczną. Podjęcie ww. działań pozwoli na zaspokojenie potrzeb mieszkańców, a także zmniejszy negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływaniami negatywnymi dla mieszkańców, znajdujących się w najbliższym sąsiedztwie obszarów objętych inwestycjami, będą prace remontowo-budowlane. Będzie to związane z użyciem maszyn i urządzeń budowlanych (emisja hałasu, pyłu i wibracji) oraz utrudnieniami komunikacyjnymi. Oddziaływania te będą krótkotrwałe i odwracalne, jak również ustaną po zakończeniu robót.

12.4. Powietrze atmosferyczne

Oceniono, że wyznaczone w projekcie POŚ działania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na jakość powietrza atmosferycznego. Ograniczając emisję zanieczyszczeń, także niską emisję, która jest najważniejszym problemem, spowoduje się również zmniejszenie emisji zanieczyszczeń w ramach oddziaływania ponadlokalnego. Planowane działania zmierzające do zmniejszenia niskiej emisji i jej uciążliwości będą zdecydowanie pozytywnie oddziaływać na poszczególne komponenty środowiska. Największy nacisk powinien być położony na działania jednostek wskazanych w programie naprawczym określonym w Programie Ochrony Powietrza. Brak oddziaływania zidentyfikowano w zadaniach związanych z ochroną przed promieniowaniem elektromagnetycznym oraz ochroną przez poważnymi awariami. Do potencjalnych pozytywnych, pośrednich i stałych działań nie inwestycyjnych (organizacyjnych) zaliczyć można zadania związane z wdrażaniem lokalnych polityk ograniczania emisji gazów i pyłów do powietrza, do których należą zapisy Programu Ochrony Powietrza dla województwa lubuskiego. Pozytywny, bezpośredni i stały wpływ na powietrze atmosferyczne i klimat będą miały zadania typowo inwestycyjne tj. termomodernizacja obiektów oraz przebudowa infrastruktury drogowej, w tym systemu ścieżek rowerowych. Głównym zagrożeniem powietrza atmosferycznego jest niska emisja z instalacji grzewczych budynków. Termomodernizacja budynków pozwoli na znaczące ograniczenie zużycia materiału opałowego niezbędnego do ogrzania obiektu. W konsekwencji wpłynie to na redukcję emisji szkodliwych zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. W wyniku realizacji zadania nastąpi poprawa jakości powietrza atmosferycznego, co przyniesie pośrednie, pozytywne długoterminowe oddziaływanie na rośliny, ludzi, powietrze i klimat, wody, powierzchnię ziemi, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne oraz obszary chronione. Przeprowadzone prace termomodernizacyjne budynków, dzięki zmniejszeniu zapotrzebowania na energię cieplną, minimalizują emisję zanieczyszczeń do powietrza ze źródeł spalania energetycznego. W okresie realizacji przedsięwzięć będą miały miejsce uciążliwości związane z emisją do powietrza substancji z procesu spalania paliw w silnikach maszyn budowlanych i pojazdów transportowych, prac montażowych. Powyższe emisje będą miały charakter okresowy i odwracalny, a uciążliwości z nimi związane ustaną wraz z zakończeniem prac budowlanych.

12.5. Klimat

Skutki zmian klimatu, zwłaszcza wzrost temperatury, częstotliwości i nasilenia zjawisk ekstremalnych, występujące w ostatnich kilku dekadach pogłębiają się i z tego względu stały się przedmiotem zainteresowania rządów i społeczności międzynarodowej. Wyniki badań naukowych jednoznacznie wskazują, że zjawiska powodowane przez zmiany klimatu stanowią zagrożenie dla społecznego i gospodarczego rozwoju w tym także dla Polski. Wysiłki na rzecz dostosowania się do skutków zmian klimatu powinny być zatem podejmowane jednocześnie z realizowanymi przez Polskę działaniami ograniczającymi emisję gazów cieplarnianych.

„Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030” został opracowany z myślą o zapewnieniu warunków stabilnego rozwoju społeczno-gospodarczego w obliczu ryzyka związanego ze zmianą klimatu, ale również z myślą o wykorzystaniu pozytywnego wpływu, jakie niosą działania adaptacyjne mogące mieć wpływ nie tylko na stan polskiego środowiska, ale również na wzrost gospodarczy. Realizacja ustaleń niektórych zaproponowanych działań może mieć wpływ na mikroklimat. Wzrost znaczenia rozproszonych, odnawialnych źródeł energii powinien uwzględniać pogorszenie warunków wiatrowych (długie okresy bezwietrznej pogody, lub krótkotrwałe okresy z wiatrami o sile huraganu). Produkcja biomasy będzie podlegać takim samym ograniczeniom jak cała produkcja rolna ze względu na zmniejszenie dostępności wody, ograniczenie wydajności produkcji. W przypadku energii słonecznej można spodziewać się poprawy warunków w lecie ze względu na wydłużone okresy pogody słonecznej i zmniejszenie w zimie ze względu na dłuższe okresy z zachmurzeniem. W zakresie upraw roślin energetycznych kluczowy będzie rozwój nowych gatunków roślin, bardziej odpornych na zmienne warunki pogodowe oraz innowacyjnych technik upraw do wykorzystywania w bardzo suchym oraz wilgotnym środowisku. Zmiany klimatu będą miały różnorodny wpływ na sektor energetyczny, uwzględniając w szczególności prognozowane wahanie średniej temperatury. Konieczne będzie dostosowanie systemu energetycznego do warunków zapotrzebowania zarówno na energię elektryczną, jak i ciepłą, m.in. poprzez wdrożenie stabilnych niskoemisyjnych źródeł energii.

Ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu jest niezmiernie ważnym zagadnieniem, ponieważ problem utraty bioróżnorodności narasta wraz z postępującymi zmianami klimatu. Z punktu widzenia ochrony siedlisk najistotniejsze są działania związane z utrzymaniem obszarów wodno-błotnych i ich odtwarzaniem wszędzie tam, gdzie jest to możliwe. Jednocześnie istotne będą działania sprzyjające prowadzeniu zrównoważonej gospodarki leśnej w warunkach zmian klimatu, jak również przygotowaniu ekosystemów leśnych na zwiększoną presję wynikającą z nasilenia ekstremalnych zjawisk pogodowych, m.in. okresów suszy, fal upałów, gwałtownych opadów deszczu, porywistych wiatrów.

Zmiany klimatyczne będą prowadziły do zmniejszenia zasobów przestrzeni dostępnej dla danego typu prowadzonej lub planowanej działalności – m.in. ze względu na zwiększone ryzyko powodziowe, wzrost ryzyka osuwiskowego, nasilenie procesów erozji wodnej i wietrznej, deficyt wody, podniesienie, a także obniżenie poziomu wód gruntowych. Zmiany klimatu w kontekście przestrzennym oddziałują na cały kompleks problemów zagospodarowania przestrzennego.

Miasta zagrożone są bezpośrednio szczególnie trzema zjawiskami: intensyfikacją miejskiej wyspy ciepła i silnymi ulewami powodującymi podtopienia oraz suszą sprzyjającą deficytowi wody w miastach. W mniejszym stopniu zagrożenie stanowią silne wiatry, które z uwagi na dużą szorstkość podłoża w miastach tracą swoją siłę (zagrożenie to może dotyczyć małych miast oraz przedmieść o zabudowie rozproszonej). Miejska wyspa ciepła jest efektem zaburzonego przez powierzchnie sztuczne (asfalt, beton, pokrycia dachów itp.) przebiegu procesów wymiany energii między podłożem a atmosferą. Dodatkowo wzmacnia ją wzrastająca temperatura co sprzyja stresowi cieplnemu, stagnacji powietrza nad miastem, wzrostowi koncentracji zanieczyszczeń powietrza, w tym pyłu zawieszonego i smogu. Niewłaściwa gospodarka przestrzenna, w szczególności inwestowanie na terenach

zagrożonych, w tym w strefach zalewowych rzek oraz zbyt niska pojemność retencyjna naturalna jak i sztucznych zbiorników, nie tylko w dolinach rzek, ogranicza skuteczne działania w sytuacjach nadmiaru lub deficytu wód powierzchniowych. Istnieje ryzyko, że w przyszłości zjawiska te będą występować ze zwiększoną częstotliwością. Wyniki przeanalizowanych scenariuszy wskazują na zwiększone prawdopodobieństwo występowania powodzi błyskawicznych wywołanych silnymi opadami mogących powodować zalewanie obszarów, na których nieodpowiednio prowadzona jest gospodarka przestrzenna. Przewidywane zmiany klimatyczne i związane z nimi wzrost częstotliwości i intensywności susz w rolnictwie spowodują wzrost zapotrzebowania na wodę do nawodnień. Z obliczeń prognostycznych wartości niedoborów wody w glebie dla wybranych roślin wynika, że następuje ciągły proces przesuszania się gleby i zwiększania zagrożenia suszą. Geograficznie problem ten może w większym stopniu dotknąć województwa wielkopolskiego. Obok suszy także intensywne opady stanowią zagrożenie dla produkcji roślinnej. W związku ze wzrostem częstości występowania intensywnych opadów w okresie letnim, można oczekiwać zwiększenia potrzeb odwadniania. Przeprowadzone analizy wskazały, że należy oczekiwać zwiększenia częstości lat ze stratami plonów wynikających z niekorzystnego przebiegu pogody.

Część działań ujętych w POŚ dla ŁZG będzie charakteryzowała się zarówno oddziaływaniami pozytywnymi lub neutralnymi, jak i negatywnymi w odniesieniu do zmian klimatu. Działanie obejmujące przebudowę i remonty dróg, obok ogólnej poprawy stanu powietrza w zakresie ilości emitowanych zanieczyszczeń (na skutek upłynnienia ruchu, skutkującego mniejszym spalaniem paliw) powodują z reguły przeniesienie negatywnego oddziaływania z jednego miejsca w inne (z terenów zabudowanych na tereny zlokalizowane poza terenami zabudowanym (które wcześniej charakteryzowały się o wiele lepszymi warunkami aerosanitarnymi). Ponadto zmiany pokrycia powierzchni ziemi wpływają na mikroklimat. Ich zwiększenie pogarsza lokalnie mikroklimat, tworząc tzw. wyspy ciepła.

12.6. Zabytki

Działania wyznaczone w projekcie POŚ dla ŁZG miały w większości neutralne lub pozytywne oddziaływanie na krajobraz kulturowy i zabytki. Zadania inwestycyjne w zakresie infrastruktury komunikacyjnej wpłyną pozytywnie na występujące w bliskim sąsiedztwie tych terenów zabytki nieruchome, poprzez minimalizację występowania drgań spowodowanych złym stanem technicznym nawierzchni lub szlaku. Prowadzenie założonych działań infrastrukturalnych w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów zabytkowych (zabytków nieruchomych, stanowisk archeologicznych) będzie wymagało od inwestora uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków postępowania i właściwego zabezpieczenia na etapie wykonywania robót budowlanych. Negatywne oddziaływania na zabytki mogą wystąpić jedynie na etapie realizacji zadań inwestycyjnych lub wówczas, gdy działanie dotyczy będzie obiektów objętych ochroną kulturową lub historyczną. Negatywne oddziaływanie może wiązać się ze zniszczeniem obiektu zabytkowego lub naruszeniem jego pierwotnego stanu. Konsekwencją realizacji zadań inwestycyjnych będzie dbałość o walory historyczno-kulturowe poprzez zastosowanie takich rozwiązań projektowych, aby środowisko kulturowe nie zostało zdegradowane.

Reasumując, działania wyznaczone w ramach projektu POŚ dla ŁZG przyczynią się do ochrony wartości kulturowych i pozytywnego wpływu na zabytki i stanowiska archeologiczne.

12.7. Zasoby naturalne

Z dokonanej analizy wynika, że na etapie realizacji zadań typowo inwestycyjnych wyznaczonych w projekcie POŚ dla ŁZG będą wykorzystywane zasoby naturalne tj. woda, gleba, zasoby kopalin. Największe zużycie surowców naturalnych będą generowały inwestycje związane z budową/przebudową nowej infrastruktury drogowej, dlatego działania te mogą wiązać się z krótkotrwałym negatywnym i bezpośrednim oddziaływaniem na ten komponent środowiska. Nieuniknionym negatywnym oddziaływaniem na zasoby naturalne będzie trwałe zajęcie terenów biologicznie czynnych pod realizację zaplanowanych zadań infrastrukturalnych. Wielkość zapotrzebowania będzie wynikała jednak z rodzaju inwestycji i zastosowanej technologii. Na etapie sporządzania niniejszej Prognozy nie jest możliwe oszacowanie wielkości zużytych zasobów, jednak mając na względzie lokalny charakter zaplanowanych inwestycji oraz stosowane rozwiązania proekologiczne nie przewiduje się znaczącego oddziaływania na ten komponent środowiska.

Pozytywnym oddziaływaniem będzie minimalizacja zużycia zasobów naturalnych (w szczególności węgla, wody, paliw energetycznych) poprzez realizację zadań związanych z ochroną powietrza i klimatu, do których należeć będzie wdrażanie Planu Gospodarki Niskoemisyjnej, która zakłada termomodernizację budynków, zmianę sposobu ogrzewania budynków, poprawę mobilności itp.

12.8. Wody

Działania zaplanowane do realizacji w ramach projektu POŚ dla ŁZG nie będą wywierały znaczącego wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych. Potencjalne negatywne bezpośrednie i chwilowe oddziaływania związane będą z prowadzeniem prac ziemnych podczas zaplanowanych w POŚ inwestycji drogowych, wodno-kanalizacyjnych, rekultywacyjnych i gospodarowania wodami. Negatywne oddziaływania w większości zostaną ograniczone do etapu budowy i ustąpią po zakończeniu prac. Z tego typu przedsięwzięciami wiążą się najczęściej wykopy oraz przemieszczanie mas ziemnych w celu dokonania odpowiedniej makroniwelacji terenu. Skutkować to może zaburzeniem stosunków gruntowo-wodnych a nawet naruszeniem zwierciadła wód gruntowych. Prace budowlane w zakresie w/w inwestycji mogą przyczynić się do zmiany struktury przypowierzchniowych warstw gleby, co w konsekwencji może doprowadzić do zmiany warunków infiltracyjnych gruntu. Awarie sprzętu budowlanego, niewłaściwe przechowywanie materiałów, niewłaściwa organizacja placów budowy oraz tymczasowe składowanie odpadów może być również przyczyną negatywnego oddziaływania na wody powierzchniowe i podziemne i przedostawania się do wód szkodliwych zanieczyszczeń. Dlatego ważna jest odpowiednia organizacja zaplecza budowy oraz zastosowanie działań minimalizujących adekwatnych do lokalnych warunków środowiskowych.

Pomimo wystąpienia krótkotrwałych potencjalnie negatywnych oddziaływań podczas realizacji zadań inwestycyjnych, w perspektywie długoterminowej nie spowodują one negatywnego stałego wpływu na jakość i zasobność wód powierzchniowych i podziemnych.

Realizacja planowanych inwestycji z zakresu gospodarki wodno – ściekowej wpisują się w cele środowiskowe, wskazane w „Planie gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry”. Zgodnie z Programem wodno-środowiskowym kraju wprowadzono działania z kategorii „Gospodarka Komunalna”, obejmujące konieczność porządkowania systemu gospodarki ściekowej. Działania te obejmują budowę systemu kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków. Reasumując realizacja inwestycji nie wpłynie na pogorszenie stanu wód i nie będzie stanowić zagrożenia nieosiągnięcia celów środowiskowych. Inwestycje mają na celu poprawę warunków sanitarnych, uporządkowanie gospodarki ściekowej poprzez podłączenie istniejących i planowanych budynków do zbiorowego systemu odprowadzania ścieków oraz likwidację zbiorników na ścieki na terenie gmin należących do ŁZG.

12.9. Powierzchnia ziemi i krajobraz

Wśród kierunków działań przewidzianych w Programie znajdują się takie, które będą wiązać się z naruszeniem istniejącej struktury gruntów oraz wprowadzeniem zmian krótkookresowych lub długookresowych w krajobrazie naturalnym, w efekcie czego przewiduje się wystąpienie oddziaływań negatywnych oraz pozytywnych. Należą do nich:

- Przebudowa bądź modernizacja dróg poprawiających dostępność komunikacyjną i mobilność mieszkańców,
- Poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez budowę m.in.: chodników, przejść dla pieszych, oświetlenia,
- Rozbudowa zbiornika wodnego małej retencji Białków,
- Budowa lub modernizacja wybranych elementów infrastruktury wodociągowej (sieć wodociągowa, stacje ujęcia i uzdatniania wody itp.),
- Budowa lub modernizacja wybranych elementów infrastruktury kanalizacyjnej (kanalizacja ściekowa oraz oczyszczalnia ścieków itp.),
- Rozbudowa małej infrastruktury turystycznej, służącej udostępnianiu na cele turystyczne obszarów cennych przyrodniczo (ścieżki ekologiczne, ścieżki rowerowe, pieszce etc.),

Na krajobraz oddziaływać będą głównie działania o charakterze inwestycyjnym. Inwestycje polegające na budowie dróg, termomodernizacji obiektów, rozbudowie infrastruktury wodno-ściekowej, budowę ścieżki rowerowej, konserwacji systemu melioracyjnego, rozbudowie zbiornika wodnego, rekultywacji terenów powodują stałą zmianę w krajobrazie. Rodzaj oddziaływania (pozytywny bądź negatywny) jest uzależniony od lokalizacji danej inwestycji i otaczającego je terenu. Właściwie zaprojektowany i zlokalizowany w przestrzeni nie powinien negatywnie oddziaływać na środowisko.

Ponadto potencjalne pozytywne oddziaływanie będą miały zadania z zakresu likwidacji dzikich wysypisk odpadów. Inwestycje budowlane w sposób trwały wpiszą się w krajobraz, dlatego istotny jest wybór lokalizacji oraz odpowiedniej technologii z zachowaniem ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Budowa nowych dróg może potencjalnie negatywnie wpłynąć na krajobraz z uwagi na pojawienie się nowej formy w przestrzeni. Niemniej jednak z uwagi na powierzchniowych charakter dróg nie stanowią one dominanty krajobrazowej, a ich przebieg jest w większości dostosowany do lokalnego ukształtowania terenu. Sporadyczne przypadki tj. budowa obiektu inżynierskiego lub

inżynierskiego, skrzyżowań itp. mogą powodować zaburzenia w lokalnym krajobrazie z uwagi na ich rozmiary w przestrzeni. Na etapie realizacji inwestycji drogowych negatywne chwilowe oddziaływanie może wystąpić z uwagi na prowadzone wykopy, przemieszczanie mas ziemnych, prace „wysokich” maszyn tj. żurawie, dźwigi, które mogą być widoczne z dużych odległości.

Część z tych czynników można zminimalizować poprzez stosowanie działań ograniczających, a część zupełnie wyeliminować poprzez wdrożenie odpowiedniego systemu edukacji ekologicznej i prowadzenie działań naprawczo-prewencyjnych. Istotą jest więc zaplanowanie takich działań ochronnych, które ograniczą zjawisko degradacji powierzchni ziemi i przywrócą stan zgodny ze standardami w tym zakresie. Oceniono, że wyznaczone w projekcie POŚ zadania nie będą mieć znaczącego negatywnego wpływu na powierzchnię ziemi i krajobraz.

12.10. Hałas i promieniowanie elektromagnetyczne

Kierunki działań przewidziane w Programie są związane z podjęciem nowych inwestycji i zadań na obszarze Łużyckiego Związku Gmin, co będzie skutkowało budową lub rozbudową obiektów, a także zabiegami modernizacyjno-remontowymi. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe, odwracalne i występujące tylko na terenie prowadzonych prac i w ich najbliższym sąsiedztwie. Prace realizowane w ramach tych zadań będą źródłem hałasu, którego głównym emitorem będzie praca urządzeń mechanicznych. Zadania, których realizacja będzie się wiązać z użyciem ciężkiego sprzętu powinny być prowadzone w dzień, aby nie zakłócać ciszy w porze nocnej. Dla zminimalizowania emisji hałasu i spalin, podczas prac zostaną użyte maszyny w pełni sprawne, które zostaną wykorzystane do prac zgodnych z ich przeznaczeniem i możliwościami, tak aby nie powstały inne zagrożenia, np. dla pracowników i osób postronnych znajdujących się w pobliżu. Oddziaływanie to będzie krótkotrwałe i ustąpi z chwilą zakończenia prac. Modernizacja istniejących odcinków dróg przyczyni się do poprawy ich stanu oraz komfortu jazdy. Pośrednio zmniejszy to poziom hałasu drogowego.

Negatywne oddziaływanie w postaci promieniowania elektromagnetycznego może nastąpić w ramach pośredniego skutku kierunku działań: Wspieranie przedsięwzięć budowy odnawialnych źródeł energii na terenie gminy opartych na energii słońca. Dotyczy to linii łączących instalacje z siecią energetyczną. Właściwa lokalizacja oraz zastosowanie odpowiednich zabezpieczeń może niemal całkowicie wyeliminować narażenie na promieniowanie elektromagnetyczne.

Podczas prac ziemnych i montażowych, w sąsiedztwie placu budowy wystąpią potencjalne uciążliwości w tym: emisja hałasu, zanieczyszczeń do powietrza oraz wytwarzanie odpadów. Oceniono je jako krótkoterminowe. Prace związane z budową przedsięwzięć wiązać się będą ze wzrostem poziomu hałasu, którego źródłem będzie praca sprzętu budowlanego, środków transportu. Hałas będzie miał zasięg lokalny. Praca przedsięwzięć przebiega częściowo w obrębie terenów chronionych akustycznie, zatem mieszkańcy i użytkownicy najbliższej zabudowy odczuwać mogą okresowe uciążliwości związane z realizacją inwestycji. Ewentualne uciążliwości będą minimalizowane poprzez prowadzenie prac w porze dziennej w godz. 6.00-22.00 oraz zastosowanie urządzeń i maszyn w pełni sprawnych.

13. Analiza rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu

Prognoza oddziaływania na środowisko wykazała, że niektóre z przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu POŚ dla Łużyckiego Związku Gmin mogą negatywnie wpłynąć na środowisko. Oddziaływanie na środowisko inwestycji, szczególnie tych związanych m.in. z rozbudową sieci wodno-kanalizacyjnej czy modernizacją i rozbudową ciągów komunikacyjnych można ograniczyć do racjonalnego poziomu poprzez dobrze przemyślany wybór lokalizacji, ponieważ skala wywoływanych przez nie przekształceń środowiska zależeć będzie w znacznym stopniu od lokalnych uwarunkowań.

Do ogólnych działań ograniczających oddziaływanie należą:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy, w tym zwłaszcza w miejscach styku z ekosystemami szczególnie wrażliwymi na zmiany warunków siedliskowych,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu,
- odpowiedni wybór lokalizacji inwestycji, uwzględniając zapisy dokumentów lokalnych oraz dokumentów wyższego szczebla.

W przypadku gdy całkowite uniknięcie danego oddziaływania jest niemożliwe i istnieje niebezpieczeństwo nieodwracalnego zniszczenia szczególnie cennych elementów przyrody, konieczne jest podjęcie odpowiednio wcześniej działań kompensacyjnych. Należy m.in. zapewnić odtworzenie zniszczonych siedlisk w miejscach zastępczych, sztuczne zasilanie osłabionych populacji; tworzenie alternatywnych połączeń przyrodniczych i różnorodnych tras migracji zwierząt.

W wyniku realizacji projektu POŚ dla ŁZG może potencjalnie dojść do oddziaływania na obszary chronione, dlatego ważne jest, aby wszelkie przedsięwzięcia wynikające z POŚ były przeprowadzone zgodnie z przepisami dotyczącymi gospodarowania na obszarach objętych prawną formą ochrony przyrody.

Minimalizacja negatywnego wpływu na środowisko możliwa jest m.in. poprzez prowadzenie świadomej polityki przestrzennej popartej stosownymi zapisami w dokumentach prawa lokalnego oraz zachowanie walorów przyrodniczych na terenie gmin należących do ŁZG.

Poniżej przedstawiono propozycje zapobiegania, łagodzenia negatywnego wpływu na środowisko, będącego konsekwencją realizacji działań ujętych w POŚ na poszczególne komponenty środowiska:

Ochrona powierzchni ziemi i wód:

- Na etapie projektowania należy rozważać koncepcje organizacji placu budowy i jego zaplecza z uwzględnieniem zasady minimalizacji zajęcia terenu i przekształcenia jego powierzchni.
- Po zakończeniu prac budowlanych, w razie konieczności, należy przeprowadzać rekultywację.
- W projekcie i wykonawstwie należy minimalizować zakres robót powodujących zdejmowanie warstw próchnicznych gleby, a także zaplanować wykorzystanie nadmiarów ziemi pochodzącej z wykopów.
- W opisach technicznych projektów budowlanych należy zaplanować miejsca przeznaczone do składowania substancji podatnych na migrację wodną.
- Prawidłowe przechowywanie substancji ropopochodnych oraz inne materiałów.
- Opracowanie procedury na wypadek wystąpienia awarii na placu budowy, by nie doprowadzić do zanieczyszczenia środowiska gruntowo-wodnego.
- Właściwe postępowanie z odpadami.
- Prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów nadających się do odzysku lub unieszkodliwiania, a odpady niebezpieczne gromadzić w szczelnych, oznakowanych pojemnikach, w wydzielonym miejscu.
- Powstające podczas realizacji inwestycji oraz eksploatacji obiektu odpady należy przekazywać tylko wyspecjalizowanym jednostkom posiadającym zezwolenie na odzysk, utylizację, zbieranie i transport tych odpadów.
- Materiał pozostały po robotach ziemnych w miarę możliwości należy wykorzystywać na miejscu.

Ochrona powietrza:

- Wykonawcy wybierani do realizacji poszczególnych zadań powinni używać nowoczesnego sprzętu i wykazać się dbałością o prawidłową eksploatację i właściwą konserwację sprzętu i środków transportu. Takie zapisy mogą znaleźć się na odpowiednich etapach procedur przetargowych,
- Niedopuszczalne jest palenie na terenie budowy papy, opon, rozpuszczalników, farb itp.,
- Pogłębiona analiza lokalizacji przedsięwzięcia,
- Zminimalizowaniu ryzyka awarii poprzez stosowanie sprawdzonych rozwiązań i nowoczesnego sprzętu,
- Prowadzenie prac budowlanych poza okresem lęgowym ptaków, rozrodu płazów,
- Prowadzenie prac budowlanych i rozbiórkowych w porze dziennej,
- Stosowanie przepisów BHP,
- Zastosowanie do budowy nowoczesnego sprzętu, który emituje mniejsze ilości spalin,
- Na etapie eksploatacji - prowadzenie monitoringu powietrza.

Różnorodność biologiczna (w tym fauna, flora, obszary chronione):

- Minimalizacja negatywnych oddziaływań inwestycji infrastrukturalnych wymaga (oczywiście nie jest to konieczne w przypadku każdej inwestycji) wcześniejszych terenowych inwentaryzacji zasobów środowiska przyrodniczego. Inwentaryzacja pozwoli na precyzyjne dostosowanie ogólnych zaleceń do realiów danego zadania inwestycyjnego i uniknięcie spowodowania znaczących szkód w środowisku przyrodniczym i wiążących się z tym komplikacji w trakcie realizacji poszczególnych inwestycji.
- W przypadku prac termomodernizacyjnych budynków czy remontów elewacji bądź pokrycia dachowego budynków należy przeprowadzić inwentaryzację ornitologiczną i chiropterologiczną.
- Wykorzystanie rozwiązań technologicznych umożliwiających zachowanie istniejących stosunków wodnych.
- Ograniczenie na etapie planowania i wykonawstwa wycinki drzew i krzewów oraz naruszania cennych siedlisk.
- W przypadku braku możliwości nienaruszenia siedlisk rzadkich/chronionych gatunków, należy wziąć pod uwagę możliwość przeniesienia populacji.
- Nie należy prowadzić robót budowlanych w okresie lęgowym, jeśli na obszarze inwestycji lub w jej pobliżu gniazdują ptaki.
- W przypadku istotnego zagrożenia hałasem, mogącego płoszyć chronione gatunki zwierząt w okresie rozrodczym (i/lub powodujące ponadnormatywną emisję na terenach mieszkaniowych), należy rozważyć zastosowanie ekranów.

Ochrona przed hałasem i drganiami:

- Ograniczenie prac związanych z wykorzystaniem głośnego sprzętu, do pory dziennej między 7:00 a 20:00.
- W miejscach szczególnie wrażliwych obok zabudowy mieszkaniowej należy ograniczyć prędkość pojazdów dowożących materiały budowlane ze względu na drgania przenoszące się na konstrukcje budynków oraz wpływ na klimat akustyczny otoczenia.
- Projektanci powinni zwrócić uwagę na propozycję lokalizacji baz zaplecza technicznego budowy tak, aby planować je możliwe z dala od okien budynków mieszkalnych.
- Na terenach zwartej zabudowy mieszkaniowej należy tak planować roboty budowlane w ramach poszczególnych zadań by prowadzić prace związane z emisją hałasu w tym samym czasie tylko po jednej stronie budynku, aby w mieszkaniu były pomieszczenia nienarażone na emisję hałasu.
- Organizacja pracy, ograniczająca liczbę osób i czas ekspozycji na hałas.
- Stosowanie harmonogramów prac, ograniczających narażenie na hałas.
- Stosowanie tzw. cichych nawierzchni.
- Ograniczenie do minimum strefy bezpośredniej ingerencji w środowisko,
- Racjonalna gospodarka materiałami i minimalizacja powstawania odpadów.
- Sprawne przeprowadzenie prac.
- Ograniczenie do niezbędnego minimum usuwania drzew i krzewów będących w kolizji z planowaną inwestycją.
- Dobór gatunków roślin pełniących rolę dźwiękochronną dostosowanych do wymogów siedliska.

14. Propozycja działań alternatywnych

Art. 51, ust. 2, pkt. 3b ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2017r., poz. 1405) nakłada obowiązek przedstawienia rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie.

W przypadku projektu POŚ dla Łużyckiego Związku Gmin, rozwiązaniem alternatywnym jest brak realizacji POŚ. Wszystkie działania zaproponowane do realizacji w ramach projektowanego dokumentu z założenia mają na celu poprawę stanu środowiska na terenie gmin należących do ŁZG i tym samym pozytywnie wpływać będą na zdrowie człowieka.

W związku z ciągłym rozwojem gospodarczym regionu oraz wzrostem poziomu konsumpcji brak realizacji POŚ prowadzić będzie do pogorszenia wszystkich elementów środowiska.

15. Potencjonalne oddziaływanie transgraniczne

Zgodnie z przepisami zawartymi w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2017r., poz. 1405), z rozdziału 3, działu VI dotyczącego postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania pochodzącego z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w przypadku projektów polityk, strategii, planów i programów, opracowywany dokument nie będzie wywierał znaczącego oddziaływania transgranicznego.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach dokumentu ma charakter regionalny i ewentualne negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie prognozy stwierdzono, że realizacja projektu POŚ dla Łużyckiego Związku Gmin nie wskazuje możliwości negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

16. Monitorowanie realizacji POŚ dla Gminy ŁZG

W celu kontroli nad terminową realizacją zadań określonych w projektowanym POŚ dla Łużyckiego Związku Gmin zaleca się dokonywanie analizy realizacji zadań Programu z uwzględnieniem mierników zestawionych w poniższej tabeli.

Tabela 44. Wskaźniki monitoringu.

Kierunek interwencji	Nazwa wskaźnika monitoringu	Jednostka /wartość
Ochrona i utrzymanie obowiązujących standardów powietrza na terenie Gminy ŁZG	Klasa jakości powietrza.	C
	Długość wybudowanych dróg.	km
	Długość zmodernizowanych dróg.	km
	Długość utworzonych ścieżek rowerowych.	km
	Moc zainstalowanych instalacji fotowoltaicznych na obiektach użyteczności publicznej w gminach.	W
	Ilość zainstalowanych lamp.	szt.
	Ilość przeprowadzonych kontroli zakazów spalania odpadów komunalnych.	szt.
	Ilość przeprowadzonych termomodernizacji.	szt.
	Ilość zmodernizowanych przydomowych kotłowni.	szt.
Zagrożenie hałasem	Poziom hałasu (wg. PMŚ).	dB
	Poziom hałasu (wg. GDDKIA).	dB
Promieniowanie elektromagnetyczne	Poziom PEM.	V/m
Gospodarowanie wodami	Klasa jakości wód powierzchniowych.	I-V
	Klasa jakości wód podziemnych.	I-V
	Woda zdatna do picia.	TAK/NIE
	Ilość inwestycji z zakresu konserwacji cieków wodnych.	szt.
	Ilość inwestycji z zakresu konserwacji rowów melioracyjnych	szt.

Kierunek interwencji	Nazwa wskaźnika monitoringu	Jednostka /wartość
Gospodarka wodno-ściekowa	% skanalizowania obszaru gmin.	%
	% zwodociągowania obszaru gmin.	%
Zasoby geologiczne	Powierzchnia surowców naturalnych.	ha
Gleby	Powierzchnia terenów zdegradowanych.	ha
	Klasa bonitacyjna gleb	I-VI
Gospodarka odpadami i zapobieganie powstawaniu odpadów	Liczba mieszkańców objęta systemem odbierania odpadów komunalnych.	os
	Ilość zmieszanych odpadów odebranych z gospodarstw domowych.	Mg
	Ilość selektywnie zebranych odpadów w gospodarstwach domowych.	Mg
	Poziomy recyklingu przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła.	%
	Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami innych niż niebezpieczne odpadów budowlanych i rozbiórkowych.	%
	Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazanych do składowania.	%
	Ilość usuniętych dzikich składowisk odpadów.	szt.
	Ilość odpadów zawierających azbest przekazanych do unieszkodliwiania.	kg, m ² , m ³
	Masa wyrobów zawierających azbest na terenie	Mg
Zasoby przyrodnicze	Powierzchnia parków spacerowo-wypoczynkowych	ha
	Powierzchnia zieleni urządzonej	ha
	Powierzchnia form ochrony przyrody	ha

Kierunek interwencji	Nazwa wskaźnika monitoringu	Jednostka /wartość
Zagrożenia poważnymi awariami	Liczba odnotowanych poważnych awarii	szt.

źródło: opracowanie własne

17. Podsumowanie i wnioski

- Program Ochrony Środowiska dla Łużyckiego Związku Gmin jest zgodny ze strategicznymi dokumentami obowiązującymi na szczeblu europejskim, krajowym i lokalnym.
- Przeprowadzone w ramach niniejszej Prognozy analizy zgodności celów Programu Ochrony Środowiska z celami nadrzędnych dokumentów strategicznych oraz podstawowych dokumentów opracowywanych na szczeblu regionalnym, wskazują na znaczną ich spójność oraz zharmonizowanie. Spójność regionalnej polityki ekologicznej ze strategicznymi celami rozwoju powiatów i gmin jest podstawą równoważenia rozwoju w horyzoncie średnio i długookresowym. Dzięki temu Program Ochrony Środowiska może stać się skutecznym narzędziem koordynacji działań na rzecz wdrożenia rozwoju zrównoważonego w regionie.
- Program Ochrony Środowiska umożliwia identyfikację skutków środowiskowych oraz potencjalnych zmian warunków życia mieszkańców regionu w wyniku realizacji ustaleń dokumentu.
- Projektowany POŚ określa główne obszary problemowe w zakresie ochrony środowiska na terenie Łużyckiego Związku Gmin oraz wyznacza cele i kierunki interwencji mające na celu poprawę jakości środowiska.
- Niektóre z zadań zaplanowanych do realizacji w ramach projektowanego POŚ mogą wywierać negatywny wpływ na środowisko. Oddziaływanie to może być chwilowe, na etapie prac budowlanych i modernizacyjnych.
- W niniejszej prognozie zaproponowano szereg działań ograniczających negatywne oddziaływanie zaplanowanych zadań na środowisko oraz przykłady kompensacji przyrodniczej.

18. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza Oddziaływania na Środowisko „Programu Ochrony Środowiska dla Łużyckiego Związku Gmin na lata 2018-2021 z perspektywą na lata 2022-2025” została sporządzona zgodnie z wymaganiami określonymi w art. 52 ust. 2 Ustawy z dnia 3 października 2008 roku o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2017r., poz.1405).

Zakres opracowania niniejszego dokumentu został sporządzony zgodnie z wytycznymi zawartymi w ww. ustawie oraz uzgodnieniami dokonanymi z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim oraz Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym.

Celem wykonania Prognozy była analiza i ocena ewentualnych skutków środowiskowych związanych z wdrażaniem projektu Programu oraz określenie jego wpływu na poszczególne komponenty środowiska.

W Prognozie opisano szczegółowo teren Łużyckiego Związku Gmin, z podaniem charakterystyki przyrodniczej, demograficznej i gospodarczej. Przedstawiono stan środowiska: klimat, powietrze, hałas, gleby, wody powierzchniowe i podziemne, surowce mineralne, lasy i obszary chronione. Opisano także gospodarkę wodno-ściekową i gospodarkę odpadami na terenie ŁZG. Omówiono zawartość Programu, przedstawiono wizję i misję oraz cel strategiczne i operacyjne. Porównano, czy zapisy zawarte w Programie są zgodne z zapisami innych dokumentów wyższego szczebla, ustalonych na poziomie międzynarodowym, krajowym i lokalnym.

W Prognozie omówiono potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji celów zawartych w projekcie Programu. W przypadku braku realizacji Programu może nastąpić pogorszenie środowiska związane z pogłębiającym się zanieczyszczeniem powietrza atmosferycznego, zagrożeniem zanieczyszczenia wód powierzchniowych i podziemnych oraz przekroczeniem poziomów hałasu w środowisku.

Omówiono wpływ tych kierunków działań na następujące elementy środowiska: różnorodność biologiczną, ludność, zwierzęta, rośliny, wodę, powietrze i klimat, powierzchnię ziemi, klimat, krajobraz, zasoby naturalne, zabytki i dobra materialne oraz obszary chronione. Przeprowadzona analiza wpływu kierunków działań na środowisko wykazała, że nie będą one oddziaływać znacząco. Z oceny oddziaływania wpływu planowanych zadań wynika, że w prawie wszystkich przypadkach zamierzenia Programu będą mieć korzystny lub neutralny wpływ na poszczególne komponenty środowiska.

Realizacja działań Programu wiąże się z pracami remontowo-budowlanymi i ziemnymi, które mogą być uciążliwe dla środowiska naturalnego i ludzi. Na etapie budowy realizacja prawie wszystkich zadań może w pewnym zakresie oddziaływać na środowisko, jednak nie powinno to być oddziaływanie znaczące. Negatywne oddziaływania, związane głównie z emisją gazów i pyłów do atmosfery oraz emisją hałasu, będą miały charakter krótkotrwały, chwilowy i nie wpłyną w znaczący sposób na pogorszenie się stanu środowiska.

W Prognozie przedstawiono szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko, mogących być rezultatem realizacji zamierzeń wytyczonych w *Programie*. Ze względu na ogólne zapisy ocenianego dokumentu, proponowane działania minimalizujące i kompensujące oddziaływanie negatywne również mają charakter ogólny i wskazują raczej kierunki tych działań, które będą podlegać uszczegółowieniu podczas realizacji konkretnych przedsięwzięć.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach *Programu* ma charakter lokalny i ewentualne, negatywne oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie miało zasięg lokalny. Na etapie Prognozy stwierdzono, że realizacja *Programu* nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Główną instytucją odpowiedzialną za wdrożenie *Programu* są władze gmin należących do Łużyckiego Związku Gmin wraz z podległymi im Urzędami Gmin. Burmistrz/Wójt odpowiada za ogólną koordynację procesu wdrażania i monitorowania *Programu*. W szczególności odpowiedzialny jest za przygotowanie i wdrożenie projektów wynikających z planu działań operacyjnych, a także zidentyfikowanych projektów kluczowych do realizacji do roku 2025.

19. Spis tabel

Tabela 1. Gminy należące do Łużyckiego Związku Gmin.....	9
Tabela 2. Dane demograficzne Łużyckiego Związku Gmin.	12
Tabela 3. Klasyfikacja stref zanieczyszczeń powietrza.....	20
Tabela 4. Zestawienie wyników pomiarów stężeń zanieczyszczeń na stacji pomiarowej w Żarach w 2016r.....	20
Tabela 5. Wynikowe klasy strefy lubuskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2016r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia	21
Tabela 6. Wynikowe klasy strefy lubuskiej dla poszczególnych zanieczyszczeń, uzyskane w ocenie rocznej za 2016r. dokonanej z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony roślin	22
Tabela 7. Dopuszczalne poziomy hałasu w zależności od przeznaczenia terenu.....	23
Tabela 8. Zestawienie wyników badań monitoringu hałasu komunikacyjnego w porze dziennej.....	24
Tabela 9. Zestawienie wyników badań monitoringu hałasu komunikacyjnego w porze nocnej.....	25
Tabela 10. Zestawienie wyników badań poziomów długookresowych w 2013r.	25
Tabela 11. Zestawienie wyników badań monitoringu hałasu kolejowego w Koninie Żegańskim.	25
Tabela 12. Zestawienie wyników badań monitoringu PEM na terenie ŁZG w latach 2014 – 2015.	28
Tabela 13. Jednolite Części Wód Powierzchniowych w zasięgu których leży ŁZG.....	30
Tabela 14. Stan JCWP zlokalizowanych na terenie ŁZG.....	35
Tabela 15. Charakterystyka JCWPd nr 76.	44
Tabela 16. Charakterystyka JCWPd nr 77.	44
Tabela 17. Charakterystyka JCWPd nr 92.	44
Tabela 18. Charakterystyka JCWPd nr 92.	45
Tabela 19. Wyniki oceny stanu wód podziemnych położonych w obrębie ŁZG.	46
Tabela 20. Zestawienie punktów pomiarowych oraz wskaźniki, które zadecydowały o klasie jakości wód podziemnych.	48
Tabela 21. Ujęcia wody na terenie ŁZG.	49
Tabela 22. Zestawienie parametrów sieci wodociągowej w gminach należących do ŁZG.....	51
Tabela 23. Zestawienie parametrów sieci kanalizacyjnej w gminach należących do ŁZG.	52
Tabela 24. Użytkowanie powierzchni ziemi na terenie ŁZG.	54
Tabela 25. Wykaz złóż surowców zlokalizowanych na terenie ŁZG.	55
Tabela 26. Istniejąca regionalna instalacja do mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych na terenie regionu zachodniego.	59
Tabela 27. Istniejąca regionalna kompostownia odpadów zielonych i innych odpadów ulegających biodegradacji zbieranych selektywnie na terenie regionu zachodniego.	60
Tabela 28. Ilość zebranych odpadów komunalnych na terenie ŁZG.	63
Tabela 29. Wymagane poziomy recyklingu i przygotowania do ponownego użycia poszczególnych odpadów.	65
Tabela 30. Dopuszczalne poziomy składowania odpadów ulegających biodegradacji w stosunku do masy wytworzonych tych odpadów w roku 1995.	65
Tabela 31. Osiągnięte poziomy recyklingu i ograniczenia masy na terenie ŁZG.	66
Tabela 32. Informacje dotyczące obszarów Natura 2000 występujących na terenie Łużyckiego Związku Gmin.....	70
Tabela 33. Informacje dotyczące Obszarów Chronionego Krajobrazu występujących na terenie Łużyckiego Związku Gmin.....	75
Tabela 34. Informacje dotyczące rezerwatów przyrody występujących na terenie Łużyckiego Związku Gmin.	77
Tabela 35. Informacje dotyczące Parku Krajobrazowego Łuk Mużakowa.....	80
Tabela 36. Informacje dotyczące stanowiska dokumentacyjnego <i>Wydma nad Dużym Stawem</i>	80
Tabela 37. Użytki ekologiczne występujące na terenie ŁZG.....	82
Tabela 38. Pomniki przyrody występujące na terenie ŁZG.....	89

Tabela 39. Informacje dotyczące zespołu przyrodniczo-krajobrazowego <i>Wąwozy</i> .	109
Tabela 40. Struktura gruntów leśnych na terenie ŁZG.	111
Tabela 41: Główne problemy środowiska zidentyfikowane na terenie ŁZG.	114
Tabela 42. Ocena oddziaływania na środowisko działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ Gminy ŁZG.	144
Tabela 43. Opis oddziaływania działań przewidzianych do realizacji w ramach projektu POŚ dla Gminy ŁZG.	168
Tabela 44. Wskaźniki monitoringu.	197

20. Spis rysunków

Rysunek 1. Gminy powiatu żagańskiego należące do ŁZG.	10
Rysunek 2. Gminy powiatu żarskiego należące do ŁZG.	11
Rysunek 3. Drogi przebiegające przez powiat żarski.	16
Rysunek 4. Drogi przebiegające przez powiat żagański.	17
Rysunek 5. Lokalizacja punktów pomiarowych PEM na terenie ŁZG w latach 2014 – 2016.	28
Rysunek 6. Układ sieci hydrologicznej na terenie ŁZG.	32
Rysunek 7. Tereny ŁZG narażone na podtopienia.	33
Rysunek 8. Obszary zagrożone występowaniem czterech typów susz.	35
Rysunek 9. Ocena stanu i potencjału jcwp rzecznych w województwie lubuskim badanych w latach 2010-2015.	39
Rysunek 10. Ocena stanu chemicznego jcwp rzecznych w województwie lubuskim badanych w latach 2010-2015.	40
Rysunek 11. Ocena stanu jcwp rzecznych w województwie lubuskim badanych w latach 2010-2015.	41
Rysunek 12. Lokalizacja GZWP znajdujących się na terenie ŁZG.	43
Rysunek 13. ŁZG na tle JCWPd nr 76, 77, 92 oraz 93.	45
Rysunek 14. Lokalizacja punktów pomiarowych monitoringu diagnostycznego wód podziemnych na terenie powiatu żarskiego i żagańskiego.	47
Rysunek 15. Region gospodarki odpadami do którego należy ŁZG.	62
Rysunek 16. Obszary Natura 2000 występujące na terenie ŁZG.	73
Rysunek 17. Obszary Chronionego Krajobrazu występujące na terenie ŁZG.	76
Rysunek 18. Rezerваты przyrody występujące na terenie ŁZG.	79
Rysunek 19. Park krajobrazowy <i>Łuk Mużakowa</i> i stanowisko dokumentacyjne <i>Wydma nad Dużym Stawem</i> na terenie powiatu żarskiego.	81
Rysunek 20. Zespół przyrodniczo-krajobrazowy <i>Wąwozy</i> na terenie gminy Brody.	110
Rysunek 21. Lasy na terenie ŁZG.	112